

Staatkundig Gereformeerde Partij
Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam
T 010 - 72 00 770
E info@sgp.nl

IBAN NL09 RABO 0357 6791 48
t.n.v. Staatkundig Gereformeerde Partij
facebook.com/sgpnieuws
twitter.com/sgpnieuws

PER E-MAIL

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties

T.a.v. [REDACTED]

Postbus 20011

2500 EA DEN HAAG

Onderwerp: Subsidieafrekening 2018

Kenmerk : P190627.065

Datum : 27 juni 2019

Geachte [REDACTED],

Hierbij sturen we u de gegevens ten behoeve van de subsidieafrekening 2018.

Deze bestaan uit:

- 1) Financieel verslag 2018 van de Staatkundig Gereformeerde Partij en haar geledingen met bijbehorende controleverklaring;
- 2) Jaarverslagen 2018;
- 3) Verklaring bijdragen en schulden neveninstellingen.

Wij verzoeken u op grond van deze gegevens de definitieve vaststelling van de subsidie in het kader van de Wfpp over 2018 op te maken en het subsidiebedrag ons te doen toekomen.

Het rekeningnummer van de SGP is: NL09 RABO 0357 6791 48 t.n.v. Staatkundig Gereformeerde Partij.

Wij willen u vragen rekening te houden met de totale werkelijke kosten aan subsidiabele activiteiten die de SGP (€ 1.829.257), Wetenschappelijk Instituut SGP (€ 195.553), SGP-jongeren (€ 194.520) en Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP (€ 81.981) hebben gemaakt.

Indien hierover nog vragen zijn dan zijn wij gaarne bereid om desgewenst nadere informatie te verstrekken. U kunt zich hiervoor wenden tot [REDACTED], administrateur SGP (E: finadm@sgp.nl).

Hoogachtend,

het Hoofdbestuur van de SGP,
namens deze,

J.W. Keuken
Penningmeester SGP

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Wattbaan 51-5
3439 ML Nieuwegein
Postbus 137
3430 AC Nieuwegein

Aan: het bestuur van de Staatkundig Gereformeerde Partij

T (030) 307 49 49
nieuwegein@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 09068872

Verklaring betreffende het financieel verslag en de overzichten

Wij hebben het financieel verslag en de overzichten 2018 van de Staatkundig Gereformeerde Partij te 's-Gravenhage gecontroleerd. Overeenkomstig artikel 25, eerste lid onder a tot en met c, en artikel 26, onder c tot en met e, van de Wet financiering politieke partijen bestaat de gecontroleerde (financiële) informatie uit:

- het financieel verslag over 2018 met daarin een weergave van de (financiële) informatie, die op grond van artikel 20 van de Wet financiering politieke partijen in de administratie is opgenomen.

Het financieel verslag omvat tevens:

- o een volgens de normen van het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar beschouwde rekening van kosten en opbrengsten met bijbehorende toelichting, van belang zijnde voor de vaststelling van de subsidie;
- o een opgave van de voor de vaststelling van de subsidie van belang zijnde gegevens omtrent het ledental van de politieke partij en, indien van toepassing, van de aangewezen jongerenorganisatie.

Het financieel verslag wordt vergezeld van een activiteitenverslag;

- een overzicht van de bijdrage van in totaal € 4.500 of meer die de partij in het kalenderjaar van een geveer heeft ontvangen, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, eerste lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd;
- een overzicht van de schulden van € 25.000 of meer, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, derde lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de Staatkundig Gereformeerde Partij is verantwoordelijk voor het opmaken van het financieel verslag en de overzichten in overeenstemming met de Wet financiering politieke partijen. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van het financieel verslag en de overzichten mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over het financieel verslag en de overzichten op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden alsmede de Regeling financiering politieke partijen. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat het financieel verslag en de overzichten geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in het financieel verslag en de overzichten. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat het financieel verslag en de overzichten een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van het financieel verslag en de overzichten en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de politieke partij. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de politieke partij gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van het financieel verslag.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende het financieel verslag en de overzichten

Naar ons oordeel geven:

- het financieel verslag 2018 (artikel 25, eerste lid, onder a) en de daarin opgenomen rekening van kosten en opbrengsten (artikel 26 onder c),
- het overzicht van de bijdrage van in totaal € 4.500 of meer die de partij in dat kalenderjaar van een geveer heeft ontvangen, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, eerste lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd (artikel 25, eerste lid, onder b), en
- het overzicht van de schulden van € 25.000 of meer, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, derde lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd (artikel 25, eerste lid, onder c), een getrouw beeld.

Tevens zijn wij van oordeel dat de bij het financieel verslag 2018 gevoegde opgave omtrent het ledental van de politieke partij en van de aangewezen politieke jongerenorganisatie, conform artikel 26, onder d van de Wet financiering politieke partijen, juist is.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Wij zijn van oordeel dat de partij de aan de subsidie verbonden verplichtingen heeft nageleefd en het financieel verslag en de overzichten voldoen aan de bij of krachtens de Wet financiering politieke partijen gestelde voorschriften.

Tevens melden wij dat het activiteiten- en jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met het financieel verslag.

Nieuwegein, 27 juni 2019.

Financieel verslag 2018 en de overzichten 2018 van SGP (bijlage bij controleverklaring d.d. 27 juni 2019)
(bedragen in euro's)

Ontvangen subsidies (artikel 20, lid 1, onderdeel a, Wfpp)

	Voorlopige beschikking 2018 dd 11-12-2017 en 5-06-2018 en 24-05-2018	Verantwoording subsidie 2018 in jaarrekening 2018	Afrekening definitieve beschikking 2017 dd 9-1-2019 en 23-08-2018 en 13-09-2018	Totaal subsidie- opbrengsten in jaarrekening 2018
Staatkundig Gereformeerde Partij	526.438	526.438	19.482	545.920
Wetenschappelijk Instituut SGP	161.130	161.130	4.762	165.892
SGP-Jongeren	82.007	82.007	13.279	95.286
Vormingsactiviteiten Oost-Europa (Wfpp)	95.165	81.981	-	81.981
	864.740	851.556	37.524	889.080
Vormingsact Oost-Europa (Matra)	36.000	36.000	-	36.000
Vormingsact Oost-Europa (Shiraka)	50.000	52.048	-	52.048
	950.740	939.604	37.524	977.128

De bovenstaande subsidiebedragen betreffen de in de jaarrekeningen verantwoorde subsidies waarbij deze zijn toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben, voor zover bekend was bij het opstellen van de jaarrekening. Dit wijkt dus af van de daadwerkelijke bevoorschotting en afrekening van de subsidies.

Ontvangen bijdrage (artikel 20, lid 1, onderdeel b, Wfpp)

	Totaal
Staatkundig Gereformeerde Partij	
- Partijbijdragen	530.307
- Giften en legaten	340.303
	870.610
Wetenschappelijk Instituut SGP	
- Donaties en giften	12.584
SGP-Jongeren	
- Contributies	30.134
- Giften en collecten	5.606
	35.740
	918.934

Overige inkomsten (artikel 20, lid 1, onderdeel c, Wfpp)

Staatkundig Gereformeerde Partij		
- Partijblad De Banier	65.708	
- Rentebaten en waardeveranderingen effecten	10.650	
- Overige opbrengsten	36.656	
- Opbrengsten afdelingen	455.654	
	547.367	
Wetenschappelijk Instituut SGP		
- Abonnementen Zicht	14.013	
- Overige opbrengsten	7.668	
	21.682	
SGP-Jongeren		
- Overige opbrengsten	24.093	
- Opbrengsten lokale commissies	25.320	
	49.413	
	618.462	

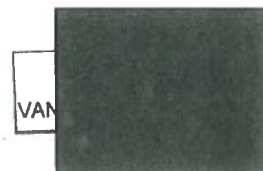
Vermogenspositie (artikel 20, lid 1, onderdeel d, Wfpp)

		<u>Totaal</u>
Staatkundig Gereformeerde Partij		
- Continuïteitsreserve	2.025.183	
- Bestemmingsreserve huisvesting	960.000	
- Bestemmingsreserve jubileum	-	
- Bestemmingsreserve ICT	215.000	
- Bestemmingsreserve vitalisering afdelingen	15.889	
- Bestemmingsreserve afdelingen	744.780	
- Algemene reserve	<u>422.398</u>	
		4.383.250
Wetenschappelijk Instituut SGP		
- Stichtingskapitaal	45	
- Bestemmingsreserve projecten	-	
- Algemene reserve	<u>82.542</u>	
		82.588
SGP-Jongeren		
- Kapitaal	8.977	
- Bestemmingsreserve lokale commissies	48.218	
- Algemene reserve	<u>27.691</u>	
		84.886
Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa		
- Algemene reserve	-	
		<u>-</u>
		4.550.724

Schulden (artikel 20, lid 1, onderdeel e, Wfpp)

Staatkundig Gereformeerde Partij		
- Voorzieningen	1.788.152	
- Partijblad	22.769	
- Overige kortlopende schulden	<u>84.468</u>	
		1.895.388
Wetenschappelijk Instituut SGP		
- Kortlopende schulden		26.501
SGP-Jongeren		
- Voorzieningen	-	
- Kortlopende schulden	<u>20.665</u>	
		20.665
Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa		
- Kortlopende schulden		<u>6.273</u>
		1.948.827

In bovenstaande opstelling zijn de onderlinge schulden van aangewezen neveninstellingen niet meegenomen.

Rekening van kosten en opbrengsten (artikel 26, lid c, Wfpp)

Toerekening van indirecte kosten aan subsidiabele activiteiten (artikel 26, lid c, Wfpp)

	Direct	Indirect	Totaal
Personeelskosten	-	496.052	496.052
Afschrijvingen	-	83.806	83.806
Huisvestingskosten	-	60.742	60.742
Vergaderkosten	3.066	362.551	365.617
Public Relations	206.532	32.297	238.829
Kosten partijblad De Banier	215.986	-	215.986
Kantoorkosten	-	125.418	125.418
Algemene kosten	-	72.588	72.588
Kosten afdelingen	473.378	100.301	573.679
	<u>898.962</u>	<u>1.333.756</u>	<u>2.232.718</u>
		% indirecte kosten	indirecte kosten
a. Politieke vormings- en scholingsactiviteiten		12,1%	161.384
b. Informatievoorziening		39,5%	527.367
f. Het werven van leden		0,1%	800
h. Werving, selectie en begeleiding van politieke ambtsdragers		11,8%	157.116
i. Activiteiten in het kader van verkiezingscampagnes		6,3%	83.626
		<u>69,8%</u>	<u>930.295</u>
	directe kosten	indirecte kosten	totaal kosten
a. Politieke vormings- en scholingsactiviteiten		161.384	161.384
b. Informatievoorziening	317.729	527.367	845.096
f. Het werven van leden	-	800	800
g. Het betrekken van niet-leden bij activiteiten van de politieke partij		-	-
h. Werving, selectie en begeleiding van politieke ambtsdragers	3.066	157.116	160.182
i. Activiteiten in het kader van verkiezingscampagnes	578.167	83.626	661.794
	<u>898.962</u>	<u>930.295</u>	<u>1.829.257</u>
c. Het onderhouden van contacten met zusterpartijen buiten Nederland en het ondersteunen van vormings- en scholingsactiviteiten ten behoeve van het kader van die partijen (excl. kosten gedekt vanuit subsidie van Matra en Shiraka ad € 88.048)			81.981
d. Politiek-wetenschappelijke activiteiten			195.553
e. Activiteiten ter bevordering van de politieke participatie van jongeren			194.520
			<u>2.301.310</u>

Voor de opbrengsten wordt verwezen naar 'ontvangen subsidies', 'ontvangen bijdragen' en 'overige inkomsten'.

Bijdragen (artikel 25, lid 1, onderdeel b, Wfpp)

Gedurende het boekjaar 2018 zijn er twee giften ontvangen die tezamen groter zijn dan € 4.500. Er is op 08-05-2018 een gift van € 2.500 ontvangen en op 21-12-2018 een gift van € 3.000 van Vellekoop Logistics, Fonteinkruid 6 te Hendrik-Ido-Ambacht.

In 2018 zijn er geen anonieme giften ontvangen groter dan € 1.000.

Schulden (artikel 25, lid 1, onderdeel c, Wfpp)

Gedurende het boekjaar 2018 waren er een aantal schulden groter dan € 25.000. Hieronder volgt een specificatie.

Naam	Omschrijving	Schuld
NBC Congrescentrum, Blokhoeve 1 te Nieuwegein	Partijdag 21-4-2018	47.091
Den Hertog uitgeverij, Elzenkade 150 te Houten	Jubileumboek 100 jaar SGP	90.670
Den Hertog uitgeverij, Elzenkade 150 te Houten	Verzendkosten jubileumboek	66.114

Gedurende het boekjaar 2018 is de onderlinge rekening-courantverhouding aan de geledingen: Guido de Brès-stichting, Vereniging SGP-Jongeren, Stichting Vormingsactiviteiten Oost Europa en SGP-Bestuurdersvereniging hoger dan € 25.000.

Schulden en bijdragen neveninstellingen (artikel 21 en 23 Wfpp)

Geen.

Subsidiabele leden per 1-1-2018 (artikel 26, lid e, Wfpp)

SGP	29.672
SGP-Jongeren	3.292

Bijlagen

- Jaarverslag 2018 SGP incl. SGP-jongeren en Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP
- Jaarrekening 2018 SGP
- Jaarrekening 2018 SGP-jongeren
- Jaarrekening 2018 Wetenschappelijk Instituut SGP
- Jaarverslag 2018 Wetenschappelijk Instituut SGP
- Jaarrekening 2018 Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP
- Verklaring bijdragen en schulden van neveninstellingen SGP

**Rapport betreffende
de jaarrekening 2018
van de
Staatkundig Gereformeerde
Partij**

RAPPORT BETREFFENDE DE JAARREKENING 2018

	<u>Pag.</u>
<u>INHOUDSOPGAVE</u>	1
1. Algemeen	2
2. Subsidies	2
<u>JAARREKENING 2018</u>	
Balans per 31 december 2018	3
Staat van baten en lasten over 2018	4
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	5
Toelichting op de balans	7
Toelichting op de rekening van baten en lasten	14
<u>OVERIGE GEGEVENS</u>	
Controleverklaring	19
<u>BIJLAGEN</u>	
Bijlage 1: Specificatie doorbelaste personeelskosten	22
Bijlage 2: Kosten verkiezingen	23
Bijlage 3: Partijblad "De Banier"	24
Bijlage 4: Afdelingen	25

1. Algemeen

1.1. Statutaire doelstelling

Volgens artikel 3 van de statuten:

1. De partij stelt zich ten doel de beginselen van Gods Woord op staatkundig terrein tot meerdere erkenning te brengen in den lande overeenkomstig de in artikel 2 vermelde grondslag. Derhalve is haar streven erop gericht dat Gods Woord als norm aanvaard wordt voor het politieke en maatschappelijke leven.
2. Zij tracht dit doel met name te bereiken door met een op voormelde grondslag gebaseerd verkiezingsprogramma deel te nemen aan de verkiezingen voor de Staten-Generaal, Staten en Raden.
3. Haar streven is niet zozeer gericht op een meerderheid van kiezers, als wel op de handhaving en doorwerking van de beginselen door haar beledenen.

De Staatkundig Gereformeerde Partij is feitelijk gevestigd op Dinkel 7, 3068 HB te Rotterdam NL, is statutair gevestigd in 's-Gravenhage en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 40409507.

1.2. Bestuur

Per 31 december 2018 bestond het bestuur uit de volgende personen:

Drs. P.A. Zevenbergen, voorzitter	Drs. ing. G.H. Aversch	Ir. L. de Knecht
Ds. G.W.S. Mulder, plv. voorzitter	J.W. Benschop	M.F. van Leeuwen
Mr. P.J. den Boef, secretaris	Ds. A.A. Egas	Dr. H.F. Massink
J.W. Keuken MBA, penningmeester	Mr. M.J.W. Hoek	Ds. A. Vlietstra
Mr. L.G.I. Barth, algemeen adjunct	Ds. M. Klaassen	Ing. B. van de Weerd

2. Subsidies

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) subsidieerde tot en met 2012 op basis van de Wet Subsidiering Politieke Partijen. Vanaf 2013 is de Wet Financiering Politieke Partijen in werking getreden. Op basis van deze wet ontvangen politieke partijen een subsidiebedrag, dat ook is bestemd voor de wetenschappelijke bureaus, de politieke jongerenorganisaties en de instelling voor buitenlandse activiteiten. Deze organisaties ontvangen hun aandeel in de subsidie via de desbetreffende politieke partij. De hoogte van de voor deze organisaties bestemde bedragen wordt overigens wel door het ministerie bepaald.

Subsidievaststelling 2017

Bij beschikking van 18 oktober 2018 en 9 januari 2019, nummer 2018-0000041957, is de subsidie voor het boekjaar 2017 vastgesteld op € 558.836. In 2018 resulteert dit voor de SGP in een nabetaling van € 107.871 en in 2019 een nabetaling van € 19.482.

BALANS PER 31 DECEMBER 2018

(Bedragen in euro's)

(Na resultaatbestemming)

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
ACTIVA		
Materiële vaste activa (1)		
Terreinen	476.364	476.364
Gebouwen	936.007	957.605
Installaties	48.778	57.095
Inventaris	97.060	100.223
Automatisering	218.008	165.302
	<u>1.776.217</u>	<u>1.756.589</u>
Financiële vaste activa (2)		
Effecten	1.936.697	1.962.790
Spaargelden	1.525.015	1.641.583
	<u>3.461.712</u>	<u>3.604.373</u>
Vorderingen (3)		
Rekening-courant		
Stichting Fractiebijstand SGP	600	-
Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa	31.998	-
SGP Bestuurdersvereniging	74.878	150
Subsidies	124.770	107.871
Rente	206	3.327
Overige vorderingen	66.287	86.710
	<u>298.739</u>	<u>198.057</u>
Liquide middelen (4)	815.587	979.456
	<u>6.352.255</u>	<u>6.538.475</u>
PASSIVA		
Eigen Vermogen (5)		
Continuïteitsreserve	2.025.183	2.049.990
Bestemmingsreserves	1.190.889	1.353.691
Bestemmingsreserve afdelingen	744.780	852.790
Algemene reserve	422.398	405.585
	<u>4.383.250</u>	<u>4.662.055</u>
Voorzieningen (6)		
Verkiezingsfonds	1.741.430	1.606.769
Onderhoudsvoorziening	46.721	36.993
	<u>1.788.152</u>	<u>1.643.762</u>
Kortlopende schulden (7)		
Rekening-courant		
Guido de Brès-Stichting, WI-SGP	50.642	28.197
SGP-jongeren	22.975	32.400
Stichting Fractiebijstand SGP	-	124
Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa	-	19.295
Partijblad De Banier	22.769	22.729
SGP Bestuurdersvereniging	-	3.740
Overige schulden	84.468	126.173
	<u>180.853</u>	<u>232.658</u>
	<u>6.352.255</u>	<u>6.538.475</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET JAAR 2018

	2018		2017
	ultkomst	begroting	ultkomst
BATEN			
Partijbijdragen (8)	530.307	528.806	522.453
Subsidie (9)	545.920	539.900	552.880
Giften en legaten (10)	199.808	85.000	79.850
Bestuurdersvereniging (11)	-	-	6.260
Partijblad De Banier (12)	163.728	156.500	169.249
Rentebaten en waardeveranderingen effecten (13)	10.650-	36.500	27.742
Overige opbrengsten (14)	36.656	32.100	25.262
Opbrengsten afdelingen (15)	455.654	150.000	333.690
	<u>1.921.423</u>	<u>1.528.806</u>	<u>1.717.385</u>
LASTEN			
Personeelskosten (16)	496.052	531.430	566.569
Afschrijvingen (17)	83.806	76.175	56.472
Huisvestingskosten (18)	60.742	78.018	56.812
Vergaderkosten (19)	365.617	362.750	118.465
Public Relations (20)	196.354	224.700	214.806
Bestuurdersvereniging (21)	-	-	24.330
Kosten partijblad De Banier (22)	215.986	229.000	213.799
Kantoorkosten (23)	125.418	120.020	93.277
Algemene kosten (24)	72.588	89.800	91.480
Bijdrage aan geledingen (25)	20.000	25.000	20.000
Kosten afdelingen (26)	573.679	150.000	187.725
	<u>2.210.243</u>	<u>1.886.893</u>	<u>1.643.736</u>
Resultaat	<u>288.820-</u>	<u>358.087-</u>	<u>73.649</u>
Resultaatbestemming:			
Continuïteitsreserve werkorganisatie	-	-	-
Risicoreserve terugval aantal zetels	-	-	-
Risicoreserve beleggingsportefeuille	24.807-	-	15.010-
Bestemmingsreserve huisvesting	40.000-	40.000-	40.000-
Bestemmingsreserve 100 jaar SGP	98.361-	79.954-	31.407-
Bestemmingsreserve ICT	20.000-	20.000-	-
Bestemmingsreserve vitalisering afdelingen	6.440-	5.000-	26.255-
Bestemmingsreserve afdelingen	118.025-	-	145.965-
Algemene reserve	16.813	213.133-	22.458-
	<u>288.820-</u>	<u>358.087-</u>	<u>73.649</u>

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

Algemene waardering

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Afdelingen

De plaatselijke kiesverenigingen die zijn omgevormd tot afdeling, de gemeentelijke afdelingen en de provinciale afdelingen zijn onzelfstandige afdelingen van de Vereniging SGP (die geen rechtspersoonlijkheid hebben). De financiële gegevens van de afdelingen zijn opgenomen in deze jaarrekening. Het beginsaldo is als rechtstreekse vermogensmutatie verwerkt.

De financiële gegevens van de plaatselijke kiesverenigingen die niet zijn omgevormd tot afdeling zijn niet meegeconsolideerd in deze jaarrekening.

Verbonden partijen

Van verbonden partijen is sprake wanneer een partij beleidsbepalende invloed kan uitoefenen op een andere partij dan wel invloed van betekenis kan uitoefenen op het zakelijke en financiële beleid van de andere partij.

De volgende stichtingen en verenigingen zijn verbonden met de rechtspersoon:

- Guido de Brès-Stichting, WI-SGP
- Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa
- SGP-jongeren
- Stichting Fractiebijstand SGP
- SGP Bestuurdersvereniging

Presentatiewijziging

De vergelijkende cijfers 2017 zijn op sommige onderdelen gewijzigd om een betere vergelijking mogelijk te maken.

WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden geactiveerd tegen verkrijgingsprijs en jaarlijks verminderd met een lineaire afschrijving, rekening houdend met de verwachte economische levensduur en een eventuele restwaarde.

De afschrijvingspercentages, uitgedrukt als % van de verkrijgingsprijs, zijn als volgt:

Terreinen	0%
Gebouwen	3,33% - 10%
Installaties	5% - 10%
Inventaris	6,67% - 20%
Automatisering	12,5% - 20%

Financiële vaste activa

De effecten worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. De spaargelden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

VOORZIENINGEN

Verkiezingsfonds

Deze voorziening wordt gevormd door middel van een dotatie op basis van de verwachte kosten (directe en extra personele kosten) voor de verschillende verkiezingen vanuit de landelijke SGP. De dotatie wordt jaarlijks met 3% geïndexeerd. De voorziening is bestemd ter egalisering van de verkiezingskosten, waarbij rekening is gehouden met 1 x in de drie jaar Tweede Kamerverkiezingen, te allen tijde 1 acute Tweede Kamerverkiezing en een inhaaleffect tot en met 2033.

Onderhoudsvoorziening

De voorziening voor groot onderhoud is gevormd voor toekomstig onderhoud van de onroerende zaken en is bedoeld om de onderhoudskosten gelijkmatig over de jaren te verdelen.

RESULTAATBEPALING

Partijbijdragen

De partijbijdragen betreffen de gefactureerde ledencontributies aan de plaatselijke kiesverenigingen en het partijdeel van de contributies van de landelijke leden.

Subsidies

Subsidies betreffen de toegekende subsidie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De subsidie is afhankelijk van het aantal gesubsidieerde partijen, het aantal leden van deze partijen en het aantal zetels in de Tweede Kamer. De verantwoorde subsidie betreft het voorschot subsidie van het huidige boekjaar en de afrekening van de subsidie van het voorgaande jaar.

Partijblad

Dit betreft de opbrengsten uit hoofde van de uitgave van de 'Banier'. De opbrengsten bestaan uit advertentie-opbrengsten, abonnementen en overbetalingen op abonnementen.

Giften

De giften betreffen de in het boekjaar ontvangen giften.

Legaten

De legaten betreffen de in het boekjaar ontvangen legaten.

Opbrengsten afdelingen

De opbrengsten afdelingen betreffen door de afdelingen in het boekjaar ontvangen giften, overbetalingen, retributies, sponsoring, rente etc.

Kosten afdelingen

De kosten van de afdelingen betreffen door de afdelingen in het boekjaar betaalde kosten.

TOELICHTING OP DE BALANS
(bedragen in euro's)

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
Materiële vaste activa (1)		
Terreinen		
Aanschafwaarde	476.364	476.364
Cumulatieve afschrijvingen	-	-
Boekwaarde per begin boekjaar	<u>476.364</u>	<u>476.364</u>
Investeringen	-	-
Afschrijvingen	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>
Aanschafwaarde	476.364	476.364
Cumulatieve afschrijvingen	-	-
Boekwaarde per einde boekjaar	<u>476.364</u>	<u>476.364</u>
Gebouwen		
Aanschafwaarde	1.065.210	1.064.109
Cumulatieve afschrijvingen	107.605-	85.954-
Boekwaarde per begin boekjaar	<u>957.605</u>	<u>978.155</u>
Investeringen	-	1.101
Afschrijvingen	21.599-	21.651-
	<u>21.599-</u>	<u>20.550-</u>
Aanschafwaarde	1.065.210	1.065.210
Cumulatieve afschrijvingen	129.203-	107.605-
Boekwaarde per einde boekjaar	<u>936.007</u>	<u>957.605</u>
Dit betreft het kantoorpand aan Dinkel 7 te Rotterdam.		
De WOZ-waarde bedraagt € 994.000 (waarde peildatum 01-01-2017). De verzekerde waarde is € 1.541.300.		
De restwaarde bedraagt € 896.361.		
Installaties		
Aanschafwaarde	100.884	100.884
Cumulatieve afschrijvingen	43.789-	34.380-
Boekwaarde per begin boekjaar	<u>57.095</u>	<u>66.504</u>
Investeringen	6.137	-
Afschrijvingen	14.454-	9.409-
Desinvesteringen	12.611-	-
Afschrijvingen desinvestering	12.611	-
	<u>8.317-</u>	<u>9.409-</u>
Aanschafwaarde	94.410	100.884
Cumulatieve afschrijvingen	45.632-	43.789-
Boekwaarde per einde boekjaar	<u>48.778</u>	<u>57.095</u>

	31-12-2018	31-12-2017	
Inventaris			
Aanschafwaarde	163.248	160.410	
Cumulatieve afschrijvingen	63.025-	50.441-	
Boekwaarde per begin boekjaar	100.223	109.969	
Investerings	9.922	2.837	
Afschrijvingen	13.084-	12.583-	
	3.162-	9.746-	
Aanschafwaarde	173.170	163.248	
Cumulatieve afschrijvingen	76.109-	63.025-	
Boekwaarde per einde boekjaar	97.060	100.223	
Automatisering			
Aanschafwaarde	210.877	161.123	
Cumulatieve afschrijvingen	45.575-	134.067-	
Boekwaarde per begin boekjaar	165.302	27.056	
Investerings	87.375	151.074	
Afschrijvingen	34.669-	12.829-	
Desinvesteringen	-	101.321-	
Afschrijvingen desinvestering	-	101.321	
	52.706	138.245	
Aanschafwaarde	298.252	210.877	
Cumulatieve afschrijvingen	80.244-	45.575-	
Boekwaarde per einde boekjaar	218.008	165.302	
De investeringen betreffen voornamelijk het nieuwe ledensysteem Procurios.			
<u>Financiële vaste activa (2)</u>			
Effecten			
Boekwaarde per begin boekjaar	1.962.790	2.092.487	
Aankopen	5.000	1.374.128	
Verkopen	6.286-	1.488.814-	
Verkoop resultaat effecten	949	8.896-	
Koerscorrectie effecten	25.756-	6.114-	
Boekwaarde per einde boekjaar	1.936.697	1.962.790	
Het Hoofdbestuur heeft een beleggingsstatuut vastgesteld. Dit statuut omvat de richtlijnen welke gelden voor de beleggingen van de Vereniging Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP). De Vereniging SGP heeft reserves en fondsen welke worden aangewend voor de statutair vastgelegde doelen. Het Hoofdbestuur wenst de toevertrouwde middelen op korte en op lange termijn verantwoord en solide te beleggen. Terwijl het (direct) rendement op de portefeuille een hoge prioriteit heeft, staan het defensieve karakter van het beleggingsbeleid en een voorzichtige afweging van risico en rendement eveneens voorop.			
De effecten, fondsen en ledencertificaten zijn gewaardeerd tegen aankoopwaarde of lagere marktwaarde. Per 31 december 2018 bedraagt de marktwaarde/beurswaarde € 1.944.524.			
Spaargelden			
Rabobank BedrijfsSparRekening	0,01%	1.286.907	1.420.126
Rabobank Beleggersrekening	0,01%	238.108	221.457
Alle percentages gelden ultimo boekjaar		1.525.015	1.641.583

	31-12-2018	31-12-2017
<u>Vorderingen (3)</u>		
Rekening-courant Stichting Fractiebijstand SGP	600	-
Rekening-courant Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa	31.998	-
Rekening-courant SGP-Bestuurdersvereniging	74.878	150
Subsidies		
Stand per begin boekjaar	107.871	106.519
Subsidie voorgaand jaar	19.482	13.526
Ontvangen subsidie voorgaand jaar	107.871-	120.046-
Subsidie boekjaar	526.438	539.354
Ontvangen subsidie boekjaar	421.150-	431.483-
Stand per einde boekjaar	124.770	107.871
Rente		
Spaargelden en effecten	206	3.327
Overige vorderingen		
Lening Sallux	-	40.000
Waarborgsommen	12.145	12.145
Abonnementen/lidmaatschappen/advertenties	26.777	22.456
PR materiaal	20	918
Vorraden drukwerk, brochures, PR-materiaal	1.075	175
Overige vooruitbetaalde kosten	26.058	9.096
Diversen vorderingen	213	1.920
	66.287	86.710

De lening aan Sallux in 2017 ad € 40.000 is begin 2018 afgelost.

Liquide middelen (4)

Kas	542	448
Rabobank	70.265	126.218
	70.807	126.666
Kas afdelingen		
Kruisposten afdelingen	1.777	1.753
Lopende rekeningen afdelingen (Rabobank)	162.452	217.310
Spaarrekeningen afdelingen (Rabobank)	530.717	590.958
Lopende rekeningen afdelingen (andere bank)	13.165	7.337
Spaarrekeningen afdelingen (andere bank)	35.669	35.431
	744.780	852.790

Eigen Vermogen (5)	31-12-2018	31-12-2017
Continuïteitsreserves		
Continuïteitsreserve werkorganisatie	600.000	600.000
Risicoreserve terugval aantal zetels	1.255.000	1.255.000
Risicoreserve beleggingsportefeuille	170.183	194.990
	<u>2.025.183</u>	<u>2.049.990</u>

<i>Continuïteitsreserve werkorganisatie</i>		
Stand per begin boekjaar	600.000	600.000
Mutatie vanuit de resultaatbestemming	-	-
Stand per einde boekjaar	<u>600.000</u>	<u>600.000</u>

De hoogte van de continuïteitsreserve werkorganisatie is vastgesteld op 1,5 x de kosten van de werkorganisatie. Voor de SGP komt dit uit op € 1.100.000 (dit bedrag is inclusief € 500.000 risico terugval aantal zetels). Hierin zit verdisconteerd dat de SGP bepaalde risico's, zoals voorraad, bedrijfsstagnatie en doorbetaling bij eerste twee jaren ziekte niet heeft verzekerd.

<i>Risicoreserve terugval aantal zetels</i>		
Stand per begin boekjaar	1.255.000	1.255.000
Mutatie vanuit de resultaatbestemming	-	-
Stand per einde boekjaar	<u>1.255.000</u>	<u>1.255.000</u>

De risicoreserve terugval aantal zetels is als volgt opgebouwd:

SGP	500.000	500.000
WI, SGPJ en VOE	240.000	240.000
SFB	515.000	515.000
	<u>1.255.000</u>	<u>1.255.000</u>

De risicoreserve terugval aantal zetels is een continuïteitsreserve die is gevormd om bij zetelverlies de activiteiten gedurende de komende tien jaar niet te hoeven verminderen. (Bij de SFB de komende vijf jaar.)

<i>Risicoreserve beleggingsportefeuille</i>		
Stand per begin boekjaar	194.990	210.000
Mutatie vanuit de resultaatbestemming	24.807-	15.010-
Stand per einde boekjaar	<u>170.183</u>	<u>194.990</u>

De risicoreserve beleggingsportefeuille is een continuïteitsreserve die is gevormd ter dekking van daling van de beurswaarde. De reserve is vastgesteld op 10% van de hoogte van de beurswaarde van de beleggingsportefeuille. Evt. verliezen worden onttrokken aan deze reserve via de resultaatbestemming.

Bestemmingreserves		
Bestemmingreserve huisvesting	960.000	1.000.000
Bestemmingreserve 100 jaar SGP	-	96.361
Bestemmingreserve ICT	215.000	235.000
Bestemmingsreserve vitalisering afdelingen	15.889	22.329
	<u>1.190.889</u>	<u>1.353.691</u>

<i>Bestemmingreserve huisvesting</i>		
Stand per begin boekjaar	1.000.000	1.040.000
Mutatie vanuit de resultaatbestemming	40.000-	40.000-
Stand per einde boekjaar	<u>960.000</u>	<u>1.000.000</u>

De bestemmingsreserve huisvesting is een bestemmingsreserve die in 2008 is gevormd vanuit de boekwinst die is behaald op de verkoop van het ds. G.H. Kerstenhuis in Den Haag. Tevens is het saldo van de voorziening groot onderhoud ds. G.H. Kerstenhuis per 1 januari 2008 overgeheveld naar deze bestemmingsreserve. Eind 2012 is er een nieuw kantoorpand in gebruik genomen. Deze bestemmingsreserve wordt vanaf 2013 jaarlijks aangewend ter dekking van een gedeelte van de huisvestingskosten en afschrijvingskosten van het pand.

	31-12-2018	31-12-2017
<i>Bestemmingsreserve 100 jaar SGP</i>		
Stand per begin boekjaar	96.361	64.954
Mutatie vanuit de resultaatbestemming (toevoeging)		37.933
Mutatie vanuit de resultaatbestemming (onttrekking)	96.361-	6.526-
Stand per einde boekjaar	<u>-</u>	<u>96.361</u>
De bestemmingsreserve 100 jaar SGP is als volgt opgebouwd:		
Congres	-	15.000
Publicatie	-	71.361
Attenties	-	10.000
	<u>-</u>	<u>96.361</u>
De bestemmingsreserve 100 jaar SGP is een bestemmingsreserve die was gevormd ter dekking van de jubileumkosten in 2018 toen de SGP haar 100-jarig jubileum herdacht.		
<i>Bestemmingsreserve ICT</i>		
Stand per begin boekjaar	235.000	235.000
Mutatie vanuit de resultaatbestemming (toevoeging)		20.000
Mutatie vanuit de resultaatbestemming (onttrekking)	20.000-	20.000-
Stand per einde boekjaar	<u>215.000</u>	<u>235.000</u>
De bestemmingsreserve ICT is als volgt opgebouwd:		
Doorontwikkeling ledenadministratie	80.000	100.000
Publicatieplatform	-	-
Vernieuwing website	100.000	100.000
Vervanging hardware	35.000	35.000
	<u>215.000</u>	<u>235.000</u>
De bestemmingsreserve ICT is een bestemmingsreserve die is gevormd ter dekking van de investeringskosten voor automatisering.		
<i>Bestemmingsreserve vitalisering afdelingen</i>		
Stand per begin boekjaar	22.329	48.584
Mutatie vanuit de resultaatbestemming (toevoeging)	4.221	1.383
Mutatie vanuit de resultaatbestemming (onttrekking)	10.662-	27.638-
Stand per einde boekjaar	<u>15.889</u>	<u>22.329</u>
De bestemmingsreserve vitalisering afdelingen is een bestemmingsreserve die is gevormd ter dekking van de kosten van afdelingen en kiesverenigingen die onvoldoende financiële middelen hebben om vitaal te zijn. De opbrengsten komen onder meer uit een gedeelte van de bijdrage van de landelijke leden die niet zijn toegewezen aan een afdeling.		
<i>Bestemmingsreserve afdelingen</i>		
Stand per begin boekjaar	852.790	655.754
Vorming afdelingen	10.016	51.071
Mutatie vanuit de resultaatbestemming	118.025-	145.965-
Stand per einde boekjaar	<u>744.780</u>	<u>852.790</u>
De bestemmingsreserve afdelingen is een bestemmingsreserve die is gevormd vanuit de gelden in beheer van de afdelingen. De post 'Vorming afdelingen' is een rechtstreekse vermogensmutatie (zie grondslagen).		
<i>Algemene reserve</i>		
Stand per begin boekjaar	405.584	428.042
Mutatie vanuit de resultaatbestemming	16.813	22.458-
Stand per einde boekjaar	<u>422.398</u>	<u>405.584</u>
De mutatie resultaatbestemming is als volgt opgebouwd:		
'Operationeel' resultaat	16.813	22.457-
Bestemmingsreserve ICT (toevoeging)	-	-
Continuïteitsreserve	-	-
Risicoreserve terugval aantal zetels	-	-
Reserve neerwaartse risico beleggingsportefeuille	-	-
Mutatie vanuit resultaatbestemming	16.813	22.457-

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
<u>Voorzieningen (6)</u>		
Onderhoudsfonds		
Stand per begin boekjaar	36.993	23.372
Dotatie	9.728	13.821
Uitgegeven kosten	-	-
Stand per einde boekjaar	<u>46.721</u>	<u>36.993</u>
Verkiezingsfonds		
Stand per begin boekjaar	1.606.769	1.804.305
Dotatie regulier	134.000	137.000
Dotatie giften	100	92.215
Dotatie donatie ondernemersplatform	42.375	41.175
Kosten ondernemersplatform	1.565-	93-
Uitgegeven kosten	40.249-	467.833-
Stand per einde boekjaar	<u>1.741.430</u>	<u>1.606.769</u>

Kortlopende schulden (7)

Rekening-courant Guido de Brès-Stichting, WI-SGP	<u>50.642</u>	<u>28.197</u>
Rekening-courant SGP-jongeren	<u>22.975</u>	<u>32.400</u>
Rekening-courant Stichting Fractiebijstand SGP	<u>-</u>	<u>124</u>

Per 31 december 2018 is er bij de rekening-courant van de Stichting Fractiebijstand SGP sprake van een vordering.

Rekening-courant Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa	<u>-</u>	<u>19.295</u>
---	----------	---------------

Per 31 december 2018 is er bij de rekening-courant van de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa sprake van een vordering.

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
Partijblad De Banier	<u>22.769</u>	<u>22.729</u>
Bestuurdersvereniging	<u>-</u>	<u>3.740</u>
Overige schulden		
Loonheffingen	15.339	14.617
Personeelskosten	36.284	65.569
Afdelingen/provincies	4.199	2.315
Diversen	<u>28.645</u>	<u>43.671,55</u>
	<u>84.468</u>	<u>126.173</u>

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Leaseovereenkomsten

Er zijn leaseovereenkomsten aangegaan inzake printers en een kopieermachine voor een totaalbedrag ad € 16.720 incl. btw per jaar. De overeenkomst loopt tot en met 2023.

Overige overeenkomsten

Er is een overeenkomst aangegaan van drie jaar inzake het online ledenadministratie systeem Procurios voor een totaalbedrag ad € 36.123 incl. btw per jaar. De overeenkomst duurt nog minimaal twee jaar en kan daarna jaarlijks worden verlengd.

Toegezegd legaat in 2015

Er is in 2015 een legaat toegezegd ad € 198.028. In 2015 is € 73.028 van dit bedrag uitgekeerd. Het restant ad € 125.000 staat nog onder bewind van de bewindvoerder tot uiterlijk 23 juli 2021.

Bankrekeningen lokale gemeenteraadsfracties

De Vereniging SGP is tevens kassier voor enkele lokale gemeenteraadsfracties die vanuit de gemeenteraad een fractiebudget ontvangen. Deze bankrekeningen, inkomsten en uitgaven zijn niet in de jaarrekening van de Vereniging SGP verwerkt.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN
(bedragen in euro's)

	2018		2017
	uitkomst	begroting	uitkomst
Baten			
Partijbijdragen (8)			
Partijbijdrage kiesverenigingen	281.820	280.000	288.365
Partijbijdrage afdelingen	239.581	247.018	231.105
Partijbijdrage vorig jaar	3.817		825
Donateurs	660	688	665
Begunstigers	208	100	110
Bijdrage vitalisering afdelingen	4.221	1.000	1.383
	<u>530.307</u>	<u>528.806</u>	<u>522.453</u>
Subsidie (9)			
Subsidie 2016			13.526
Subsidie 2017	19.482		539.354
Subsidie 2018	526.438	539.900	
	<u>545.920</u>	<u>539.900</u>	<u>552.880</u>
De subsidie van 2018 is naast een vaste voet en een bedrag per lid gebaseerd op 3 Kamerzetels. Het bedrag per Kamerzetel bedraagt ruim € 50.000.			
Giften en legaten (10)			
Giften	74.566	35.000	10.852
Legaten	5.500	-	24.895
Giften verkiezingen	100		92.215
Giften politieke functionarissen	175		6.170
Giften jubileum 100 jaar SGP	119.567	50.000	37.933
Donaties ondernemersplatform	42.375	42.500	41.175
	<u>242.283</u>	<u>127.500</u>	<u>213.240</u>
Dotatie giften aan verkiezingsfonds	100-	-	92.215-
Dotatie ondernemersplatform aan verkiez.fonds	42.375-	42.500-	41.175-
	<u>199.808</u>	<u>85.000</u>	<u>79.850</u>
Bestuurdersvereniging (11)			
Scholing		-	6.260
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>6.260</u>
Partijblad De Banier (12)			
Opbrengsten van abonnementen	6.446	6.500	6.768
Opbrengsten van overbetalingen	566	-	484
Opbrengsten van giften	97.454	90.000	99.860
Verkoop Banier	27	-	34
Advertentieopbrengsten	59.235	60.000	62.103
	<u>163.728</u>	<u>156.500</u>	<u>169.249</u>

Op de opbrengsten van abonnementen is het oninbare gedeelte van abonnementen in mindering gebracht. (Dit bestaat uit afgeboekte posten, oninbare posten en wanbetalers.)
In 2018 bedraagt dit € 300 (2017: € 125).

	2018		2017
	uitkomst	begroting	uitkomst
Rentebaten en waardeveranderingen effecten (13)			
Rente (spaarrekening, effecten)	14.157	36.500	42.752
Verkoopresultaat effecten	949	-	8.896-
Koerscorrectie effecten	25.756-	-	6.114-
	<u>10.650-</u>	<u>36.500</u>	<u>27.742</u>
Overige opbrengsten (14)			
Excursie Straatsburg	-	10.000	5.300
Opbrengst scholing	-	-	825
Toegangskaarten jaarvergadering	11.670	10.000	4.193
Collecten	30	-	140
Verkoop reclamemateriaal	21.277	12.000	13.626
Opbrengst brochures	2.677	100	115
Opbrengst websites kiesverenigingen	-	-	-
Overige opbrengsten	1.002	-	1.063
	<u>36.656</u>	<u>32.100</u>	<u>25.262</u>
Opbrengsten afdelingen (15)	<u>455.654</u>	<u>150.000</u>	<u>333.690</u>

In bijlage 4 is een specificatie van het resultaat opgenomen van de Afdelingen.

Lasten	2018		2017
	uitkomst	begroting	uitkomst
Personeelskosten (16)			
Brutosalarissen	440.389	455.600	476.103
Mutatie reservering vakantiedagen	26.292-	-	11.327
Sociale lasten	77.525	76.900	79.700
Pensioenlasten	25.539	19.800	28.625
Reiskostenvergoeding (vast)	16.390	16.000	15.896
Vrijwilligers	1.887	2.500	1.877
Salarisadministratie	2.318	3.000	3.143
Cursussen	2.484	12.500	13.022
Overige personeelskosten	27.545	10.480	7.696
Subtotaal	567.783	596.780	637.389
Ontvangen ziekengeld	-	-	5.813-
Doorbelaste personeelskosten aan verkiezingen	-	-	36.206-
Doorbelaste personeelskosten aan geledingen	71.731-	65.350-	28.802-
	496.052	531.430	566.569

In bijlage 1 is een specificatie opgenomen van de intern doorbelaste personeelskosten en de doorbelasting aan de geledingen.

Het aantal fte bedroeg in 2018: 9,60 exclusief de Inhuur van derden op basis van fulltime dienstverbanden. (2017: 10,20)

Afschrijvingen (17)			
Afschrijvingen gebouw	21.599	21.488	21.651
Afschrijvingen inventaris	13.084	12.646	12.583
Afschrijvingen automatisering	34.669	32.632	12.829
Afschrijvingen installaties	14.454	9.409	9.409
	83.806	76.175	56.472
Huisvestingskosten (18)			
Zakelijke lasten	8.768	9.230	9.003
Verzekeringen	6.952	5.810	5.659
Onderhoud/aanvulling inventaris	-	100	-
Elektra, gas, water	13.717	9.000	11.653
Schoonmaak / kantine	1.290	1.000	812
Afvalverwerking	1.347	1.130	1.018
Onderhoudscontracten huisvesting	13.777	20.880	12.087
Overige huisvestingskosten	5.163	2.200	2.960
Dotatie onderhoudsvoorziening	9.728	28.668	13.621
	60.742	78.018	56.812
Vergaderkosten (19)			
Bestuurskosten	35.075	30.000	26.391
Vergaderkosten	2.981	2.000	3.420
Cateringkosten	1.630	1.500	1.100
Reiskostenvergoeding (variabel)	11.154	8.000	12.230
Verblijfskosten	1.615	1.250	2.061
Trainingskosten	3.066	7.500	269
Jubileumkosten	214.807	204.000	6.526
Bijeenkomsten	95.290	108.500	66.467
	365.617	362.750	118.465

	2018		2017
	uitkomst	begroting	uitkomst
Public Relations (20)			
Advertentiekosten	12.371	30.000	6.757
Beurs	6.658	10.000	3.326
Wegwijs	-	-	-
Hardenberg	-	-	1.599
Ondernemersplatform	1.565	2.500	93
Folders/video's	4.613	20.000	10.721
Ledenwerving	-	7.500	1.437
Vitalisering PKV/AFD	10.662	6.000	27.638
Promotieartikelen	17.340	10.000	20.168
Digitalisering Banier	4.014	4.500	4.014
Website (incl. vernieuwing)	19.396	15.000	15.145
Website pkv's	400-	-	700-
Verkiezingen	40.249	33.000	467.834
Doorbelaste PR-kosten	12.300-	12.300-	12.300-
Dotatie voorziening verkiezingen	134.000	134.000	137.000
Onttrekking verkiezingskosten aan voorziening	40.249-	33.000-	467.834-
Onttrekking kn ondernemersplatform voorziening	1.565-	2.500-	93-
	<u>196.354</u>	<u>224.700</u>	<u>214.806</u>

In bijlage 2 is een specificatie opgenomen van de post verkiezingen en van de post dotatie verkiezingen.

Bestuurdersvereniging (21)	-	-	24.330
Kosten partijblad De Banier (22)			
Drukwerk	71.301	74.000	70.507
Opmaakkosten	30.612	30.000	21.680
Fotokosten	-	-	-
Inspreekkosten	686	1.000	792
Auteursvergoedingen	100	600	50
Bankkosten	4.655	8.000	5.457
Portokosten	108.498	115.000	115.183
Vrijwilligerskosten	-	200	-
Overige algemene kosten	135	200	131
	<u>215.986</u>	<u>229.000</u>	<u>213.799</u>

In bijlage 3 is een specificatie van het resultaat opgenomen van "De Banier".

	2018		2017
	uitkomst	begroting	uitkomst
Kantoorkosten (23)			
Papier en enveloppen	863	1.500	3.589
Drukwerk	32	500	376
Opmaakkosten	1.392	1.000	-
Fotokosten	2.301	1.500	360
Attenties	400	600	928
Print- en kopieerkosten	19.127	14.870	14.320
Automatiseringskosten	28.835	14.000	17.815
Kantoorbenodigdheden	1.473	1.500	1.424
Onderhoud apparatuur en licentiekosten	68.044	81.100	53.273
Kantiekosten	343	650	504
Abonnementen en contributies	4.069	4.260	2.149
Doorbelaste kantoorkosten	1.460-	1.460-	1.460-
	<u>125.418</u>	<u>120.020</u>	<u>93.277</u>
Algemene kosten (24)			
Telecommunicatie	3.974	4.000	3.816
Porti en verzending	3.254	9.000	5.517
Frankeermachine	1.099	800	654
Strategische advieskosten	24.848		27.411
Overige advieskosten	8.115	25.000	12.570
Accountantskosten	15.543	20.000	16.120
Overige algemene kosten	530	1.000	1.259
Bankkosten	15.226	30.000	24.133
	<u>72.588</u>	<u>89.800</u>	<u>91.480</u>
Bijdrage aan geledingen (25)			
Bijdrage Guldo de Bres Stichting	20.000	25.000	20.000
Bijdrage SGP-jongeren	-	-	-
	<u>20.000</u>	<u>25.000</u>	<u>20.000</u>
Kosten afdelingen (26)	<u>573.679</u>	<u>150.000</u>	<u>187.725</u>

In bijlage 4 is een specificatie van het resultaat opgenomen van de Afdelingen.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de Staatkundig Gereformeerde Partij

Wattbaan 51-5
3439 ML Nieuwegein
Postbus 137
3430 AC Nieuwegein

A. Verklaring over de in het rapport opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Staatkundig Gereformeerde Partij te 's-Gravenhage gecontroleerd.

T (030) 307 49 49
nieuwegein@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 09068872

Naar ons oordeel is de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2018 van de Staatkundig Gereformeerde Partij in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de door het bestuur van de vereniging gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in punt Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018 ;
2. de staat van baten en lasten over 2018 ; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Staatkundig Gereformeerde Partij zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

Wij vestigen de aandacht op punt Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening waarin de basis voor financiële verslaggeving uiteen is gezet. De jaarrekening is opgesteld voor het bestuur, verbonden partijen, leden, donateurs en subsidieverstrekking met als doel de Staatkundig Gereformeerde Partij in staat te stellen te voldoen aan de verantwoordingsverplichtingen. Hierdoor is de jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor het bestuur van de Staatkundig

Gereformeerde Partij, verbonden partijen, leden, donateurs en subsidieverstrekkers en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

B. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met de door het bestuur van de vereniging gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in punt Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opstellen van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Nieuwegein, 3 april 2019
Van Ree Accountants

w.g.

Bijlage 1: Specificatie doorbelaste personeelskosten
(bedragen in euro's)

	2018		2017
	uitkomst	begroting	uitkomst
De personeelskosten zijn als volgt te verdelen:			
Interne doorbelasting:			
Voorziening verkiezingsfonds	-	-	-
Verkiezingskosten	-	-	36.206-
Partijblad	30.042-	-	30.974-
Partij	466.010-	531.430-	541.408-
<i>Subtotaal interne doorbelastingen</i>	<u>496.052-</u>	<u>531.430-</u>	<u>608.588-</u>
Geledingen (extern):			
Guido de Brès-Stichting, WI-SGP	9.720-	9.350-	8.509-
Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa			
SGP-jongeren	20.528-	20.000-	20.292-
Stichting Fractiebijstand SGP			
SGP-Bestuurdersvereniging	41.482-	38.000-	
<i>Subtotaal geledingen</i>	<u>71.731-</u>	<u>65.350-</u>	<u>28.802-</u>
Totale personeelskosten	<u>567.783</u>	<u>596.780</u>	<u>637.389</u>

Bijlage 2: Kosten verkiezingen
(bedragen in euro's)

	2018		2017
	<u>uitkomst</u>	<u>begroting</u>	<u>uitkomst</u>
De verkiezingskosten zijn als volgt te verdelen			
<u>Dotatie aan voorziening verkiezingen</u>			
Jaarlijkse dotatie	134.000	134.000	137.000
Dotatie giften	100	-	92.215
Donaties ondernemersplatform	41.850	42.500	41.175
Kosten ondernemersplatform	1.565-	2.500-	93-
	<u>174.385</u>	<u>174.000</u>	<u>270.297</u>
 <u>Onttrekking voorziening verkiezingen</u>			
Verkiezingen permanent		-	
Verkiezingen Gemeenteraad	11.681	33.000	14.613
Verkiezingen Tweede Kamer		-	453.221
Verkiezingen Europees Parlement	11.772	-	
Verkiezingen Provinciale Staten	9.465	-	
Verkiezingen Waterschap	7.332	-	
	<u>40.249</u>	<u>33.000</u>	<u>467.834</u>

Bijlage 3: Partijblad "De Banier"
(bedragen in euro's)

	2018		2017
	uitkomst	begroting	uitkomst
Het saldo van het partijblad "De Banier" is als volgt:			
<u>Baten</u>			
Opbrengsten van abonnementen	6.446	6.500	6.768
Opbrengsten van overbetalingen	566	-	484
Opbrengsten van giften	97.454	90.000	99.860
Verkoop Banier	27	-	34
Advertentieopbrengsten	59.235	60.000	62.103
	<u>163.728</u>	<u>156.500</u>	<u>169.249</u>
<u>Lasten</u>			
Personeelskosten	30.042		30.974
Drukwerk	71.301	74.000	70.507
Opmaakkosten	30.612	30.000	21.680
Fotokosten	-	-	-
Inspreekkosten	686	1.000	792
Auteursvergoedingen	100	600	50
Betalingsverkeer	4.655	8.000	5.457
Portokosten	108.498	115.000	115.183
Vrijwilligerskosten	-	200	-
Overige algemene kosten	135	200	131
	<u>246.028</u>	<u>229.000</u>	<u>244.773</u>
Resultaat "De Banier"	82.300-	72.500-	75.524-

Biilage 4: Afdelingen
(bedragen in euro's)

	2018		2017
	uitkomst	begroting	uitkomst
Opbrengsten afdelingen			
Giften	124.403	-	62.888
Retributie donateurs	1.345	-	1.430
Retributie leden	193.281	-	162.926
Overbetalingen	27.692	-	27.594
Collecte	26.229	-	15.929
Sponsoring	83.585	-	62.204
Rente-opbrengst	118	-	718
	<u>455.654</u>	<u>150.000</u>	<u>333.690</u>
Kosten afdelingen			
Vergaderkosten	43.917	-	31.315
PR-kosten	71.685	-	70.920
Verkiezingskosten	401.692	-	37.179
Representatiekosten	8.549	-	8.990
Bankkosten	10.257	-	9.873
Algemene kosten	37.578	-	29.448
	<u>573.679</u>	<u>150.000</u>	<u>187.725</u>
Resultaat Afdelingen	118.025-	-	145.965

De kosten en opbrengsten van de afdelingen zijn begroot op het bedrag van € 150.000. Dit bedrag bestaat uit het begrote aantal leden dat is toegewezen aan een afdeling vermenigvuldigd met het retributiebedrag van € 7,50 per lid. Dit is $14.000 \times € 7,50 = € 105.000$. En het totale aantal leden vermenigvuldigd met het provinciale retributiebedrag van € 1,50 per lid. Dit is $30.000 \times € 1,50 = € 45.000$.

VERGADERSTUKKEN
PARTIJDAG 2019

▶ sgp.nl

SGP

Vergaderstukken Partijdag SGP

18 mei 2019

Inhoudsopgave

Agenda partijdag 2019	3
Bijlage A - Verkiezing leden Hoofdbestuur	5
Bijlage B - Verslag 97 ^e algemene vergadering (partijdag) d.d. 21 april 2018	7
Bijlage C - Verslag algemene vergadering d.d. 16 februari 2019	17
Bijlage D - Jaarverslag 2018	23
Bijlage E - Financieel jaarverslag 2018	61
Bijlage F - Begroting en activiteitenplan SGP 2019	68
Bijlage G - Motie PKV Kockengen	74

Fotoverantwoording: de foto's op pagina 7, 8, 9, 10, 16, 19, 20, 21, 22, 24, 31, 32, 33, 45, 51 en 60 zijn gemaakt door Cees van der Wal, <https://ceesvdwal.nl>.

Agenda partijdag 2019

Datum: D.V. zaterdag 18 mei 2019
Plaats: NBC Congrescentrum, Blokhoeve 1, 3438 LC Nieuwegein
Tijd: 10.00 - 15.00 uur

9.30 uur

1. Ontvangst met koffie/thee en koek

10.00 uur

2. Welkom en opening
 - a. Welkom door partijvoorzitter, drs. P.A. Zevenbergen
 - b. Opening door plv. partijvoorzitter, ds. G.W.S. Mulder
 - c. Aanhankelijkheidsbetuiging aan Z.M. de Koning
 - d. Zingen van de coupletten 1 en 6 van het Wilhelmus
3. Verkiezing leden Hoofdbestuur (zie bijlage A, pag. 5)
4. Vaststellen verslagen
 - a. Partijdag 21 april 2018 (zie bijlage B, pag. 7)
Inhoudelijke opmerkingen en/of vragen n.a.v. het verslag (kunnen t/m 15 mei 2019, 12.00 uur worden toegezonden aan het Hoofdbestuur)
 - b. Algemene vergadering 16 februari 2019 (zie bijlage C, pag. 17)
Inhoudelijke opmerkingen en/of vragen n.a.v. het verslag (kunnen t/m 15 mei 2019, 12.00 uur worden toegezonden aan het Hoofdbestuur)
5. Jaarverslag 2018
 - a. Jaarverslag 2018 (zie bijlage D, pag. 23)
Vaststellen jaarverslag 2018 en vragen n.a.v. het verslag (vragen kunnen t/m 15 mei 2019, 12.00 uur worden toegezonden aan het Hoofdbestuur)
 - b. Financieel jaarverslag 2018 (zie bijlage E, pag. 61)
Vaststellen van de balans, de staat van baten en lasten en de toelichting daarop - strekt tevens tot décharge van het Hoofdbestuur (vragen kunnen t/m 15 mei 2019, 12.00 uur worden toegezonden aan het Hoofdbestuur)
6. Begroting en activiteitenplan 2019 (zie bijlage F, pag. 68)
7. Behandeling voorstellen (er zijn geen voorstellen)
8. Behandeling moties
 - a. Motie PKV Kockengen over klimaatbeleid (zie bijlage G, pag. 74)
9. Toespraak mr. C.G. van der Staij, voorzitter Tweede Kamerfractie SGP
10. Afscheid M.F. van Leeuwen als partijvoorzitter
11. Mededelingen
 - mededelingen namens het Wetenschappelijk Instituut
 - huishoudelijke mededelingen
12. Rondvraag
(vragen kunnen t/m 15 mei 2019, 12.00 uur worden toegezonden aan het Hoofdbestuur)
13. Sluiting morgengedeelte door ds. A.A. Egas

12.00 uur

14. Lunchpauze

13.00 uur

15. Opening middaggedeelte door ds. A. Vlietstra
16. Uitslag van de (her)verkiezing van de leden van het Hoofdbestuur
17. Verkiezingen Europees Parlement

Op D.V. donderdag 23 mei 2019 worden de verkiezingen voor het Europees Parlement gehouden. Tijdens het middaggedeelte van de partijdag staan deze verkiezingen centraal. Het programma ziet er als volgt uit. De sprekers worden nog nader bekend gemaakt via de website en nieuwsbrief.

- a. Korte inleiding over 'Strong values, Strong nations, Strong Europe'
Over het belang van onze stem in Brussel om 'Ja te zeggen voor samenwerking en Nee tegen een superstaat en te kiezen voor een christelijk geluid in Europa.'
- b. Interactieve debatten met input vanuit de zaal
 - Voor de handel
Over Europese samenwerking
 - Voor hulp
Over ontwikkelingssamenwerking
 - Voor het leven
Over medische ethiek
- c. Voor Israël en geloofsvrijheid
 - Bijdrage door de Eurofractie
- d. Voor Nederland
 - Speech ir. H.J.A. Ruissen, kandidaat Europarlementariër
18. Dankwoord door partijvoorzitter, drs. P.A. Zevenbergen
19. Slotwoord door ds. M. Klaassen

15.00 uur

20. Afsluiting met een hapje en een drankje

Bijlage A - Verkiezing leden Hoofdbestuur

Het Hoofdbestuur stelt in de hierna vermelde gevallen de volgende kandidaten voor (telkens in alfabetische volgorde).

I. Aftredend en herkiesbaar, mr. L.G.I. Barth

a. mr. L.G.I. Barth

De heer Barth, geboren op 2 november 1964, is hoofd vastgoed/senior vastgoedconsultant. Daarnaast is hij secretaris/penningmeester van de Beroepsorganisatie voor Vastgoedprofessionals, lid van diverse kerkelijke commissies, waaronder lid van de commissie kerkorde, lid van de regionale commissie opzicht, secretaris van de commissie ambtsontheffing en lid van de identiteitscommissie voor het primair en voortgezet onderwijs (VGS). De heer Barth is ouderling van de Hersteld Hervormde Gemeente te Ouderkerk aan den IJssel.

b. D. van Dijk

De heer Van Dijk, geboren op 1 november 1951, is gepensioneerd na 45 jaar werkzaam te zijn geweest in het onderwijs. Hij is fractievoorzitter van de SGP in de Provinciale Staten van Overijssel. De heer Van Dijk is ouderling van de Hersteld Hervormde Gemeente te Genemuiden.

II. Aftredend en herkiesbaar, mr. M.J.W. Hoek

a. mr. A.J.C. van Bommel

De heer Van Bommel, geboren op 29 maart 1976, is ouderling van de Gereformeerde Gemeente te Gouda. Hij is advocaat en vervult daarnaast diverse andere nevenfuncties, zoals lid van het deputaatschap Kerk, Jeugd, Gezin en Onderwijs en Werkgroep studenten en lid van diverse klachtencommissies. Voorheen is hij 8 jaar bestuurslid van de SGP-jongeren geweest, waarvan 3 jaar landelijk voorzitter.

b. mr. M.J.W. Hoek

De heer Hoek, geboren op 17 augustus 1965, is ouderling van de Gereformeerde Gemeente te Gouda. Hij is vanaf 2005 lid van het Hoofdbestuur. De heer Hoek is advocaat-partner bij Wille Donker advocaten te Alphen aan den Rijn. Daarnaast vervult hij de volgende nevenfuncties, lid van het Deputaat Kerkrecht Gereformeerde Gemeenten, voorzitter VRCL, secretaris van de Raad van Toezicht van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS) en lid van Raad van Toezicht van Eleos.

III. Aftredend en herkiesbaar, ing. B. van de Weerd

a. G.D. Roeland

De heer Roeland, geboren op 17 april 1950, was voorheen cluster-coördinator vergunning c.q. waarnemend hoofd afdeling vergunning en handhaving bij de gemeente Tholen. Vanaf 1995 is hij lid van de Provinciale Staten (PS) van Zeeland en sinds 2007 fractievoorzitter. Tevens is hij waarnemend voorzitter van de PS van Zeeland. De heer Roeland is preses van de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Sint-Annaland en scribe van de classis Tholen. Daarnaast vervult hij de volgende nevenfuncties, lid van de adviesraad van SIRJON, lid van de adviesraad van 'De Vluchtheuvel' en voorzitter van de Stichting Steunfonds Gereformeerde Gemeenten in de Particuliere Synode Zuid.

b. ing. B. van de Weerd

De heer Van de Weerd is geboren op 29 augustus 1962. Sinds 2016 is hij burgemeester van de gemeente Nunspeet. Van 2014 tot 2016 was hij voorzitter van de SGP-fractie in de gemeente Ede. Daarvoor was hij van 2010 tot 2014 wethouder in deze gemeente. Gedurende twee periodes was hij Statenlid van de Provincie Gelderland: van 2005 tot 2007 en van 2015 tot 2016. Van 1998 tot 2010 was hij Heemraad van Waterschap Vallei en Eem. De heer Van de Weerd is lid van de Gereformeerde Gemeenten.

IV. Aftredend en herkiesbaar, ds. G.W.S. Mulder

a. ds. G.W.S. Mulder

Ds. Mulder, geboren op 28 juni 1973, is predikant van de Gereformeerde Gemeente te Ridderkerk. Hij is voorzitter van het Deputaatschap Zending Gereformeerde Gemeenten en lid van de Raad van Toezicht van de Christelijke Hogeschool Driestar Educatief.

b. ds. R.A.M. Visser

Ds. Visser, geboren op 17 juli 1974, is predikant van de Gereformeerde Gemeente te Apeldoorn. Hij is lid van het Deputaatschap Kerkrecht en bestuurslid van de Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten.

Stembureau

Het stembureau bestaat uit de volgende personen:

Voorzitter:

Dhr. J. Waaijberg

Leden:

Dhr. J. Oldenhage

Dhr. W. van der Ham

Dhr. W. de Graaf

Dhr. ing. K.A. de Vries

Dhr. T.M. Venema

Dhr. J. de With

Dhr. ing. H. Timmerarends

Dhr. A. Kleijer

Dhr. G.C. van Brummelen

Bijlage B - Verslag 97^e algemene vergadering (partijdag) d.d. 21 april 2018

Datum: zaterdag 21 april 2018

Plaats: NBC te Nieuwegein

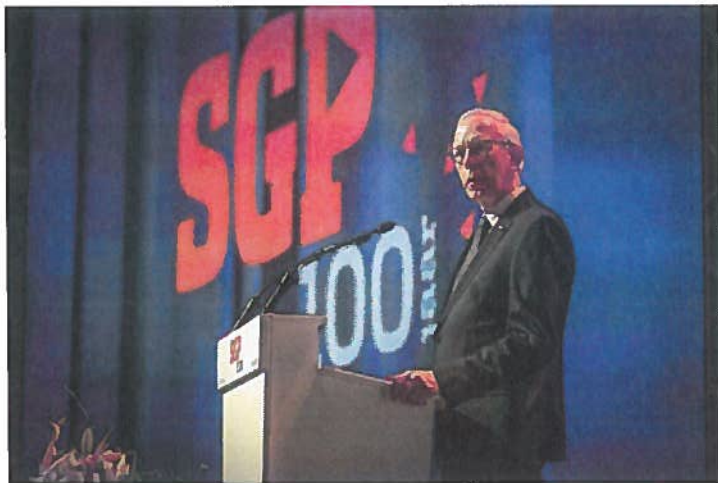
Tijd: 10.00-15.00 uur

1. Ontvangst

2. Welkom en opening

2.a Welkom door partijvoorzitter, M.F. van Leeuwen

De partijvoorzitter, dhr. M.F. van Leeuwen, heet een ieder hartelijk welkom op deze bijzondere jaarvergadering die in het teken staat van het 100-jarig jubileum van de partij. In het bijzonder een hartelijk welkom aan alle genodigden onder wie voormalige leden van het Hoofdbestuur, oud-parlementariërs, burgemeesters, politici en bestuurders, bestuursleden, genodigden van andere politieke partijen, medewerkers van partijgeledingen, vertegenwoordigers van kerken en organisaties. Vanaf 11.00 uur hoopt minister-president, dhr. M. Rutte aanwezig te zijn. De begeleiding van de samenzang tijdens het morgengedeelte wordt gedaan door Pieter Heykoop, die tevens twee keer een orgel improvisatie met samenzang verzorgt. Het morgenprogramma van deze dag wordt opgenomen door de Reformatorische Omroep en live uitgezonden.

2.b Opening door de plv. partijvoorzitter, ds. A. van Heteren

De partijvoorzitter geeft het woord aan de plv. partijvoorzitter, ds. A. van Heteren, om de opening te verzorgen. Deze leest Psalm 102:14-29 en gaat voor in gebed. Vervolgens spreekt hij een openingswoord uit n.a.v. vers 28a: 'Maar Gij zijt Dezelfde.' Wat er ook verandert, welke gebeurtenissen ook werkelijkheid worden, de Heere is eeuwig Dezelfde. Daar mag de dichter van Psalm 102 de vinger bij leggen. Waarschijnlijk is deze psalm gedicht kort voor het eind van de ballingschap. Het volk van Israël had de afgoden gediend. Ze zijn daarom in ballingschap gevoerd. Maar de Heere had beloofd dat er een einde aan die ballingschap zou komen. De dichter van psalm 102 mag terugzien op het feit dat de Heere eeuwig Dezelfde is. Zoals de Heere uit Egypte verlost heeft, zal Hij het volk van Israël ook nu verlossen. 'Gij zijt Dezelfde.' De terugkeer is werkelijkheid geworden. De stad Jeruzalem en de tempel mochten herbouwd worden. Wij mogen Gods hand ook zien in de geschiedenis van ons land. De Heere heeft ervoor gezorgd dat ons land niet ten onder is gegaan. De Heere heeft wonderen gedaan. Wij mogen terugzien op wat in het verband van de SGP gedaan is in het verleden. De Heere heeft veel geschonken. Maar er is in die 100 jaar ook veel veranderd. We zijn een kleine minderheid. Vroeger werd Gods Woord door velen begrepen. Dat is nu heel anders. In de verwoording hebben we daarmee rekening te houden. Maar de principes blijven hetzelfde, want de Heere is eeuwig Dezelfde en Zijn Woord is eeuwig hetzelfde. Bij Zijn Woord denken we in het bijzonder aan de Tien Geboden. Niet alleen SGP'ers zijn daaraan gebonden, maar alle mensen. Niet alleen de onderdanen, maar ook de overheid. De overheid dient daarop aangesproken te worden. De eisen van God zijn onveranderlijk. Wat zijn we arm als we ten diepste nog nooit de eis van Gods Wet in ons hart hebben gehoord. Als die wet ons nog nooit heeft veroordeeld. En als die Borg en Middelaar nog geen enkele plaats in ons hart en leven heeft gekregen. Want dat is het enige goede wanneer we door genade de Heere mogen dienen, Hem mogen vrezen in de begeerte tot eer van Zijn Naam te mogen leven, denken en spreken. Dan komt het beste nog. Maar wanneer we die Borg en Middelaar nooit nodig hebben leren krijgen, dan komt het slechtste nog. Als we dat beseffen zou ons hart met bewogenheid ten opzichte van onze naaste vervuld moeten zijn. Gods Koninkrijk komt. Het is enkel genade Hem te mogen zoeken en vinden. Hij heeft de overwinning behaald op al Zijn vijanden. Christus zal wederkomen om te oordelen de levenden en de doden. Er ligt een taak, ook voor de SGP, tot aan de dag van de wederkomst. Oproepen tot het dienen van God, waarschuwen tegen de zonde en de

ongerechtigdheid en ook tegen de eigengerechtigdheid. De dienst van God als de schoonste en rijkste dienst voorstellen, uitdragen en voorleven. Blijven wijzen op de onveranderlijke eis vanuit Gods Woord: 'Vrees God, en houd Zijn geboden, want dit betaamt allen mensen.' Vervolgens laat de plv. voorzitter zingen Psalm 78 vers 2 en verklaart hij de vergadering voor geopend. Daarna neemt de voorzitter de leiding van de vergadering weer op zich. Deze bedankt de plv. voorzitter voor zijn inhoudsvolle openingswoord.

2.c Telefax aan Z.M. de Koning

De partijvoorzitter deelt mee dat een telefax is verzonden aan Z.M. de Koning met de volgende inhoud:

Nieuwegein, 21 april 2018

Majesteit,

De leden van de Staatkundig Gereformeerde Partij in vergadering te Nieuwegein bijeen, betuigen U en Uw Koninklijk Huis hun gevoelens van eerbied en hartelijke verbondenheid.

Het is Gods grote goedheid dat U mag regeren bij de gratie Gods. De Heere van hemel en aarde is de Bron van het gezag en houdt ons in de Bijbel, Zijn Woord, voor: 'Vreest God; eert den koning' (1 Petrus 2:17b).

De vreze des Heeren past ons allen. Zij doet vanwege de hoogachting voor de Koning der koningen wijken van het kwade, zij is het beginsel van alle wijsheid en zij is te verkiezen boven alle aardse rijkdom en eer. Wij bidden U van harte toe de zegenwens uit Psalm 128 vers 1, 'Welgelukzalig is een iegelijk, die den HEERE vreest, die in Zijn wegen wandelt'. De Heere geve U en ons te wandelen naar Zijn heilzame geboden en Hem te dienen.

Eerbied voor de koning past ons als leden van de Staatkundig Gereformeerde Partij, omdat wij belijden dat de overheid regeert bij de gratie Gods en vanaf de oprichting in 1918 heeft onze partij het beginsel uitgedragen dat het constitutionele koningschap aan het Huis van Oranje opgedragen en van God gegeven is. Koning Salomo laat het U en ons weten: 'Vrees God, en houd Zijn geboden, want dit betaamt allen mensen'. Daarin is de zegen voor koning en onderdaan te vinden.

Onze partij mag haar honderdjarig bestaan herdenken. Zij heeft Gods trouw mogen zien in de eeuw die achter ons ligt. De leden van onze partij bidden U toe dat U in de uitoefening van uw ambt en in uw persoonlijke en huiselijke omstandigheden Gods hulp mag ervaren.

De Heere gedenke U met Uw gezin en Koninklijk Huis.

Met de meeste hoogachting,

drs. P.A. Zevenbergen,
secretaris

2.d Zingen van de coupletten 1 en 6 van het Wilhelmus

Op verzoek van de partijvoorzitter worden de coupletten 1 en 6 van het Wilhelmus staande gezongen.

3. Toespraak partijvoorzitter en presentatie jubileumboek

De partijvoorzitter presenteert het jubileumboek 'Politiek bij een geopende Bijbel'. Op 24 april 1918 is de SGP in Middelburg opgericht. De initiator was ds. Kersten. Dit jaar bestaat de partij 100 jaar en heeft nu ruim 30.000 leden, 7.000 SGP-jongeren en vele vitale afdelingen en kiesverenigingen. Het is Gods trouw dat de SGP 100 jaar lang een bijdrage heeft mogen leveren in het politieke bestel. Trouw aan het beginsel na 100 jaar. Aan Gods Woord en de belijdenisgeschriften moeten we ons optreden toetsen. Hij spreekt de wens uit

dat het ons verlangen mag zijn om Gods Woord tot meerdere erkenning te brengen. We hebben daarin allemaal een taak. Goede communicatie en voortdurende bezinning zijn daarbij van groot belang. Een partij die achter de tijdgeest aanholt, verwatert, maar een partij die haar beginselen niet weet te vertalen in de huidige actuele situatie, die verstart. Het is nodig het goud van ons beginsel om te smelten naar de pasmunt van de Bijbels genormeerde politiek. Dat kan en mag niet anders dan in diepe afhankelijkheid van de zegen van de Heere. De SGP mag lokaal, provinciaal, in de waterschappen, landelijk en in Europees verband constructieve Bijbelse politiek bedrijven. Het past ons de Heere te danken voor alles wat Hij ons de achterliggende eeuw geschonken heeft. Het is onze bede dat God het geeft dat we de komende jaren politiek present zijn in het midden van de samenleving tot eer van God en tot heil van de naaste. Vervolgens bedankt de voorzitter allen die een bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming van het jubileumboek. Dit betreft in het bijzonder de auteur, dr. W. Fieret, maar ook de leescommissie, de jubileumcommissie en Jesse Westerbeke (die veel bronnenmateriaal voor Fieret heeft verzameld) en allen die een bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming van het boek, waaronder uitgeverij Den Hertog en Jan den Ouden voor het ontwerp. Vervolgens overhandigt hij een exemplaar aan partijleider mr. C.G. van der Staaij, ir. B.J. van der Vlies (oud-fractievoorzitter van de SGP in de Tweede Kamer) en dr. W. Fieret (auteur jubileumboek). Vervolgens geeft Van der Vlies een korte reactie en markeert Fieret enkele historische gebeurtenissen die in het boek zijn te lezen.

4. Jubileumvideo

Er wordt een jubileumvideo vertoond waarin de 100-jarige geschiedenis van de partij op hoofdlijnen tot uitdrukking wordt gebracht.

5. Orgel improvisatie met samenzang

Pieter Heykoop verzorgt een orgel improvisatie over psalm 93 met samenzang van de verzen 1 en 4.

Videoboodschap SGP-jongeren

Er wordt een videoboodschap vertoond waarin de SGP-jongeren de partij feliciteert en waarin wordt verteld wat de betekenis is van de SGP-jongeren voor de SGP.

6. Toespraak door minister-president dhr. M. Rutte

De voorzitter heet minister-president dhr. M. Rutte van harte welkom en bedankt hem voor zijn bereidheid om op het jubileumcongres van de SGP aanwezig te zijn. De minister-president feliciteert de partij van harte met het 100-jarige jubileum. Hij betreft daarin alle leden, omdat zij de dragers en vertolkers zijn van het gedachtegoed van de partij. Hij vindt het prachtig om te zien dat de partij springlevend is. Hij spreekt zijn waardering uit voor de wijze waarop SGP'ers hun politieke werk verrichten. De SGP-jongeren hebben de grootste jongerenorganisatie van het land. De centrale vraag is waarom de SGP als enige politieke partij in ons systeem van naamsverandering en opheffing is gespaard gebleven. Het antwoord is volgens de minister-president de combinatie van heldere principes gekoppeld aan een positieve grondhouding tegenover verstandige voorstellen van anderen. Hij spreekt de wens uit dat de partij nog lang deel mag uitmaken van ons politieke bestel. De voorzitter bedankt de minister-president voor zijn hartelijke woorden en overhandigt hem een exemplaar van het jubileumboek.

Videoboodschap Bestuurdersvereniging

Er wordt een videoboodschap vertoond waarin de SGP-bestuurdersvereniging de partij feliciteert en waarin wordt verteld wat de betekenis is van de bestuurdersvereniging voor de SGP.

7. Muzikaal intermezzo (Pieter Heykoop)

Pieter Heykoop verzorgt een orgel improvisatie over psalm 108 met samenzang van de verzen 1 en 2.

Videoboodschap VOE

Er wordt een videoboodschap vertoont waarin de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa (VOE) de partij feliciteert en waarin VOE vertelt welke activiteiten ze in het verband van de SGP verricht.

8. Toespraak SGP-fractie leider mr. C.G. van der Staaij

Dhr. C.G. van der Staaij feliciteert de partij met het 100-jarig jubileum. Bij het 50-jarig jubileum van de partij in 1968 zei ds. Abma: "Geloofd zij de Naam van de Heere, Die onze partij heeft groot gemaakt." Diezelfde woorden zijn nu nog even toepasselijk en actueel. Bij een jubileum is het niet gepast jezelf op de borst te slaan. Het is Gods goedheid en trouw. Van der Staaij prijst zich gelukkig dat de partij na 100 jaar in één zin kan zeggen waarvoor ze staat. Het gaat uiteindelijk om de vraag: Heere, wat wilt Gij dat wij doen zullen? De fronten verschuiven en een goed veldheer houdt daar rekening mee. Wijsheid hebben we met elkaar nodig om te bepalen hoe we vanuit de waardevolle waarden en normen uit het Woord van God de vertaalslag maken naar de politieke praktijk van de 21^e eeuw.

Tijden veranderen. Nu denken we bij BZK aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In de beginjaren van de SGP werd met de afkorting BZK, Barth, Zandt en Kersten bedoeld, die zo door de ARP schertsend werden aangeduid naar het gelijknamige tabaksmerk BZK. Namens de Tweede Kamerfractie overhandigt hij aan de voorzitter als jubileumcadeau een reclamebord uit het begin van de vorige eeuw met de letters BZK. De voorzitter bedankt hem hartelijk voor dit originele cadeau.

Videoboodschap WI

Er wordt een videoboodschap vertoond waarin het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP de partij feliciteert en waarin wordt verteld wat de betekenis is van het WI voor de SGP.

9. Felicitatie door partijvoorzitter ChristenUnie, P. Adema, namens de politieke partijen

Dhr. P. Adema, partijvoorzitter van de ChristenUnie, feliciteert de partij namens de politieke partijen. Van een 100-jarige verwacht je niet veel krasheid. Bij de SGP is dat wel het geval. Een kwieke honderdjarige die meer en meer zichtbaar is en met verrassend actuele thema's ook mensen van buiten de partij weet aan te spreken. De SGP heeft sinds haar oprichting een stabiele plek veroverd in het Nederlandse politieke bestel met betrouwbare politici en bestuurders, met een consistente politieke koers. De partij zoekt meer verbinding in en met de samenleving. Hij spreekt de wens uit dat de krachtige boodschap vanuit het Evangelie met liefde voor God en de medemens nog lang mag klinken.

10. (Huishoudelijke) mededelingen + dankwoord door de partijvoorzitter

De voorzitter leest het bericht voor dat van Z.M. de Koning is ontvangen n.a.v. de verzonden aanhankelijkheidsbetuiging. De tekst luidt als volgt:

Aan de ledenvergadering van de Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP),

Zijne Majesteit de Koning heeft mij verzocht u allen, vandaag ter gelegenheid van de Algemene Ledenvergadering in Nieuwegein waarbij u het honderdjarig bestaan van uw partij herdenkt, zijn dank over te brengen voor uw vriendelijke boodschap.

Uw warme gevoelens van verbondenheid met hem, zoals daarin tot uitdrukking gebracht, heeft de Koning zeer gewaardeerd.

Namens de Koning wens ik u allen een gezegende jubileumviering toe.

Hoogachtend,
Drs. C. Breedveld
Directeur Kabinet van de Koning

11. Sluiting morgengedeelte door ds. G.W.S. Mulder

Op verzoek van de partijvoorzitter besluit ds. G.W.S. Mulder de morgenvergadering met dankgebed en vraagt een zegen voor de maaltijd. Vervolgens laat hij zingen de Morgenzang vers 3, 4 en 6.

Lunchpauze

Er wordt gepauzeerd van 12.00 tot 13.00 uur.

12. Opening middaggedeelte door ds. G.W.S. Mulder

Ds. G.W.S. Mulder opent de middagvergadering. Hij laat zingen Psalm 68 vers 14. Vervolgens leest hij Prediker 12 : 9-14 en gaat voor in gebed.

13. Vaststellen verslagen

13.a Partijdag 22 april 2017

De tekst van het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld. Naar aanleiding van het verslag worden geen vragen gesteld of opmerkingen gemaakt. De voorzitter deelt mee dat de vorig jaar aangenomen motie van de afdeling Achterhoek om de retributie in het verkiezingsjaar voor de gemeenteraadsverkiezingen uit te betalen, is uitgevoerd. Voorne-Putten heeft vorig jaar tijdens de rondvraag gevraagd naar de mogelijkheid/wenselijkheid om 'De Banier' digitaal te verspreiden. Vanuit duurzaamheidsoverwegingen staat het Hoofdbestuur hier sympathiek tegenover, maar we moeten ons realiseren dat de zichtbaarheid van het blad in het gezin hierdoor wel afneemt, terwijl we juist willen dat het blad door meerdere gezinsleden wordt gelezen. Daarom is er vooralsnog voor gekozen 'De Banier' niet digitaal te verspreiden. Wel wordt dit punt betrokken bij de doordenking van de communicatiestrategie van de partij.

13.b Jaarverslag 2017

Het jaarverslag wordt voor kennisgeving aangenomen. Er zijn naar aanleiding van het verslag geen vragen of opmerkingen.

13.c Financieel jaarverslag 2017

De financiële stukken (balans en staat van baten en lasten) worden ongewijzigd vastgesteld waarmee de algemene vergadering het Hoofdbestuur déchargeert.

14. Vaststellen begroting 2018

De begroting 2018 wordt ongewijzigd vastgesteld. De voorzitter bedankt de penningmeester en de collega's van het partijbureau voor de zorgvuldige samenstelling van de stukken.

15. Behandeling voorstellen

15.a Aanwijzing lijsttrekker EP-verkiezingen

Het Hoofdbestuur beveelt de heer ir. H.J.A. Ruissen aan als lijsttrekker voor de SGP bij de D.V. op 23 mei 2019 te houden Eerste Kamerverkiezingen. De heer Ruissen heeft zich bereid verklaard een verkiezing tot lijsttrekker te aanvaarden. Ruissen is de voorgestelde vervanger van de heer drs. B. Belder, die bezig is aan zijn laatste termijn als Europarlementariër voor de SGP. De voorzitter deelt de uitslag van de stemming mee. Er zijn 405 geldige stemmen uitgebracht en 3 blanco stemmen. Dhr. H.J.A. Ruissen heeft 399 stemmen, dhr. D.J.H. van Dijk 1 stem, J.A. Schippers 1 stem, S. de Jong 4 stemmen. De voorzitter feliciteert Ruissen met zijn verkiezing en wenst hem van harte Gods zegen toe. Ruissen krijgt een bos bloemen overhandigd en spreekt de vergadering vervolgens kort toe waarbij hij de vergadering bedankt voor het in hem gestelde vertrouwen.

15.b Aanwijzing lijsttrekker EK-verkiezingen

Het Hoofdbestuur beveelt de heer P. Schalk aan als lijsttrekker voor de SGP bij de D.V. op 27 mei 2019 te houden Eerste Kamerverkiezingen. De heer Schalk heeft zich bereid verklaard een verkiezing tot lijsttrekker te aanvaarden. Schalk (56) is op dit moment voorzitter van de Eerste Kamerfractie van de SGP. De voorzitter deelt de uitslag van de stemming mee. Er zijn 405 geldige stemmen uitgebracht en drie blanco stemmen. Dhr. P. Schalk heeft 403 stemmen, D.J.H. van Dijk 1 stem en J.A. Schippers 1 stem. De voorzitter feliciteert Schalk met zijn herverkiezing, wenst hem van harte Gods zegen toe. Schalk krijgt een bos bloemen overhandigd en spreekt de vergadering vervolgens kort toe waarbij hij de vergadering bedankt voor het in hem gestelde vertrouwen.

15.c Voorstellen tot wijziging Algemeen Reglement SGP

Het Hoofdbestuur heeft een inventarisatie gehouden onder de afdelingen en plaatselijke kiesverenigingen welke knelpunten zij ervaren m.b.t. de nieuwe partijstructuur. Circa vijftig afdelingen en plaatselijke kiesverenigingen hebben daarop gereageerd. Mede naar aanleiding van deze inventarisatie stelt het

Hoofdbestuur voor het Algemeen Reglement van de SGP op enkele onderdelen aan te passen. De tekst van de voorstellen en de amendementen is opgenomen in de vergaderstukken partijdag 2018. De voorstellen worden in stemming gebracht:

Nr.	Voorstel Hoofdbestuur	Stemming
A.	Eisen fusie afdelingen schrappen	Aangenomen
B.	Donateurschap niet koppelen aan grondslag	Aangenomen
C.	Naast bindende voordracht twee kandidaten, enkelvoudige voordracht mogelijk maken	Aangenomen met amendement 2 van PKV Wierden en de amendementen 1 t/m 4 van PKV Barneveld.
D.	Aanpassing art. 4 lid 8 sub a	Aangenomen
E.	Verstrekken van gegevens	Aangenomen
F.	Indienen moties door bestuurdersvereniging	Aangenomen
G.	Uitzondering mogelijk maken op duur lidmaatschap van lijsttrekker	Aangenomen, amendement PKV Rijssen-Holten verworpen
H.	Uitzondering mogelijk maken op bepaling om lijsttrekker jaar voor verkiezingen te kiezen	Aangenomen
I.	Maximum leeftijd voor kandidatenlijsten schrappen	Aangenomen, waarbij in navolging van een opmerking van afdeling Rhenen het belang wordt onderstreept om te zorgen voor een goede leeftijdsverdeling op de kandidatenlijsten.
J.	'desgevraagd' in diverse artikelen schrappen	Aangenomen
K.	Aanpassing termijnen samenstelling kandidatenlijst	Aangenomen
L.	Schrappen consultatieronde art. 19 lid 7 / art. 21 lid 7	Verworpen, diverse afgevaardigden wijzen erop dat uit het niet gebruikmaken van de consultatieronde mag worden geconcludeerd dat de kiesverenigingen/afdelingen tevreden zijn. Men wil echter wel de mogelijkheid blijven houden om zo nodig te reageren.
M.	Mogelijkheid bieden voor PKV/afdelingen om namen op te geven voor kandidatenlijst Eerste Kamer	Aangenomen

15.d Vaststellen nieuw giftenreglement

Het Hoofdbestuur heeft op 25 oktober 2013 een giftenreglement vastgesteld. Na die tijd is de partijstructuur van de SGP gewijzigd en zijn er afdelingen, gemeentelijke afdelingen en provinciale afdelingen gekomen. In dit nieuwe reglement zijn ook verplichtingen voor de afdelingen en plaatselijke kiesverenigingen opgenomen. Er zijn geen vragen of opmerkingen. Het reglement wordt unaniem vastgesteld.

16. Behandeling moties

- De SGP-jongeren hebben een motie ingediend waarin zij het Hoofdbestuur oproepen een commissie te benoemen die een regeling opstelt voor het toekennen van waarderingvormen voor vrijwilligers. Het Hoofdbestuur heeft in zijn preadvies aangegeven dat het belangrijk is dat de inzet van vrijwilligers voldoende wordt gewaardeerd en dat het nuttig is om in kaart te brengen welke waarderingvormen er zijn om vervolgens te bezien in hoeverre het wenselijk en nodig is voor het toekennen van waarderingvormen een regeling op te stellen. Het Hoofdbestuur stelt voor een adviescommissie in te stellen die hierover rapport uitbrengt aan het Hoofdbestuur. De uitkomst van de adviezen en de besluitvorming hierover door het Hoofdbestuur worden aan de algemene vergadering meegedeeld. De vergadering steunt de motie van de SGP-jongeren met de door het Hoofdbestuur gegeven uitwerking in het preadvies. De motie wordt door 20 afgevaardigden niet gesteund.
- PKV Barneveld heeft een motie ingediend waarin zij alle besturen oproept alleen die personen op kandidatenlijsten te plaatsen die de beginselen van de SGP op een geloofwaardige wijze uitdragen. Het Hoofdbestuur steunt deze motie in de zin dat deze wordt gezien als steun van het huidige beleid van het Hoofdbestuur, zoals de partijvoorzitter dit ook heeft verwoord in De Banier van februari 2018. Barneveld licht toe dat deze motie ook moet worden gelezen als een uiting van vertrouwen aan het adres van het Hoofdbestuur. Afdeling Leiderdorp vraagt of met deze motie niet een te sterke uniformiteit wordt benadrukt. Afdeling Zaanstad vindt de motie overbodig, omdat het volstrekt

logisch is dat kandidaten geloofwaardig de beginselen moeten uitdragen. De motie wordt aangenomen. 32 afgevaardigden stemmen tegen.

17. Toespraak mr. C.G. van der Staaij, voorzitter Tweede Kamerfractie SGP

SGP-fractievoorzitter Van der Staaij houdt een politieke toespraak die hieronder integraal is opgenomen. "Geloofd zij de Heere, want Hij heeft Zijn goedertierenheid groot gemaakt aan ons." Vanmorgen citeerde ik deze woorden van ds. Abma aan het begin van de partijrede van 1968.

Vele jaren eerder (in 1947) gaf ds. Zandt, deze zelfde woorden "De Heere zij geloofd" mee als de titel van zijn partijrede. In die rede gaf ds. Zandt kernachtig aan waar het de SGP om te doen is. "Zij heeft in haar vaandel geschreven: "Terug tot God en Zijn Woord. Haar devies luidt: Tot de Wet en tot de Getuigenis." Tijden veranderen. Maar dit blijft staan. De vaste grondslag van ons politieke optreden ligt in het Woord van God.

Dat de SGP al zoveel jaren actief mag zijn, daarvoor komt de Heere de dank toe. De Heere zij geloofd, zo bezong David het in Psalm 124. Hij is het die Israël overeind hield. Ik citeer nogmaals dominee Zandt: "Hoorst gij wel, geachte vergadering, welk een verheven lofzang hier op Jehova wordt aangeheven. Geen enkel woord van zelfverheerlijking klinkt ons daarin tegen. Neen, neen, alle lof, eer en heerlijkheid wordt daarin de Heere toegebracht." Inderdaad, de Heere komt de dank toe dat we 100 jaar lang kleur mogen geven aan constructieve politiek met een open Bijbel. Vergeving is nodig voor onze zonden en gebreken, maar dank is geboden voor Gods daden en Zijn trouw.

Psalm 124 is een danklied tot de Heere omdat Hij Israël bewaard heeft. Vijanden bedreigden Israël aan alle kanten. Maar de Heere heeft wonderlijk verlossing gegeven. De Heere zij geloofd, jubelde daarom de dichter. Juist deze week is ook de 70e Onafhankelijkheidsdag van de staat Israël herdacht. De Heere zij geloofd! Het is een groot wonder dat het joodse volk opnieuw een thuis mocht vinden in het land van de Bijbel. Maar ook, dat het tot op de dag van vandaag mag bestaan. Ondanks alle brandhaarden en rumoer in het Midden-Oosten. Bij alle spanningen rond Syrië houden we ons hart vast. Het gebrul van Erdogan, de steun voor terrorisme uit Teheran, de wapenopbouw in Libanon: Israël's veiligheid blijft in het geding.

Ir. Van Dis was Kamerlid in de tijd van de oprichting van de moderne staat Israël en tijdens de oorlogen van 1956 en 1967. Ir. Van Dis zei: "Israël, zo klein in aantal, zo beperkt in mogelijkheden, zo in de minderheid, heeft stand gehouden tegen alle Arabische aanvallen en het land tot zo grote ontwikkeling gebracht." Van Dis zei het kernachtig, en ik zeg het hem vandaag graag na: "de houding van Nederland moet pro-Israël blijven!" Ons beginselprogramma is er zelfs op aangevuld, en verwoordt nu de diepe verbondenheid met het volk Israël, waaruit de Heere Jezus Christus is voortgekomen. Hem, naar Wie onze politiek is genoemd.

De SGP zal het kabinet Rutte-3 dat afgelopen najaar is aangetreden, krachtig blijven aanspreken op een pro-Israëlkoers. We waren blij met de steun, ook van regeringspartijen voor onze motie om in de Verenigde Naties niet mee te doen aan de stortvloed van anti-Israëlresoluties. We moeten er echter hard aan trekken om voor elkaar te krijgen dat de motie ook echt wordt uitgevoerd.

We hebben niet onder stoelen of banken gestoken, dat wij er blij mee waren dat niet GroenLinks, maar de ons meer verwante ChristenUnie aanschoof in de regeringsbanken en behalve VVD en D66 ook het CDA deel uitmaakt van het kabinet.

Tegelijkertijd betekent een coalitie van zo wezenlijk verschillende partijen natuurlijk wel dat er heel wat inhoudelijke spanning op staat. Mooie afspraken op papier is een eerste stap, maar de uitwerking in de praktijk is waar het echt om gaat. Bovendien zijn er op belangrijke onderwerpen, zoals het tegengaan van gedwongen openstelling van winkels op zondag, geen harde afspraken tussen de regeringspartijen. We laten het toch niet gebeuren dat winkeliers torenhoge boetes moeten betalen omdat zij weigeren hun zondagsrust op te offeren aan de mammon? Kabinet, maak vaart met regels die hierbij echt helpen en gewetensvrijheid verankeren.

Ons doorgesloten drugsbeleid, de verregaande uitholling van de bescherming van het leven door een steeds verder opgerekte euthanasiepraktijk en het helpen bij zelfdoding door de weg te wijzen naar dodelijke poeders en pillen, de doorwerking van de gender-ideologie: het zijn allemaal onderwerpen waar tegendruk van CDA en ChristenUnie hard nodig is om te voorkomen dat het fanatiek-seculiere gedachtegoed van D66 en niet zelden ook de VVD zijn stempel op het kabinetsbeleid drukt.

Wij roepen het kabinet op om echt door te pakken in de verbetering van de financiële positie van gezinnen. Vooral de belastingdruk voor eenverdieners rijst de pan uit. Het is schrijnend onrecht dat zij zoveel meer belasting moeten betalen. We zijn dankbaar dat onze inspanningen om dit onderwerp hoger op de politieke agenda te krijgen, effect hebben gehad. Maar nu is de tijd dit ijzer ook echt te gaan smeden! De financiële positie van gezinnen en kleine bedrijven vraagt ook de aandacht gezien de hogere kosten voor onze energie voor de toekomst. De SGP steunt met overtuiging de inzet voor energiebesparing en de omslag naar een meer duurzame energievoorziening. De nuchtere werkelijkheid is dat het schoner en zuiniger moet. Dat is geen thema om links te laten liggen. De SGP is aanspreekbaar op het beter zorgdragen voor Gods schepping. Bovendien willen we niet afhankelijk zijn van grillige oliesjeiks en de Vladimir Poetins.

Als SGP hebben we het nieuwe kabinet voorzichtig positief begroet. Wij waarderen het dat het kabinet uitstraalt steeds op zoek te zijn naar bredere steun in de Kamer. Dat is gegeven de uiterst krappe meerderheid voor het kabinet in zowel Tweede en Eerste Kamer natuurlijk ook bittere noodzaak. Dat geeft ook een extra lading aan de Statenverkiezingen van maart volgend jaar. Het zijn de Statenleden immers, die daarna weer de Eerste Kamer kiezen. Laat daarom geen stem verloren gaan! Een actieve, frisse en concrete campagne is en blijft nodig om ook SGP-ers naar de stembus te krijgen. We mogen bijzonder dankbaar zijn voor de grote kiezerstrouw. Maar laten we wel beseffen dat elke stem ertoe doet. Ook bij de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen zagen we dat er bijvoorbeeld in Veenendaal en Rhenen een paar stemmen meer een extra zetel zouden hebben opgeleverd. Laat toch geen stem verloren gaan! Dat is ook de boodschap richting de herindelingsverkiezingen die dit najaar in verschillende gemeenten worden gehouden.

We mogen dankbaar terugblikken op een goede uitslag voor de SGP bij de gemeenteraadsverkiezingen van maart. Na de mooie uitslag van de vorige keer was er opnieuw stemmenwinst. De SGP is een stabiele factor gebleken. In Hoogeveen lukte het na verschillende eerdere vergeefse pogingen een SGP-zetel in de wacht te slepen, in Harderwijk keerde de SGP na lange tijd weer terug. Het laat zien dat we de hoop niet te snel moeten opgeven! Door samenwerking met de ChristenUnie kon voor het eerst een raadszetel behaald worden in Bronckhorst en in Leiderdorp. Wij wensen alle nieuwgekozen volksvertegenwoordigers van harte Gods zegen, en danken de raadsleden die afscheid namen voor hun grote inzet. Goed volksvertegenwoordiger zijn, vergt niet alleen spreekvaardigheid, maar zeker ook luistervaardigheid, dicht bij de burger staan en oog en oor hebben voor de problemen en zorgen van alledag. Het is een goede zaak dat in veel plaatsen ook SGP-jongeren op de kieslijst zijn gekomen. Dat is stimulerend voor de SGP-jongeren. Naast de wijsheid van de grijsheid is het waardevol voor de toekomst dat we jeugdige energie en enthousiasme de ruimte geven in onze partij.

Op veel plaatsen lopen nog gesprekken over de vorming van een nieuw college. Wij wensen de onderhandelaars veel sterkte en wijsheid. De SGP heeft in het verleden en nog steeds laten zien bestuurlijke verantwoordelijkheid niet te schuwen. Wijsheid is nodig om met geven en nemen verstandige afspraken te maken met andere partijen, en er tegelijk voor te waken dat op principiële thema's zoals de zondagsrust geen concessies worden gedaan die aan de geloofwaardigheid van ons politieke profiel schade doen.

Volgend jaar staan bij leven en welzijn ook de verkiezingen voor het Europees Parlement op de agenda. We begroeten van harte Bert Jan Ruissen, die het stokje overneemt van Bas Belder, die zich zoveel jaren als parlementariër heeft ingezet. De SGP pleit voor een grondige hervorming van de Europese Unie, die steeds meer macht naar zich toetrekt. Wat ons betreft moeten, zoals in onze initiatiefnota onderbouwd is, de lidstaten het roer weer meer in handen nemen. We keren ons met klem tegen ondoordachte besluiten die zonder goede redenen een hardwerkende beroepsgroep de das om dreigen te doen, zoals het dreigende verbod op de pulskorvisserij.

Een wisseling van de wacht was er onverwacht ook in de Tweede Kamer. Het valt ons zwaar dat Elbert Dijkgraaf om privé-omstandigheden voor zichzelf de afweging heeft gemaakt om zijn Kamerlidmaatschap te beëindigen. Hij kan hier vanwege een buitenlandse reis vandaag niet zijn, maar hij laat u allen hartelijk groeten en danken voor het meelevens. Laten we Elbert en zijn vrouw en hun kinderen gedenken in onze gebeden. We zijn Elbert bijzonder veel dank verschuldigd voor zijn jarenlange enorme inzet en hartelijke betrokkenheid. Als SGP-fractie blijven we ons natuurlijk inzetten voor de speerpunten waar hij zich als geen ander sterk voor maakte, zoals voor landbouw en visserij, voor een betere fiscale behandeling van éénverdieners, voor een versterking van onze defensie.

Het stokje op Landbouw en Visserij wordt overgenomen door Roelof Bisschop; de andere portefeuilles die Elbert Dijkgraaf deed alsmede Infrastructuur en Waterstaat worden behartigd door het onlangs beëdigde Kamerlid Chris Stoffer. We zijn dankbaar dat hij onze gelederen is komen versterken en hebben er alle vertrouwen in dat hij snel zijn weg zal vinden in het Haagse. Ook hem en zijn gezin wensen wij van harte Gods hulp en nabijheid toe, waar David van getuigt in de 124e Psalm. Ds. Zandt eindigde de partijrede waar ik zojuist naar verwees met de slotwoorden van diezelfde Psalm: "Onze hulp is in de naam des Heeren, Die hemel en aarde gemaakt heeft." Inderdaad, juist omdat Hij de grote Schepper van hemel en aarde is, kan Hij ook helper zijn van kwetsbare mensen als wij zijn. Alleen om Christus wil is er uit genade ook voor onze politieke zonden en tekorten vergeving bij Hem te vinden. De Heere zij geloofd!

18. Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen

Op D.V. woensdag 20 maart 2019 worden er verkiezingen gehouden voor de Provinciale Staten en Waterschappen. Omdat dit de laatste partijdag is voor deze verkiezingen is besloten hier ondanks het volle programma toch enige aandacht aan te besteden om het politieke werk in de provincies voor het voetlicht te brengen. Onder leiding van Hans van 't Land wordt er een dubbelinterview gehouden met dhr. A.J. van der Maas, SGP-gedeputeerde Zeeland en dhr. G. van Leeuwen, SGP-Statelid Utrecht.

19. Mededelingen

Dhr. A. de Kruijff, vicevoorzitter van de SGP-bestuurdersvereniging, doet namens het bestuur enkele mededelingen over de taak en activiteiten van de vereniging. Hij vervangt de voorzitter, dhr. P. Verhoeve, die in verband met een begrafenis niet aanwezig kan zijn. De vereniging wil (aspirant) SGP-politici en bestuurders scholen, toerusten en ondersteunen en onderlinge ontmoeting en informatie-uitwisseling faciliteren. Op 22 juni 2018 wordt de jaarvergadering gehouden waarop o.a. minister De Jonge hoopt te spreken. De voorzitter bedankt De Kruijff voor zijn bijdrage en hoopt dat de bestuurdersvereniging in toerusting en ondersteuning veel voor de partij mag betekenen.

20. Rondvraag

- PKV Kootwijkerbroek vraagt aandacht voor het tutoyeren van o.a. Kamerleden en bestuursleden. De voorzitter antwoordt dat het in onze tijd gebruikelijk is dat Kamerleden bij hun voornaam worden aangesproken. Voor het partijbureau is de lijn dat Hoofdbestuursleden tijdens officiële gelegenheden niet bij de voornaam worden aangesproken.
- Verder vraagt PKV Kootwijkerbroek aandacht voor het mediagebruik. Gezien de gevaren van het gebruik van social media zien zij graag dat meer gebruik gemaakt wordt van middelen, zoals kranten, tijdschriften, borden, posters en ludieke acties. Het Hoofdbestuur erkent en herkent de gevaren en risico's van het gebruik van sociale media en vindt het terecht dat Kootwijkerbroek daarop wijst. Tegelijkertijd bieden deze media ook nuttige aanvullende mogelijkheden om onze boodschap te verspreiden. Het is waardevol om van deze mogelijkheden ook een weloverwogen en gepast gebruik te maken.
- Afdeling Barendrecht constateert dat het huidige systeem van verdeling van de restzetels gunstig uitpakt voor grote partijen en vraagt aan de Tweede Kamerfractie om dit punt opnieuw aanhangig te maken in de Tweede Kamer. De voorzitter geeft aan dat de SGP-fractie in de Tweede Kamer zich vorig jaar heeft ingezet om tot een evenwichtiger restzetelverdeling te komen. Hiervoor was helaas geen meerderheid. Zodra zich hiervoor een mogelijkheid aandient zal de SGP-fractie hierop inspelen.

21. Uitslag van de (her)verkiezing van de leden van het Hoofdbestuur

De partijvoorzitter maakt de uitslag van de stemming voor de leden van het Hoofdbestuur bekend.

- Dhr. J.W. Keuken is aftredend en herkiesbaar. Nevenkandidaat is dhr. ing. C.H. van den Bos. Er zijn 408 geldige stemmen uitgebracht, waarvan 83 op dhr. Van den Bos en 325 op dhr. Keuken. Dit betekent dat dhr. Keuken is herkozen.
- Dhr. ir. L. de Knecht is aftredend en herkiesbaar. Nevenkandidaat is dhr. drs. J.A. Naaktgeboren RC. Er zijn 406 geldige stemmen uitgebracht en 2 blanco stemmen. Op dhr. De Knecht zijn 402 stemmen uitgebracht en op dhr. Naaktgeboren 4. Dit betekent dat dhr. De Knecht is herkozen.
- Ds. A. Vlietstra is aftredend en herkiesbaar. Nevenkandidaat is ds. D. Zoet Er zijn 402 geldige stemmen uitgebracht en 6 blanco stemmen. Op ds. Vlietstra zijn 388 stemmen uitgebracht en op ds. Zoet 14. Dit betekent dat ds. Vlietstra is herkozen.
- Dhr. A. van Heteren is aftredend en niet herkiesbaar. Kandidaten in de vacature zijn: ds. A.A. Egas en ds. M.A. Kempeneers. Er zijn 407 geldige stemmen uitgebracht, waarvan 285 op ds. Egas en 122 op ds. M. Kempeneers. Er is 1 blanco stem uitgebracht. Dit betekent dat ds. Egas is gekozen.

De partijvoorzitter deelt mee dat de (her)gekozen leden bij hun kandidatuur reeds bewilligd hebben in hun (her)verkiezing en wenst hen van harte sterkte en Gods zegen toe.

22. Afscheid Hoofdbestuurslid ds. A. van Heteren

De voorzitter spreekt ds. Van Heteren hartelijk toe, die vandaag afscheid neemt als voorzitter van de partij. In 1997 is ds. Van Heteren gekozen als HB-lid in de vacature van ds. D. Slagboom. Dat betekent dat ds. 21 jaar lid is geweest van het Hoofdbestuur. In 2004 is hij gekozen als voorzitter. Met de wijziging van de partijstructuur in 2014 is ds. Van Heteren plv. partijvoorzitter geworden. In De Banier heeft ds. Van Heteren vele malen een bijdrage geschreven. Zijn inzet zowel binnen als buiten de partij is groot. De voorzitter betreft ook de vrouw van ds. Van Heteren, die vandaag ook aanwezig is, in zijn dankwoord. Mede vanwege zijn inzet voor de SGP ontving ds. Van Heteren in 2016 de koninklijke onderscheiding 'Ridder in de Orde van Oranje Nassau'. Namens de partij overhandigt de voorzitter ds. Van Heteren een envelop en zijn vrouw een bos bloemen.

Ds. van Heteren spreekt een dankwoord. Hij bedankt allen hartelijk voor het vertrouwen dat hij heeft ontvangen en alle bestuursleden en in het bijzonder het dagelijks bestuur voor de goede samenwerking. Ook zijn vrouw die hem tot grote steun is. Maar alleen de Heere komt de eer toe. Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen. Zonder Hem kunnen we niets verrichten. Hij wenst toe Hem te mogen kennen. Hij wenst ds. Egas die in de vacature is gekozen alle kracht en wijsheid toe. Hij besluit met de woorden van de Prediker: 'Vrees God, en houd Zijn geboden, want dit betaamt allen mensen.'

23. Dankwoord partijvoorzitter

De voorzitter spreekt een dankwoord uit. Het is ons geschonken vandaag in grote onderlinge verbondenheid het 100-jarig jubileum van de SGP te herdenken. Dit mag ons ook wel brengen tot de belijdenis: 'Niet ons, o HEERE! niet ons, maar Uw Naam geef eer.' De voorzitter bedankt iedereen voor de komst en in het bijzonder allen die betrokken zijn bij de organisatie van deze dag. Ook allen die inhoudelijk een bijdrage hebben geleverd. Hij deelt nog mee dat het een slag is voor de partij dat Elbert Dijkgraaf vanwege persoonlijke omstandigheden tot de conclusie is gekomen dat het beter is zijn Kamerlidmaatschap te beëindigen. Hij wenst hem en zijn gezin van harte Gods ondersteuning en zegen toe. Er wordt nog een afscheidsbijeenkomst voor hem georganiseerd. Hij bedankt verder Henri Pool, communicatieadviseur op het partijbureau, die vandaag zijn laatste werkdag heeft bij de SGP. Tot slot beveelt hij de aanwezigen aan het jubileumboek voor kinderen, dat de SGP-Jongeren hebben uitgegeven, te kopen en cadeau te geven aan de (klein)kinderen. In plaats van een collecte zijn er machtigingskaarten, die ingevuld kunnen worden om een financiële bijdrage te leveren aan deze dag. Om te weten hoe de aanwezigen deze dag hebben ervaren, is er online een enquête in te vullen. Na afloop van de vergadering is er nog gelegenheid voor een hapje en een drankje.

24. Slotwoord door ds. A. Vlietstra

Ds. A. Vlietstra besluit de vergadering. Hij leest Lukas 24 : 36-45 en spreekt naar aanleiding van vers 36 een slotwoord. Het is een verwaardiging dat de Heere ons deze dag heeft gegeven. Het is een gevaar als we het een hoogtepunt noemen dat de minister-president in ons midden was. In ons tekstwoord was de Koning van de Kerk in het midden. Er is niets wat daar bovenuit gaat. De discipelen zaten achter gesloten deuren, maar Jezus kwam in hun midden. De Koning der Kerk heeft de sleutel om gesloten deuren te openen. Bij ons allemaal zit van nature ons hart potdicht voor God en Goddelijke zaken. Er is niemand die naar God vraagt, ook niet één SGP'er. Het past de SGP in alle geledingen en op alle plaatsen gedurig Hem in het midden te stellen en te houden. Het is een verwaardiging als we hiervan in ons leven mogen getuigen. Wanneer we Hem niet (hebben) leren kennen, wanneer we buiten Hem leven en sterven dan is het eeuwig verderf ons deel. Ds. Vlietstra besluit met de woorden die Christus sprak tot Zijn Kerk: 'Vrede zij ulieden.' Hij heeft de vrede verworven en verzoening teweeggebracht aan het kruis en Hij deelt als de opgestane Levensvorst die vrede mee. De Heere geven ons die vrede. Vervolgens eindigt ds. Vlietstra met gebed en laat hij vervolgens zingen Psalm 149 vers 1.

Nieuwegein, 18 mei 2019
drs. P.A. Zevenbergen, voorzitter

mr. P.J. den Boef, secretaris

Bijlage C - Verslag algemene vergadering d.d. 16 februari 2019

Datum: zaterdag 16 februari 2019

Plaats: Hoornbeek College te Amersfoort

Tijd: 10.00-15.00 uur

1. Ontvangst

2. Welkom en opening

2.a Welkom door partijvoorzitter, P.A. Zevenbergen

De partijvoorzitter, dhr. P.A. Zevenbergen, heet een ieder hartelijk welkom op deze extra algemene vergadering die gehouden wordt om het verkiezingsprogramma voor het Europees Parlement vast te stellen. Een bijzonder woord van welkom aan dhr. M. de Boer, lid van het landelijk bestuur van de ChristenUnie. Europarlementariër B. Belder kan in verband met een werkbezoek in het buitenland niet aanwezig zijn. Diverse onderdelen van het programma worden uitgezonden via een zogeheten livestream.

2.b Opening door ds. M. Klaassen

De partijvoorzitter geeft het woord aan Hoofdbestuurslid ds. M. Klaassen om de opening te verzorgen. De plv. voorzitter, ds. G.W.S. Mulder, is verhinderd in verband met zijn verhuizing en aanstaande bevestiging en intrede in de Gereformeerde Gemeente te Ridderkerk. Ds. Klaassen opent de vergadering met het laten zingen van Psalm 2 vers 1, 6 en 7. Vervolgens leest hij 1 Koningen 18:1-16 en gaat hij voor in gebed. Naar aanleiding van het gelezen Schriftgedeelte spreekt hij een openingswoord uit. Veel mensen vinden dat er alle reden is om kritisch te zijn over Europa. Bevolkingsgroepen, zoals vissers worden in hun bestaan bedreigd. Landen worden op hun vingers getikt, omdat bepaalde ontwikkelingen als een bedreiging worden gezien van Europese waarden. Bevoegdheden worden van soevereine staten afgenomen. Jongeren dienen vrije toegang te hebben tot abortus. De SGP is ook kritisch op de Europese Unie. Dat blijkt uit het nu voorliggende verkiezingsprogramma van de ChristenUnie-SGP. Wat doen wij dan hier vanmorgen en wat doet de ChristenUnie-SGP in Brussel? Laat ik het met het oog op het gelezen Schriftgedeelte anders vragen: Wat doet Obadja bij Achab? Wat doet een man die de Heere vreest in Samaria? Wat doet een kind van God aan het hof van die goddeloze koning? Een koning die profeten doodt en vervolgt. Die goden van deze wereld dient. Die meer kwaad doet dan allen die voor hem geweest waren. Die zo'n groot kwaad doet dat de Heere al meer dan drie jaar de regen inhoudt. Wat doet hij daar? De Heere dienen en zich sterk maken voor de zaak van de Heere. Dat kan hij alleen door daar te zijn. Daar is hij op de hoogte van de plannen van de koning en kan hij de profeet Elia waarschuwen voor het gevaar. Er is alle reden om kritisch te zijn op Europa. Maar dat is nog geen reden om daar niet te zijn. Net zomin als Obadja wegliep uit Samara en Daniël uit Babel, hoeft de SGP zich terug te trekken uit Brussel. De aarde is des Heeren, daarom hoeven en mogen wij ons niet terugtrekken uit Brussel. Hoe vervallen Brussel ook is, Brussel is van de Heere. Niet Brussel regeert, maar de Heere. In dat geloof kan de SGP ook in Brussel zijn. De SGP dient daar op te komen voor het Woord van God. Juist in Europa. Dat is stukwerk. Wat stelt de ChristenUnie-SGP nu voor? Ogenschijnlijk niet veel. Maar één man kan door God gebruikt worden in Samaria ten goede van Gods volk en knechten. Zo kan de SGP in Brussel meer goeds uitwerken dan wij voor mogelijk houden. Europa wordt geen heilstaat. Een volmaakte wereld kunnen wij niet creëren. Maar dat ontslaat ons niet van de opdracht om te zoeken wat goed en recht is. In afhankelijkheid van God Die alle dingen regeert en in Wiens hand alle dingen zijn. Biddend om de Geest Die werkt door mensen heen. Daar is één ding voor nodig. Obadja kan in Samaria zijn, Daniël kan in Babel zijn, omdat zij de Heere vrezen. Die vreze des Heeren is het beginsel van wijsheid en die doet wijken van alle kwaad. Dat hebben onze vertegenwoordigers nodig en wij net zo goed. In het Babel van vandaag houd je het alleen maar vol in de vreze des Heeren. Zonder die vreze des Heeren seculariseren we met de dag bij de Heere vandaan. Worden we innerlijk uitgehold en zijn we niet meer bestand tegen de krachten die strijd voeren tegen de Heere en onze ziel. Wat voor ons allen geldt, is wat we net zongen: Vreest 's Heeren macht en dient Zijn majesteit. Hoe dat moet, wil Christus ons leren: Kust, den Zoon opdat Hij niet toorne. Welzalig zijn allen die op Hem betrouwen. Amen. De voorzitter bedankt ds. Klaassen voor de indringende opening.

3. Toelichting op de bespreking van de amendementen en de vergaderorde

De voorzitter deelt mee dat het conceptverkiezingsprogramma is opgesteld door een commissie onder leiding van Hoofdbestuurslid P.J. den Boef en drie leden van de ChristenUnie en drie van de SGP. Vanuit de SGP waren dit dhr. E.J. Brouwer, dhr. H. Krooneman en mw. E. Abbey-van Doorn. De commissie wordt hartelijk bedankt voor hun werkzaamheden. Vandaag wordt gesproken en gestemd over de ingediende amendementen op het programma. Er zijn 37 amendementen ontvangen. Alle indieners worden

dankgezegd voor hun betrokkenheid. De vergadering geeft mandaat aan het Hoofdbestuur om de uitkomsten van dit congres met het bestuur van de ChristenUnie te bespreken, omdat het een gezamenlijk verkiezingsprogramma is en de ChristenUnie hierover ook een congres heeft georganiseerd. Vervolgens geeft de voorzitter een toelichting op de vergaderorde, die als bijlage bij de vergaderstukken is meegestuurd.

4. Bespreking amendementen

De uitslag van de bespreking en stemming over de amendementen is als volgt:

Amendement-nummer	Uitslag
1	Door HB-hergeformuleerde amendement wordt aangenomen.
2	Verworpen
3	Aangenomen
4	Door HB-hergeformuleerde amendement wordt aangenomen, met inachtneming van het schrappen van het woord 'kunnen'.
5	Aangenomen
6	Aangenomen
7	Aangenomen
8	Aangenomen
9	Aangenomen
10	Door HB-hergeformuleerde amendement wordt aangenomen.
11	Voorstel HB om zinsnede 'en bij unanimitieit in de Raad' weg te laten, wordt aangenomen.
12	Door HB-hergeformuleerde amendement wordt aangenomen.
13	Door HB-hergeformuleerde amendement wordt aangenomen met inachtneming van de toezegging dat hieraan wordt toegevoegd dat familiebedrijven juist voor de lokale/regionale economie en werkgelegenheid van grote betekenis zijn.
14	Door HB-hergeformuleerde amendement wordt aangenomen.
15	Aangenomen
16	Door HB-hergeformuleerde amendement wordt aangenomen.
17	Door HB-hergeformuleerde amendement wordt aangenomen met inachtneming van de opmerking dat voorbeelden van drempelbedragen worden opgenomen.
18	Verworpen, wel wordt de toezegging gedaan te bezien of de strekking van het amendement explicieter in de tekst kan worden verwoord.
19	Door HB-hergeformuleerde amendement wordt aangenomen.
20	Verworpen
21	Verworpen, wel toezegging dat een passage met de volgende strekking wordt opgenomen: 'De lidstaten behouden te allen tijde hun beleidsruimte om het risico van energie-armoede onder de bevolking tegen te gaan.'
22	Door HB-hergeformuleerde amendement wordt aangenomen.
23	Door HB-hergeformuleerde amendement wordt aangenomen.
24	Door HB-hergeformuleerde amendement wordt aangenomen.
25	Door HB-hergeformuleerde amendement wordt aangenomen.
26	Door HB-hergeformuleerde amendement wordt aangenomen.
27	Verworpen
28	Verworpen
29	Aangenomen
30	Verworpen, wel toezegging dat ergens in de tekst de term 'gewetensvrijheid' wordt opgenomen.
31	Door HB-hergeformuleerde amendement wordt aangenomen.
32	Aangenomen
33	Door HB-hergeformuleerde amendement wordt aangenomen.
34	Aangenomen
35	Door HB-hergeformuleerde amendement wordt aangenomen.
36	Aangenomen
37	Aangenomen

Vervolgens stemt de vergadering in met het volledige verkiezingsprogramma, inclusief de aangenomen amendementen.

5. Kennismaking met EP-kandidaten

a. Video

Er wordt een video getoond met de nieuwe SGP-lijsttrekker, H.J.A. (Bert-Jan) Ruissen. De video 'Bert-Jan Ruissen (SGP) wil een bescheiden Europa' is te bekijken via: <https://www.youtube.com/watch?v=L-W7P2Svk5c>

b. Speech Bert-Jan Ruissen

Bert-Jan Ruissen houdt een speech die hieronder integraal is opgenomen.

Beste partijgenoten,

U zag het in het filmpje zojuist. Een bescheiden Europa, een bescheiden vlaggetje. Laten we dat beeld even vasthouden. Want dat is waar wij voor staan!

Een bescheiden Europa. Daarmee vragen we nogal wat: niets minder dan een totale omslag in denken. Het staat namelijk haaks op wat we de afgelopen jaren uit Brussel vernomen hebben. Vooral een roep om meer. Méér macht, méér geld, méér Brussel.

Het moet echt anders in Europa! Europa is geen Amerika en dat willen we er ook niet van maken. Europa is een continent met verschillende volkeren, elk met zijn eigen geschiedenis, eigen taal en eigen tradities. Alleen al daarom moet het hele idee van een Europese superstaat en machtsconcentratie in Brussel voor eens en voor altijd van tafel. Als ze dat in Brussel eerder hadden bedacht, dan hadden we de Britten er gewoon bij kunnen houden. Zo eenvoudig is het.

Ondertussen is ook in andere lidstaten sprake van toenemende onvrede. Het is hoog tijd om daar serieus naar te luisteren! Daarom zeggen wij: geef lidstaten veel meer ruimte eigen keuzes te maken. En stop met dagdromen over een Europees leger, over Europese belastingen en Europees onderwijsbeleid. Stop met Brusselse voorschriften over vaderschapsverloven etc. Lidstaten zijn zelf mans genoeg om te zorgen voor goede sociale regelingen. Daar hebben we de EU niet voor nodig.

Als ergens een omslag in denken nodig is, dan is het wel rond de euro. Een project met de nodige constructiefouten. De belangrijkste fout is wel het ontbreken van een nooduitgang voor zwakke eurolanden: een mogelijkheid terug te keren naar de eigen nationale munt. Wat ons betreft komt zo'n nooduitgang er alsnog. Doen we dat niet, dan komen we in een transferunie terecht, waarbij er voortdurend grote sommen geld van Noord naar Zuid moeten gaan om de eurozone bij mekaar te houden. Dat kan toch niet de bedoeling zijn?

Laten we er ondertussen voor waken niet het kind met het badwater weg te gooien. We zeggen ook: samenwerken, ja! Want samenwerking binnen de EU brengt ook voordelen met zich mee. Een Nexit klinkt misschien aantrekkelijk. Maar daar zitten wel heel veel haken en ogen aan. Sowieso voor het bedrijfsleven dat echt niet gebaat is met nieuwe grensbarrières. Zie wat er momenteel gaande is bij de Britten. Maar belangrijker nog: een Nexit gaat helemaal voorbij aan het feit dat we in Europa wel degelijk een aantal gezamenlijke opgaven hebben, die een gezamenlijke aanpak vereisen.

Denk aan het klimaatvraagstuk. Als wij hier onze kolencentrales gaan sluiten en vervolgens onze stroom gaan importeren uit andere Europese landen met centrales die vervuilender zijn, dan zijn we toch echt niet goed bezig. Bij zulke grensoverschrijdende onderwerpen is EU-coördinatie daarom zeer geboden.

Wij gaan dus niet naar Brussel om alleen maar nee te zeggen tegen een superstaat. We gaan er ook heen om ja te zeggen voor samenwerken op een aantal punten. En vooral ook om bij te dragen aan concrete oplossingen voor concrete problemen, zoals:

- terugdringen van de regeldruk;
- heldere regels voor plantenveredeling en daarbij het voorkomen van patenten op genetisch materiaal;
- voldoende veilige parkeerplaatsen voor vrachtwagens;
- vrijstellen van de WMO en jeugdzorg van de aanbestedingsregels;

- blijvende ruimte voor een innovatieve visserij. Dat Brussel de pulskor verbiedt, is werkelijk onbegrijpelijk! In plaats van innovatie te stimuleren, smoort ze het in de kiem.

Kortom, ook in het bescheiden Europa dat wij voorstaan, is er nog heel wat werk te doen.

Een omslag in denken. Daar spreekt de Bijbel ook over. In Romeinen 12 lezen we “Wordt deze wereld niet gelijkvormig, maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds.” Dat is een verandering die zelfs verder gaat dan ons denken. Het gaat om een verandering van het hart. Dat hebben we persoonlijk nodig. Maar zit daar ook niet een boodschap in voor het seculiere Europa dat meer en meer afstand neemt van haar christelijke wortels? Een Europa waar een vervormd anti-discriminatiebeginsel dusdanig dominant dreigt te worden dat mensen alleen nog maar mogen streven naar het hoogst eigen geluk. Wie het huwelijk verdedigt als verbintenis tussen man en vrouw wordt hierdoor al snel discriminatie verweten. Wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds. Is er niet alle reden om die boodschap ook in Brussel te laten klinken? En om op te komen voor Bijbelse gerechtigheid. Ook buiten de Europese Unie! Ik denk daarbij aan mensen die op welke manier dan ook worden uitgebuit als slaaf en aan vervolgte christenen. Maar ik denk zeker ook aan het bevorderen van vrede en gerechtigheid in het Midden-Oosten.

Dit zijn voor ons belangrijke speerpunten. Als géén ander heeft onze Europarlementariër Bas Belder zich ingezet voor een eerlijke behandeling van Israël, een land waar we ons nauw verbonden mee weten en dat vaak zeer onterecht in de beklagenbank wordt gezet. U mag van mij op dit punt dezelfde inzet verwachten.

Vraagt u zich inmiddels af: wat kan ik nu doen voor onze partij in Europa? Ik op mijn eigen plaats in Driesum, Dordrecht of Driebruggen. Wat dacht u van folderen, posters plakken of een verkiezingsavond organiseren? Maar vooral zou ik u willen zeggen: wist u dat er in Europa duizenden vacatures zijn voor thuiswerkers? Ja, die vindt u niet in de krant. Ik doel op 1 Timotheüs 2 vers 2, waar we opgeroepen worden te bidden voor de overheid. Heel belangrijk werk, waar u niet voor naar Brussel hoeft. Paulus schrijft: ‘Want dat is goed en aangenaam voor God, onzen Zaligmaker’. En daarom goed om elkaar daar ook op een dag als vandaag toe op te roepen.

Dank u wel.

c. Interview met enkele kandidaten

Cornel van Beek doet een korte kennismaking (interview) met drie kandidaten: Henk van den Berge, Nathanaël Middelkoop en Ardjan Boersma.

d. Fotomoment met alle SGP-kandidaten en Peter van Dalen

Er wordt een foto gemaakt met alle SGP-kandidaten en de lijsttrekker, de heer P. van Dalen. Tevens worden bloemen overhandigd.

6. Huishoudelijke mededelingen

De voorzitter doet enkele huishoudelijke mededelingen.

7. Sluiting morgengedeelte door P.J. den Boef

Op verzoek van de partijvoorzitter besluit P.J. den Boef de morgenvergadering met het laten zingen van Psalm 119 vers 1 en 53 en dankgebed en vraagt tevens een zegen voor de maaltijd.

Lunchpauze

Er wordt gepauzeerd van 12.00 tot 13.00 uur.

8. Opening middagedeelte door ds. A.A. Egas

Ds. A.A. Egas opent de middagvergadering. Hij laat zingen Psalm 119 vers 3. Vervolgens leest hij Psalm 119 vers 1 t/m 18 en gaat voor in gebed.

9. Thema Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen

a. Introductie Eerste Kamerleden P. Schalk en D.J.H. van Dijk

SGP-Statelid J. van de Velde houdt een kort vraaggesprek met de Eerste Kamerleden P. Schalk en D.J.H. van Dijk. Hun opstelling is dat de SGP steunt wat goed is voor Nederland. De SGP heeft zich ingezet om de fiscale positie van de eenverdiener te verbeteren. De SGP ziet het liefst dat de hele Euthanasiewet

van tafel gaat. Het doden van wilsonbekwame patiënten zou een haakje kunnen zijn om mensen aan het denken te zetten dat we wel een doodscultuur kunnen scheppen, maar niet beheersen. De stem van de SGP in de Eerste Kamer kan cruciaal zijn. Daarom is het belangrijk om te gaan stemmen. De Statenleden kiezen de leden van de Eerste Kamer, dus: Uw stem telt dubbel!

b. Debatrondes

Onder leiding van Statenlid Van de Velde worden drie debatrondes gehouden. Tijdens elke debatronde stemt de vergadering over een stelling.

- Slim groen: Heemraad B.J. van Vreeswijk - Statenlid E. Mulder - Kamerlid C. Stoffer
Stelling: 'Om de doelstelling in Parijs te halen moeten boeren 2 hectare van hun landbouwgrond afstaan om zonnepanelen op te plaatsen.' De zaal is het hier massaal mee oneens.
- Veilig verkeer: Statenlid J.N. Simonse - Gedeputeerde A.J. van der Maas - Kamerlid C. Stoffer
Stelling: 'Provincies moeten meer in het OV investeren om ook kleine kernen bereikbaar te maken.' De vergadering is het hier in meerderheid mee eens. Tijdens de bespreking wordt benadrukt dat kleinschalige 'van deur tot deur' concepten veelbelovend zijn.
- Samen met boeren en ondernemers: Statenlid D. van Dijk - kandidaat-Statenlid C.N. de Jager - Kamerlid R. Bisschop
Stelling: 'Het rijk en provincies en gemeenten moeten boeren beter beschermen tegen geweld en bedreiging van dierenactivisten.' De vergadering is het hoofdzakelijk eens met deze stelling.

c. Slotspeech door SGP-partijleider mr. C.G van der Staaij

Hieronder volgt de integrale tekst van de toespraak.

Onder SGP'ers zijn we gewend: spreken in drie punten. Daar houd ik me ook maar aan.

- Drie verkiezingen dit jaar
- Provincies, waterschappen en Europa.
- Superverkiezingsjaar!

Want bij de verkiezingen voor Arnhem of Middelburg of Zwolle of andere provinciehoofdsteden staat óók de toekomst van het kabinetsbeleid op het spel. De leden van de PS kiezen immers ook de leden van de Eerste Kamer, en daar heeft het derde kabinet-Rutte maar 1 stem meerderheid. Alles wijst erop dat die meerderheid in de Eerste Kamer verloren gaat. En wat dan?

Hierbij alvast drie piketpaaltjes van de SGP. Onze houding tegenover het kabinet zal niet ineens veranderen als het kabinet in de Eerste Kamer haar meerderheid verliest. Waar we voor waren, blijven we voor. Waar we tegen waren, blijven we tegen. We verwachten het ook niet van een voet tussen de deur. Maar het spreekwoord luidt, wie goed doet, goed ontmoet. Laat ik het daar nu maar bij houden. Onze boodschap tegenover het kabinet is: Niet dreutelen, niet drammen, maar het goede doen.

Niet dreutelen!

- Al jarenlang is beloofd dat de menonwaardige misstanden in de prostitutie worden aangepakt. Maar er gebeurt bitter weinig. Vrouwen in etalages is écht echt niet meer van deze tijd. Hoog tijd om het burgerinitiatief 'Ik Ben Onbetaalbaar' te steunen en de klant van de prostituee op de bon te slingeren.
- Niet dreutelen speelt ook internationaal. Al jaren wordt gezegd dat het onaanvaardbaar is dat Palestijnse terroristen premie opstrijken, mede mogelijk gemaakt met onze euro's. Hoog tijd daarmee te stoppen.
- Niet dreutelen. Het is buitengewoon ongewenst dat met geld uit onvrije landen in het Midden-Oosten in Nederland invloed wordt gekocht en moskeeën kunnen verrijzen waarin een onverdraagzame boodschap wordt gepredikt.

Het zou goed zijn als het parlement hierin zelf in actie komt. Daarom heb ik een parlementaire ondervraging voorgesteld over die buitenlandse financiering van moskeeën. De ingediende motie hierover willen we zo snel mogelijk in stemming brengen. Ik heb goede hoop dat die motie zal worden aangenomen.

Ook niet drammen, zeggen wij tegen het kabinet.

- Geen vaccinatiedwang. Dat onderwerp stond eergisteren op de Kameragenda. Een oud SGP-strijdpunt werd zo ineens heel actueel. De SGP-lijn was en is: geen dwang in dit soort heel persoonlijke gewetens, dus ook niet als het gaat om wel of niet vaccineren. Uitgerekend de VVD ging het verst met mogelijke dwangmaatregelen. Er was een tijd dat de liberalen meer voor de vrijheidsrechten van de burger opkwamen! De SGP houdt in ieder geval de vinger aan de pols.
- Geen gedram met voltooid-levenwensen, zeggen we ook richting D66. Als er één terrein is waarop drammen levensgevaarlijk is, dan hier wel. Goede zorg, met name voor uitgeput leven, dat hebben we nodig. Maar euthanasie normaliseren is een doodlopende weg.
- En dan het klimaat. Als rentmeesters steunen we goede zorg voor de schepping. Vol overtuiging. Realistisch groen. Maar het moet wel in proportie blijven. En: haalbaar, betaalbaar en betrouwbaar, met name voor de mensen die niet zoveel te besteden hebben als de bekende witte wijn nippende doorsnee-bakfietser in Amsterdam.

Het goede doen, daar moedigen we het kabinet toe aan.

- Bescherm kwetsbaar leven! Pril leven, en leven dat is uitgeput, lichamelijk of geestelijk. Ga eenzaamheid tegen, help kwetsbare mensen in het doolhof van de zorg en investeer veel meer in suicide-preventie.
- Neem de kerntaken van de overheid serieus. Maak werk van onze veiligheid. Investeer meerjarig in defensie en veiligheid. En kijk ook verder dan de randstad. Ook in Elspeet moeten de ambulances op tijd zijn. En Zeeuwen moeten óók goed openbaar vervoer hebben.
- Het goede doen. Gezinnen steunen. Eerlijker belasting heffen voor eenverdieners. Na een Eerste-Kamer motie-Schalk heeft de Tweede Kamer nu in een motie-Stoffer uitgesproken dat het kabinet hier mee aan de gang moet. Er is veel werk aan de winkel.

Het goede doen. wat is goed? Dat zien we pas scherp, als het licht van Gods Woord schijnt. Dát was en is de kern van onze boodschap.

Met drie verkiezingen in zicht is mijn oproep: laat geen stem verloren gaan... Het hangt soms op één stem. Op het Binnenhof. Denk aan de omstreden Donorwet, die in de Tweede Kamer met maar één stem meer werd aangenomen. Denk aan het kabinet, dat in Tweede en Eerste Kamer nu nog een meerderheid van één stem heeft. We zagen het eerder in de Eerste Kamer hoe de ene SGP-stem van toen nog senator Holdijk meer dan eens de doorslag gaf. Ik wil maar zeggen: elke stem telt! Maar niet alleen in Den Haag kan één stem het verschil maken! We zagen het bij de gemeenteraadsverkiezingen vorig jaar: in Veenendaal ging de laatste restzetel met maar een stem verschil naar PvdA in plaats van de SGP. Het laat zien hoe elke stem ertoe doet. En dat één zetel het verschil kan maken. Kortom: reden te meer voor een stem op de SGP, een constructieve stem bij een open Bijbel.

10. Woorden van dank

De partijvoorzitter bedankt alle aanwezigen voor hun komst en degenen die een bijdrage hebben geleverd aan het programma. In het bijzonder Van de Velde voor de leiding van het middagprogramma. Het Hoornbeeck college zegt hij hartelijk dank voor de facilitaire zaken, Transvision voor het geluid en de streaming en de medewerkers van het partijbureau voor de organisatie van dit verkiezingscongres.

11. Sluiting

De partijvoorzitter besluit de vergadering met het laten zingen van Psalm 107 vers 8 en 11 en gebed. Vervolgens sluit hij de vergadering. Na afloop is er nog gelegenheid voor een hapje en drankje.

Nieuwegein, 18 mei 2019

drs. P.A. Zevenbergen, voorzitter

mr. P.J. den Boef, secretaris

Bijlage D - Jaarverslag 2018

Inleiding	24
1. Staatkundig Gereformeerde Partij	25
1.1 Bestuur & Organisatie	25
1.2 Ondersteuning van afdelingen en kiesverenigingen	27
1.3 Ondersteuning van politici	28
1.4 Communicatie en informatievoorziening.....	30
1.5 Organisatie verkiezingen	32
2. Wetenschappelijk Instituut voor de SGP	34
2.1 Inleiding	34
2.2 Bestuur en personeel	34
2.3 Personeel.....	34
2.4 Publicaties	35
2.5 Tijdschrift Zicht	36
2.6 Guido-conferenties	37
2.7 Communicatie	39
2.8 Donateurs en abonnees	40
2.9 Ten slotte	40
3. SGP-jongeren	41
3.1 Bestuur en commissies	41
4. Tweede Kamer.....	45
4.1 Inleiding	45
4.2 Samenstelling van het team.....	45
4.3 Samenwerking fractie en partij	46
4.4 Parlementaire werkzaamheden	47
4.5 Overige (buiten)parlementaire activiteiten	50
5. Eerste Kamer.....	51
5.1 Christelijk en constructief.....	51
5.2 Schalk	51
5.3 Van Dijk	52
5.4 Spanning.....	53
6. Eurofractie	54
6.1 Buitenlandse Zaken	54
6.2 Israël en Joodse gemeenschappen in Europa	54
6.3 Landbouw	55
6.4 Begroting	55
6.5 Overige zaken	55
7. Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa (VOE).....	56
7.1 Bestuur en personeel	56
7.2 Activiteiten	56
7.3 Internationaal Secretariaat	58
7.4 Stuurgroep	59
7.5 Activiteiten	59
Afsluiting	60

Inleiding

‘Ook zal ik voor koningen spreken van Uw getuigenissen en mij niet schamen’ (Psalm 119:46). David komt tot die vrijmoedige uitspraak na zijn vertrouwen op God en Zijn Woord beleden te hebben. Gods bevelen had hij gezocht. Voor overheden spreken. Waarvan? Van Gods getuigenissen. Zonder enige schaamte, want waarom zou hij zich moeten schamen voor God en Zijn Woord?

Alle christenen worden geacht dit woord van David te belijden en te praktiseren. SGP’ers en hun vertegenwoordigers en bestuurders staan voor die roeping. Geen uitbestedingscultuur past ons. Allen dragen wij de grote verantwoordelijkheid te zijn als een stad op de berg en een zoutend zout en een lichtend licht in de samenleving.

Niettemin ligt er voor onze vertegenwoordigers en bestuurders een bijzondere roeping in het publieke domein: in woord én daad dienen zij Gods Woord tot meerdere erkenning te brengen. Handhaving en doorwerking van de Bijbelse beginselen in ons volksleven, zo staat in ons Program van Beginselen. De overheid is Gods dienaar, ons ten goede (Romeinen 13:4) en ieder mens is onderworpen aan de macht die de Heere over hem of haar heeft gesteld. Paulus getuigde voor koningen en overheden. Dat getuigenis stond diametraal op de cultuur van die dagen.

‘Zij verkondigen zeden, die ons niet geoorloofd zijn aan te nemen noch te doen, alzo wij Romeinen zijn’ (Handelingen 16:21). De inhoud van Paulus’ boodschap is naar het oordeel van mensen ouderwets en achterhaald. Die beoordeling valt ook veelal de SGP-boodschap ten deel. De inhoud was ogenschijnlijk niet bij de tijd. Toch wist Paulus biddend in eigentijdse bewoordingen en metaforen de actualiteit van zijn boodschap weer te geven. Als geen ander kende hij de cultuur en filosofie van zijn tijd. Met behoud van de inhoud en een eigentijdse vertolking bracht hij Gods Woord onder de aandacht. Dat is ook de opdracht voor SGP’ers in onze sterk geïndividualiseerde liberale samenleving.

Met dankbaarheid mogen we terug zien op een prachtig jubileumjaar. We mochten herdenken ‘hoe voor dezen, ons de Heere’ Zijn gunst heeft bewezen. Roemen op mensen is een zinloze bezigheid. De Heere gaf goedertierenheid en trouw. Honderd jaar lang mocht het SGP-geluid klinken in de vergaderzalen. Naast een bijzondere partijdag zijn herdenkingsbijeenkomsten gehouden. Een boek waarin de SGP in rapport met de tijd is geschilderd, mocht het licht zien. De Heere gaf honderd jaar. Hij staat ook in voor de vrucht.

Verder vonden dit jaar tal van activiteiten plaats ten dienste van de boodschap van Gods Woord. Het voor u liggende jaarverslag geeft inzicht in die activiteiten. Het is geen heldenepos of een opsomming van heldendaden van SGP’ers of van de partij. Het is slechts een verslag en verantwoording van het vele en intensieve werk dat in partijverband binnen en namens de partij gedaan is. Onze SGP-vertegenwoordigers en -bestuurders voelen dagelijks de spanning te staan in een gesecculariseerde samenleving waarin onbegrip en hoon vaak hun deel is. Naast beslistheid en vrijmoedigheid in het staan voor de Boodschap past ootmoedigheid, want wie zijn wij voor Gods aangezicht?

De bede van Daniël past ons bij het overzien van al het werk:
‘Bij U, o Heere, is de gerechtigheid, maar bij ons de beschaamdheid der aangezichten, (...). O Heere, bij ons is de beschaamdheid der aangezichten, bij onze koningen, bij onze vorsten en bij onze vaders, omdat wij tegen U gezondigd hebben’.

De rijke boodschap mag dan ook zijn:
‘Bij den Heere onzen God zijn de barmhartigheden en vergevingen, alhoewel wij tegen Hem gerebelleerd hebben’.
Alleen God is getrouw!

1. Staatkundig Gereformeerde Partij

A.D. 2018 was een bijzonder jaar voor de SGP. De partij herdacht haar 100-jarig jubileum. Een bijzondere mijlpaal. Geen enkele nu nog bestaande politieke partij is zo oud. Op diverse momenten en wijzen is aan het jubileum aandacht besteed. In dit jaarverslag leest u hier meer over.

1.1 Bestuur & Organisatie

Bestuur

In de op 21 april 2018 gehouden algemene vergadering zijn J.W. Keuken MBA, ir. L. de Knecht en ds. A. Vlietstra herkozen als lid van het Hoofdbestuur. Ds. A.A. Egas is gekozen in de vacature van ds. A. van Heteren. Ds. van Heteren is 21 jaar lid van het Hoofdbestuur geweest. In 2004 werd hij gekozen als partijvoorzitter. Na de invoering van de nieuwe partijstructuur in 2014 was hij plv. partijvoorzitter. M.F. van Leeuwen besloot in het verslagjaar terug te treden als partijvoorzitter. Het Hoofdbestuur benoemde in zijn plaats drs. P.A. Zevenbergen. Op 12 september 2018 nam P.A. Zevenbergen het voorzitterschap van M.F. van Leeuwen over. Mr. P.J. den Boef is in de plaats van dhr. Zevenbergen gekozen als secretaris. Mr. L.G.I. Barth volgde dhr. Den Boef op als algemeen adjunct.

Het Hoofdbestuur bestaat op 31 december 2018 uit de volgende personen:

- drs. P.A. Zevenbergen	partijvoorzitter
- ds. G.W.S. Mulder	plv. partijvoorzitter
- mr. P.J. den Boef	secretaris
- J.W. Keuken MBA	penningmeester
- mr. L.G.I. Barth	algemeen adjunct
-
- drs. ing. G.H. Aversch
 - J.W. Benschop
 - ds. A.A. Egas
 - mr. M.J.W. Hoek
 - ds. M. Klaassen
 - ir. L. de Knecht
 - M.F. van Leeuwen
 - dr. H.F. Massink
 - ds. A. Vlietstra
 - ing. B. van de Weerd

Het dagelijks bestuur van de SGP kwam in 2018 vijf keer bij elkaar, het Hoofdbestuur vergaderde zes keer. Als adviseur waren bij de vergaderingen van het Hoofdbestuur aanwezig de heren mr. C.G. van der Staaij (voorzitter Tweede Kamerfractie van de SGP) en drs. J.W. van Berkum (directeur partijbureau).

Personeel

De totale personele bezetting is op 31 december 2018 als volgt:

- drs. J.W. van Berkum	directeur partijbureau
- mw. H.W. Buurveld-Boer	huishoudelijk medewerkster (parttime)
- W. Doeleman	adviseur bestuurders(vereniging) (parttime)
- mw. B.B. van der Elst-de Weerd	secretarieel-administratief medewerkster (parttime)
- W. Goudriaan	adviseur afdelingen/kiesverenigingen
- mw. H. Neeleman	secretarieel-administratief medewerkster (parttime)
- mw. C. Nieuwenhuis MA	strategisch communicatie-adviseur
- mw. drs. S. Paul-Cammeraat	financieel-administratief medewerkster (parttime)
- mw. C.W. Pors-de Visser	secretarieel-administratief medewerkster (parttime)
- J.S. van der Ree Doolaard	eindredacteur De Banier (parttime)
- mw. A.C. Weerheim	managementassistente
- mw. M. Westerhout	administrateur

In het verslagjaar is van diverse collega's afscheid genomen.

- mw. N. van Veen, secretarieel-administratief medewerkster (per 1 maart). In haar plaats is per 1 april mw. H. Neeleman benoemd.

- drs. H. Pool, adviseur afdelingen en kiesverenigingen (per 1 mei). In zijn plaats is per 22 augustus mw. C. Nieuwenhuis als strategisch communicatieadviseur benoemd. De werkzaamheden m.b.t. vitalisering en ledenwerving zijn overgenomen door W. Goudriaan.
- mw. C.W. de Jong, communicatiemedewerkster (per 1 augustus). Eerder in het jaar is haar 12,5 jarig werkjubileum bij de SGP herdacht.
- mw. S.E. van der Elst-Vijfhuizen, secretariael-administratief medewerkster (per 1 augustus). Per 1 augustus is mw. B.B. van der Elst-de Weerd benoemd in deze vacature.
- dhr. W. Doeleman, adviseur bestuurders(vereniging) is per 31 december uit dienst getreden.

Van 8 februari t/m 20 april heeft mw. B.N. Verheij stagegelopen op het partijbureau. Zij volgt de opleiding managementassistente/directiesecretaresse niveau 4 aan het Hoorndreef College. De SGP heeft hiervoor bij de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) een erkenning aangevraagd en verleend gekregen. De SGP is nu 'erkend leerbedrijf'.

In maart 2018 heeft Arbodienst Perspectief de wettelijk verplicht Risico-inventarisatie- en evaluatie (RI&E) verricht. Mw. A.C. Weerheim is aangesteld als zogeheten 'preventiemedewerker'.

Het managementteam bestaande uit de heren J.A. Schippers, N. Bakker en J.W. van Berkum vergadert in beginsel een keer per maand, terwijl er een maandelijks werkoverleg is met de medewerkers die in dienst zijn van de partij.

Overleg met de Partijadviesraad

Het Hoofdbestuur heeft in 2018 één keer vergaderd met de Partijadviesraad. De Partijadviesraad fungeert voor het Hoofdbestuur als representatief adviesorgaan en klankbordgroep uit de achterban van de partij. De Partijadviesraad bestaat uit negentien personen uit verschillende geledingen van de partij. De leden zijn: mr. C.P.W. van den Berg, prof.dr.ir. H. Boersma, ir. G.H. ten Bolscher, drs. M. Bossers, dr.ir. S.M. de Bruijn, C.C. Cornet, A.J. Flach, W. Hazeleger, L. Kisteman, G.R. van Leeuwen, J.J. Luteijn, drs. D. van Meeuwen, Th.A. Meijboom, C. Oomen, T.A. Stoop, L. van der Tang, M. Uitbeijerse en H.J. van der Wind. In verband met de verkiezing van G.H. Aversch tot lid van het Hoofdbestuur is in zijn plaats drs. W.L. Verweij benoemd als lid van de Partijadviesraad.

Commissies

Het afgelopen jaar waren diverse door het Hoofdbestuur ingestelde commissies actief:

- **Strategiecommissie.** Deze commissie bewaakt de uitvoering van het door het Hoofdbestuur vastgestelde Integraal Strategisch Beleidsplan. Bestuursleden en medewerkers van de Partij, de Bestuurdersvereniging, het Wetenschappelijk Instituut, de SGP-jongeren, de Eerste en Tweede Kamerfractie en de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa (VOE) zijn in deze commissie vertegenwoordigd.
- **Jubileumcommissie '100 jaar SGP'.** Deze commissie heeft het 100-jarig jubileum van de partij voorbereid.
- **Selectieadviescommissie kandidatenlijst Eerste Kamer.** Deze commissie heeft een conceptkandidatenlijst opgesteld voor de Eerste Kamerverkiezingen.
- **Selectieadviescommissie kandidatenlijst Europees Parlement.** Deze commissie heeft een conceptkandidatenlijst opgesteld voor de verkiezingen voor het Europees Parlement.

Overleg met Landelijk Bestuur van de ChristenUnie

Elk jaar wordt overleg gevoerd met het Landelijk Bestuur van de ChristenUnie. In 2018 is er drie keer een overleg geweest. Tijdens deze overleggen zijn onder andere afspraken gemaakt met betrekking tot de verkiezingen voor het Europees Parlement. De voorzitters van beide besturen houden tussentijds bilateraal informeel contact. Een afgevaardigde van het Hoofdbestuur woont zo mogelijk de algemene vergaderingen van de ChristenUnie bij om mede daardoor blijf te geven van wederzijds meeleven.

Integraal Strategisch Beleidsplan

In 2018 is een nieuw Integraal Strategisch Beleidsplan (ISB) 2018-2021 vastgesteld. In het ISB zijn de volgende strategische thema's opgenomen:

1. rekrutering en ontwikkeling talent;
2. positionering en profilering;
3. levendige partij en verbinding met elkaar;
4. activering en ondersteuning van ambassadeurs;
5. versterking internationale netwerken.

Per thema zijn strategische doelen en acties geformuleerd. De belangrijkste acties worden in de volgende paragrafen genoemd.

Algemene Verordening Gegevensbescherming

In 2018 zijn veel werkzaamheden verricht ter voorbereiding op de inwerkingtreding van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Het partijbureau is hierin begeleid en geadviseerd door een extern bureau. Er is o.a. in kaart gebracht welke gegevens de SGP verwerkt, er zijn verwerkerovereenkomsten gesloten en er is een verwerkingenregister opgesteld. Op de website van de SGP is een privacyverklaring opgenomen. Tevens is een Functionaris Gegevensbescherming (FG) aangesteld. De nieuwe regels hebben ook betrekking op afdelingen en kiesverenigingen. Belangrijk is dat allen die werken met persoonsgegevens dit op een veilige manier doen en zich ervan ook bewust zijn dat de verwerking van deze gegevens aan regels gebonden is. Enkele handreikingen ('Richtlijnen omgang persoonsgegevens') hiervoor zijn met de afdelingen/kiesverenigingen gedeeld.

1.2 Ondersteuning van afdelingen en kiesverenigingen

Omvorming van kiesvereniging tot afdeling

Per 1 januari 2015 kent de partij een duale partijstructuur die bestaat uit afdelingen en kiesverenigingen. In de nieuwe structuur zijn de gemeentelijke kiesverenigingen en provinciale verenigingen omgevormd tot gemeentelijke afdelingen en provinciale afdelingen. Op plaatselijk niveau kent de partij zowel plaatselijke kiesverenigingen als afdelingen. Plaatselijke kiesverenigingen kunnen zich vrijwillig omvormen tot afdeling.

Per 1 januari 2018 zijn er 68 plaatselijke afdelingen: Achterhoek, Albrandswaard, Alphen aan den Rijn, Amersfoort, Apeldoorn, Barendrecht, Beekbergen, Bennekom, Benschop-Polsbroek, Breukelen/Maarssen, Bunschoten, Cromstrijen, Dirksland, Elburg (Doornspijk), Enschede, Epe, Giessenlanden, Goedereede (Ouddorp), Goes, Gorinchem, Gouda, Haarlemmermeer, Hardenberg, Harderwijk (Hierden), Heerde-Wapenveld, Hendrik-Ido-Ambacht, Kampen, Kapelle (Biezellinge), Katwijk, Krimpen aan den IJssel, Krimpenerwaard, Kruijningen, Leiderdorp e.o., Leusden, Liesveld, Middelburg, Middelharnis/Sommelsdijk, Nijkerk e.o., Noord-Beveland, Noordoostpolder, Nunspeet/Hulshorst, Oldebroek, Oostflakkee, Oud-Beijerland, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Ronde Venen, Rotterdam, Schouwen-Duiveland, Sliedrecht, Soest/Baarn/Eemnes, Sprang-Capelle, Terneuzen, Veenendaal, Veere, Voorne-Putten, Voorst (Teuge/Terwolde), Waddinxveen, Woerden, Woudenberg, Yerseke, Zaanstad e.o., Zaltbommel, Zeist, Zoetermeer, Zuidplas en Zwijndrecht.

In 2018 heeft één kiesvereniging, te weten Hardinxveld-Giessendam aangegeven per 1 januari 2019 als afdeling verder te willen gaan. Vanuit het partijbureau is deze kiesvereniging bij de omvorming ondersteunt.

Per 1 januari 2019 is de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden ontstaan door een fusie van de gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik. Vooruitlopend daarop zijn in 2018 de pkv's Vianen, Meerkerk en Leerbroek opgeheven en opgegaan in de pkv. Leerdam. De gemeentelijke afdeling Zederik, waarvan de pkv's Leerbroek en Meerkerk lid waren, is opgeheven.

Per 1 januari 2019 zijn ook de nieuwe gemeenten Altena, Hoeksche Waard en West Betuwe ontstaan. In de nieuwe gemeente Altena zijn twee pkv's: Aalburg en Werkendam. Doordat beide pkv's nu tot dezelfde burgerlijke gemeente behoren, is de gemeentelijke afdeling Altena gevormd.

In de gemeente Hoeksche Waard zijn de volgende pkv's/afdelingen: Binnenmaas, Cromstrijen, 's-Gravendeel, Korendijk, Oud-Beijerland, Puttershoek en Strijen. Door de herindeling is de nieuwe gemeentelijke afdeling Hoeksche Waard gevormd en de gemeentelijke afdeling Binnenmaas (waaronder de pkv's Binnenmaas en Puttershoek vielen) opgeheven.

Onder de nieuwe gemeente West Betuwe vallen drie pkv's: Geldermalsen, Lingewaal en Neerijnen. Hierdoor is de gemeentelijke afdeling West Betuwe gevormd.

Nieuwe ledenadministratie

In 2018 is de nieuwe ledenadministratie geïmplementeerd. Met het oog op de Algemene Verordening Gegevensbescherming is in het bijzonder aandacht gegeven aan de beveiliging van de persoonsgegevens. Uitgangspunt is dat gegevens van leden zo min mogelijk per e-mail worden verzonden. Daarom hebben de secretarissen van afdelingen en kiesverenigingen ook toegang gekregen tot het ledensysteem. Diverse secretarissen hebben hun wensen met betrekking tot de gebruiksmogelijkheden van het pakket doorgegeven. De planning is om in 2019 te werken aan de implementatie van nieuwe functionaliteiten voor secretarissen.

Financiële administratie afdelingen

Het partijbureau verzorgt de contributie-inning van de landelijke leden die zijn toegewezen aan een afdeling. Om deze contributie-inning zo efficiënt mogelijk te organiseren, wordt de contributie zoveel mogelijk digitaal geïnd. Dit proces verloopt goed. Het aantal leden dat het e-mailadres heeft doorgegeven om de contributie digitaal te innen, neemt nog steeds toe.

Vitalisering kiesverenigingen/afdelingen

In 2018 is er weer een zogeheten inspiratietour gehouden. In vijf plaatsen is een avondprogramma aangeboden: Amersfoort, Apeldoorn, Leiden, Rotterdam en Goes. De avonden voorzien in een behoefte. Er kon worden gekozen uit de volgende workshops:

- De SGP-fractie in oppositie
- Een topfitte SGP-fractie
- Financiën en retributie
- Nieuwsbrief en selecties
- De stip op de horizon
- Van ledenwerving tot kandidaatselectie

Op verzoek van kiesverenigingen en (provinciale) afdelingen is ondersteuning geboden bij vitaliseringsvraagstukken.

Ledenwerving

Per 1 januari 2018 had de partij 30.325 leden. Op 31 januari 2018 waren dat er 30.081. Per saldo is dat een verlies van 244 leden. Veel afdelingen en kiesverenigingen zetten zich in om nieuwe leden te werven. Het verdient aanbeveling om in het bestuur iemand aan te wijzen die verantwoordelijk is voor ledenwerving. De SGP zet zich in het bijzonder in om ook jongeren te stimuleren om lid te worden van de partij. Daarvoor is het zogeheten combilidmaatschap geïntroduceerd. Jongeren t/m 18 jaar kunnen dan tegen een gereduceerd tarief zowel lid zijn van de partij als de SGP-jongeren. Op dit moment zijn er nog veel jongeren alleen lid van de SGP-jongeren. Op het moment dat deze jongeren 28 jaar worden, kunnen ze geen lid meer zijn van de SGP-jongeren. Wanneer jongeren al in een eerder stadium tevens lid zijn van de SGP blijft hun band met de partij ook behouden vanaf het moment dat ze 28 jaar worden. Naast leden kent de SGP ook begunstigers. Het begunstigerschap is bedoeld voor personen die sympathie hebben voor de SGP, de partij willen steunen, maar de grondslag niet kunnen onderschrijven.

Internationaal partijcongres

Op vrijdag 26 oktober 2018 is in samenwerking met diverse SGP-geledingen een internationaal partijcongres georganiseerd over het thema 'Family first' Meer informatie hierover kunt u vinden in het jaarverslag van de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa (VOE) en het Wetenschappelijk Instituut.

Publicatieplatform

Op dit platform kunnen besturen van kiesverenigingen en afdelingen allerlei documenten, PR-materialen en drukwerk aanpassen en bestellen in de huisstijl van de SGP. Door middel van dit publicatieplatform is een uniforme uitstraling van lokale SGP-uitingen geborgd en zijn de kosten voor de kiesverenigingen en afdelingen laag, omdat zij alleen drukkosten betalen en geen vormgevingskosten. Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 is het publicatieplatform uitgebreid met nieuwe producten. Er zijn templates beschikbaar gesteld waarmee lokaal verkiezingsposters, folders en flyers kunnen worden gemaakt. Ook voor de gemeenten waar een lijstverbinding is met de ChristenUnie zijn templates ontwikkeld. Deze templates zijn ook beschikbaar voor de Provinciale Statenverkiezingen.

1.3 Ondersteuning van politici

De ondersteuning van politici is een belangrijke taak van de SGP-bestuurdersvereniging.

Bestuur

De samenstelling van het bestuur van de SGP-bestuurdersvereniging was in 2018 als volgt:

- mr. drs. P. Verhoeve, functie: burgemeester Oudewater (voorzitter)
- A. de Kruijf, functie: wethouder gemeente Barneveld (vicevoorzitter)
- ir. H.J.A. Ruissen, functie: raadslid gemeente Krimpen a/d IJssel (secretaris)
- A.I.G. Dorst, functie: Statenlid Zeeland (penningmeester)
- G. van Leeuwen, functie: Statenlid Utrecht
- B.J. van Vreeswijk, functie: heemraad waterschap Vallei & Veluwe
- A.J. Flach, functie: wethouder gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
- ing. C. verloop, functie: raadslid gemeente Tholen/bestuurslid Waterschap Scheldestromen

- drs. W.J. van Duijn, functie: raadslid gemeente Katwijk

Het bestuur heeft het afgelopen jaar zes keer vergaderd. De vereniging werd afgelopen jaar ondersteund door de adviseur W. Doeleman.

Activiteiten

Op 22 juni organiseerde de SGP-bestuurdersvereniging haar jaarvergadering en bestuurderscongres te Soest. Op het congres sprak Minister van Volksgezondheid en viceminister-president H.M. de Jonge over het thema 'oud en afgeschreven'. Hij ging in zijn bijdrage nader in op de aanpak van eenzaamheidsproblematiek in gemeenten, zijn lokale beleid voor de aankomende jaren, de vernieuwde aanpak rondom ouderenzorg en kwesties rondom het thema leven. Daarna was er een gesprek met hem over de vraag hoe we de vertaalslag naar

de lokale politiek kunnen maken. Het congres werd afgesloten met een BBQ.

Op 14 december was er een startbijeenkomst voor de campagne van de Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen in het Watersnoodmuseum te Ouwkerk (Zeeland). Tijdens deze bijeenkomst stond het volgende thema centraal: 'Samen aan de slag voor een veilige, innovatierijke en duurzame leefomgeving.'

Bestuurdersdag

De bestuurdersdagen worden georganiseerd voor de SGP-burgemeesters, SGP-wethouders en de gedeputeerde. In 2018 is twee keer een bestuurdersdag gehouden. Op 6 juli waren de SGP-bestuurders te gast in de gemeente Elburg. Op vrijdag 23 november in de nieuwe gemeente Hoeksche Waard.

Waterschapsplatform

Het Waterschapsplatform is een netwerk van SGP'ers die lid zijn van het Algemeen of Dagelijks Bestuur van een Waterschap of die vanuit hun kennis of ervaring interesse hebben voor het thema 'Water' en 'Waterschappen'. Het Waterschapsplatform is dit jaar in april bij elkaar gekomen, Waterschap Rivierenland was deze keer gastheer en heeft diverse activiteiten laten zien in Kinderdijk.

Verkiezingen

2018 stond in het teken van de gemeenteraadsverkiezingen. Op 21 maart en 21 november kon er in 100 gemeenten op de SGP worden gestemd. De SGP heeft vergelijkbare uitslagen met de vorige verkiezingen behaald, soms een kleine stemmenwinst of zetelwinst. In diverse gemeenten is de SGP wel buiten het college gehouden. Dit laat de forse daling zien als het gaat om het aantal wethouders. Het aantal raadsleden is vooral minder geworden door de herindelingsgemeenten.

SGP politici en bestuurders per 31-12-2018	
Raadsleden	250
Wethouders	42
Burgemeesters	11
AB-leden Waterschap	13
DB-leden Waterschap	4
Statenleden	18
Gedeputeerden	1
Totaal:	339

Statenledenbijeenkomst

De Statenleden hebben tweejaarlijks een overleg met de Kamerfracties. Het eerste overleg vond plaats op 22 juni in Soest. Op deze vergadering werden diverse zaken besproken in voorbereiding op de verkiezingen. De Statenfractie Overijssel organiseerde op 30 november een werkbezoek voor de Statenleden en Kamerleden.

Burgemeesters

De SGP-bestuurdersvereniging heeft in 2018 een start gemaakt met een burgemeestersklas. Hierin worden kandidaten voorbereid voor het ambt van burgemeester. Gastspreker voor deze klas was o.a. oud-commissaris van de Koning Van Beek uit Utrecht.

Dienstverlening

De adviseur bestuurders(vereniging) ondersteunde in secretariële zaken op alle landelijk georganiseerde activiteiten. Daarbij ondersteunde hij het bestuur van de SGP-bestuurdersvereniging in het bestuurswerk en activiteiten. Daarnaast beantwoordde hij vragen van bestuurders en volksvertegenwoordigers over rechtspositionele, politiek-tactische of juridische kwesties.

Externe contacten

Bestuursleden van de SGP-bestuurdersvereniging participeerden in diverse overleggen die georganiseerd werden door het ministerie van Binnenlandse Zaken. Het ging hier om de overleggen in het kader van Weerbaar bestuur, aanzien van het ambt en de reguliere overleggen met de ambtelijke leiding. De adviseur heeft zitting genomen in de commissie communicatie van het netwerk Weerbaar bestuur en diverse overleggen van collega bestuurs- en beroepsverenigingen.

Raamwerk commissies

In 2018 zijn er een aantal raamwerkcommissies actief geweest, namelijk voor de Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen. In deze commissies namen Statenleden en Waterschappers deel, in de eindfase werd er een raamwerk opgeleverd.

1.4 Communicatie en informatievoorziening

Communicatieplan

Een belangrijke doelstelling van het Integraal Strategisch Beleidsplan van de SGP is om meer bekendheid te geven aan de tien speerpunten van de partij: Vóór een Christelijk Nederland, Vóór het gezin, Vóór het leven, Vóór de ander, Vóór de zondagsrust, Vóór de veiligheid, Vóór een verantwoorde vrijheid, Vóór een duurzame leefomgeving, Vóór Israël, Vóór een gezonde economie. Om deze doelstelling te realiseren is een communicatieactieplan opgesteld. Uitgangspunt is dat mediabijdragen zoveel mogelijk worden gelinkt aan één van de speerpunten.

Website

Vanuit het partijbureau en de Tweede Kamerfractie wordt er continu aan gewerkt om de website van de SGP zo actueel en toegankelijke mogelijk te houden. Het aantal websites van lokale afdelingen/kiesverenigingen neemt toe. Vanuit het partijbureau zijn gebruikershandleidingen samengesteld en worden cursussen gegeven voor webmasters.

Naast de SGP-website is er een besloten gedeelte dat alleen via een inlog toegankelijk is. Dit zogeheten SGP-intranet online is toegankelijk voor bestuurders, politici en bestuursleden van afdelingen/kiesverenigingen. Het platform ziet in de behoefte om informatie te delen.

Nieuwsbrieven

Er verschijnen drie soorten digitale nieuwsbrieven.

- een algemene nieuwsbrief om leden en andere belangstellenden op de hoogte te houden van politiek nieuws.
- een nieuwsbrief voor afdelingen en plaatselijke kiesverenigingen om besturen te motiveren, te inspireren en handvatten te geven voor hun bestuurlijke activiteiten.
- een nieuwsbrief voor politici om hen te ondersteunen in hun politieke activiteiten.

De Banier

In het afgelopen jaar is *De Banier* 8 keer verschenen. Alle nummers zijn gratis aan alle leden toegezonden. Daarnaast zijn er zo'n 300 abonnees, niet-leden, op het partijblad. Door de toezending van het blad aan alle leden van de partij wordt geprobeerd de betrokkenheid van de leden bij de partij te vergroten. De direct voor besturen van afdelingen/kiesverenigingen en politici bestemde informatie wordt gecommuniceerd door middel van digitale nieuwsbrieven. De Banier wordt verzonden via Erdee Distributie. In 2018 zijn de volgende themanummers verschenen: Gemeenteraadsverkiezingen (2x), 100 jaar SGP, de seksuele moraal in Nederland, de belastingkloof, 70 jaar Israël, kerk & staat, verkeersveiligheid. In plaats van twee nummers van De Banier is in verband met het 100-jarig jubileum van de SGP in april een glossy uitgegeven. Deze glossy is een samenwerking van de redacties van De Banier, Zicht en In Contact.

Beurzen

In 2018 was de SGP aanwezig op diverse beurzen. De gezinsbeurs die in het voorjaar in Hardenberg plaatsvond, stond in het teken van de gemeenteraadsverkiezingen. Verder was de SGP in september met een stand op de 50-Plusbeurs in Utrecht. In oktober nam de SGP deel aan de gezinsbeurs in Gorinchem.

Jubileumbijeenkomsten

- Op 21 april was de jaarlijkse algemene ledenvergadering waarop het 100-jarig jubileum van de SGP is herdacht. Gastspreker was minister-president M. Rutte. Deze dag is het door dr. W. Fieret geschreven jubileumboek 'Politiek bij een geopende Bijbel' gepresenteerd. Partijvoorzitter M.F. van Leeuwen overhandigde de eerste exemplaren aan C.G. van der Staaij, B.J. van der Vlies, W. Fieret en minister-president Rutte. Op alle adressen waar een SGP-lid woont is een jubileumboek bezorgd. Verder waren er naast een jubileumvideo diverse toespraken en felicitaties. Pieter Heijkoop verzorgde enkele orgel improvisaties en de begeleiding van de samenzang.
- Op 24 april is een jubileumbijeenkomst gehouden in Dordrecht. Sprekers waren ds. A. Vlietstra, M.F. van Leeuwen, C.G. van der Staaij en W. Pos. De begeleiding van de samenzang vond plaats door Pieter Heykoop. De belangstelling voor deze bijeenkomst was groot. Ook hebben veel mensen thuis meegeluisterd.

- Op 26 april heeft de SGP ter gelegenheid van het 100-jarig jubileum een kunstwerk aangeboden aan de Staten-Generaal. Het geschenk is in ontvangst genomen door de voorzitters van de Tweede en Eerste Kamer. Het kunstwerk is ontworpen door Jan den Ouden.
- In het kader van het 100-jarig jubileum is op 22 september de SGP-familiedag gehouden in het Openluchtmuseum te Arnhem.
- Op 2 november organiseerde de SGP in Zeeland een grootschalige jubileumbijeenkomst in Middelburg. Daarnaast is er ook lokaal op diverse plaatsen aandacht besteed aan het jubileum van de partij.

Overige bijeenkomsten

- Er is een SGP-ondernemersplatform dat moet zorgen voor een goede informatie-uitwisseling tussen de SGP en het bedrijfsleven. Inmiddels zijn ca. 150 ondernemers lid van het platform. Elk jaar worden bijeenkomsten georganiseerd om met elkaar van gedachten te wisselen. Op vrijdag 1 juni jl. heeft minister Wiebes van Economische Zaken en Klimaat gesproken over het thema energietransitie. Op vrijdag 19 oktober 2018 is er een bijeenkomst georganiseerd bij Falk bouwsystemen in Ede.

- Ook in 2018 hebben afdelingen, kiesverenigingen, jeugdverenigingen, kerkelijke gemeenten en scholen gebruik gemaakt van het door de SGP en de SGP-jongeren opgestelde aanbod om themabijeenkomsten te organiseren.

1.5 Organisatie verkiezingen

Gemeenteraadsverkiezingen

Op 21 maart waren er gemeenteraadsverkiezingen. De uitslag kan worden getypeerd als 'een fraaie stemmenwinst en een licht zetelverlies'. In de 'witte vlekken' Harderwijk en Hoogeveen kwam de SGP met één zetel in de gemeenteraad. In vier gemeenten won de SGP een raadszetel. In twaalf gemeenten is de SGP de grootste partij. In veertien gemeenten verloor de SGP een zetel, in Goeree-Overflakkee en op Urk twee zetels. Het zetelverlies kan deels worden verklaard doordat het niet langer mogelijk was een horizontale lijstverbinding te vormen. Een analyse van de verkiezingsuitslag is opgenomen in De Banier 2018, nummer 4.

Op 21 november waren er herindelingsverkiezingen. De campagne teams voor de herindelingen zijn ondersteund vanuit het partijbureau en de Tweede Kamerfractie. Zo worden de Kamerleden ingezet voor avonden en hebben ze een rol in campagnemateriaal (beeld).

Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen

Op D.V. 20 maart 2019 worden de verkiezingen voor de Provinciale Staten en Waterschappen gehouden. Op 16 maart is er een regulier overleg geweest met de provinciale propagandacoördinatoren waarbij diverse zaken rondom deze verkiezingen zijn besproken. In 2018 zijn er voor beide verkiezingen raamwerkverkiezingsprogramma's gereedgekomen. De besturen worden onder andere door middel van een draaiboek ondersteund bij de uitvoering van hun campagnetaken.

Verkiezing Europees Parlement

De eerstvolgende verkiezingen worden D.V. gehouden op 23 mei 2019. Een verslag van de werkzaamheden van de ChristenUnie-SGP fractie treft u aan in hoofdstuk 6. In 2018 zijn de voorbereidingen gestart voor de verkiezingen voor het Europees Parlement. De ChristenUnie en de SGP komen bij deze verkiezingen met een gezamenlijke kandidatenlijst uit. Op de algemene vergadering van 21 april is ir. H.J.A. Ruissen gekozen als lijsttrekker voor de SGP. Hij staat op nr. 2 van de gezamenlijke kandidatenlijst. Op de

kandidatenlijst staan 12 SGP- en 18 ChristenUnie-kandidaten. Er is door een verkiezingsprogramma commissie bestaande uit leden van beide partijen een conceptverkiezingsprogramma opgesteld. Op 16 februari 2019 wordt er een partijcongres gehouden om het verkiezingsprogramma te bespreken en vast te stellen. Afdelingen en kiesverenigingen kunnen daarvoor amendementen indienen.

Eerste Kamerverkiezingen

Op de algemene vergadering van 21 april is P. Schalk aangewezen als lijsttrekker voor de Eerste Kamerverkiezingen die D.V. op 27 mei 2019 worden gehouden. In 2018 is een selectieadviescommissie ingesteld die een conceptkandidatenlijst heeft opgesteld.

2. Wetenschappelijk Instituut voor de SGP

2.1 Inleiding

De Guido de Brès-Stichting, het Wetenschappelijk Instituut voor de Staatkundig Gereformeerde Partij (WI-SGP), is de 'denktank' ten behoeve van de SGP. Het instituut onderzoekt zelfstandig politieke en maatschappelijke vraagstukken, met als doel kennis en inzicht te verwerven met het oog op een voortdurende ontwikkeling van de staatkundig-gereformeerde visie op alle relevante beleidsterreinen. De resultaten van het onderzoek communiceert het instituut met politici, partijleden, SGP-stemmers en extern publiek. Het WI-SGP stimuleert bezinning, debat en opinievorming in de volle breedte van het kiezerspotentieel van de partij. Ook wordt het debat aangegaan met andersdenkenden.

De Guido de Brès-Stichting is opgericht op 21 maart 1974 en statutair gevestigd te 's-Gravenhage. Sinds december 2012 is het Wetenschappelijk Instituut gehuisvest aan de Dinkel in de Rotterdamse wijk Zevenkamp. In dit jaarverslag van de Guido de Brès-Stichting wordt teruggeblikt op de werkzaamheden die in 2018 door het Wetenschappelijk Instituut zijn verricht.

2.2 Bestuur en personeel

In het verslagjaar telde het bestuur van de Guido de Brès-Stichting negen leden. Het bestuur is per 31 december 2018 als volgt samengesteld:

- mr. A. Klaassen (voorzitter), Barneveld
- dr.ir. J.S. van den Brink (secretaris), Meteren
- dhr. J.J. Zoeteman RA (penningmeester), Ermelo
- dr. R. Bisschop, Veenendaal
- mr.drs. J. van den Brink, Werkendam
- dr. A. Goudriaan, Dordrecht
- ir. L. de Knecht, Barneveld
- prof.dr.ir. W. de Vries, Veenendaal
- mw. dr. H. Westerman-Dannenberg, Lisse

Het bestuur vergaderde op 5 februari, 9 april, 25 juni, 24 september en 19 november 2018. Verder heeft op 20 juni de jaarlijkse contactdag van bestuur en personeel plaatsgevonden.

2.3 Personeel

Per 1 januari 2018 had het Wetenschappelijk Instituut twee personeelsleden in dienst. De functie van directeur (1,0 fte) wordt vervuld door drs. J.A. Schippers. Tot en met 31 juli 2018 was mevrouw mr. C.A. van der Tang-Everse werkzaam als wetenschappelijk beleidsmedewerker (0,8 fte) bij het Wetenschappelijk Instituut. In de ontstane vacature heeft het bestuur per 7 januari 2019 de heer dr. J.O. van de Breevaart benoemd.

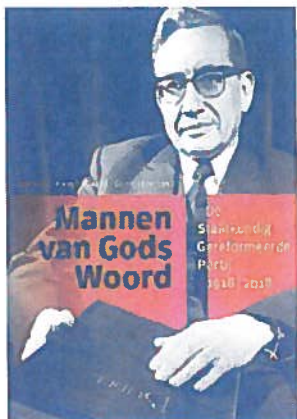
In 2018 hebben drie studenten hun stage bij het WI-SGP afgerond:

- Martijn Stouten verrichtte van 11 september 2017 tot 8 februari 2018 onderzoek naar lokale autonomie in relatie tot Europese regelgeving, met name de Algemene Verordening Gegevensbescherming. In een bijdrage voor het tijdschrift *Zicht* heeft hij de uitkomsten van dit onderzoek gepresenteerd.
- Van 8 januari tot 16 maart heeft Sander Nipius in het kader van een stage de samenstelling en redactie van de glossy *100 jaar SGP* behartigd, vooral de onderdelen die het WI-SGP voor zijn rekening heeft genomen. De glossy is op 19 april gepresenteerd.
- Van 15 april tot 20 juni deed Ewout Oldenhuis onderzoek naar het ideologisch gehalte van verkiezingsprogramma's. Op 19 juni heeft hij door middel van een lunchlezing bij de Tweede Kamerfractie van de SGP de uitkomsten van zijn onderzoek gepresenteerd.

De secretariële ondersteuning, alsook de donateurs- en abonnementenadministratie werd tot eind juni verzorgd door mevrouw mw. S.E. van der Elst-Vijfhuizen. Zij heeft ook de advertentiewerving voor het kwartaaltijdschrift *Zicht* behartigd. Per 11 juli 2018 zijn haar taken overgenomen door mevrouw B.B. van der Elst-de Weerd. Mevrouw drs. S. Paul-Cammeraat en mevrouw M. Westerhout hebben in 2018 zorggedragen voor de financiële administratie en verslaglegging.

2.4 Publicaties

In 2018 heeft het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP op een indirecte manier bijgedragen aan de uitgave van twee boeken ter gelegenheid van het eeuwfeest van de partij. Omdat het bestuur geen zeggenschap heeft gehad over de inhoud van deze uitgaven, volgt hieronder slechts een korte impressie.

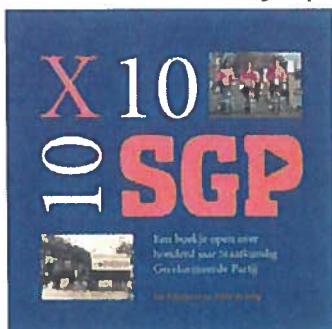

Mannen van Gods Woord. De Staatkundig Gereformeerde Partij 1918-2018

Het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen nam het initiatief voor deze bundel die acht wetenschappelijke essays bevat over belangrijke gebeurtenissen, beeldbepalende aspecten en ontwikkelingen in de geschiedenis van de Staatkundig Gereformeerde Partij. Dit boek biedt een interessant beeld van de partij die in dit boek o.a. getypeerd wordt als een krasse knar, een knoestige eik en een partij van meebewegende stabiliteit. Voor wie de partij van binnenuit kent, is het soms een eyeopener om te lezen hoe buitenstaanders naar standpunten, kenmerken en vertegenwoordigers van de SGP kijken. De visie van de partij op de positie van de vrouw en de geografische herkomst van SGP-stemmers uit de zogenoemde Biblebelt of Refoband - en verschuivingen daarin - worden in afzonderlijke hoofdstukken besproken. Ook komt de vraag aan de orde of een theocratische partij die een regering wenst 'op de grondslag van de in

de Heilige Schrift geopenbaarde ordening Gods', wel in de Nederlandse democratie past. Het boek werd geredigeerd door Hans Vollaard en Gerrit Voerman. De bundel is uitgegeven door Uitgeverij Verloren te Hilversum en te koop via de webshop van de SGP.

10 x 10 SGP. Een boekje open over honderd jaar Staatkundig Gereformeerde Partij

Dit kijk- en leesboek geeft een impressie in honderdvoud van de Staatkundig Gereformeerde Partij (1918-2018). Vanuit tien invalshoeken hebben de auteurs Addy de Jong en Jan Schippers telkens tien beelden en tien wetenswaardigheden bij elkaar gebracht. Zo ontstaat een veelkleurig doorkijkje naar honderd jaar SGP, waarbij verrassende kanten voor het voetlicht worden gehaald. De aansprekende en afwisselende combinatie van beeld en tekst maakt deze publicatie aantrekkelijk en toegankelijk voor iedere lezer die net dat beetje meer wil weten over de geschiedenis van de SGP, ook op lokaal en provinciaal niveau. Tijdens de familiedag van de SGP d.d. 22 september in Arnhem is deze uitgave gepresenteerd. Kees van der Staij nam het eerste exemplaar in ontvangst en zei daarbij dat hij dit stiekem misschien wel

het leukste boekje vond dat in het jubileumjaar is uitgegeven. In de maand oktober is deze publicatie toegezonden aan alle donateurs van de Guido de Brès-Stichting.

Essay over de waarde van het leven

Op verzoek van de Hans van Mierlo Stichting (kenniscentrum D66) schreef drs. J.A. Schippers een essay getiteld: 'Kosteneffectieve zorg: rechtvaardig en ethisch verantwoord'. Deze bijdrage is opgenomen in de essaybundel *Over medische ethiek gesproken. Bespiegelingen op leven, levenseinde en zorg* waarvan Daniel Boomsma de redactie verzorgde. Ook collega's van andere wetenschappelijke bureaus leverden een bijdrage aan dit boek, alsmede het Rathenau Instituut en wetenschappers verbonden aan o.a. de Vrije Universiteit Amsterdam en de Radboud Universiteit Nijmegen.

100 stellingen bij 100-jaar Staatkundig Gereformeerde Partij

Op dinsdagmorgen 24 april 'timmerde' de directeur 100 stellingen op de torendeuren van de Grote Kerk te Dordrecht. De stellingen zijn geformuleerd door (oud) redacteuren van het tijdschrift *Zicht*. Het hoofddoel van deze speelse actie was het vragen van aandacht voor het bevorderen van studie, bezinning en gedachtewisseling in de achterban van de SGP. De stellingen bestrijken een breed palet aan politieke en maatschappelijke thema's. Ter vergroting van de feestvreugde dient een fors aantal ludieke stellingen, al was het maar om aan te tonen dat humor en

orthodoxie bij de SGP principieel samengaan. Een geprint exemplaar van de stellingen is tegen vergoeding verkrijgbaar via het secretariaat.

2.5 Tijdschrift *Zicht*

Zicht is het kwartaaltijdschrift van het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP. De redactie vergaderde in 2018 drie maal, te weten op 28 maart, 26 september en 10 december. Per 31 december 2018 is de redactie van *Zicht* als volgt samengesteld:

- dhr. A. van Dijk MA, Veenendaal
- ir. J. Maljaars, Woerden
- dhr. B. Provoost MA, Amersfoort
- drs. J.A. Schippers (secretaris/eindredacteur), Rotterdam
- dr. K. van der Zwaag (voorzitter), Barneveld

Per 1 augustus 2018 heeft mw. mr. C.A. van der Tang-Everse het redactielidmaatschap beëindigd. Zij wordt in januari 2019 opgevolgd door dr. J.O. van de Breevaart. Per 1 januari 2019 is de heer ir. J. Maljaars teruggetreden als redactielid. Hij wordt in de loop van 2019 opgevolgd door de heer H. Krooneman MA.

De redactie wordt ondersteund door een adviesraad, die als volgt is samengesteld: ing. J.J. van Burg MSc te Axel, mw. E. Abbey-van Doorn MA te Spijkenisse, mw. R.A. Hogendoorn-Heijboer te Boskoop, dhr. J.M. ten Hove MA te Alblasterdam; dr. ir. H. Kievit te Barneveld; drs. J.D. Veldman te Dordrecht en drs. P.J. Verheij RA te Alblasterdam. Verschillende leden van de adviesraad hebben de redactievergadering van 26 september bijgewoond.

In 2018 verscheen de 44e jaargang van *Zicht*, die drie gewone edities omvat en één speciale glossy.

Nr. 1: Israël 70 jaar

In deze *Zicht*-special vergelijkt arabist drs. M.M.J. Janssen de positie van Jeruzalem in de joodse, christelijke en islamitische geschriften. Hij constateert dat de theologische claim van de islam op Jeruzalem als heilige stad voor de islam feitelijk gebaseerd is op één koranvers (soera) 17,1 waarin wordt gesproken over een nachtelijke tocht die Gods dienaar van de Kaaba in Mekka naar de 'verst verwijderde moskee' voerde. Janssen: 'De islamitische traditie plaatst deze nachtelijke reis van Mohammed in het jaar 621. De Arabische veroveraars bereikten Jeruzalem echter pas in 638, wat betekent dat er in 621 nog helemaal geen moskee was in Jeruzalem.' Hij concludeert dat vergeleken met het belang van Jeruzalem in de Joodse en christelijke heilsgeschiedenis de theologische aanspraken van de islam op Jeruzalem uiterst mager zijn.

Nr. 2: Glossy 'SGP 100'

De SGP bestaat maar één keer 100 jaar. Om die reden sloegen de drie redacties van *De Banier*, *In Contact* en *Zicht* de handen ineem om een glossy samen te stellen.

Naast een tijdbalk met in het oog springende feiten uit de partijhistorie bevat de glossy een aantal interviews, kernachtige citaten van SGP'ers, de ontwikkeling in het stemmental en rubrieken met andere interessante weetjes, zoals een aantal voorstellen waaruit blijkt dat de SGP haar tijd soms ver vooruit was. Een fleurige pagina met felicitatiememo's van politici van andere partijen maakt het geheel compleet. Namens het WI-SGP hebben vooral stagiair Sander Nipius en de wetenschappelijk medewerker Corry-Anne van der Tang veel werk verzet om deze glossy op tijd gereed te krijgen.

Presentatie van de glossy 'SGP 100' bij de SGP-fractie in de Tweede Kamer te Den Haag.

Nr. 3: Tolereren = discrimineren?!

Met de Algemene Wet Gelijke Behandeling (Awgb) heeft de overheid een wissel omgezet, stelt mr. dr. J.T. van den Berg, lid van de Tweede Kamer van 1986-2002. 'Vanaf toen werd de seculiere meerderheidsnorm leidend. Voorheen was de norm voor het samenleven in de wetgeving eeuwenlang

gestempeld door het christendom. Met de Awgb werd dat radicaal overboord gezet.' In een interview met het tijdschrift *Zicht* over tolerantie blikt het oud-Kamerlid voor de SGP terug op de omslag begin jaren 90: 'Bijbelse waarden over het huwelijk en het gezin werden in één keer aan de kant gezet als basis voor wetgeving. Dat bedoelde Groen van Prinsterer met zijn revolutiebegrip, namelijk de omkering van alle waarden. Al twee eeuwen geleden zei hij: Pas op, als liberalen de meerderheid hebben, is er geen verdraagzaamheid, maar gewetensdwang.'

De katholieke filosoof dr. Theo de Wit schrijft in dit nummer van *Zicht* dat tolerantie zich van de deugd van duldzaamheid heeft ontwikkeld tot een politieke utopie. Hij citeert Alain Finkielkraut die tolerantie typeerde als 'de laatste tiran'. De liberale consensus van de laatste dertig jaar is het criterium waarmee de wereld en de geschiedenis wordt beoordeeld. Dit soort tolerantie verdraagt alleen zichzelf en is niet meer in staat tot een echte dialoog.

Nr. 4: Marx, markt en moraal

Een fors deel van de studenten gaat gebukt onder prestatiedruk, onzekerheid en sociale pressie, nog vóórdat zij deelnemen aan het arbeidsproces. Zij ervaren stressklachten. Onder de Amsterdamse studenten denkt ongeveer zes procent wel eens aan zelfmoord. Dat schrijft dr. C.P. Boele, bestuursvoorzitter van de Hogeschool Arnhem-Nijmegen (HAN). Volgens hem is er geen eenduidig beeld van de oorzaken: het heeft te maken met de fragmentatie van de maatschappij, waarin vele gebroken gezinnen bestaan, minder gepraat wordt thuis (als er al een thuis is). Daarnaast noemt dr. Boele de pressie van sociale media, van ouders die zo 'hoog' mogelijk onderwijs willen voor hun kinderen en de financiële druk. Boele wijst ook op drie dieper liggende oorzaken. Voorop gaat de invloed van het mensbeeld dat zelfontplooiing centraal stelt. Daarnaast leidt de ontkoppeling van economie en moraal tot eenzijdig efficiency-denken. Dit heeft een funeste uitwerking op het onderwijs: 'Deze schadelijke tendens wordt versterkt door een perspectiefloos intellectueel klimaat dat verwarring scheidt.' Dr. Boele: 'Het is hoog tijd om van onderwijsbedrijven weer scholen te maken, waar het goed toeven is voor onzekere jonge mensen. Hoog tijd om te stoppen met het koketteren met modieuze en perspectiefloze (management)filosofische praatjes, ook in het christelijk onderwijs.'

2.6 Guido-conferenties

In het verslagjaar zijn vijf presentaties, symposia of conferenties (mede) georganiseerd door het Wetenschappelijk Instituut. Hieronder volgt een korte impressie.

Interactieve sessie 'Gezin in Nederland' (9 april te De Klomp)

In samenwerking met de Tweede Kamerfractie van de SGP werd op maandagmiddag 9 april in 'De Veenderhoeve' te De Klomp een interactieve sessie belegd over de vraag hoe een beoogd pro-family platform het belang van het gezin voor de Nederlandse samenleving beter en krachtiger naar voren kan brengen, met name in de richting van politici en beleidsmakers. Circa 25 deelnemers van verschillende organisaties en kerken namen hieraan deel.

Symposium 'Waarheen met de SGP?' (18 april te Gouda)

Op woensdagavond 18 april werd - in samenwerking met het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen - in Hogeschool 'De Driestar' te Gouda het symposium gehouden: 'Waarheen met de SGP?'.

Tijdens dit symposium werd door prof. dr. Gerrit Voerman (directeur DNPP) de bundel *Mannen van Gods Woord. De Staatkundig Gereformeerde Partij 1918-2018* gepresenteerd. Co-redacteur dr. Hans Vollaard (Universiteit Utrecht) legde het publiek een prikkelende vraag voor: 'Zou de SGP haar getuigenis niet beter aan de kerken kunnen overlaten?' Kees van der Staaij reageerde dat bij de SGP besturen en belijden samen op gaan. Prof. dr. Maarten Kater bepleitte ruimhartigheid en het belang van innerlijke vernieuwing bij SGP'ers. Maaïke van Houten (journalist bij dagblad *Trouw*) bepleitte het behoud van authenticiteit en zelfrelativering van de SGP omdat zij daarin belangrijke kansen ziet voor de partij om relevant te blijven, zowel voor de eigen achterban als voor de parlementaire democratie. Circa 100 deelnemers namen deel aan het symposium.

Internationale conferentie 'Family First' (26 oktober te Doorn)

In samenwerking met de Stichting Vormingsactiviteiten in Oost-Europa, de Tweede Kamerfractie SGP, de Eurofractie SGP en de SGP-jongeren werd eind oktober de zesde internationale conferentie van de SGP belegd, met als thema *Family First - Towards a positive family policy*. 's Morgens werd een prayer breakfast gehouden. Peter Schalk, dr. Kees Boele en Sofieke van Olst voerden het woord. Hierna werd een bezoek aan Huis Doorn gebracht. Het middagprogramma werd met een Bijbelstudie geopend door Hoofdbestuurslid ds. M. Klaassen. Daarna sprak mevrouw Birgit Kelle (*New Women for Europe*) uit Duitsland over positieve framing van het gezin en het praktische belang van een goed gezinsleven voor de samenleving. Vervolgens werden vier workshops verzorgd: 1. Eline Nieuwland-van den Bosse (Over gezin en economie), 2. Maria de Jong (Over vrijheid van ouders en belangen van de kinderen), 3. Gert Jan Kloens (Over huwelijk, relatie en gezin) en 4. Pieter Moens & Leo van Doesburg (Over vrijheid van onderwijs en seksuele educatie). Bert-Jan Ruissen sloot het middagdeel af met een statement over het gezin in Europa. Het avondprogramma bestond uit een lezing door Antoine Renard uit Frankrijk (FAFCE) over de vraag waarom we moeten opkomen voor het gezin in onze samenleving. Daarna volgde een paneldebat waaraan naast de inleider Jovo Martinovic, Mariska Orbán-de Haas en Kees van der Staaij deelnamen. Met de buitenlandse gasten werd op zaterdag o.a. het gemeentehuis in Barneveld bezocht waar Jan Top namens de SGP-fractie een toelichting gaf op het gemeentelijk beleid voor gezinnen en jongeren. De zesde internationale conferentie telde ongeveer 95 deelnemers, waarvan er zo'n 25 uit het buitenland kwamen.

Studiedag 'Reformatorisch Populisme' (2 november 2018 te Dordrecht)

Op 2 november werd samen met het *Dutch Biblebelt Studies Network* in de Trinitatiskapel te Dordrecht een studiedag belegd over de staatkundig-gereformeerde politiek en haar relatie tot de Nederlandse kiezer. Met recente opbrengsten van het academische onderzoek naar populisme werd de SGP onder de loep genomen. Zijn de bevindelijk gereformeerden inderdaad een tikkeltje populistisch, zoals VVD-leider Mark Rutte zich eens openlijk afvroeg? Sprekers waren prof. dr. Fred van Lieburg (inleiding), prof. dr. Peter Achterberg (Religie en populisme), dr. André Krouwel (SGP-kiezers en populisme), dr. Ernst van den Hemel (De SGP en de culturalisering van het christendom) en mr. Dirk Vergunst (tweede Biblebeltlezing). SGP-Tweede Kamerlid dr. Roelof Bisschop participeerde in het paneldebat waarmee de studiedag werd afgesloten. Circa 50 personen namen hieraan deel. De bijdragen van de sprekers worden

deels opgenomen in de bundel *Theocratie en Populisme* (uitgeverij De Banier, Apeldoorn). Publicatie hiervan wordt in het voorjaar van 2019 verwacht.

Guidolezing 'Opnieuw uitgedaagd' (13 november te Woerden)

Zo'n 60 deelnemers kwamen in Kasteel Woerden luisteren naar de Guidolezing 2018 die werd uitgesproken door mevrouw dr. A.A. Kluvel, historicus, als universitair hoofddocent verbonden aan de Universiteit Maastricht. De tekst hiervan wordt in het voorjaar van 2019 uitgegeven in brochurevorm en beschikbaar gesteld aan alle donateurs van de stichting.

2.7 Communicatie

Het Wetenschappelijk Instituut heeft bekendheid gegeven aan zijn activiteiten en publicaties. Ter gelegenheid van een conferentie, de verschijning van een editie van het tijdschrift *Zicht* zijn persberichten verzonden. Ook wordt gebruik gemaakt van sociale media om het publiek te informeren over onze activiteiten en publicaties. Via aankondigingen en bijdragen in het ledenmagazine *De Banier* is de SGP-achterban op de hoogte gehouden. Daarnaast is in het verslagjaar zes keer een digitale nieuwsbrief verzonden.

Website

Het Wetenschappelijk Instituut beheert een eigen website: <https://wi.sgp.nl>. De website wordt actueel gehouden door regelmatig (opinie)artikelen te plaatsen, persberichten en nieuwe publicaties. In het voorjaar is door het WI-SGP een *Youtube*-kanaal aangemaakt, waarop inmiddels twee uitzendingen van *Family7* staan en twee filmpjes over het WI-SGP gemaakt door Cees van der Wal.

Vrijwel alle publicaties van het Wetenschappelijk Instituut zijn via het digitale documentatiebeheersysteem van Digibron toegankelijk (www.digibron.nl). In deze database kan op trefwoord worden gezocht binnen alle uitgaven van het Wetenschappelijk Instituut, te vinden onder 'brochures SGP'. Zo kan snel worden vastgesteld of over een bepaald onderwerp ooit iets door het WI-SGP is gepubliceerd. In Digibron zijn ook alle (oude en recente) jaargangen van het kwartaaltijdschrift *Zicht* te vinden en te doorzoeken. De lopende jaargang wordt met een tijdsvertraging van circa een jaar op het internet geplaatst.

Opiniebijdragen

In 2018 schreven de directeur, de wetenschappelijk medewerker en een aantal bestuursleden gezamenlijk circa 20 columns en opinieartikelen die werden gepubliceerd in o.a. het *Reformatorisch Dagblad*, het *Nederlands Dagblad*, *Transparant* en *Profetisch Perspectief*. Ook verschenen interviews en nieuwsartikelen over het WI-SGP in de *Volkskrant*, *Trouw*, *NRC Handelsblad*, de *Gezinsgids* en het *Katholiek Nieuwsblad*.

Lezingen

De directeur en wetenschappelijk medewerker hebben in 2018 veertien lezingen en debatbijdragen verzorgd, onder meer bij studentenverenigingen, kiesverenigingen, *Family7*, de vereniging Protestants Nederland alsook de Faculteit Kerkelijk Recht van de Katholieke Universiteit Leuven. Op verzoek van de Stg. VOE-SGP werden lezingen in Caïro en in Kiev verzorgd.

Externe contacten

Namens het Wetenschappelijk Instituut onderhielden de directeur en de wetenschappelijk medewerker contacten met diverse organisaties, waaronder het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen, de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, het Sociaal en Cultureel Planbureau, de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, alsook diverse wetenschappelijke instituten van andere politieke partijen. Verder neemt de directeur deel aan de initiatiefgroep, bestaande uit historici en leden van CDA-, CU- en SGP-huize, die zich ten doel stelt het onderzoek en de publicatie van een wetenschappelijke biografie over Groen van Prinsterer (1801-1876) te realiseren.

Netwerken

In 2018 participeerde de Guido de Brès-Stichting in de volgende netwerkorganisaties:

- Sallux (ECPM Foundation);
- Duurzaamheidsoverleg Politieke Partijen;
- Platform Waarden en Normen;
- Platform Zorg voor leven;
- European Federation 'One of Us'.

Advisering SGP

De directeur maakt deel uit van het Management Team van de SGP en neemt deel aan het strategieberaad van de partij. Voor raadsleden en statenleden van de SGP fungeert het Wetenschappelijk Instituut als adviseur bij specifieke, principiële of beleidsmatige vraagstukken. De wetenschappelijk medewerker en directeur participeren in het overleg van het Internationaal Secretariaat van de SGP.

Bibliotheek

De Guido de Brès-Stichting beschikt over een bibliotheek. De boeken, brochures en tijdschriften die daarin zijn opgenomen zijn onmisbaar voor het onderzoek. Jaarlijks worden nieuwe boeken aangeschaft, maar ontvangt het Wetenschappelijk Instituut ook boeken van uitgevers en particulieren.

2.8 Donateurs en abonnees

Het aantal donateurs en vrienden van de Guido de Brès-Stichting is in 2018 per saldo met 14 personen toegenomen, van 338 naar 352 (+ 4%). Het aantal losse abonnementen op het kwartaalblad *Zicht* vertoont een daling van 12 (-/- 3½%) ten opzichte van het vorig jaar en bedraagt nu 328.

WORD NÚ GUIDO DONATEUR...

in omvang
dit mooie cadeau!

€ 50,-
Dit is een leuke en nuttige manier om uw steun aan de SGP te laten zien. Het is een leuk en nuttig cadeau. Het is gratis te downloaden op de website van de SGP. Het is ook mogelijk om deze flyer te laten afdrukken en te verspreiden.

Guido de Brès Stichting

Ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de SGP is een speciale flyer gemaakt ten behoeve van de werving van donateurs en abonnees. Deze is bijgevoegd bij de glossy 'SGP 100' die aan alle partijleden is toegestuurd.

Het steunen van het werk van de stichting is een diepte-investering in de SGP. De vruchten van de inspanningen om inzicht te verwerven en visie te ontwikkelen worden pas op langere termijn geogst. Met het oog hierop is steun door leden en vertegenwoordigers van de SGP onontbeerlijk.

NEEM NÚ EEN ABONNEMENT...

in omvang
dit mooie cadeau!

€ 21,50
Dit is een leuke en nuttige manier om uw steun aan de SGP te laten zien. Het is een leuk en nuttig cadeau. Het is gratis te downloaden op de website van de SGP. Het is ook mogelijk om deze flyer te laten afdrukken en te verspreiden.

Guido de Brès Stichting

2.9 Ten slotte

Het achter ons liggende jaar stond in het teken van het 100-jarig bestaan van onze partij, de SGP waaraan de Guido de Brès-Stichting is gelieerd. De doordenking van het beginsel van gereformeerde staatkunde en de noodzaak van een krachtige doorwerking van het Bijbelse beginsel in de dagelijkse praktijk van volk en regering is altijd een samenbindend element geweest op de kiesverenigingen en binnen de afdelingen van de SGP. Vanuit een christelijk-historisch verstaan van het bijzondere karakter van de band tussen God, Nederland en Oranje, alsook de beoogde samenwerking tussen kerk, overheid en samenleving, hebben SGP-leden, -kiezers, en -volksvertegenwoordigers zich gericht op het behoud van een christelijke samenleving.

De Guido de Brès-Stichting wil in die traditie bijdragen aan de doordenking van de vragen van onze tijd, zoals rond embryo-ethiek. Deze taak en roeping is er niet makkelijker op geworden doordat onze samenleving door en door geseculariseerd is. Reeds in *Ongeloof en Revolutie* leert Groen van Prinsterer (1801-1876) ons dat een publieke orde die op atheïstisch beginsel berust door de verkondiging van de levende God wordt verstoord en bedreigd. In de Guido-lezing van november 2018 heeft dr. A.A. Kluvelid ons hiervan voorbeelden gegeven en gewezen op de radicale inzet van de moderne mens om af te rekenen met alles wat God in de scheppingsorde aan de mensheid heeft gegeven. Dat hoeft ons natuurlijk niet te verbazen als we bijvoorbeeld de Brief van Judas lezen. De daarin gestelde vraag naar het onderscheid tussen invoelendheid en strengheid heeft een relatie met de vraag naar de betekenis van gewetensvrijheid en tolerantie, zoals aan de orde gesteld in de herfsteditie van *Zicht*.

Het bestuur is verheugd dat voor 2019 de personele bezetting van ons instituut weer voltallig mag zijn en we verwachten daarom ook dit jaar met Gods hulp en zegen dienstbaar te zijn aan de partij en de samenleving.

3. SGP-jongeren

3.1 Bestuur en commissies

In 2018 zijn er een heel aantal wijzigingen in het bestuur geweest. Op de vergadering van 26 januari 2018 werden Jos van de Breevaart (organisatie en relaties) en Arie Rijnveld (leden en lokaal) in het bestuur gestemd. Ze hebben een tijdje meegedraaid en werden vanaf 7 april 2018 officieel bestuursleden. Vanaf 7 april versterkt ook Pieter Meijers (politiek bestuurslid) ons bestuur. We namen toen afscheid van Hans van 't Land, Bert van Roekel en Willem-Jan Verdoes. Aan het eind van 2018, op onze ledenvergadering op 24 november 2018, namen we afscheid van Robbert Verleun en Erik Jan Vinke. Kees Boer (penningmeester) en Anne-Ruth Overduin (vicevoorzitter) namen hun plek in.

Voorzitter - Willem Pos

Het jaar 2018 was een bijzonder jaar. Immers, de Staatkundig Gereformeerde Partij mocht haar honderdjarig bestaan gedenken. We gaven ook zelf een boek uit, 'Op de bres', waarin de Tweede Kamerfractievoorzitters die de SGP heeft gehad, worden geportretteerd. In het najaar gaven we ook de essaybundel 'Eeuw uit, eeuw in' uit, waarin we de partij gedachten mee hebben gegeven over belangrijke thema's. Deze uitgaven mogen in geen huis missen!

De Volkskrant, NRC, NOS op 3, Elsevier en Radio 1 publiceerden over het jubileum van de moederpartij en vroegen daarbij ook naar de visie van SGP-jongeren op de honderdjarige. Dat was niet voor het laatst, want daarna volgden nog publicaties in De Saambinder, De Volkskrant, Nederlands Dagblad, Algemeen Dagblad, Trouw, Reformatorisch Dagblad en meermaals WNL Radio 1. Daarin ging het onder andere over genderneutraliteit, dividendbelasting, gedwongen inenten en duurzaamheid. Kortom, als SGP-jongeren hebben we in 2018 regelmatig onze standpunten naar voren gebracht in de media. En niet zomaar, maar omdat het leven naar Gods Woord goed is voor de héle samenleving.

Vicevoorzitter - Anne-Ruth Overduin

Sinds eind november heeft Erik Jan afscheid genomen als vicevoorzitter en mag ik mijzelf vicevoorzitter noemen. In het algemeen kan gesteld worden dat afgelopen jaar weer een jaar vol successen was. Een jaar waarin vele vrijwilligers hard gewerkt hebben om mooie activiteiten te ontplooiën. Maar ook een jaar waarin we weer met elkaar het geluid van de SGPJ hebben laten horen. Zoals een prachtige jongerendag, tal van SGPJ cafe's, congressen, etc. Alle vrijwilligers die dit mogelijk hebben gemaakt, hartelijk dank!

Secretaris - Josefien Verschuure

In 2018 ontdekte ik dat we een archief niet voor niets bewaren. Verschillende keren dook ik erin - onder andere om te kijken waar het mis gegaan was bij de herstructurering. Gelukkig is dat allemaal goed gekomen. En verder? Verder heb ik me vooral drukgemaakt met het regelen van vergaderingen. Ik schreef uitnodigingen, maakte me druk om agenda's en vergaderstukken. Hier en daar plande ik een sollicitatiegesprek en ik beantwoorde de nodige mailtjes. Verder verschenen voor het eerst dit jaar enkele columns van mij, namens SGPJ op CIP.

Beleidsadviseur - Niek Bakker

2018 stond in het teken van jubileumactiviteiten. Belangrijke taken voor de beleidsadviseur waren de realisatie van de jubileumglossy en het proces voor de uitgave van het boek 'Op de bres'. Ook de jubileumherdenking in april en de familiedag in september vroegen daarom tijd en aandacht. In het afgelopen jaar hebben ongeveer 75 klassen deelgenomen aan de gastlessen van SGP-jongeren. Daarnaast faciliteren we er ook nog velen met materiaal. Voor het eerst gaf SGP-jongeren dit jaar ook gastcolleges aan universitaire studenten. De jaarlijkse cursusdag voor vrijwilligers was een succes.

In het afgelopen jaar is het nieuwe strategische plan vastgesteld binnen de partij, waar de voorzitter en beleidsadviseur aan hebben meegewerkt. Op het najaarscongres werd de nieuwe beleidsnota met de titel 'Plannen maken doe je zo!' vastgesteld. Verder nam de beleidsadviseur deel aan het managementteam van het partijbureau en verrichtte van daaruit ondersteunende en adviserende werkzaamheden voor de organisatie.

Ledenwerving - Arie Rijnveld

In 2018 is er een nieuwe voorzitter gekomen bij de commissie ledenwerving. Samen met de commissie is eraan gewerkt om nieuwe mensen bij SGP-jongeren te betrekken. We zijn op veel beurzen en evenementen aanwezig geweest, zoals de Duikenburgse Dagen, Familiedagen, Terdege Zomerfair, maar ook op bijeenkomsten van de kerkelijke jeugdbonden. Soms gebeurt dat in samenwerking met de SGP.

Gelukkig kunnen we ook steeds opnieuw op actieve vrijwilligers rekenen. De AVG stelt SGP-jongeren voor een grote uitdaging, omdat ons potentieel ook zit in de leeftijdsgroep 11-15. Volgens de eerste resultaten is dit effect groter dan verwacht. Daarnaast is er een inzet om meer combi-lidmaatschappen te verstrekken.

Communicatie - Dirk van Horsen

De commissie communicatie is actief geweest in de campagne voor de jongerendag. Er werd gebruik gemaakt van persoonlijke uitnodigingen, filmpjes en posters.

Voor veel (lokale) activiteiten zijn posters en kaartjes vormgegeven. Er is nog steeds een openstaande vacature voor vormgever. Daarnaast zijn er dit jaar de nodige filmpjes ontwikkeld ter promotie van de activiteiten.

InContact - Niels van Leeuwen

De redactie van *In Contact* heeft in het afgelopen jaar twee nummers gemaakt en een bijdrage geleverd aan de 'Glossy 100 jaar SGP'. De edities hadden achtereenvolgens 'Duurzaam handelen' en 'Verdrinking' als thema. Voor *In Contact* zijn er het afgelopen jaar weer verschillende grote namen geportretteerd/geïnterviewd. Te denken valt aan oud-politicus Hans Wiegel, Martijn van Helvert en natuurlijk onze eigen voorman Kees van der Staij. De redactie heeft in 2018 meerdere keren vergaderd. Daarnaast waren er enkele informele bijeenkomsten. De samenstelling van de commissie is in 2018 onveranderd.

Klik - Nellie Oudijn

In het afgelopen jaar is de KLIK drie keer verschenen. De tweede draaide om het getal "100" in verband met het jubileum van de SGP. De andere twee gingen over uiteenlopende onderwerpen. Afgelopen jaar heeft KLIK een wedstrijd uitgeschreven. Mathilde Verheij is VIP-KLIK'er geworden, voor de komende twee jaar. Zij schrijft elke KLIK een statement en in KLIK 2018.3 stond een leuk interview met haar. Er is het afgelopen jaar nagedacht over een nieuwe drukker en vormgever. De contacten met De Groot zijn gelegd. Zij hebben voor ons een mooie proef-vormgeving gemaakt, die vanaf KLIK 2019.1 gebruikt zal worden.

Organisatie - Jos van de Breevaart

Commissie organisatie organiseerde in 2018 driemaal een SGPJ-café, met als sprekers respectievelijk Pieter Verhoeve, Cor Verkade en Bert-Jan Ruissen. Daarnaast is er dit jaar een SGP-jongerendag geweest over eerlijke handel, georganiseerd door de jongerendagcommissie. Verder zijn er twee congressen geweest: een voorjaarscongres met het thema 'Zorg' en een najaarscongres wat in het teken stond van het 100-jarig bestaan van de SGP. Aan het eind van het jaar is er een informele bijeenkomst voor de vrijwilligers georganiseerd.

Relaties - Jos van de Breevaart

Vanaf begin 2018 is Jos van de Breevaart (bestuurslid organisatie en relaties) de voorzitter van deze commissie. In 2018 zijn sponsors binnen gehaald voor twee InContact's, de jongerendag en het najaarscongres. Daarnaast is gezocht naar een besparing voor het drukken van de InContact. Dit resulteerde in een andere drukker en leverde een flinke besparing op.

Politiek Platform - Maarten van Nieuw Amerongen en Pieter Meijers

2018 was een goed jaar voor het Politiek Platform (PP). We mogen terugkijken op een geslaagde SGP-jongerendag, een gouden medaille bij het PJO-Parlement en de publicatie van 'Eeuw uit, eeuw in', een essaybundel samengesteld door het PP.

Hans van 't Land nam halverwege afscheid van het bestuur en werd vervangen door Pieter Meijers, voormalig voorzitter commissie duurzame ontwikkeling en landbouw.

Naast de cafés, interne debatavonden, lokale avonden en vele andere activiteiten waren de SGP-jongerendag en de twee congressen de belangrijkste activiteiten. Op het voorjaarscongres werd stilgestaan bij de ouderenzorg in Nederland. Het najaarscongres stond in het teken van het 100-jarig jubileum van de SGP. Thema van de tweejaarlijkse SGP-jongerendag was 'Eerlijk handelen'.

Beide politiek bestuursleden hebben diverse malen opgetreden in landelijke media. Er was samenwerking met andere PJO's, bijvoorbeeld in de vorm van het Vliegpackt. In internationaal verband werd er samengewerkt binnen ECPYouth.

Commissie Binnenland - Lianne Ruitenbeek

Commissie Binnenland heeft een leuk en actief jaar achter de rug. We schreven in het Reformatorisch Dagblad, de Banier, op CIP en natuurlijk op onze eigen website, waren actief bij het PJO-parlement en bezochten verschillende inhoudelijke bijeenkomsten, zoals een evenement van ProDemos over digitale democratie. We hebben ons het afgelopen jaar beziggehouden met thema's als dubbele nationaliteit, immigratie en integratie, genderneutraliteit en moraal, discriminatie, vrijheid van meningsuiting en (de toekomst van) de democratie. Naar buiten toe hadden we een actieve bijdrage, zoals de participatie in het debat over de Wiv en de gekozen burgemeester. Ook droegen we een steentje bij aan de gemeenteraadsverkiezingen en de essaybundel. Sinds dit jaar organiseren we naast de gewone avonden ook mini-interne debatavonden, waar we als commissie samen een avond lang ons in een heel specifiek onderwerp verdiepen. In het komende jaar hopen we dit voort te zetten. Ook zijn we actief met betrekking tot de Provinciale Statenverkiezingen.

Commissie Duurzame Ontwikkeling en Landbouw - Frans Hazeleger

Als commissie zijn we ook in 2018 weer actief geweest rondom de thema's 'Duurzaamheid' en 'Landbouw'. We hebben ons dit jaar beziggehouden met de volgende concrete thema's: 'Fosfaat' (het halfjaarplan is op een goede manier afgerond doordat we op de SGP-jongerendag de kans kregen het Fosfaatplan te overhandigen aan de minister), 'Gentech' (hierover hebben we na gedegen onderzoek een manifest geschreven die we in het voorjaar van 2019 willen overhandigen aan de Europese CU/SGP-fractie), de klimaatparagraaf van het regeerakkoord (hierover is een interne bezinningsavond georganiseerd en we hopen in het voorjaar de Tweede Kamerfractie een advies uit te brengen over dit thema), 'Waarde van voedsel' (hierover is met Woord & Daad en een aantal andere jongerenorganisaties een avond georganiseerd) en er is een begin gemaakt met het thema 'Kernenergie'.

Commissie Internationaal - Coen Hermet

Voor commissie internationaal stond 2018 voor een belangrijk deel in het teken van het schrijven van een visiedocument. We vonden het belangrijk om ons te bezinnen op wat we doen, en waarom we dat doen. Als commissie hebben we acht kernthema's vastgesteld: defensie/NAVO, EU, ontwikkelingssamenwerking, mensenrechten en christenvervolging, internationale organisaties, islamitische wereld, Israël, en grootmachten.

Op het najaarscongres van SGP-jongeren is het visiedocument gepresenteerd. Daarnaast zijn er ontmoetingen geweest met Kees van der Staaij en Bert-Jan Ruissen, waarin onder meer het visiedocument is besproken.

Op verschillende plaatsen, schreven we als commissie over tal van actuele onderwerpen. Van Israël tot Jemen, en van het klimaatakkoord van Parijs tot het migratiepact van Marrakesh.

Verder was SGP-jongeren vertegenwoordigd op de ECPYouth summer school in Wroclaw, Polen, die in het teken stond van mensenhandel.

Ook in 2019 staan er DV weer belangrijke dingen op de agenda; onder meer de verkiezingen voor het Europees Parlement, en het SGPJ-voorjaarscongres rond het thema '70 jaar NAVO'.

Commissie Onderwijs - Rianne van Hoepen

Commissie onderwijs is nog steeds in de opstartende fase. We zitten erg om nieuwe commissieleden verlegen! Momenteel is er een lid en een (tijdelijke) voorzitter. We zijn het afgelopen half jaar aangeschoven bij LAKS om mee te denken over een manifest over verbetering van de toegang tot onderwijs. Dit wordt de komende maanden verder uitgewerkt. Met hopelijk nieuwe aanwinsten in het komende jaar hopen we volgend jaar wat meer te kunnen melden!

Commissie Sociaal Economische Zaken - Arthur Polder

In 2018 heeft de commissie zich voornamelijk bezig gehouden met de woningmarkt. In dit kader zijn er twee gesprekken geweest, met een journalist van het Financieel Dagblad en met een medewerker van de Sociaal-Economische Raad.

In februari heeft Arthur deelgenomen aan een debat over de woningmarkt in Amsterdam, georganiseerd door Denktank de Starterswoning.

Daarnaast heeft de commissie (steeds in wisselende samenstelling) in januari de Tweede Kamerfractie bezocht, in februari een symposium van het CPB over eenverdieners bijgewoond en in mei deelgenomen aan het PJO-parlement.

Verder zijn er diverse statements geplaatst en is er een artikel voor Zicht geschreven. Tenslotte heeft de commissie een bijdrage geschreven voor de essaybundel van SGP-jongeren.

Commissie Zorg - Mark van Opijnen

Opnieuw kunnen we terugkijken op een mooi jaar voor de commissie zorg. We worden nog steeds door veel organisaties benaderd en kunnen op die manier op brede schaal christelijke, zorggerelateerde geluiden laten horen. Zo hebben Niek Bakker en Rianne van Hoepen eind november bij de Bildung Academie onder de titel 'God en de grenzen van de vrije wil' mogen spreken over euthanasie. Eind maart waren we te gast bij Kees van der Staaij om daar tijdens een diner ideeën en dilemma's te delen met elkaar. Ook gingen we mee met een werkbezoek van de SGP naar een Amsterdams hospice. Verder hebben we van ons laten horen via verschillende artikelen in het RD, AD en Trouw.

Met twee nieuwe commissieleden en een aftredende voorzitter zit de commissie in een overgangsfase, maar wordt er tegelijkertijd gebouwd aan een stevige commissie met nieuwe impulsen.

Adviescommissie - Frans Hazeleger

In 2018 hebben we op verschillende momenten gevraagd en ongevraagd advies gegeven, hebben we meegedraaid in het breed LB en hebben we voor de functie van penningmeester en vicevoorzitter gesprekken gevoerd met de kandidaten. Onderwerpen waarover wij advies hebben uitgebracht zijn: handhaving van de Drie Formulieren van Enigheid, wenselijkheid van directe familieleden in het bestuur, de website, verschijning van In Contact en de opzet van SGPJ-café's. Daarnaast hebben we intensief meegedacht met het nieuwe beleidsplan. In de verschillende fasen hebben wij hierover ons advies gegeven. We kijken terug op een jaar waarin de samenwerking met het bestuur goed te noemen was.

Lokaal - Arie Rijneveld

Er zijn binnen SGP-jongeren nu ruim 25 lokale commissies. De achterliggende jaren zien we vanuit hen een toenemende betrokkenheid bij de gehele organisatie. Er worden mooie avonden en interessante activiteiten georganiseerd. Elke commissie richt zijn werk zelfstandig in en dat leidt tot een scala aan activiteiten. Het afgelopen jaar zijn er op diverse plaatsen nieuwe commissies van start gegaan. Tussen de commissies onderling wordt goed samengewerkt en de communicatie verloopt op een prettige manier.

4. Tweede Kamer

4.1 Inleiding

Naar goede gewoonte levert ook de Tweede Kamerfractie een bijdrage aan het jaarverslag van de partij. In ons verslag geven we inzicht in de reguliere werkzaamheden in het parlement: de debatbijdrages, Kamervragen en alles wat daarmee samenhangt, maar we proberen ook een indruk te geven van de externe activiteiten van de fractie.

4.2 Samenstelling van het team

In de samenstelling van het team vond een ingrijpende wijziging plaats: Elbert Dijkgraaf zag zich in april vanwege persoonlijke omstandigheden genoodzaakt terug te treden als lid van de Tweede Kamer. In een openbare brief aan zijn collega's in de Tweede Kamer legde hij uit waarom hij deze keuze maakte. Acht jaar lang hebben we in de fractie genoten van zijn hartelijkheid en humor en gebruik mogen maken van zijn kennis en daadkracht. In het bijzonder ook wel toen er onderhandeld moest worden met diverse kabinetten, kwam dat heel goed van pas. We zijn hem veel dank verschuldigd.

Zijn plaats is ingenomen door Chris Stoffer, omdat de nummer vier van de lijst, Bert-Jan Ruissen, zich beschikbaar had gesteld voor het lidmaatschap van het Europees Parlement (verkiezingen 23 mei 2019).

Op 12 april vond de beëdiging van Chris Stoffer plaats en twee weken later hield hij zijn maidenspeech. Hij zet zich in voor verkeersveiligheid, gezinnen, de eenverdiener, behoud van de schepping, ontwikkelingshulp en een sterke krijgsmacht. We zijn dankbaar dat hij zijn draai op het Binnenhof zo snel heeft kunnen vinden.

Voor wat betreft de medewerkers hebben we in het verslagjaar afscheid genomen van Arnoud Proos die, na zes jaar werkzaam geweest te zijn bij onze fractie, in juni aan de slag is gegaan als wethouder voor de CU-SGP in Barendrecht. Zijn plaats als persvoorlichter werd ingenomen door Cornel van Beek, die al als fractiemedewerker werkzaam was.

Diens werkzaamheden zijn (deels) overgenomen door Jenny Romijn-van Wingerden die per september benoemd werd als medewerker secretariaat.

Daarnaast is Wilhelm Doeleman (adviseur bestuurdersvereniging) per 1 september voor een dag in de week aangesteld als communicatieadviseur.

Tot slot. Geerlof de Jong, sinds september 2007 beleidsmedewerker, is per 1 januari 2019 in dienst getreden bij de NPV als senior communicatieadviseur. Hij is opgevolgd door Ardjan Boersma.

Hieronder volgt een overzicht van Kamerleden en medewerkers met hun portefeuilles.

Kamerleden:

- Kees van der Staaij, lid van de Tweede Kamer sinds 19 mei 1998, fractievoorzitter per 17 juni 2010, voorzitter van de Stichting Fractiebijstand SGP
Portefeuilles: Algemene Zaken, Buitenlandse Zaken, Justitie en Veiligheid, Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Constitutionele Zaken
- Chris Stoffer, lid van de Tweede Kamer sinds 12 april 2018, penningmeester van de Stichting Fractiebijstand SGP
Portefeuilles: Financiën, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, Defensie, Infrastructuur en Waterstaat, Economische Zaken en Klimaat, Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- Roelof Bisschop, lid van de Tweede Kamer sinds 20 september 2012, secretaris van de Stichting Fractiebijstand SGP
Portefeuilles: Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Europese Zaken, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Landbouw, Natuur en Visserij, Politie, Vreemdelingenzaken en Migratie

Medewerkers:

- Cornel van Beek, in dienst sinds 1 april 2017 (persvoorlichter)
- Menno de Bruyne, in dienst sinds 1 juni 1984 (persvoorlichter)
Portefeuille als beleidsmedewerker: Algemene Zaken en Koninklijk Huis
- Wilhelm Doeleman, in dienst sinds 1 september 2018 (communicatieadviseur)
- Janie de Jong, in dienst sinds 1 september 1998 (secretaresse)
- Geerlof de Jong, in dienst sinds 1 september 2007 (beleidsmedewerker)
Portefeuilles: Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Medische ethiek
- Henri Krooneman, in dienst sinds 1 november 2015 (beleidsmedewerker)
Portefeuilles: Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, Defensie, Europese Zaken
- Gijsbert Leertouwer, in dienst sinds 1 september 2007 (beleidsmedewerker)
Portefeuilles: Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Jeugd en Gezin, Integratie en Inburgering, Vreemdelingenzaken en Migratie
- Hans Maljaars, in dienst sinds 1 september 2007 (beleidsmedewerker)
Portefeuilles: Economische Zaken en Klimaat, Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Infrastructuur en Waterstaat, Omgevingswet
- Eline Nieuwland-van den Bosse, in dienst sinds 1 januari 2014 (beleidsmedewerker)
Portefeuilles: Financiën, AOW en Pensioenen, Wonen en Rijksdienst
- Jenny Romijn-van Wingerden, in dienst sinds 1 september 2018 (medewerker secretariaat)
- Willem de Wildt, in dienst sinds 14 mei 2002 (beleidsmedewerker)
Portefeuilles: Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Justitie en Veiligheid, Winkeltijdenwet

Stagiairs:

- In het vorige verslagjaar werd al melding gemaakt van de stage van Ardjan Boersma (masterstudent Geschiedenis) tot eind januari 2018.
Hij schreef onder begeleiding van Roelof Bisschop en Henri Krooneman een initiatiefnota over de hervorming van de Europese Unie. Zie verder paragraaf 'initiatiefvoorstellen'.
- Vincent Holleman, student bestuurskunde, heeft zich tweede helft van 2018 beziggehouden met het thema 'bescherming en versterking van het gezin'. Het natuurlijke gezin van vader, moeder en kinderen staat onder druk. De overheid voert een actief genderbeleid, waarmee zij onder meer via het onderwijs de samenleving wil beïnvloeden.
- Daarnaast is er een aantal scholieren geweest dat een dag stage heeft gelopen in het kader van beroepsoriëntatie.

Fractiedagen

De jaarlijkse fractiedagen aan het begin van het parlementaire jaar waren dit keer in Koudekerk aan den Rijn. We hebben ons onder andere met Wil Derkse bezonnen op het thema 'De leefregel van Benedictus' en hebben de spiegel voorgehouden gekregen op ons parlementaire werk door een journalist.

4.3 Samenwerking fractie en partij

Naast werkzaamheden voor de Tweede Kamer zijn er ook de nodige partijactiviteiten waar de fractie bij betrokken is.

- Kees van der Staij, adviseur Hoofdbestuur
- Roelof Bisschop, bestuurslid Guido de Brès-stichting
- Kees van der Staij en Cornel van Beek: strategiecommissie SGP
- Henri Krooneman: verkiezingsprogrammacommissie CU-SGP t.b.v. Europese verkiezingen
- Menno de Bruyne: jubileumcommissie 100-jaar SGP en redactie De Banier
- Gijsbert Leertouwer: voorzitter Groenkring
- Hans Maljaars: redactie Zicht
- Cornel van Beek: redactie In Contact, campagnecommissie EP-verkiezingen
- Wilhelm Doeleman: campagnecommissie PS-verkiezingen

ISB

In samenwerking met alle geledingen heeft de partij een Integraal Strategisch Beleidsplan (ISB) SGP opgesteld voor de periode 2018-2021, getiteld 'Samen Sterker'. In dat plan ligt voor genoemde periode vast wat we willen doen om de boodschap van de SGP zo krachtig mogelijk door te laten klinken in de samenleving.

100-jaar SGP

Daarnaast hebben we samen met de partij op diverse momenten stilgestaan bij het 100-jarig jubileum van de partij. Rond de officiële datum, 18 april 2018, heeft de SGP in de Statenpassage van de Tweede Kamer een kunstwerk aangeboden aan het parlement. Dit kunstwerk, gemaakt door Jan den Ouden, bestaat uit drie lagen glas tegen een roomwitte achtergrond. Op de achterste laag staat het portret van Willem van Oranje. Als je van dichtbij kijkt, zie je dat het portret is opgebouwd uit de handgeschreven voornamen van Nederlanders. De middelste laag is een gekalligrafeerde tekst van twee coupletten van het Wilhelmus. De voorste laag beeldt de Nederlandse vlag uit. Het kunstwerk drukt uit dat het volkslied bij de volksvertegenwoordiging hoort, net als de Nederlandse vlag in de plenaire zaal. Tijdens de overhandiging werd het volkslied gezongen door een gelegenheidskoor.

Pro-family-netwerk

In het voorjaar werd - samen met het wetenschappelijk instituut - een interactieve bijeenkomst belegd met het oog op versterking en vorming van het pro-family-netwerk in Nederland.

In het najaar was er een internationaal congres 'Family first', waarin met vertegenwoordigers uit diverse Europese landen en het Midden-Oosten werd nagedacht over positieve gezinspolitiek.

Verkiezingen

De start van de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen vond plaats op 19 januari in Veenendaal. Daarna zijn in de periode tot aan de gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart bijdragen door onze Kamerleden geleverd aan verkiezingsbijeenkomsten in Hardinxveld-Giessendam, Zegveld, Westland, Hoozeveer, Alphen aan den Rijn, Alblasterdam, Overbetuwe, Amersfoort, Kampen, Scherpenzeel, Hardenberg, Bodegraven, Harderwijk, Barneveld, Genemuiden, Twenterand, Urk, Ronde Venen, Goes, Dordrecht, Neder Betuwe, Ermelo, Hendrik Ido Ambacht, Apeldoorn en Ridderkerk.

In november waren herindelingsverkiezingen waaraan onze fractie ook een bijdrage heeft geleverd.

4.4 Parlementaire werkzaamheden

2018 was het eerste volledige jaar van kabinet Rutte-III. Voor het werk in het parlement betekende dit dat nog niet heel veel nieuwe wetsvoorstellen konden worden behandeld. Veel plannen uit het regeerakkoord wachten nog op verdere uitwerking.

Tijdens de wekelijkse fractievergadering op dinsdagmorgen wordt de vergaderagenda doorgenomen aan de hand van de agenda's van de Kamerleden en de speerpunten die we met elkaar hebben vastgelegd. Afspraken van Kamerleden voor werkzaamheden buiten de Kamer worden altijd gemaakt onder voorbehoud van de Kameragenda, waardoor het nagenoeg altijd lukt om deel te nemen aan de debatten die voor ons belangrijk zijn.

In de Tweede Kamer zijn een aantal vaste commissies, gerelateerd aan de departementen. Daarnaast zijn er werkgroepen met een bijzondere opdracht. Eén zo'n werkgroep is die ten behoeve van 'Herziening reglement van Orde'. Deze commissie staat onder leiding van Kees van der Staaij, en is op 3 april van start gegaan. Het streven is om medio 2019 te rapporteren.

Algemene politieke beschouwingen

Tijdens zijn bijdrage aan de Algemene Beschouwingen stelde Kees van der Staaij de wijsheid van Salomo centraal.

Enkele citaten uit zijn bijdrage:

"Recht doen vraagt om wikken en wegen. In de Spreuken van Salomo klinkt de oproep om niet af te wijken naar rechts of naar links, en de voet af te wenden van het kwade pad. Door hier gehoor aan te geven, kan het beleid aan wijsheid winnen! We lichten enkele thema's eruit die de SGP na aan het hart liggen:

- meer bescherming voor kwetsbaar leven;
- tegenwicht bieden aan de kwaadaardige demonisering van Israël, zoals in de VN-mensenrechtenraad. De naam van koning Salomo is en blijft voor altijd verbonden met het Joodse volk en Israël en Jeruzalem;
- terughoudender toelatingsbeleid te voeren en meer oog te hebben voor de donkere kanten van de islam."

"Waar een echt Salomonsoordeel ontbreekt, dreigt inderdaad een ongelukkig compromis. Ook nu. Weet u wat echt met stip het ongezondste compromis is van dit kabinet?

Dat is de drugsdeal, oftewel het experiment met staatswiet.

Nederland heeft helaas een buitengewoon slechte naam als het om drugs gaat. We staan bovenaan de verkeerde lijstjes. De criminaliteit is enorm. In plaats dat alle aandacht uitgaat naar de bestrijding daarvan, wordt nu enorm veel energie gestopt in zo'n staatswietexperiment. De omgekeerde wereld."

Afgesloten werd met een verwijzing naar het eeuwfeest van de SGP:

"De SGP viert dit jaar haar eeuwfeest. Heel vaak in die honderd jaar is deze wijsheid van Salomo aangehaald: Vreest God, houd Zijn geboden, dit betaamt alle mensen. Dat is ook onze oproep nu."

Debatten en algemene overleggen

Door de SGP werd deelgenomen aan ca. 230 (plenaire) debatten en overleggen. Leuk om te vermelden is dat Roelof Bisschop in mei 2018 werd uitgeroepen tot 'debatkoning van de Tweede Kamer'. Hij deed het voorliggende jaar 102 keer mee aan een debat.

In het najaar hebben we deelgenomen aan alle begrotingsbehandelingen. Het is woekeren met de ons toegemeten tijd, maar ook dit jaar is het gelukt om de voor ons belangrijke onderwerpen aan de orde te stellen.

Zo dienden we bij de behandeling van de begroting Economische Zaken een motie in over de vrijheid van winkeliers om op zondag hun winkel gesloten te houden. De motie kreeg steun van een meerderheid.

Dat gold eveneens voor een motie bij de begrotingsbehandeling Defensie over formeel kenbaar maken van het bezwaar tegen een Europees leger.

We lichten er in dit verslag verder enkele wat meer in het oog springende debatten en activiteiten van de fractie uit.

- *dividendbelasting*: veel debatten werden gevoerd over het voorstel van de regering om dividendbelasting af te schaffen. Het voert te ver om in dit jaarverslag uitgebreid op de inhoud in te gaan, maar de SGP was kritisch over dit voorstel en werd hierin steeds meer bevestigd. Uiteindelijk werd het voorstel ingetrokken en kwam de regering met een alternatief dat ten goede kwam aan het bredere bedrijfsleven.
- *eenverdieners*: op verzoek van de SGP werd voor het eerst in de Tweede Kamer een apart debat gevoerd over de financiële positie van eenverdienersgezinnen. Het is de SGP al jarenlang een doorn in het oog dat naar verhouding veel meer belasting wordt afgedragen door deze gezinnen. Een motie over het wegnemen van de pijnpunten in de marginale druk werd aanvaard. Voorafgaand aan dit debat hebben we een gesprek georganiseerd met eenverdieners die mantelzorger zijn, dan wel zorg dragen voor een of meer pleegkinderen.
- *informele netwerkbijeenkomst 'vervolgde kerk'*
In april hebben we, samen met CDA en ChristenUnie, een bijeenkomst belegd met organisaties die opkomen voor de vervolgde kerk wereldwijd. Doel van de bijeenkomst was versterking van de band tussen deze organisaties en de politiek, alsmede kennisuitwisseling en te komen tot een initiatief ter bevordering van de bewustwording over christenvervolgung.
- *rondetafelgesprek Genderbeleid*
In december werd een rondetafelgesprek georganiseerd, waarbij een aantal experts vanuit hun eigen vakgebied ingingen op de ontwikkelingen, achtergronden en wetenschappelijke inzichten inzake gender.

Initiatiefvoorstellen SGP

Naast de regering, kunnen ook leden van het parlement initiatief-(wets)voorstellen in dienen.

- *Het initiatiefvoorstel Van der Staaij dat al in 2006 werd ingediend, namelijk het regelen dat voor EU-Verdragen een twee derde meerderheid vereist is*, is aanvaard in de Tweede Kamer. De behandeling in de Eerste Kamer vond plaats op 24 januari 2017, maar werd aangehouden totdat de staatscommissie Bezinning Parlementair Stelsel, de commissie-Remkes, haar onderzoek had afgerond. Dat vond plaats in december 2018. Over ons initiatief wordt het volgende vermeld: "De staatscommissie adviseert, evenals de commissie-Thomassen heeft gedaan, tot een ruimere uitleg van artikel 91, derde lid, Grondwet in die zin dat niet alleen de inhoud van een concrete Grondwetsbepaling relevant is, maar ook de daaraan ten grondslag liggende uitgangspunten en de strekking ervan. Wanneer dit advies niet wordt overgenomen adviseert de staatscommissie het voorstel-Van der Staaij tot uitgangspunt te nemen "...". Wat ons betreft kan het voorstel nu afgehandeld worden in de Eerste Kamer.
- *Het initiatiefvoorstel Bisschop en Rog (CDA) om de wettelijke bevoegdheid om een diagnostische toets te kunnen verplichten te schrappen* werd op 3 april succesvol afgerond na aanvaarding door de Eerste Kamer. Hiermee wordt de vrijheid van onderwijs, en de positie van scholen en docenten versterkt, een belangrijk speerpunt van de SGP.

- *Initiatiefvoorstel Van der Staaij ter afschaffing van de voorwaardelijke invrijheidstelling en aanpassing van de voorwaardelijke veroordeling*, werd eind 2017 ter advies voorgelegd aan de betreffende instanties. Met dit voorstel wordt beoogd de automatische strafkorting van een derde deel van de gevangenisstraffen af te schaffen.
Het advies van de Raad van State is ontvangen en we bezinnen ons nu op het vervolgtraject, mede in het licht van het feit dat de regering zelf ook met een voorstel komt om iets te doen aan de voorwaardelijke invrijheidstelling.
- *Initiatief-nota Bisschop "De lidstaten weer aan het roer"*.
Een breed publiek en politiek debat over de toekomst van Europa is meer nodig dan ooit. Om dat debat te bevorderen, heeft de SGP gewerkt aan de initiatiefnota 'De lidstaten weer aan het roer!' In deze nota hebben we de noodzakelijke maatregelen in kaart gebracht voor het bewandelen van een 'Derde Weg' als alternatief voor een federaal Europa dan wel het uiteenvallen van de EU of een Nexit. De nota is op 13 februari gepresenteerd en overhandigd aan Martin Sommer (Volkskrant) en Bert-Jan Ruissen (kandidaat EU-parlement). De nota werd voorzien van een reactie van de regering en 21 juni behandeld in de Tweede Kamer. Een motie over versterking van de rol van nationale parlementen werd aanvaard.
- *Initiatiefvoorstel Van der Staaij Keuzehulp onbedoeld zwangere vrouwen*: in dit voorstel wordt geregeld dat ongewenst zwangere vrouwen al vanaf het eerste contact met de arts, zowel schriftelijk als mondeling moeten worden geïnformeerd over de alternatieven voor een abortus.
- *Initiatiefvoorstel Ellemeet (GroenLinks) en Van der Staaij. Wijziging van de Aanbestedingswet 2012 in verband met het schrappen van de verplichte aanbesteding binnen het sociaal domein*: Het voorstel voorziet in een wijziging van de Aanbestedingswet 2012 waardoor gemeenten niet meer verplicht zijn aan te besteden in het sociale domein.
- *Initiatiefvoorstel Bisschop en Kwint (SP) in verband met het afschaffen van het lerarenregister*: de consultatieronde is geweest en worden nu verwerkt.

Amendementen en moties

Door de SGP werden 24 amendementen ingediend, waarvan er 12 werden aangenomen. De amendementen gaan bijvoorbeeld over:

- het invoeren van een vliegbelasting;
- betaalbaarheid en betrouwbaarheid van het klimaatplan;
- verlaging van de drempel voor de giftenaftrek;
- geen cliëntenraad voor kleine ambulante zorginstellingen;
- het recht op kinderbijslag voor minderjarigen die geen studiefinanciering ontvangen.

Daarnaast werden er 113 moties ingediend met de SGP als eerste indiener, waarvan er 84 in stemming werden gebracht. Daarvan werden er 43 aanvaard.

De moties en amendementen gaan over veel uiteenlopende onderwerpen, vaak gerelateerd aan onze speerpunten, zoals:

- geen CRISPR-Casstechniek toepassen;
- onthouden van steun aan het migratiepact van Marrakesh;
- wettelijk recht op onbetaald rouwverlof;
- verbieden van hoorbare gebedsoproepen in azc's;
- hanteren van de IHRA-definitie voor antisemitisme;
- gerichte integrale actieagenda's voor verkeersveiligheid;
- vrijheid van winkeliers om op zondag hun winkel gesloten te houden;
- vrijstelling (voor leerlingen) van deelname aan religieuze handelingen;
- stoppen met het staatswietexperiment;
- genderdiversiteit niet als absolute streefnorm in het emancipatiebeleid;
- beperken van de lasten voor kleine scholen;
- signaleren en verhelpen van knelpunten in de palliatieve terminale zorg;
- het maximaleren van de aanspraak op fosfaatruimte;
- over het tegemoetkomen van melkveegezinsbedrijven;
- over wettelijk gegarandeerde wijkagenten;
- over formeel kenbaar maken bezwaar tegen een Europees leger.

Schriftelijke en mondelinge vragen

Er werd 55 keer een serie schriftelijke vragen gesteld. Die vragen gaan bijvoorbeeld over martelingen door de Palestijnse autoriteiten, de toename van synthetische drugscriminaliteit, kerksluitingen in China en de ranglijst christenvervolging van Open Doers, de stijging van het aantal zelfmoorden, de

toegankelijkheid van het openbaar vervoer voor rolstoelgebruikers, ex-moslims die bedreigd worden in Nederland, en bijvoorbeeld over het uitzetten van antisemitische asielzoekers. Ook werden er één keer mondelinge vragen gesteld, namelijk over het verstrekken van dodelijk poeder door Coöperatie Laatste Wil aan 300 mensen.

4.5 Overige (buiten)parlementaire activiteiten

Ook dit jaar waren er veel verschillende activiteiten die buiten het reguliere werk in de Tweede Kamer omgaan. De Kamerleden en medewerkers gingen het land in voor werkbezoeken en voor het houden van lezingen voor afdelingen/kiesverenigingen, SGP-jongeren, kerkelijke verenigingen, congressen etc.

In het kader van bijscholing/verdieping worden lunchlezingen georganiseerd en nodigen we sprekers uit voor de zogenaamde Groenkring.

Voor de Groenkring waren dat: prof. dr. A. van de Beek die op 31 mei een lezing hield over 'Symboolpolitiek', en dr. B. Wallet die op 6 november sprak over Groen van Prinsterer en de Joden.

Sprekers tijdens de lunchlezingen waren:

- J. de Hoop Scheffer over 'Trans-Atlantische samenwerking'
- Mevr. M. Zee over 'sharia in Europa'
- O. van der Galiën over 'dichter bij de burger'
- E.J. Zürcher over 'Turkije'

Werkbezoeken

De vrijdagen, en in mindere mate de maandagen, worden benut voor werkbezoeken in het land. Begin van het jaar stonden deze vooral in het teken van de gemeenteraadsverkiezingen.

Om een indruk te geven hierbij een aantal van de werkbezoeken: stelselherziening geweldsaanwending, migrantenkerken in Amsterdam, basisscholen in Genemuiden, start van de week van de zorg op het Hoornbeeck College, Cheider in Amsterdam, gastcollege Evangelische Hogeschool, viskotter, ING, De Compagnie in Krimpen a/d IJssel, binnenvaart, Philadelphia, politie Oost-Nederland (verkeersveiligheid), geothermieproject, Opella (zorg), Leo Kanner (passend onderwijs), Schutse in Oud-Vossemeer, Universiteit van Amsterdam, Home for Kurds in Rotterdam.

Buitenlandse werkbezoeken

- Kees van der Staaij heeft in het meireces met de commissie buitenlandse zaken Saudi-Arabië bezocht.
- Chris Stoffer is in het zomerreces met de commissie Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking op werkbezoek geweest in Uganda en Ethiopië.
- Roelof Bisschop en Cornel van Beek waren in het zomerreces op werkbezoek in Hongarije om zich te oriënteren op het asielbeleid, het reformatorisch onderwijs en antisemitisme in dat land.

Ambtenarenbijeenkomst

In oktober hadden we de jaarlijkse ontmoeting met SGP'ers die werkzaam zijn bij de Rijksoverheid.

Statenledencontact en contact met Waterschapsbestuurders

Tweemaal werd overlegd met de SGP-Statelieden: op 22 juni en 30 november. Die dag waren we te gast bij onze Overijsselse fractie.

Tevens was Roelof Bisschop 6 april aanwezig bij het Waterschapsplatform van de SGP.

SGP-ondernemers

Het SGP-ondernemersplatform was in juni te gast in de Tweede Kamer, met als spreker minister Wiebes. In het najaar waren zij te gast in Ede bij Falk Bouwssystemen.

Tot slot

Met dankbaarheid mogen we terugkijken op het afgelopen jaar. Aan de vele vragen, telefoontjes en berichten die we binnenkrijgen, merken we de grote betrokkenheid en het warme medeleven van heel veel mensen uit de achterban. Bij heugelijke momenten is gedeelde vreugd dubbele vreugd. En in moeilijkere tijden merken we dat gedeelde smart juist halve smart is. Wij danken een ieder voor alle steun en het gebed.

5. Eerste Kamer

5.1 Christelijk en constructief

Ook in 2018 hebben de senatoren van de SGP, Peter Schalk en Diederik van Dijk, zich ingezet om een bijdrage te leveren aan een adequate invulling van de rol van de Eerste Kamer. Die rol betreft primair het toetsen van de kwaliteit van voorgestelde wetgeving. Deze toets spitst zich toe op drie hoofdcriteria: rechtmatigheid, handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid. Hoewel de Eerste Kamer uiteraard ook een politiek orgaan is, ligt de toegevoegde waarde van deze Kamer vooral in het stevig vasthouden aan deze rol aan het einde van het wetgevingsproces. In een tijd waarin de aandacht van veel politici voor grondrechten, wettige procedures en handhaafbaarheid geen overdreven vormen aanneemt, ligt hier bij uitstek het bestaansrecht van de Eerste Kamer.

Redelijk bepalend voor het politieke jaar 2018 waren natuurlijk de eerste schreden van het eind 2017 aangetreden kabinet-Rutte III. Een kabinet met daarin maar liefst twee partijen die de 'C' in hun naam dragen. Dat schept verwachtingen, maar betekent ook een zorgvuldige bejegening van dit kabinet door de SGP-senatoren. Scherp waar nodig, welwillend waar mogelijk. De hoogste en beslissende norm hierbij is het Woord van God.

De coalitiepartijen die het kabinet-Rutte III vormen, beschikken over 38 zetels in de Eerste Kamer. Een minieme meerderheid derhalve, die ook zeer eenvoudig kan verdampen bij de komende verkiezingen voor de Eerste Kamer in het voorjaar van 2019. Dit heeft als gelukkige consequentie dat de regering gedwongen is ieder wetsvoorstel extra gedegen te onderbouwen en te motiveren, maar ook om mogelijke politieke steun van andere fracties niet te frustreren. Dat is positief te waarderen. De mogelijkheden die dit biedt, worden door de SGP constructief en zorgvuldig aangegrepen.

5.2 Schalk

Er is altijd wel iets bijzonders in de Eerste Kamer. Vrijwel elke week gebeurt er wel iets waar je even van staat te kijken. Soms rond personen, dan weer rond procedures. En natuurlijk over wetten. Zo was een van de eerste debatten waaraan Schalk deelnam in 2018 gewijd aan een wet die het mogelijk maakt voor de regering om diep in te grijpen in een van de Caribische landsdelen, namelijk Sint Eustatius. De situatie was daar zo ver uit de hand gelopen dat ingrijpen noodzakelijk was. De fractie van de SGP heeft daarbij ingezet op stabiliseren - normaliseren - democratiseren. Overigens, aandacht voor de overzeese gebiedsdelen is blijvend van belang, ook door de gevolgen van de orkanen die daar nog steeds voelbaar zijn.

Het jaar 2018 was voor de Eerste Kamer een jaar van wachten op nieuwe wetsvoorstellen vanuit het kabinet Rutte III. Immers, een nieuw kabinet komt met allerlei nieuwe voornemens. Dat duurt normaal gesproken wel even, maar dan moeten de belangrijkste wetsvoorstellen toch komen. Het is echter merkbaar dat het niet eenvoudig is om met vier regeringspartijen snel te komen met ingrijpende wetsvoorstellen. De praktijk wijst uit dat vooral haast gemaakt is met de onderlinge uitruil van de verschillende partijen.

Twee in het oog springende zaken waren het intrekken van de referendumwet en de deconstitutionalisering van de benoeming van de burgemeester en de commissaris van de Koning. Het intrekken van het referendum was vooral lastig voor D66. Uiteraard had iedereen gemerkt dat het raadgevend referendum heel veel politieke onrust kan veroorzaken. Logisch dat het nieuwe kabinet daarvan af wilde. Als tegenhanger was er de deconstitutionalisering van de burgemeester en van de commissaris van de koning. Dat betekent dat de benoeming van deze functionarissen uit de Grondwet wordt gehaald en dat de mogelijkheid ontstaat dat er een wetsvoorstel wordt ingediend om te komen tot

bijvoorbeeld een gekozen burgemeester. Of dat zal gaan gebeuren is nog onduidelijk. Net zoals het onduidelijk is of er in plaats van het raadgevend referendum in de toekomst een bindend referendum zal worden voorgesteld. Hoe dan ook, de cadeautjes voor de verschillende coalitiepartijen zijn uitgedeeld. Het wachten is nu op een doorbraak in de grote problemen waar het kabinet voor staat, zoals op het gebied van pensioenen en van het klimaat.

Tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen in de Eerste Kamer, meestal ongeveer een maand na Prinsjesdag, is door de SGP aandacht gevraagd voor een viertal kernwaarden. Als eerste balans in zorg en werk, uiteraard met aandacht voor de positie van eenverdieners. Het tweede thema was een gezond ondernemersklimaat, waarbij speciaal aandacht voor zondagsarbeid is gevraagd. Als derde punt hebben we gepleit voor aandacht voor vrede en veiligheid, met specifieke aandacht voor defensie. Ten slotte kwam aan de orde de oproep tot eerbied voor het leven en ontzag voor de dood. Daarbij is aandacht gevraagd voor de fontein op het Binnenhof. Voor de meeste mensen was het niet bekend dat daarop een tekst uit de Vulgata (een Latijnse Bijbelvertaling) staat: 'U bent mijn enige hoop, Heere, mijn God, van jongs af vertrouw ik op U, al in de moederschoot was U het die mij droeg'.

Bij de Algemene Financiële Beschouwingen en bij de Behandeling van het Belastingplan 2019 is door Schalk onverminderd verder gesproken over de exorbitante verschillen in belastingdruk tussen eenverdieners en tweeverdieners. Uiteindelijk is er een toezegging van de staatssecretaris gekomen dat hij samen met de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gaat onderzoeken hoe de hoge marginale druk kan worden genormaliseerd. Daarbij wordt nadrukkelijk de positie van de eenverdieners in ogenschouw genomen. Hopelijk wordt dit een stapje in de goede richting.

5.3 Van Dijk

In januari debatteerde de Eerste Kamer over drie complexe wetsvoorstellen, met een lange en ingewikkelde voorgeschiedenis, die betrekking hebben op gedwongen zorg. De SGP-woordvoerder hekelde met name de bureaucratische rompslomp die aan deze wetsvoorstellen is verbonden. Voor het zorgpersoneel betekent dit nieuwe lasten, die ten koste gaan van een goede zorgverlening.

Tijdens dit debat vroeg Van Dijk aan minister De Jonge expliciet naar de relatie tussen de Wet zorg en dwang én het uitvoeren van euthanasie bij wilsonbekwame patiënten. Er zijn inmiddels verschillende voorbeelden bekend waarbij mensen met dementie voorafgaand aan de dodelijke injectie versuffende medicatie in hun eten of drinken kregen. Soms werden zij daarbij zelfs vastgehouden door hun naasten. Dergelijke dwang zou uitgesloten moeten worden; op geen enkele wijze zou verzet tegen de dodelijke injectie bij voorbaat mogen worden gebroken.

Tijdens het debat werd dit punt onvoldoende tot klaarheid gebracht. Later kwam de minister hierop schriftelijk terug. Dwang bij euthanasie mag niet, maar een wilsonbekwame persoon versuffen voorafgaand aan de dodelijke injectie mag wel. Dit leidde tot nieuwe schriftelijke vragen van de SGP. Verzet tegen euthanasie mag niet onmogelijk worden gemaakt, ook niet als het gaat om dementerende patiënten. Hiermee betreden we een levensgevaarlijk terrein. Helaas bleek de minister vast te houden aan zijn eigen koers op dit terrein. Het plegen van euthanasie op (wilsonbekwame) patiënten zal ongetwijfeld de aandacht van de SGP blijven behouden.

Veel aandacht was er voor het wetsvoorstel inzake orgaandonatie. Van wie is ons lichaam als wij de laatste adem uitblazen? Feitelijk is dat voor de SGP de kernvraag rond dit voorstel. Het wetsvoorstel vraagt dat de overheid ons donorformulier alvast voor ons invult met 'ja, tenzij'. Dit is een principiële verandering ten opzichte van het huidige beslissysteem voor orgaandonatie dat in principe uitgaat van expliciete toestemming voor orgaandonatie. De overheid grijpt hier fors in in de persoonlijke vrijheid van mensen. Om die reden stemde de SGP met overtuiging tegen dit wetsvoorstel.

Tijdens de Algemene Europese Beschouwingen vroeg Van Dijk expliciet aandacht voor een EU die zich beperkt tot haar kerntaken; voor de relatie tussen de groeiende islam en het groeiende antisemitisme; voor de desastreuse, progressieve levensbeschouwelijke koers van de EU op het terrein van seksualiteit, huwelijk en gezin; voor de fnuikende betutteling van Oost-Europese landen. Tot slot vroeg hij het kabinet om robuuste steun voor de Joodse staat Israël en verplaatsing van de Nederlandse ambassade naar Jeruzalem.

Als enige fractie stemde de SGP tegen het wetsvoorstel om vrouwen te verplichten tot militaire dienstplicht. Een dergelijke verplichting is niet in het belang van vrouwen en miskent ook het mooie onderscheid, zoals gegeven door onze wijze Schepper, tussen mannen en vrouwen.

Tijdens de begroting van Justitie & Veiligheid hekelde Van Dijk de onevenwichtigheid van het Pact van Marrakesh op het terrein van migratie. Een motie van zijn hand om de totstandkoming en uitwerking van

dergelijke internationale afspraken in onze nationale rechtsorde een betere democratische legitimatie te geven, kon helaas niet rekenen op steun van de coalitiepartijen.

Andere debatten en wetsvoorstellen waaraan Van Dijk een bijdrage leverde, betroffen het neerhalen van de MH17, de staat van onze rechtsstaat, terrorismebestrijding, het Europees Openbaar ministerie, belediging van staatshoofden, etc.

5.4 Spanning

In het jaar 2018 zijn ook de voorbereidingen begonnen voor de verkiezingen van de Eerste Kamer in 2019. Op de partijdag van 21 april werd de voordracht van het Hoofdbestuur van de lijsttrekker bekrachtigd. Later in het jaar is de lijst voor de verkiezingen verder vorm gegeven. Schalk en Van Dijk mogen inmiddels ruim 3,5 jaar het ambt van Eerste Kamerlid vervullen. Met het verlangen om daar uit te dragen wat in Filippienzen 4:8 wordt aangeraden, namelijk 'al wat waarachtig is, al wat eerlijk is, al wat rechtvaardig is, al wat rein is, al wat wel luidt'. Tot eer van God en tot heil van de samenleving.

Het is een plicht, maar niet minder een groot voorrecht om ook in de Eerste Kamer op deze manier te verwijzen naar het Woord van de Heere God.

De woorden van de theoloog Ph.J. Hoedemaker mogen daarbij een goede richtingwijzer zijn:

"Het is dwaas het onmogelijke te zoeken, maar het is even dwaas, ja het is goddeloos, zich bij het verkeerde neer te leggen."

In deze 'spanning' willen de SGP-senatoren graag hun ambt vervullen.

6. Eurofractie

De Eurofractie ChristenUnie-SGP is lid van de politieke fractie van Europese Conservatieven en Hervormers (ECR) in het Europees Parlement (EP). De Eurofractie heeft twee leden: Bas Belder namens SGP en Peter van Dalen namens ChristenUnie. Belder is lid van de commissie Buitenlandse Zaken. Daarnaast is hij plaatsvervangend lid van de Landbouwcommissie en van de Begrotingscommissie. Voorts is hij vicevoorzitter van de delegatie voor de betrekkingen met Israël en lid van de delegatie voor de betrekkingen met Iran. De meeste vergaderingen in commissie- en delegatieverband vinden plaats in Brussel. Daarnaast wordt twaalf keer per jaar plenair vergaderd in Straatsburg.

De volgende medewerkers waren in 2018 in dienst van het SGP-smaldeel van de Eurofractie:

- Elise Abbey-van Doorn MA
- Leonard den Boef MA
- Christine van Dijk LLM
- Gonda van den Heuvel-van 't Zelfde MA
- Walter van Luik MSc

6.1 Buitenlandse Zaken

Op het terrein van buitenlands beleid beheerste de situatie in de Arabische wereld en Turkije evenals in voorgaande jaren regelmatig de parlementaire agenda. Bas Belder heeft actief deelgenomen aan de hierover gevoerde debatten. Belder was dit jaar schaduwrapporteur op o.a. de jaarlijkse voortgangsrapporten over Turkije en Bosnië-Herzegovina en op een rapport over het strategisch partnerschapsakkoord met Japan.

In het najaar van 2017 werd Belder voor de vierde maal aangewezen als rapporteur voor een initiatiefrapport van het EP over de betrekkingen tussen de EU en China. In het kader hiervan werd in april 2018 een werkbezoek afgelegd aan China en Hong Kong. Het rapport is, na maanden van voorbereiding, in september met een overgrote meerderheid aangenomen door de plenaire vergadering van het EP.

De Eurofractie heeft zich met grote regelmaat ingezet voor godsdienstvrijheid wereldwijd. Er is aandacht gevraagd voor de positie van christenen in onder meer China, Cuba, Iran, Syrië en Turkije.

In april organiseerden we in samenwerking met Stichting De Ondergrondse Kerk een tweedaagse conferentie over godsdienstvrijheid en mensenrechten in China, met als hoofdspreker dr. Bob Fu, directeur van de Amerikaanse organisatie ChinaAid.

6.2 Israël en Joodse gemeenschappen in Europa

De Eurofractie heeft zich in het afgelopen jaar ingezet voor een verbetering van de relatie tussen de EU en de Joodse staat Israël, alsook voor het welzijn van de Joodse gemeenschappen in Europa; dit in een klimaat van toenemend antisemitisme en destabilisering.

Als vicevoorzitter van de Israël-delegatie van het Europees Parlement reisde Belder diverse keren naar Israël voor gesprekken met politici, academici en het brede maatschappelijk veld. Belder bezocht daarbij ook de gebieden rondom Gaza om de maatschappelijke gevolgen van de aanhoudende protesten aan de grens in ogenschouw te nemen.

Ook in de plenaire debatten en teksten wees de Eurofractie op het belang van veiligheid en stabilisatie in de regio. Via schriftelijke vragen aan de Europese Commissie (EC) hekelde Belder de indirecte EU-steun voor haatzaaiende schoolboeken in het Palestijnse onderwijs.

In de loop van 2018 organiseerde Belder diverse conferenties in het Europees Parlement: in januari en augustus over de bredere regionale veiligheidscontext, met daarin specifieke aandacht voor de destabiliserende rol van Iran, in november een seminar over de christelijke presentie in het heilige land met medewerking van onder meer Esther Grisnich, en in december in samenwerking met o.a. de European Christian Political Movement de jaarlijkse conferentie over de toekomst van EU-Israël relaties.

Belder heeft het afgelopen jaar, op verzoek van de familie, bijzondere aandacht gevraagd voor teruggave van het door Hamas gegijzelde lichaam van de Israëlische luitenant Hadar Goldin. In juni initieerde Belder een hoorzitting over de humanitaire zaak in het EP en in december de opening van een tentoonstelling van de kunstwerken van Hadar Goldin in het Europees Parlement in Straatsburg om opnieuw aandacht te vragen voor de slepende zaak.

6.3 Landbouw

In 2018 continueerde Belder als plaatsvervangend lid in de landbouwcommissie de inzet voor de Nederlandse landbouwsector. Belder was dit jaar schaduwrapporteur op opinies van de landbouwcommissie o.a. inzake de handelsaspecten van mondialisering voor de agrarische sector, de interne markt, het mededingingsbeleid, alsook de opinie inzake het ruimtevaartprogramma, met aandacht voor het verder ontwikkelen van precisielandbouw door frequente satellietbeelden.

Diverse praktische problemen werden aangekaart bij de Europese Commissie; concurrentieverstorende pluimveehandel vanuit Oekraïne alsook oneigenlijke importheffingen door Colombia t.a.v. de aardappelsector.

In juni 2018 bracht de Europese Commissie haar voorstellen naar buiten voor het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). De EC wil toe naar een nieuw uitvoeringsmodel waarbij de lidstaten binnen gemeenschappelijke kaders meer ruimte krijgen om het GLB nationaal vorm te geven.

De amendementen die Belder in december indiende op de voorstellen voor het nieuwe GLB beogen o.a. de vermindering van administratieve lasten, praktische uitvoerbaarheid van vergroening, behoud van de jonge boerenpremie, innovatie, inbreng van de sector bij nationale strategische plannen, helderheid voor producentenorganisaties, interbranch organisaties en rondom mededingingsregels. Het EP onderhandelt momenteel over compromisvoorstellen om haar positie vast te stellen.

In 2018 organiseerde Belder diverse Brusselse landbouwbijspraken voor Nederlandse betrokkenen en had hij de eer minister Carola Schouten te verwelkomen als gastspreker over haar landbouwvisie met bijzondere aandacht voor kringlooplandbouw, en landbouwjournalist Jan Braakman als gastspreker over het journalistiek perspectief op het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

6.4 Begroting

Voor de EU-begroting van 2019 heeft de Eurofractie een aantal wijzigingsvoorstellen ingediend. Onder meer hebben we aandacht gevraagd voor godsdienstvrijheid en antisemitisme in het Midden-Oosten en Azië. Gezien de ontwikkelingen in Turkije hebben we wederom gevraagd om stopzetting van de EU-subsidies die Turkije ontvangt met het oog op toetreding tot de EU. Deze gelden kunnen beter besteed worden aan prioriteiten die daadwerkelijk Europese toegevoegde waarde opleveren.

In mei presenteerde de Europese Commissie haar plannen voor het nieuwe Meerjarig Financieel Kader 2021-2027 (MFK). De nadruk in dit plan ligt vooral op de aanpak van grensoverschrijdende problemen zoals grensbewaking en veiligheid. Met het vertrek van het Verenigd Koninkrijk loopt de EU in deze begroting circa 14 miljard euro aan inkomsten mis. Dit gat wil de commissie dichten door een hogere bijdrage te vragen van de overige 27 lidstaten. Belder heeft zich uitgesproken tegen deze onrealistische en onnodige verhoging van het MFK.

De Eurofractie sprak zich ook uit tegen het door Angela Merkel en Emmanuel Macron gepresenteerde plan voor een aparte eurozone begroting, die bekostigd zou moeten worden door eigen Europese belastingen. Een dergelijke begroting zou vooral leiden tot een transferunie, waarbij geld van rijke naar minder rijke lidstaten zal stromen.

6.5 Overige zaken

In januari 2018 heeft de Eurofractie het jaarlijkse Brussels Beraad gefaciliteerd, een overleg van reformatorische en protestants-christelijke scholen uit verschillende lidstaten. Vertegenwoordigers vanuit meer dan tien lidstaten spraken met elkaar over de vrijheid van onderwijs in een vrije samenleving. Verschillende deelnemers uitten hun zorgen over het voortbestaan van het bijzonder onderwijs in hun land. Lobbyorganisatie Oidel (Geneve) presenteerde resultaten uit een onderzoek waaruit blijkt dat bijzonder onderwijs geen afbreuk doet aan de sociale cohesie in een samenleving.

Op 23 februari 2018 organiseerde Bas Belder een symposium over antisemitisme met als titel 'Antisemitisme in Europa/Nederland, ook ons probleem!'. Het symposium vond plaats in de Uilenburger Sjoel in Amsterdam. Het symposium bestond uit een tweeluik: Van theologische zijde hebben opperrabbijn J.S. Jacobs en ds. K. Kant een bijdrage geleverd. Daarna hebben mw. E.H. Voet en dr. B. Wallet vanuit hun eigen expertise het thema politieke en maatschappelijk belicht.

14 en 15 mei bezocht Bas Belder Londen in het kader van studiedagen van de ECR. In Londen hadden diverse ontmoetingen plaats en vergaderingen. Deze stonden alle in het teken van de naderende Brexit. Ook was er een ontvangst door premier May op Downingstreet 10 georganiseerd.

Van 20 tot 23 augustus reisde Bas Belder samen met vertegenwoordigers van de VOE naar Jordanië. In Jordanië had de delegatie diverse ontmoetingen met Jordaanse christenen. Zo werden zij ontvangen door de aartsbisschop van het Latijns patriarchaat en spraken zij op diverse plaatsen christenen en kerkelijk leiders. In 2019 zal dit bezoek vervolgd krijgen in de vorm van een conferentie in Jordanië.

7. Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa (VOE)

De Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa is “de internationale poot” van de SGP en houdt zich bezig met het organiseren van politieke bewustwordingsactiviteiten in landen grenzend aan de Europese Unie in Oost-Europa, het Midden-Oosten en Noord-Afrika. De Stichting werkt daarvoor samen met christelijke politieke partijen en/of politieke organisaties in die landen. Het doel van de activiteiten is om betrokkenheid van christenen bij/in de politiek te stimuleren en bij te dragen aan democratisering en opbouw van de rechtsstaat in de betreffende landen.

Deze activiteiten worden financieel mogelijk gemaakt door subsidie voor politieke partijen in het kader van de Wet financiering politieke partijen (Wfpp) en het Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen (NFRP). Het NFRP bestaat uit het Matra-programma, gericht op Oost-Europa, en het Shiraka-programma, gericht op de Arabische regio.

Behalve de reguliere activiteiten met buitenlandse partners geeft Stichting VOE, samen met de andere geledingen van de SGP, vorm aan het Internationaal Secretariaat. Doel daarvan is o.m. om relevante internationale contacten van de diverse geledingen met elkaar te delen en vragen van buitenaf snel en adequaat te kunnen beantwoorden.

In dit jaarverslag vindt u een terugblik op de werkzaamheden die door Stichting VOE in 2018 zijn verricht.

7.1 Bestuur en personeel

In het verslagjaar 2018 telde het bestuur van VOE 7 bestuursleden.

De samenstelling van het bestuur en personeel was per 31 december 2018 als volgt:

- dhr. E. van Voorden (voorzitter)
- dhr. dr. W. Jongsma (secretaris)
- dhr. drs. G.A. van der Waal (penningmeester)
- dhr. mr. P.J. den Boef (lid)
- dhr. G.A.R. Kraaijeveld (lid)
- dhr. drs. H.J. van Schothorst (lid)
- dhr. J.C. Bazen (lid)

Personeel:

- mw. M. van Oost-Mitocaru (coördinator) 0,2 fte
- vacature - deze wordt per 1 januari 2019 ingevuld

Wijzigingen:

Dhr. C.J.P. Knulst is per 1 mei 2018 vertrokken als coördinator van Stichting VOE. De lopende werkzaamheden zijn overgenomen door bestuursleden.

Het bestuur vergaderde in 2018 zeven keer.

Behalve de werkzaamheden van de coördinatoren werden alle activiteiten en projecten uitgevoerd door vrijwilligers. In veel gevallen waren deze vrijwilligers bestuursleden en door VOE uitgenodigde experts uit de achterban van de SGP, gemeenteraadsleden, de Tweede Kamerfractie, de Eurofractie en leden van de SGP-jongeren.

7.2 Activiteiten

In het verslagjaar is gewerkt aan een aantal projecten. Deze projecten zijn uitgevoerd volgens het projectplan dat in het najaar van 2017 is goedgekeurd door het bestuur. Projecten en trainingen worden altijd uitgevoerd op basis van aanvragen van de partners van Stichting VOE in Oost-Europa of de Arabische wereld en zijn derhalve vraaggestuurd.

Albanië. Van 5 tot 7 september werd in samenwerking met de Wilberforce Foundation een Zomerschool georganiseerd. Veel aandacht wordt geschonken aan de vorming van christelijke leiders. Hierbij werd grote betekenis gehecht aan de christelijke waarden en normen in de politiek. Als thema was dit jaar

door de Albanezen aangegeven: *A Moral Vision for Christians in Politics. Character and Calling of Political Leaders*. Er werd door 54 personen aan deelgenomen.

Egypte. Van 25 juni tot 6 juli werd in Egypte een Zomerschool belegd onder het thema: *Intercultural Dialogue for a Sustainable Future*. De stichting VOE werkte hierbij samen met het Centre for Arab-West Understanding en de Heliopolis Universiteit. In Egypte is het niet eenvoudig voor christenen om ruimte te vinden voor het uitdragen van hun principes en dat geldt zeker het domein van de politiek. De planning was uitgegaan van 20 deelnemers. Uiteindelijk waren het er meer dan 25!

Ethiopië 9-11 mei 2018. Ongeveer 25% van de leden van de federale parlement van Ethiopië zijn openlijk christelijk en willen de christelijke waarden toepassen in hun werk. De meesten van hen vergaderen twee keer per week voor gebed en gesprekken rondom relevante thema's als een Ethiopian Christian Mp's Fellowship. Af en toe organiseren ze ook conferenties samen met christelijke politici uit andere landen om van hen te leren hoe ze als christenen moeten functioneren in de politiek. In 2018 heeft VOE een tweedaagse training gegeven voor 15 parlementariërs. Roelof Bisschop samen met Henri Krooneman zijn namens VOE in Ethiopië geweest en een paar inhoudelijke toespraken gehouden over Christen zijn in het politiek met nadruk op de Nederlandse politiek.

Georgië. Met de VOE-partner, de Unie van Baptisten, zijn in 2018 trainingen verzorgd over sociaal ondernemerschap (en maatregelen om meervoudige waarde creatie te bevorderen) en de problematiek rondom het legaliseren van het produceren van medicinale drugs. Tijdens de eerste conferentie sprak docent/onderzoeker op het gebied van ondernemerschap, J.C. Bazen en leidde een workshop over dit thema, waarbij vooral de plattelandsproblematiek en bevolkingskrimp daar ter plaatse naar voren kwamen. Tijdens de tweede conferentie spraken G.A.R. Kraaijeveld en H.J. van Schothorst in hun bijdragen over de problematiek die het legaliseren van drugs veroorzaakt in Nederland. Met name werd ingegaan op de problematiek van onderliggende liberale waarden. Daarnaast heeft een training plaatsgevonden met de jongerenorganisatie van de buitenparlementaire Christendemocratische Partij (CDPP), over de Christelijke politiek in West en Oost-Europa.

Irak. VOE organiseerde in samenwerking met de Iraakse Democratic Movement van 12 tot 16 december een conferentie in Beiroet met als thema: *Laying the foundation of Democracy*. Vanwege de veiligheidssituatie in Irak was uitgeweken naar Beiroet! Het doel was: jongeren die participeren in besturen van diverse organisaties te trainen over democratie en het belang van goed bestuur. Speciale aandacht werd geschonken aan de rol van de media en de inhoudelijke trainingen waren gericht op het aanleren van de diverse strategieën. In de evaluatie werd aangegeven dat men graag in 2019 een drietal keren in Irak bijeenkomsten omtrent fundamentele vraagstukken en trainingen zou willen organiseren in een soort studiemodule.

Israël. In samenwerking met EDI (Economic Diplomacy and Integrity), een internationale christelijke organisatie met een afdeling in Israël, werd door SGP/VOE van 12 tot 16 november een factfinding missie uitgevoerd. Doel is: om in het onrustige en spanningsvolle Midden-Oosten een conferentie te organiseren gericht op ontmoeting van studenten, professionals en religieus betrokken mensen. Met als thema: aandacht voor wat het betekent christen te zijn in de politiek juist in het Midden-Oosten en jonge mensen te betrekken bij een politiek gericht op christelijke waarden en normen. In D. V. mei 2019 is het voornemen om deze conferentie te houden in Israël onder de voorlopige titel: *Public Policy with Christian values*.

Jordanië. Van 23 tot 24 augustus werd door enkele VOE leden samen met de Europarlementariër Bas Belder een factfinding missie uitgevoerd in Jordanië. Het doel was te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om met verschillende christelijke groeperingen een conferentie te beleggen aangaande de positie van christenen in Jordanië. Speciale aandacht werd gevraagd voor christelijk onderwijs. In een gesprek met verschillende christelijke leiders was de conclusie dat met name in het Midden-Oosten ruimte lijkt te zijn voor het organiseren van een conferentie over de positie van christenen met aandacht voor christelijke politiek en onderwijs. Hiertoe zal een Proposal worden ingediend voor een conferentie in 2019.

Kroatië. Van 28 juli tot 8 augustus organiseerde VOE in samenwerking met de organisatie EDI (Economic Diplomacy and Integrity) een Jongerenconferentie in Fuzine in Kroatië. Aantal deelnemers 32. De conferentie richtte zich sterk op de bewustwording van jongeren. Veel jongeren zijn in Kroatië cynisch over politiek. Hoe kun je jongeren toch actief betrekken bij de politiek! Centraal stond: Hoe kunnen christenen bijdragen aan christelijke waarden in het politieke bestel van hun land? In een Case study

werd diep ingegaan op het veelvoorkomend item: corruptie. Praktijkvoorbeelden toonden hoe wijd dit verschijnsel verbreid is. Hoe kan een christen echt betrokken zijn in politiek. Is praktisch leiderschap voor een christen te realiseren in de Balkan, in Kroatië?

Montenegro. Juni 2018. Van 21 tot 23 juni 2018 vond in Podgorica de conferentie “Democracy and good governance” plaats, met daarin veel aandacht voor *best practices* betreffende ondersteuning van lokale initiatieven voor jongeren. Stichting VOE organiseerde deze conferentie in samenwerking met de lokale Montenegrijnse organisatie “Roma in de samenleving”. De conferentie bestond uit een aantal lezingen en workshops. Vanuit Montenegro was er veel vraag naar hoe beleidsinstrumenten rondom het ondersteunen van innovatie en/of sociale projecten ontwikkeld zouden kunnen worden. Jacques Bazen heeft gedurende de conferentie gesproken over innovatiebeleid en welke rol overheid, bedrijven en kennisinstellingen hierin spelen. In enkele workshops geleid door ██████████ werden een aantal maatschappelijke initiatieven in Montenegro besproken en vergeleken met het theoretische raamwerk dat aangebracht was door Bazen.

Nederland. In oktober organiseerde Stichting VOE in samenwerking met het Internationaal Secretariaat de jaarlijkse Internationale Conferentie.

Oekraïne/Belarus. Van 26 tot 28 juli werd in Kiev een Zomerschool georganiseerd door het Institute of Christian Democracy (Ukraine) en de Political Party Belarusian Christian Democracy (Belarus/Wit Rusland) in samenwerking met SGP/VOE. Deelnemers: uit Oekraïne, Belarus, Georgië en de Russische Federatie. Thema: *Christian values as the basis of cooperation*. Doelstelling: het trainen van met name jonge politici op het terrein van praktische politiek op basis van christelijke waarden. Hoe dit te realiseren in Oost-Europa! Sterk wordt de behoefte gevoeld om in het komende jaar blijvend aandacht te schenken aan de verdere doorwerking van de christelijke democratische waarden in de verschillende Oost-Europese regio's.

Oekraïne. Conference: Transcarpathian Reformed Church (Union of Hungarians in Ukraine).

Op 23 en 24 november werd in Eszeny door VOE met vertegenwoordigers van de Hongaarse minderheden in Zuidwest-Oekraïne een conferentie belegd onder het thema: *De rol van de kerk en christelijke politiek in de huidige samenleving*. Aanwezig: 70 deelnemers.

Naast Gerard van der Waal, die de opening verzorgde, waren als sprekers aanwezig Bert-Jan Ruissen, gemeenteraadslid van Krimpen a/d IJssel en beoogd kandidaat voor het EP en drs. C. Blenk.

POLEN. Van 19 tot 24 juli organiseerde de European Christian Political Youth organisatie van de ECPM een Zomerschool. De VOE droeg hieraan niet financieel bij maar leverde ook een bijdrage als lezing. Het thema van deze Zomerschool was: het tegengaan van mensenhandel. Onder de titel “Lobbying for Human Dignity at an international level” leverde Henk Jan van Schothorst hieraan vanuit VOE een bijdrage.

Roemenië. In Roemenië heeft de stichting VOE in september 2018 een conferentie ondersteund rondom het thema Youth and Democracy. Tijdens deze conferentie heeft J.C. Bazen namens de SGP gesproken over dit thema. Een van de thema's was de vreemde paradox die in Europa te zien is rondom een enerzijds toenemen van een politiek bewustzijn van een jongere generatie, terwijl anderzijds deze groep steeds minder geneigd is om te gaan stemmen. De verklaring hiervoor kan liggen in het wantrouwen naar politici in het algemeen, in het bijzonder onder jongeren. Tijdens de conferentie zijn diverse oplossingen besproken, waarbij de noodzaak voor een helder en op duidelijke ideologische standpunten gebaseerd beleid een sleutelrol kan spelen.

Servië. Op 26 en 27 april 2018 vond in Novi Sad de conferentie “New business models for economic development” plaats, waarin de stichting VOE participeerde. Deze conferentie werd georganiseerd door de stichting VOE in samenwerking met de organisatie “Christenen in business in de Voivodina” en de organisatie EDI (Economic Diplomacy and Integrity).

Wit- Rusland. Zie: Oekraïne/Belarus.

7.3 Internationaal Secretariaat

Enheid en afstemming van de internationale samenwerking binnen de diverse geledingen van de partij is het kerndoel van het Internationaal Secretariaat. Nederland is onderdeel van een steeds verder globaliserende wereld waarbij Nederland m.b.t. regelgeving, economische betrekkingen, handel en geopolitiek slechts een klein onderdeel is van een veel groter geheel. Het Internationaal Secretariaat

heeft als doel het in kaart brengen en onderhouden van internationale contacten en met deze contacten samen te werken aan het verspreiden van het christelijke politieke gedachtegoed.

Het Internationaal Secretariaat is het centrale aanspreekpunt voor alle internationale politieke aangelegenheden binnen de partij. Het secretariaat wordt aangestuurd door een stuurgroep waaruit een afgevaardigde vanuit alle partijgeledingen deelneemt. Het Internationaal Secretariaat valt uiteindelijk onder de verantwoordelijkheid van de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa (VOE).

7.4 Stuurgroep

De samenstelling van de stuurgroep was per 31 december 2018 als volgt:

Afgevaardigden:

- dhr. G.A.R. Kraaijeveld (Stichting VOE, voorzitter stuurgroep)
- mw. drs. E. Abbey-van Doorn (Eurofractie)
- dhr. drs. J.W. van Berkum (partijbureau)
- dhr. mr. P.J. den Boef (Hoofdbestuur)
- dhr. C.C. Hermenet (SGP-Jongeren)
- dhr. H. Krooneman MA (Tweede Kamerfractie)
- dhr. drs. J.A. Schippers (Wetenschappelijk Instituut)

De stuurgroep van het Internationaal Secretariaat vergaderde in 2018 drie keer.

7.5 Activiteiten

In het verslagjaar is gewerkt aan één concreet project, namelijk het organiseren van de Internationale conferentie van de SGP.

In veel Europese landen lijkt het normale gezin steeds meer te worden genegeerd en gewantrouwd in het overheidsbeleid. Thema van de conferentie was de rol van het gezin, met als onderwerp: Naar positieve gezinspolitiek. Dit onderwerp werd behandeld in drie delen waarin deelnemers vanuit Europa en het Midden-Oosten met van elkaar leerden door het delen van ervaringen en goede voorbeelden. 's Morgens werd gestart met een gebedsontbijt. Tijdens het middagprogramma werd gekeken hoe de boodschap van het gelukkige gezin kan worden overgebracht en welk beleid stabiel gezinsleven kan stimuleren. In de avondsessie werd het belang en de behoeften van de familie beschouwd en hoe we daarvoor steun kunnen mobiliseren.

De conferentie vond plaats op vrijdag 26 oktober en werd bezocht door zo'n 200 nationale en internationale gasten. De internationale gasten waren veelal partners van VOE.

Afsluiting

Allen die op welke wijze dan ook hebben bijgedragen aan het werk van onze partij willen we hartelijk dankzeggen. In het bijzonder is in het jubileumjaar veel werk verricht. Die dank wil het Hoofdbestuur in het bijzonder adresseren aan onze parlementariërs, vertegenwoordigers en bestuurders. De medewerkers van het partijbureau verleenden hun onmisbare en professionele steun. Dank daarvoor. De vele vrijwilligers bedanken wij voor hun werk dat vaak op de achtergrond plaatsvond. Al het werk is afhankelijk van de zegen des Heeren. De Heere geve de belijdenis van David: 'Ook zal ik voor koningen spreken van Uw getuigenissen en mij niet schamen'

Rotterdam, april 2019

mr. P.J. den Boef,
secretaris

drs. P.A. Zevenbergen,
partijvoorzitter

Bijlage E - Financieel jaarverslag 2018

Verslag van de penningmeester

(toelichting op de samengestelde staat van baten en lasten over het jaar 2018)

ALGEMEEN

Jubileum 100-jaar SGP

In het 100ste verenigingsjaar is uitgebreid stilgestaan bij het bijzondere jubileum van onze partij. Er is door het partijbureau en vrijwilligers veel werk verzet om op een gepaste wijze het eeuwfeest te vieren. Daarvoor heel veel dank. Ook zijn we heel veel dank verschuldigd aan onze afdelingen/kiesverenigingen, partijleden, donateurs en ondernemers voor de financiële steun voor alle activiteiten in het kader van het 100-jarig jubileum.

Zodoende was het mogelijk dat we een bijzonder mooi congres konden organiseren, waarop ook onze minister-president drs. M. Rutte aanwezig was, een jubileumconcert in de Grote Kerk van Dordrecht, een voor leden gratis jubileumboek, een glossy, en een cadeau aan de Staten-Generaal.

Voor onze trouwe leden en gezinsleden was er nog de familiedag in het Openluchtmuseum te Arnhem. Kortom, een jaar met veel extra aandacht voor de SGP.

Al deze activiteiten vormden een behoorlijke kostenpost voor de partij. Maar daartegenover staat wel dat er veel jubileumgiften zijn binnengekomen. Het was echt overweldigend en hartverwarmend, waardoor we binnen het geraamde budget konden blijven. Er werd maar liefst € 119.567 ontvangen, geraamd was een bedrag van € 50.000. Voor het jubileum was een bestemmingsreserve ingericht met een saldo van € 96.361, zodat in 2018 in totaal € 215.928 voor het jubileum beschikbaar was. De jubileumkosten bedroegen € 214.807, waardoor we met een klein positief bedrag konden afsluiten.

Vermogenspositie

Het vermogen is gedaald naar € 4.383.250 (was € 4.662.055 per 31-12-2017). Deze daling is veroorzaakt door onttrekkingen uit de bestemmingsreserves via de resultaatbestemming. Het moge duidelijk zijn dat bestemmingsreserves door het hanteren van de huidige systematiek na verloop van tijd onvoldoende ruimte biedt voor vrijval van middelen en dus op termijn een andere financiële dekking gevonden moet worden.

Beleggingsportefeuille

In het vorige jaarverslag is melding gemaakt van de ontwikkeling van de beleggingsportefeuille. Deze portefeuille is opgebouwd uit private middelen verkregen uit giften en donaties ten tijde dat de subsidie aan de partij werd stopgezet.

Het negatieve effect van de lage rentestand op de obligaties is aanleiding geweest tot intensief overleg met de huisbankier. De eerder geadviseerde gedeeltelijke conversie van obligaties naar aandelen wordt begin 2019 geëffectueerd.

Het betreft ca. 35% van de portefeuille dat in aandelenfondsen (MVO-proof) zal worden ondergebracht.

Als gevolg van deze conversie is het beleggingsstatuut op enkele onderdelen aangepast.

De risicoreserve beleggingsportefeuille is met € 24.807 afgenomen door daling van de beurswaarde.

Administratieve Organisatie

In 2018 zijn voorbereidingen getroffen om de functie van controller in te richten. Per 1-1-2019 is hierin voorzien.

De begroting en het activiteitenplan worden met ingang van 2019 in een nieuwe lay-out gepresenteerd. Hiermee voldoen we aan de indeling van subsidiabel activiteiten die de Minister van BZK in de Wet financiering politieke partijen (Wpff) heeft opgenomen.

De AVG heeft geleid tot aanpassing van het privacybeleid. Alle verwerkingen van persoonsgegevens zijn in kaart gebracht, er is een verwerkingsregister opgesteld en een functionaris gegevensbescherming benoemd. Het privacyreglement op de website is vernieuwd.

Afdelingen

Niet alle afdelingen leveren voor de financiële verantwoording op tijd en volledig informatie aan. Dat is wel noodzakelijk voor het tijdig opstellen en controleren van de jaarrekening. De besturen van de afdelingen worden nogmaals opgeroepen aan de reglementaire afspraak te voldoen.

BATEN

De totale baten over het jaar 2018 bedragen € 1.921.423. Begroot was € 1.528.806.

Er is sprake van een positief verschil van € 392.617. Dit is enerzijds toe te schrijven aan hogere (jubileum) giften (+ € 114.808), anderzijds laat de verwerking van de geldstromen naar de afdelingen een grote plus zien (+ € 305.654).

Subsidie

De ontvangen subsidie is € 6.000 meer dan begroot.

Giften en legaten

In het jubileumjaar zijn extra giften ontvangen, namelijk € 74.566, geraamd was € 35.000. Voor het jubileum € 119.567, geraamd was € 50.000.

Van het ondernemersplatform is een donatie ontvangen voor het verkiezingsfonds van € 42.375, geraamd was € 42.500. Aan legaten is een bedrag van € 5.500 ontvangen.

Rentebaten en waardeverandering effecten

In de begroting was een batig saldo opgenomen van € 36.500. Als gevolg van de lage rentestand op spaarmiddelen en de negatieve invloed op de koersontwikkeling van de effectenportefeuille is er een nadelig saldo ontstaan van € 10.650. Hoewel er € 14.157 aan renteopbrengst is geboekt en € 949 aan verkoopresultaat effecten, heeft de koerscorrectie van € 25.756 geleid tot een negatieve opbrengst.

Opbrengsten afdelingen

In de begroting wordt voor de opbrengsten van de afdelingen uitgegaan van het aantal afdelingsleden x het bedrag per lid dat de afdelingen aan retributie ontvangen. De opbrengsten van afdelingen zijn hoger, omdat de afdelingen ook zelf inkomsten genereren. In de jaren voorafgaand aan de verkiezingen sparen de afdelingen voor de verkiezingscampagne. Dit resultaat wordt in de jaarrekening van de partij toegevoegd aan de bestemmingsreserve afdelingen. In verkiezingsjaren zullen aan deze reserve grote bedragen worden onttrokken. In 2018 is een bedrag van € 455.654 aan opbrengsten geboekt. Dit bedrag is samengesteld uit giften, retributie donateurs en leden, overbetalingen, collectes, sponsoring en renteopbrengst. Begroot was totaal € 150.000. Dit bedrag vindt zijn grondslag in het aantal leden (14.000 leden) dat is toegewezen aan afdeling x de retributie van € 7,50 per lid. En het totaal aantal leden x € 1,50 per lid als provinciale retributie (€ 105.000 resp. € 45.000).

LASTEN

De totale lasten over het jaar 2018 bedragen € 2.210.243. Begroot was € 1.886.893, waardoor er sprake is van een nadelig verschil van € 323.350.

Dit is in hoofdzaak toe te schrijven aan de actieve campagne die lokale afdelingen rond de gemeenteraadsverkiezingen hebben gevoerd (€ 401.692).

Personeelskosten

De daling in personeelskosten houdt verband met het niet tijdig kunnen invullen van de vacatures.

Vergaderkosten (inclusief jubileumkosten)

De vergaderkosten ad € 365.617 liggen in lijn met de begroting (€ 362.750). Ook hierin heeft het jubileum een fors aandeel gehad.

Kantoorkosten

De kantoorkosten liggen € 5.398 hoger dan geraamd. Significant hierin zijn de stijgingen van de print- en kopieerkosten, alsmede de kosten van automatisering en een daling van de kosten onderhoud apparatuur en licentiekosten.

Kosten afdelingen

In de begroting is een bedrag opgenomen van € 150.000. De samenstelling van dit bedrag is opgenomen in de toelichting 'opbrengsten afdelingen'. De kosten afdelingen komen in werkelijkheid uit op € 573.679.

RESULTAAT EN RESULTAATBESTEMMING

Resultaat

In de begroting van het jubileumjaar was een resultaat geraamd van € 358.087 negatief. Het werkelijke resultaat kwam uit op € 288.820 negatief. Een voordelig verschil van € 69.267 dankzij de vele giften en donaties.

Resultaatbestemming

De resultaatbestemming over 2018 is als volgt:

- risicoreserve beleggingsportefeuille

Als gevolg van de dalende beurswaarde van obligaties is een bedrag van € 24.807 onttrokken uit de risicoreserve beleggingsportefeuille.

- bestemmingsreserve huisvesting

Ten gunste van het resultaat is een bedrag van € 40.000 ten laste van de bestemmingsreserve huisvesting geboekt. Deze reserve is in het verleden gevormd uit de boekwinst na verkoop van het ds. G.H. Kerstenhuis. Vanaf 2013 wordt voormeld bedrag jaarlijks ter dekking aangewend voor (een deel van) de afschrijving van het huidige kantoorpand. Na verwerking van deze mutatie bedraagt het saldo ultimo 2018 € 960.000. Deze methodiek kan nog gedurende 24 jaar worden toegepast.

- bestemmingsreserve ICT

Er is een bedrag van € 20.000 onttrokken uit de bestemmingsreserve ICT. Na verwerking ervan bedraagt het saldo per ultimo 2018 € 215.000.

- bestemmingsreserve vitalisering afdelingen

Er is een bedrag van € 10.662 onttrokken uit en € 4.221 toegevoegd aan de bestemmingsreserve vitalisering afdelingen, zodat per saldo € 6.440 is gemuteerd in de resultaatbestemming. Het saldo ultimo 2018 bedraagt € 15.889.

- bestemmingsreserve afdelingen

Er is een bedrag van € 118.025 onttrokken uit de bestemmingsreserve afdelingen. Vanuit de nieuw gevormde afdelingen is een bedrag van € 10.016 direct toegevoegd, waardoor het saldo per ultimo 2018 € 744.780 bedraagt.

Algemene reserve

De algemene reserve bedraagt ultimo 2018 € 422.398. Als gevolg van een mutatie vanuit de resultaatbestemming is de algemene reserve met € 16.813 toegenomen.

Tot slot

We kijken als partij en partijleden terug op een bijzonder jaar. Een jaar waarin ons is gegeven dat we mochten terugblikken op 100-jaar Staatkundig Gereformeerde Politiek. Een eeuw uit de vaderlandse geschiedenis. Een eeuw met hoogte- en dieptepunten. Een eeuw waarin mocht klinken 'Hoor de roede en wie ze besteld heeft'. Een tijdvak waarin de SGP onafgebroken in de Staten-Generaal vertegenwoordigd was en waar onze mannen hun taak en roeping hebben vervuld. En nog klinkt daar - hoe onmogelijk soms - het Woord van God door, dat stand houdt tot in eeuwigheid.

De 100-jarige SGP heeft mogen dienen onder drie vorstinnen en een vorst uit het huis van Oranje-Nassau, waaraan we ons hartelijk verbonden voelen. In die periode kwam een einde aan twee wereldoorlogen. Werden 40 kabinetten geformeerd. Nam de bevolking toe van ruim 6 miljoen naar 17 miljoen inwoners. Veranderde de samenstelling van de bevolking, sloeg de ontkerstening toe en daarmee veranderde ook de politieke verhoudingen. Worden wekelijks kerken gesloten of gesloopt, heeft een meerderheid van de Nederlandse bevolking geen binding meer met de kerk. Staan christelijke waarden en normen onder grote druk en lijkt de dood te heersen over het leven. In dit tijdsgewricht mogen en moeten we de beginselen van Gods woord blijven uitdragen. Er komt veel tegenop en de ruimte lijkt steeds meer ingeperkt te worden. Luther zong eens "Gods Woord houdt stand in eeuwigheid en zal geen duimbreed wijken" en wij met hem:

O Heer', Uw woord bestaat in eeuwigheid
Daar 't hemelheir zich schikt naar Uw bevelen
In Uwe trouw, zo gunstig toegezeid.
Zal elk geslacht, ja 't eind der eeuwen delen
Deez' aard is hecht door Uwe hand bereid
Haar stand blijft vast, al wiss'len haar tonelen.
Psalm 119 : 45

Ochten, april 2019
J.W. Keuken MBA

BALANS PER 31 DECEMBER 2018

(Bedragen in euro's) (Na resultaatbestemming)	31-12-2018	31-12-2017
ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Terreinen	476.364	476.364
Gebouwen	936.007	957.605
Installaties	48.778	57.095
Inventaris	97.060	100.223
Automatisering	218.008	165.302
	<u>1.776.217</u>	<u>1.756.589</u>
Financiële vaste activa		
Effecten	1.936.697	1.962.790
Spaargelden	1.525.015	1.641.583
	<u>3.461.712</u>	<u>3.604.373</u>
Vorderingen		
Rekening-courant		
Stichting Fractiebijstand SGP	600	-
Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa	31.998	-
SGP Bestuurdersvereniging	74.878	150
Rente	206	3.327
Subsidies	124.770	107.871
Overige vorderingen	66.287	86.710
	<u>298.739</u>	<u>198.057</u>
Liquide middelen	<u>815.587</u>	<u>979.456</u>
	<u>6.352.255</u>	<u>6.538.475</u>
PASSIVA		
Eigen Vermogen		
Continuïteitsreserve	2.025.183	2.049.990
Bestemmingsreserves	1.190.889	1.353.691
Bestemmingsreserve afdelingen	744.780	852.790
Algemene reserve	422.398	405.585
	<u>4.383.250</u>	<u>4.662.055</u>
Voorzieningen		
Verkiezingsfonds	1.741.430	1.606.769
Onderhoudsvoorziening	46.721	36.993
	<u>1.788.152</u>	<u>1.643.762</u>
Kortlopende schulden		
Rekening-courant		
Guido de Brès-Stichting, WI-SGP	50.642	28.197
SGP-jongeren	22.975	32.400
Stichting Fractiebijstand SGP	-	124
Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa	-	19.295
Partijblad De Banier	22.769	22.729
SGP Bestuurdersvereniging	-	3.740
Overige schulden	84.468	126.173
	<u>180.853</u>	<u>232.658</u>
	<u>6.352.255</u>	<u>6.538.475</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET JAAR 2018

	2018		2017
	uitkomst	begroting	uitkomst
BATEN			
Partijbijdragen	530.307	528.806	522.453
Subsidie	545.920	539.900	552.880
Giften en legaten	199.808	85.000	79.850
Bestuurdersvereniging	-	-	6.260
Partijblad De Banier	163.728	156.500	169.249
Rentebaten en waardeverandering effecten	10.650-	36.500	27.742
Overige opbrengsten	36.656	32.100	25.262
Opbrengsten afdelingen	455.654	150.000	333.690
	<u>1.921.423</u>	<u>1.528.806</u>	<u>1.717.385</u>
LASTEN			
Personeelskosten	496.052	531.430	566.569
Afschrijvingen	83.806	76.175	56.472
Huisvestingskosten	60.742	78.018	56.812
Vergaderkosten	365.617	362.750	118.465
Public Relations	196.354	224.700	214.806
Bestuurdersvereniging	-	-	24.330
Kosten partijblad De Banier	215.986	229.000	213.799
Kantoorkosten	125.418	120.020	93.277
Algemene kosten	72.588	89.800	91.480
Bijdrage aan geledingen	20.000	25.000	20.000
Kosten afdelingen	573.679	150.000	187.725
	<u>2.210.243</u>	<u>1.886.893</u>	<u>1.643.736</u>
Resultaat	<u>288.820-</u>	<u>358.087-</u>	<u>73.649</u>
Resultaatbestemming:			
Continuïteitsreserve werkorganisatie	-	-	-
Risicoreserve terugval aantal zetels	-	-	-
Risicoreserve beleggingsportefeuille	24.807-	-	15.010-
Bestemmingsreserve huisvesting	40.000-	40.000-	40.000-
Bestemmingsreserve 100 jaar SGP	96.361-	79.954-	31.407-
Bestemmingsreserve ICT	20.000-	20.000-	-
Bestemmingsreserve vitalisering afdelingen	6.440-	5.000-	26.255-
Bestemmingsreserve afdelingen	118.025-	-	145.965
Algemene reserve	16.813	213.133-	22.458-
	<u>288.820-</u>	<u>358.087-</u>	<u>73.649</u>

De belangrijkste grondslagen die in de jaarrekening zijn gehanteerd zijn als volgt:

- De materiële vaste activa worden geactiveerd tegen verkrijgingsprijs en jaarlijks verminderd met een lineaire afschrijving, rekening houdend met de verwachte economische levensduur en een eventuele restwaarde.
- De effecten worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde.
- De voorziening verkiezingsfonds wordt gevormd door middel van een dotatie op basis van de verwachte kosten (directe en extra personele kosten) voor de verschillende verkiezingen vanuit de landelijke SGP. De voorziening is bestemd ter egalisering van de verkiezingskosten, waarbij rekening is gehouden met 1 x in de drie jaar Tweede Kamerverkiezingen, te allen tijde 1 acute Tweede Kamerverkiezing en een inhaaleffect tot en met 2033.
- De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Subsidies betreffen de toegekende subsidie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De subsidie is afhankelijk van het aantal gesubsidieerde partijen, het aantal leden van deze partijen en het aantal zetels in de Tweede Kamer. De verantwoorde subsidie betreft het voorschot subsidie van het huidige boekjaar en de afrekening van de subsidie van het voorgaande jaar. Giften en legaten worden verantwoord in het jaar van ontvangst. De opbrengsten afdelingen betreffen door de afdelingen in het boekjaar ontvangen giften, overbetalingen, retributies, sponsoring, rente etc. De kosten van de afdelingen betreffen door de afdelingen in het boekjaar betaalde kosten.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van de Staatkundig Gereformeerde Partij

Ons oordeel

De samengevatte jaarrekening 2018 van de Staatkundig Gereformeerde Partij te 's-Gravenhage is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2018 van de Staatkundig Gereformeerde Partij.

Naar ons oordeel is de bijgesloten samengevatte jaarrekening in alle van materieel zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening 2018 van de Staatkundig Gereformeerde Partij op basis van de door het bestuur van de vereniging gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in de Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening.

De samengevatte jaarrekening bestaat uit:

1. de samengevatte balans per 31 december 2018;
2. de samengevatte staat van baten en lasten over 2018;
3. de belangrijkste gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling.

Samengevatte jaarrekening

De samengevatte jaarrekening bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van de door het bestuur van de vereniging gekozen en beschreven grondslagen. Het kennisnemen van de samengevatte jaarrekening en onze verklaring daarbij kan derhalve niet in de plaats treden van het kennisnemen van de gecontroleerde jaarrekening van de Staatkundig Gereformeerde Partij en onze controleverklaring daarbij. De samengevatte jaarrekening en de gecontroleerde jaarrekening bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 3 april 2019.

De gecontroleerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij

Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij de gecontroleerde jaarrekening 2018 van Staatkundig Gereformeerde Partij in onze controleverklaring van 3 april 2019.

Die controleverklaring bevat ook een benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de door het bestuur van de vereniging gekozen en beschreven grondslagen. De jaarrekening is opgesteld voor het bestuur, verbonden partijen, leden, donateurs en subsidieverstrekkingen met als doel de Staatkundig Gereformeerde Partij in staat te stellen te voldoen aan de verantwoordingsverplichtingen. Hierdoor is de jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor het bestuur van de Staatkundig Gereformeerde Partij, verbonden partijen, leden, donateurs en subsidieverstrekkingen en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Verantwoordelijkheden van het bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de samengevatte jaarrekening op basis van de door het bestuur van de vereniging gekozen en beschreven grondslagen

Onze verantwoordelijkheden

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel of de samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent is met de gecontroleerde jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810 'Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten'.

Nieuwegein, 5 april 2019

Van Ree Accountants

w.g.

Bijlage F - Begroting en activiteitenplan SGP 2019

Bedragen in euro's Kostensoorten	Begroting 2019	Prognose 2018	Begroting 2018
LASTEN			
DIRECTE KOSTEN			
a. Politieke vorming en scholing	5.000	5.000	7.500
b. Informatievoorziening	283.700	303.771	320.700
c. Contact zusterpartijen buitenland	-	10.000	-
d. Politiek-wetenschappelijke activiteiten	20.000	25.000	25.000
e. Politieke participatie jongeren	-	-	-
f. Ledenwerving	24.000	13.700	35.000
g. Betrekken niet-leden bij activiteiten	102.500	44.260	71.500
h. Werving/begeleiding politieke ambtsdragers	-	-	-
i. Verkiezingscampagnes	176.900	173.450	171.500
TOTAAL DIRECTE KOSTEN	612.100	575.181	631.200
INDIRECTE KOSTEN			
1. Personeelskosten	594.132	530.060	540.680
2. Afschrijvingskosten	87.495	78.591	76.175
3. Huisvestingskosten	62.400	60.743	57.138
4. Bestuurskosten	37.100	34.975	37.600
5. Bureau- en ICT kosten	184.420	212.264	209.220
6. Public Relations	-	209.585	204.000
7. Afdelingskosten	157.500	150.000	150.000
TOTAAL INDIRECTE KOSTEN	1.123.047	1.276.219	1.274.813
TOTAAL LASTEN	1.735.147	1.851.400	1.906.013
BATEN			
8. Inkomsten van leden	686.336	681.388	678.806

9. Giften	96.400	194.635	125.000
10. De Banier	151.500	152.436	156.500
11. Overige opbrengsten	27.100	36.190	32.100
12. Rentebaten	15.700	17.000	36.500
TOTAAL BATEN	977.036	1.081.649	1.028.906
RECAPITULATIE			
Totaal lasten	1.735.147	1.851.400	1.906.013
Totaal baten	977.036	1.081.649	1.028.906
Saldo	758.111-	769.752-	877.107-
Subsidie ministerie	551.740	526.438	539.900
Bestemmingsreserves			
Onttrekking bestemmingsreserve ICT	23.000-	20.000-	20.000-
Onttrekking bestemmingsreserve huisvesting	40.000-	40.000-	40.000-
Onttrekking reserve 100 jaar SGP		79.954-	79.954-
Onttrekking bestemmingsreserve vitalisering afdelingen	14.000-	5.000-	5.000-
Algemene reserve	129.371-	98.360-	192.253-
EINDSALDO	-	-	-

Voor een toelichting op de activiteiten a t/m i (onder directe kosten), zie het hierna opgenomen activiteitenplan.

Activiteitenplan SGP 2019

1. Inleiding

De SGP is in 1918 opgericht. In 2018 heeft de partij haar 100-jarig jubileum herdacht. Een bijzonder jubileum waaraan veel aandacht is besteed. In het jubileumjaar is ook nagedacht over de strategische keuzes voor de toekomst. In samenspraak met de geledingen van de partij is het Integraal Strategisch Beleidsplan (ISB) voor de periode 2018-2021 opgesteld.

Het activiteitenplan van de SGP over 2019 is opgebouwd overeenkomstig de subsidiabele activiteiten die in de Wet financiering politieke partijen (Wfpp) worden onderscheiden. Daarbij wordt uitgegaan van de 9 in de Wfpp genoemde categorieën (a t/m i). De SGP heeft onder deze categorieën verschillende activiteiten benoemd.

De doelstelling van de SGP is om Bijbelse beginselen op staatkundig terrein te bevorderen. Daarvoor zetten veel volksvertegenwoordigers en bestuurders zich in. Ook individuele SGP'ers weten zich goede ambassadeurs van de partij. Via diverse communicatiemiddelen beoogt de partij met haar boodschap zoveel mogelijk mensen te bereiken.

Voor de uitvoering van de in dit plan opgenomen activiteiten wordt op diverse terreinen samengewerkt met de Tweede Kamerfractie, het Wetenschappelijk Instituut, de Bestuurdersvereniging, de SGP-Jongeren, de Stichting Vorming Oost-Europa en de Eurofractie. Allen die betrokken zijn bij de uitvoering van dit plan weten zich afhankelijk van Gods zegen. Alleen dan zijn de inspanningen van de SGP vruchtbaar. Die zegen wensen wij onze partij en alle betrokkenen van harte toe.

Namens het Hoofdbestuur,
Drs. P.A. Zevenbergen, partijvoorzitter

2. Integraal Strategisch Beleidsplan 2018-2021

In 2018 is een nieuw Integraal Strategisch Beleidsplan (ISB) opgesteld voor de periode 2018-2021. In dit ISB zijn vijf strategische thema's geformuleerd. Deze thema's zijn hieronder (A t/m E) benoemd. De uitwerking in acties is opgenomen in het activiteitenplan voor zover deze gepland staan in het jaar 2019.

A. Recruteren en ontwikkelen talent

De SGP wil continuïteit in kwalitatieve politici/bestuurders/bestuursleden. Dat is te realiseren door betere rekrutering, ontwikkeling en toerusting van talent. Enerzijds gaat het hier om scouten, selecteren en aantrekken van degene die over 4 jaar actief zullen zijn. Hierbij is aandacht nodig voor degenen die zelf de SGP opzoeken en andersom. Anderzijds gaat het om het ontwikkelen en toerusten van zittende politici/bestuurders/bestuursleden.

B. Positionering en profilering

Een stevige positionering geeft de SGP een grotere herkenbaarheid, een sterkere identiteit, meer begrip waar de SGP voor staat en de mogelijkheid om meer invloed uit te oefenen. De SGP dient zich duidelijk en positief te onderscheiden in het politieke speelveld. Daarmee vermindert de SGP het negatieve effect van media op de beeldvorming rond de SGP. Zowel naar de trouwe achterban als naar de relevante maatschappelijke doelgroepen wil de SGP bekend staan door de Bijbelse waarden. Deze groepen kunnen - bij inzet van de juiste taal, boodschap en middelen - de SGP stemmen opleveren en laten behouden. Maar minstens zo belangrijk: ook meer maatschappelijke sympathie opwekken voor de SGP-standpunten.

C. Levendige partij en verbinding met elkaar

De SGP wil op alle niveaus binnen de partij haar belangrijke boodschap delen en uitdragen. Daartoe is een in de breedte actieve partij nodig. Een partij die gekenmerkt wordt door een effectieve en prettige samenwerking tussen:

- de geledingen op landelijk en lokaal niveau,
- landelijke, regionale/lokale en internationale SGP-vertegenwoordigers,
- lokale en regionale vertegenwoordigers onderling.

Dit leidt tot meer begrip, onderlinge betrokkenheid en steun, het voorkomen van eilandjes, maar ook tot synergie, efficiency én resultaat. Het gaat om fris elan, een vitale partij.

D. Activering en ondersteuning van ambassadeurs

SGP-stemmers activeren en ondersteunen om mondig en vrijmoedig op een goede manier het SGP-geluid te laten horen in politieke en maatschappelijke thema's, relevant voor de SGP. De SGP wil hiertoe 'opinieiders' inzetten om in de breedte de SGP-stemmer te inspireren, het goede voorbeeld te geven en uit te dagen om zelf ook 'op te staan'. Door het activeren en ondersteunen van ambassadeurs willen we bereiken: meer invloed en meer het SGP-geluid laten horen in het maatschappelijk debat.

E. Versterking internationale netwerken

Vergroten van professionaliteit, samenwerking en wisselwerking tussen en met alle SGP-geledingen in de internationale politiek. Het gaat om een gemeenschappelijke internationale agenda waarbij de inspanningen en middelen onderling afgestemd of gebundeld worden. Denken vanuit SGP-brede thema's, waarvan de belangrijkste zijn:

- pro-life;
- pro-family;
- pro-Israël;
- Godsdienstvrijheid (Christenvervolging);
- Ondersteunen van Christelijke politieke partijen/politici.

Op deze thema's willen we kennis en ervaringen uitwisselen met buitenlandse politici en organisaties.

3. Activiteiten

Politieke vorming en scholing (a)

a.1 Opleidingen en trainingen

De vorming en toerusting van politici, bestuurders en bestuursleden van afdelingen en kiesverenigingen is van belang om ervoor te zorgen dat zij in staat zijn hun werk zo goed mogelijk te doen.

De vorming en toerusting van politici en bestuurders is een verantwoordelijkheid die ondergebracht is bij de SGP-bestuurdersvereniging. De werkzaamheden voor deze vereniging worden gedaan door een medewerker die in dienst is van de SGP. De vorming en toerusting van bestuursleden van afdelingen en kiesverenigingen en afdelingen wordt ook vanuit het partijbureau verzorgt.

De SGP investeert in de coördinatie van een integraal aanbod van scholing en vorming waarbij diverse partijgeledingen betrokken zijn. Hiervoor wordt in 2019 een scholingsprogramma opgezet en uitgevoerd. Voor alle toekomstige politici, bestuurders en bestuursleden wordt in 2019 een SGP-academy ontwikkeld en aangeboden.

Informatievoorziening (b)

b.1 Ledenmagazine De Banier

De SGP geeft tien keer per jaar een magazine voor haar leden uit. In elk nummer van De Banier staat een politiekrelevant thema centraal.

b.2 Informatie via internet

Voor de informatievoorziening is het internet een belangrijk medium. De partij communiceert via de site www.sgp.nl en nieuwsbrieven met de samenleving en haar leden. Ook veel afdelingen en kiesverenigingen hebben een subsite van de SGP. Het partijbureau biedt ondersteuning aan webmasters. Het internet vervult een belangrijke rol om informatie te verspreiden over de SGP-standpunten over actuele politieke thema's. Op de website van de SGP verschijnen regelmatig nieuwsberichten over het werk van SGP-parlementariërs. Publicaties van de SGP zijn online te lezen via www.digibron.nl. Voor de informatievoorziening naar bestuurs leden van afdelingen en politieke ambtsdragers worden onder meer het SGP-intranet en nieuwsbrieven gebruikt.

b.3 Partijbijeenkomsten

De reguliere algemene vergadering van de SGP wordt gehouden op D.V. zaterdag 18 mei 2019 te Nieuwegein. Tijdens het morgengedeelte staan huishoudelijke zaken centraal. 's Middags is er ruimte voor actuele politieke en bestuurlijke vraagstukken.

Op D.V. 16 februari 2019 vindt een extra algemene vergadering plaats (partijcongres) om het verkiezingsprogramma voor het Europees Parlement vast te stellen en de kandidatenlijst te presenteren. Deze vergadering wordt gehouden in Hoevelaken. De kosten van dit congres worden onttrokken aan het verkiezingsfonds.

b.4 Ondersteuning afdelingen en kiesverenigingen

De SGP ondersteunt besturen van afdelingen en kiesverenigingen in hun bestuurswerk. Een belangrijke doelstelling van de SGP is: vitale afdelingen en kiesverenigingen. Om besturen hierbij te ondersteunen wordt gebruik gemaakt van de handleiding vitalisering. Jaarlijks wordt een regiotour gehouden waarbij bestuursleden kunnen inschrijven op workshops over bestuurlijke thema's. In 2019 wordt gestart met het zogeheten witte vlekkenplan om te bezien in welke gemeenten de SGP nog niet in de gemeenteraad is vertegenwoordigd, maar deelname aan de verkiezingen wel kansrijk is.

b.5 Ondernemersplatform

De SGP heeft een ondernemersplatform om de contacten tussen ondernemers en de politiek te verstevigen. De SGP wil graag zo goed mogelijk worden geïnformeerd door ondernemers. Voor ondernemers is het nuttig om te horen wat er speelt in de politiek. Voor deze informatie-uitwisseling en de ruimte om te netwerken worden door het ondernemersplatform jaarlijks twee bijeenkomsten georganiseerd. De contributies die via het ondernemersplatform binnenkomen, worden gebruikt voor verkiezingscampagnes.

Contact zusterpartijen buitenland (c)

c.1 Activiteiten via Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa (VOE)

De Stichting VOE houdt zich bezig met het organiseren van politieke bewustwordingsactiviteiten in Oost-Europa, het Midden-Oosten en Noord-Afrika. De SGP levert een bijdrage aan de internationale conferentie die jaarlijks wordt georganiseerd.

c.2 Internationaal Secretariaat

VOE is ook verantwoordelijk voor de aansturing en coördinatie van het Internationaal Secretariaat. Het Internationaal Secretariaat is het eerste aanspreekpunt voor internationaal opererende christelijke hulporganisaties en politieke zusterpartijen in het buitenland. Daarmee beogen we om vanuit de expertise vanuit de SGP een bijdrage te leveren aan de christelijke politiek wereldwijd. Het Internationaal Secretariaat wordt gevormd door een stuurgroep waarin de SGP en alle geledingen van de partij vertegenwoordigd zijn. De SGP wil het internationale netwerk versterken op belangrijke SGP-thema's, zoals: pro-family, pro-life en pro-Israël.

c.3 ECPM en ECPF

De SGP is lid van de Europese partij, European Christian Political Movement (ECPM) en de politieke denktank van de ECPM, Sallux.

Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)

d.1 Activiteiten via Guido de Brès-Stichting, wetenschappelijk instituut SGP

De Guido de Brès-Stichting is het wetenschappelijk instituut voor de SGP (WI-SGP). De stichting levert een bijdrage leveren aan de doordenking van maatschappelijke ontwikkelingen vanuit staatkundig gereformeerd perspectief. De SGP steunt het werk van het WI met een jaarlijkse financiële bijdrage. De stichting is gehuisvest in het partijkantoor van de SGP te Rotterdam.

Politieke participatie jongeren (e)

e.1 Activiteiten via vereniging SGP-jongeren

De Vereniging SGP-jongeren is de politieke jongerenorganisatie van de SGP. De SGP-J is gehuisvest in het partijkantoor van de SGP te Rotterdam. De SGP-Jongeren zijn nauw betrokken bij de vorming en toerusting van (kandidaat) politici en bestuursleden.

Ledenwerving (f)

f.1 Ledenwerfacties

Ledenwerving heeft voor de SGP hoge prioriteit. Het ledenaantal groeit langzaam. Door natuurlijk verloop is nieuwe aanwas nodig om niet terug te zakken. De partij start daarom in 2019 een ledenwerfcampagne waarbij afdelingen, kiesvereniging en de SGP-J worden gestimuleerd en ondersteund om actief bezig te zijn met ledenwerving. Om jongeren aan de partij te binden, heeft de SGP het zogeheten combilidmaatschap ontwikkeld. Jongeren in de leeftijd van 18 tot 28 jaar kunnen tegen gereduceerd tarief zowel lid zijn van de SGP als de SGP-J. Doelstelling is dat de SGP in 2021 32.000 leden heeft.

f.2 Ledenbinding

Ledenwerving en ledenbinding liggen wat de SGP betreft in elkaars verlengde. De eerste pijler van een vitale afdeling is volgens het SGP-vitaliteitsplan het vinden, binden, boeien en betrekken van leden. Om leden aan de partij te binden organiseert de SGP diverse activiteiten. Tweejaarlijks wordt een familiedag gehouden. De eerstvolgende keer in 2020. In 2019 wordt in de Tweede Kamer weer een Open Dag voor (nieuwe) leden georganiseerd. Daarnaast staat in 2019 weer een ledenexcursie naar Straatsburg gepland.

Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)

g.1 Promotie

De SGP heeft als doelstelling om zoveel mogelijk mensen te bereiken met de standpunten en activiteiten van de partij. Hiervoor worden diverse middelen ingezet, zoals advertentiecampagnes, folders, video's, social media campagne. De social media ziet de SGP als een belangrijk middel om te communiceren met de samenleving. Daarom wordt hier extra in geïnvesteerd. Voor een herijking van de positionering van de SGP wordt een doelgroepenanalyse verricht. Op basis hiervan wordt een communicatieactieplan opgesteld.

g.2 Beurzen

De SGP is vertegenwoordigd op diverse beurzen/evenementen om het gesprek aan te gaan met mensen over de standpunten van de partij. Elk jaar staat de SGP onder meer op de 50plus-beurs en de familiedagen in Hardenberg en/of Gorinchem.

Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)

h.1 Selectie ambtsdragers

Voor de opstelling van kandidatenlijsten voor verkiezingen dienen potentiële kandidaten geselecteerd te worden. In 2019 zijn er verkiezingen voor de Provinciale Staten-en waterschappen, de Eerste Kamer en het Europees Parlement. De landelijke SGP is verantwoordelijk voor de kandidatenlijst voor de Eerste Kamer en het Europees Parlement. De SGP gaat in samenwerking met de SGP-bestuurdersvereniging extra investeren in het scouten van kandidaten. Hiervoor wordt een scoutingscommissie ingesteld.

De SGP heeft een zogeheten wethouderspool waar een beroep op kan worden gedaan om te voorzien in vacatures voor wethoudersposten.

h.2 Ondersteuning (kandidaat) politieke ambtsdragers

De ondersteuning van politieke ambtsdragers door middel van advisering en het organiseren van ontmoetingen voor specifieke doelgroepen is een belangrijke taak van de SGP-bestuurdersvereniging. Deze vereniging heeft een eigen jaarplan en begroting. Informatievoorziening en informatie-uitwisseling vindt plaats via het zogeheten intranet.

Partijbreed wordt gewerkt aan een integraal programma voor de vorming en toerusting van bestuursleden en politieke ambtsdragers (zie a.1 opleidingen en trainingen).

Verkiezingscampagnes (i)

De SGP heeft een verkiezingsfonds waaruit de kosten die te maken hebben met verkiezingen worden onttrokken. Het verkiezingsfonds wordt gevuld door een jaarlijkse dotatie door de partij (i.1), met de opbrengst van de donaties van het ondernemersplatform (i.2) en met de opbrengst van giftenacties voor verkiezingen (i.3).

- Op D.V. 20 maart 2019 worden de verkiezingen voor de Provinciale Statenverkiezingen en Waterschappen gehouden. De SGP heeft een raamwerk verkiezingsprogramma opgesteld voor beide verkiezingen. Daarnaast ondersteunt de SGP de verkiezingscampagnes voor beide verkiezingen.
- Op D.V. 23 mei 2019 worden er verkiezingen gehouden voor het Europees Parlement. De SGP en de ChristenUnie nemen aan deze verkiezingen deel met een gezamenlijke lijst. Er is een verkiezingscampagnecommissie gevormd die bestaat uit drie leden van de ChristenUnie en drie van de SGP.
- Op D.V. 27 mei 2019 worden de Eerste Kamerverkiezingen gehouden. De Eerste Kamer wordt gekozen door de leden van de Provinciale Staten. Hiervoor wordt geen verkiezingscampagne georganiseerd. Wel zal tijdens de campagne voor de Provinciale Statenverkiezingen aandacht worden gevraagd voor het extra belang van deze verkiezingen met het oog op de samenstelling van de Eerste Kamer.

Bijlage G - Motie PKV Kockengen

De Algemene Vergadering van de SGP, bijeen te Nieuwegein op 18 mei 2019,

Constaterende dat er rond het klimaatakkoord nog veel verwarring heerst zoals:

1. de financiële haalbaarheid;
2. de te kiezen oplossingsrichting.

Verzoekt de SGP-fractie er bij de regering op aan te dringen op korte termijn op deze punten helderheid te geven. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door gezaghebbende, onafhankelijke materiedeskundigen die boven de partijen staan en die op deze punten helderheid verschaffen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting Kockengen

Ondanks het werk dat verzet is door de klimaattafels en de adviezen van planbureaus en andere experts blijft er veel onduidelijkheid en verwarring over de haalbaarheid van de klimaatdoelen en de te kiezen richting(en). Het is ontoelaatbaar de burgers hierover al te lang in onzekerheid te laten. De vrees leeft bij velen dat we overgeleverd worden aan 'paniekvoetbal' en dat de beleidsmaatregelen niet gebaseerd zijn op een evenwichtige, realistische en wetenschappelijk analyse.

Preadvies Hoofdbestuur

De mens is rentmeester van Gods schepping. God wil dat de mens Zijn schepping met wijsheid en voorzichtigheid gebruikt. In dat verband is het van belang dat de mens oog heeft voor zijn eigen rol. In een christelijke visie kan geen sprake zijn van een activisme dat de schepping wil redden en voorbijgaat aan wezenlijke noties als de Godsregering, de doorwerking van de zonde (Romeinen 8:22) en de hoop op Gods genade (2 Petrus 3:13).

De insteek van de motie is prima. De SGP-fractie in de Tweede Kamer kiest voor een nuchter klimaat- en energiebeleid. De fractie heeft in de Kamer bijvoorbeeld gepleit voor een stresstest als het gaat om de betrouwbaarheid van de toekomstige energievoorziening. Verder moet paniekvoetbal als het gaat om verduurzaming van woningen en bedrijfspanden voorkomen worden. Dus het is van groot belang dat wetenschappers en onafhankelijke energie-experts meekijken. Het kabinet komt naar verwachting in de maand mei met een reactie op het ontwerp-klimaatakkoord en de doorrekening ervan door onderzoekers van het Planbureau voor de Leefomgeving en het Centraal Planbureau. Vervolgens zal het vastgesteld worden. Dat geeft tot op zekere hoogte duidelijkheid. De doorrekening liet echter zien dat een deel van de voorgestelde maatregelen nog niet voldoende concreet zijn. Er zitten dus nog verschillende open einden in. De inhoud van de motie is in lijn met de politieke opstelling van de SGP-fractie. Het Hoofdbestuur laat het oordeel over deze motie daarom over aan de vergadering.

SGP

 www.sgp.nl

Staatkundig Gereformeerde Partij
Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam
010 - 72 00 770

info@sgp.nl
facebook.com/sgpnieuws
twitter.com/sgpnieuws

RAPPORT BETREFFENDE DE JAARREKENING 2018

	<u>Pag.</u>
<u>INHOUDSOPGAVE</u>	1
1. Algemeen	2
2. Subsidies	2
3. Uitkomsten	2
<u>JAARREKENING 2018</u>	
Balans per 31 december 2018	3
Rekening van baten en lasten over 2018	4
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	5
Toelichting op de balans	7
Toelichting op de rekening van baten en lasten	10
<u>OVERIGE GEGEVENS</u>	
Controleverklaring	13

VAN

1. Algemeen

1.1. Statutaire doelstelling

Volgens artikel 3 van de statuten:

1. De Stichting heeft ten doel:

- a. het maatschappelijke en politieke debat te beïnvloeden op basis van de reformatorische levensbeschouwing;
- b. het verrichten van onderzoek op wetenschappelijk niveau;
- c. het bevorderen van de bezinning op actuele ontwikkelingen en
- d. het streven naar bredere bekendheid binnen onze netwerksamenleving.

2. De Stichting streeft deze doelen na in overeenstemming met de in artikel 2 van haar statuten verwoorde grondslag, ten dienste van politiek en samenleving in het algemeen en voor de Staatkundig Gereformeerde Partij in het bijzonder.

3. De Stichting tracht deze doelen te bereiken door:

- a. het bestuderen en doen bestuderen van politieke en maatschappelijke vraagstukken;
- b. het verspreiden van de resultaten van deze studies door publicatie daarvan;
- c. het stimuleren van bezinning en discussie over de resultaten van deze studies, onder meer door het organiseren van conferenties en door de uitgave van een tijdschrift;
- d. het bevorderen van intellectuele activiteiten in de breedte van de achterban;
- e. het vormen en beheren van een bibliotheek en documentatiecentrum;
- f. alle andere wettige middelen, welke voor de verwezenlijking van de doelstellingen van de Stichting bevorderlijk kunnen zijn.

De Guido de Brès Stichting is feitelijk gevestigd op Dinkel 7, 3068 HB te Rotterdam NL, is statutair gevestigd in 's-Gravenhage en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41149964.

1.2. Bestuur

Per 31 december 2018 bestond het bestuur uit de volgende personen:

Mr. A. Klaassen (voorzitter)
Dr. ir. J.S. van den Brink (secretaris)
J.J. Zoelman RA (penningmeester)
Dr. R. Bisschop
Mr. drs. J. van den Brink
Dr. A. Goudriaan
Ir. L. de Knecht
Prof. dr. ir. W. de Vries
Mw. dr. H. Westerman-Dannenberg

2. Subsidies

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) subsidieert op basis van de Wet Financiering Politieke Partijen.

Giften

Gedurende het boekjaar 2018 zijn er geen giften ontvangen groter dan € 4.500.

Schulden

Gedurende het boekjaar 2018 zijn er geen schulden aangegaan groter dan € 25.000.

Gedurende het boekjaar 2018 is de onderlinge rekening-courantverhouding met de Staatkundig Gereformeerde Partij hoger dan € 25.000. Voor het verloop van de rekening-courantverhouding gedurende het jaar wordt verwezen naar het verloopoverzicht in de toelichting op de balans.

Subsidievaststelling 2017

Bij beschikking van 18 oktober 2018, nummer 2018-0000041957 en 9 januari 2019, nummer 2018-0000000948717, is de subsidie voor het boekjaar 2017 vastgesteld op € 163.957. In 2019 resulteert dit voor het Wetenschappelijk Instituut (WI) in een nabetaling van € 4.762.

GUIDO DE BRÈS-STICHTING,
WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT SGP
'S-GRAVENHAGE

BALANS PER 31 DECEMBER 2018

(Bedragen in euro's)
(Na resultaatbestemming)

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
ACTIVA		
Materiele vaste activa (1)		
Automatisering	631	-
Vorraden (2)	165	75
Vorderingen (3)		
Ministerie van Binnenlandse Zaken	36.988	31.839
Rekening-courant SGP	50.642	30.108
Rekening-courant SGPJ	-	1.812
Overige	12.708	2.840
Liquide middelen (4)	<u>7.954</u>	<u>13.888</u>
	<u>109.089</u>	<u>80.363</u>
PASSIVA		
Eigen Vermogen (5)		
Stichtingskapitaal	45	45
Algemene reserve	82.542	57.938
Kortlopende schulden (6)		
Overige schulden	<u>26.501</u>	<u>22.380</u>
	<u>109.089</u>	<u>80.363</u>

VAN P

REKENING VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018
(Bedragen in euro's)

	2018		2017
	uitkomst	begroting	uitkomst
BATEN			
Subsidie (7)	165.892	160.500	161.130
Bijdrage SGP (8)	20.000	20.000	20.000
Abonnementen (Zicht) (9)	14.013	14.400	14.336
Donaties/giften (10)	12.584	13.000	12.962
Overige baten (11)	7.668	5.800	4.249
	<u>220.158</u>	<u>213.700</u>	<u>212.677</u>
LASTEN			
Personeelskosten (12)	130.682	143.419	135.444
Projectkosten (13)	-	-	13.714
Doorbelaste kosten vanuit SGP (14)	9.720	9.331	8.509
Vergaderkosten (15)	9.774	12.500	12.618
Bureaunkosten (16)	10.479	13.650	15.239
Publiciteitskosten (17)	34.898	34.800	33.051
	<u>195.553</u>	<u>213.700</u>	<u>218.576</u>
Resultaat	<u>24.605</u>	<u>-</u>	<u>5.899-</u>
Resultaatbestemming:			
Bestemmingsreserve projecten	-	-	8.107-
Algemene reserve	24.605	-	2.208
	<u>24.605</u>	<u>-</u>	<u>5.899-</u>

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

Algemene waardering

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Verbonden partijen

Van verbonden partijen is sprake wanneer een partij beleidsbepalende invloed kan uitoefenen op een andere partij dan wel invloed van betekenis kan uitoefenen op het zakelijke en financiële beleid van de andere partij.

De volgende vereniging is verbonden met de rechtspersoon:
- Staatkundig Gereformeerde Partij

WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden geactiveerd tegen verkrijgingsprijs en jaarlijks verminderd met een lineaire afschrijving, rekening houdend met de verwachte economische levensduur en een eventuele restwaarde.

De afschrijvingspercentages, uitgedrukt als % van de verkrijgingsprijs, zijn als volgt:
Automatisering 33%

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Eigen Vermoegen

Bestemmingsreserve projecten

De bestemmingsreserve projecten is een bestemmingsreserve die in 2012 is gevormd ter dekking van projecten uitgevoerd door derden. Beide projecten zijn in 2017 afgerond.

RESULTAATBEPALING

Subsidies

Subsidies betreffen de toegekende subsidie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De subsidie is afhankelijk van het aantal gesubsidieerde partijen en het aantal zetels van de gesubsidieerde partijen in de Tweede Kamer, conform artikel 8 van de Wet Financiering Politieke Partijen. De verantwoorde subsidie betreft het voorschot subsidie van het huidige boekjaar en de afrekening van de subsidie van het voorgaande boekjaar.

Bijdrage SGP

Met het hoofdbestuur van de SGP is afgesproken dat de hoogte van de SGP-bijdrage aan het WI structureel € 20.000 per jaar bedraagt.

Giften

De giften betreffen de in het boekjaar ontvangen giften.

TOELICHTING OP DE BALANS
(bedragen in euro's)

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
Materiele vaste activa (1)		
Automatisering		
Aanschafwaarde	1.303	1.303
Cumulatieve afschrijvingen	<u>1.303-</u>	<u>1.148-</u>
Boekwaarde per begin boekjaar	<u>-</u>	<u>156</u>
Investeringen		
Afschrijvingen	649	156-
Desinvesteringen	18-	
Afschrijvingen desinvestering	<u>836-</u>	
	<u>836</u>	
	<u>631</u>	<u>156-</u>
Aanschafwaarde		
Cumulatieve afschrijvingen	1.116	1.303
	<u>485-</u>	<u>1.303-</u>
Boekwaarde per einde boekjaar	<u>631</u>	<u>-</u>
Voorraden (2)		
Nota's/Katernen/VVV-bonnen	<u>165</u>	<u>75</u>
Vorderingen (3)		
Ministerie van Binnenlandse Zaken		
Saldo per begin boekjaar	31.839	31.839
Subsidie voorgaand boekjaar	4.762	1.935
Ontvangen afrekening voorgaand boekjaar	31.839-	33.774-
Ontvangen voorschotten boekjaar	128.904-	127.356-
Voorlopije beschikking boekjaar	<u>161.130</u>	<u>159.195</u>
Saldo per einde boekjaar	<u>36.988</u>	<u>31.839</u>
Rekening-courant SGP		
Stand per begin boekjaar	30.108	18.645
Subsidies	160.743	161.130
Bijdrage SGP	20.000	20.000
Opnamen	150.000-	153.500-
Doorbelaste kosten SGP	11.520-	10.309-
Overige verrekeningen	<u>1.311</u>	<u>5.858-</u>
Stand per einde boekjaar	<u>50.642</u>	<u>30.108</u>
Rekening-courant SGPJ		
Stand per begin boekjaar	1.812	1.812
Overige verrekeningen	<u>1.812-</u>	
Stand per einde boekjaar	<u>-</u>	<u>1.812</u>

GUIDO DE BRÈS-STICHTING,
WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT SGP
'S-GRAVENHAGE

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
Overige vorderingen		
Advertenties	355	220
Abonnementen/donaties	317	22
Vooruitbetaalde bedragen	11.808	837
Debatavond NPV		1.343
Publicaties	96	147
Pensioenpremies		14
Rente	0	9
Diversen	132	48
	<u>12.708</u>	<u>2.640</u>
Liquide middelen (4)		
Kas	993	819
Rabo NL23 RABO 0304 5620 84	4.490	10.721
Rabo NL04 RABO 0310 5325 82	1.405	1.293
Rabo NL75 RABO 3294 3165 85	1.066	1.056
	<u>7.954</u>	<u>13.888</u>
Eigen Vermogen (5)		
Stichtingskapitaal		
Stand per begin boekjaar	45	45
Mutatie	-	-
Stand per einde boekjaar	<u>45</u>	<u>45</u>
Bestemmingsreserve projecten		
Stand per begin boekjaar	0	8.107
Mutatie vanuit de resultaatbestemming	-	8.107-
Stand per einde boekjaar	<u>0</u>	<u>0</u>
Algemene reserve		
Stand per begin boekjaar	57.938	55.729
Mutatie vanuit de resultaatbestemming	24.605	2.208
Stand per einde boekjaar	<u>82.542</u>	<u>57.938</u>

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
<u>Kortlopende schulden (6)</u>		
Overige schulden		
Reservering vakantiedagen	11.961	9.822
Loonheffing	2.636	3.348
Vakantietoeslag	3.776	5.198
Pensioenpremies		
Vooruitontvangen donaties/abbonementen	43	22
Safarisadministratie	39	115
Bestuurskosten		
Overige personeelskosten		317
Druk- en verzendkosten	4.232	888
Advertentiekosten		363
Accountant- en advieskosten	1.900	1.900
Diversen	1.914	607
	<u>26.501</u>	<u>22.380</u>

TOELICHTING OP DE REKENING VAN BATEN EN LASTEN
(bedragen in euro's)

	2018		2017
	uitkomst	begroting	uitkomst
Baten			
Subsidie (7)			
Subsidie 2016			1.936
Subsidie 2017	4.762		159.194
Subsidie 2018	161.130	160.500	
	<u>165.892</u>	<u>160.500</u>	<u>161.130</u>
Bijdrage SGP (8)			
Vaste bijdrage	20.000	20.000	20.000
	<u>20.000</u>	<u>20.000</u>	<u>20.000</u>
Abonnementen (Zicht) (9)			
Abonnementen	14.085	14.500	14.648
Abonnementen oninbaar	262-	500-	785-
Overbetalingen abonnementen	190	400	474
	<u>14.013</u>	<u>14.400</u>	<u>14.336</u>
Donaties/giften (10)			
Donaties (incl. overbetalingen)	10.279	11.000	11.014
Donaties oninbaar	127-	500-	431-
Giften	2.431	2.500	2.380
	<u>12.584</u>	<u>13.000</u>	<u>12.962</u>
Overige baten (11)			
Advertenties	2.260	2.000	1.870
Verkoop publicaties	5.408	2.000	2.369
Rente spaarrekening	0		9
Overige opbrengsten	-	1.800	-
	<u>7.668</u>	<u>5.800</u>	<u>4.249</u>

	2018		2017
	uitkomst	begroting	uitkomst
<u>Lasten</u>			
Personeelskosten (12)			
Salarissen	84.917	98.252	94.491
Pensioenpremies	9.043	10.450	9.921
Sociale lasten	14.852	15.350	15.196
Vakantietoelage/eindejaarsuitkering	13.516	15.750	15.378
Mutatie reservering vakantiedagen	2.339		2.973-
Vaste reiskostenvergoedingen	808	1.770	1.963
Salarisbureau	416	615	544
Vrijwilligers	-	360	-
Overige personeelskosten	4.791	872	924
	<u>130.682</u>	<u>143.419</u>	<u>135.444</u>
 <u>Aantal dienstverbanden</u>			
Het aantal dienstverbanden (exclusief stagiaires) bedroeg in 2018: 1,47 (2017: 1,8) op basis van fulltime dienstverbanden.			
 Projectkosten (13)			
Salaris project Tolerantie			8.638
Drukwerk			3.049
Bijeenkomsten			1.527
Verzendkosten			500
Overige kosten			
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>13.714</u>
 Doorbelaste kosten vanuit SGP (14)			
Personeelskosten partijbureau	<u>9.720</u>	<u>9.331</u>	<u>8.509</u>

	2018		2017
	uitkomst	begroting	uitkomst
Vergaderkosten (15)			
Vergaderingen	17	200	31
Variabele reiskostenvergoedingen	2.089	2.500	3.236
Onkostenvergoedingen bestuursleden	2.426	2.500	2.255
Bijeenkomsten	3.769	6.200	6.045
Attenties	1.473	1.100	1.050
	<u>9.774</u>	<u>12.500</u>	<u>12.618</u>
Bureaunkosten (16)			
Abonnementen	1.842	1.500	1.786
Contributies	979	2.500	1.229
Literatuur	2.220	2.000	2.297
Cursussen	437	1.000	2.296
Accountantskosten	2.621	2.907	2.622
Advieskosten	-	100	-
Afschrijvingen inventaris	18		156
Kosten betalingsverkeer	1.133	1.000	1.130
Portiekosten	1.780	2.000	2.059
Overige bureaunkosten	324	643	1.665
	<u>10.479</u>	<u>13.650</u>	<u>15.239</u>
Publiciteitskosten (17)			
Drukkosten	23.806	20.000	20.559
Auteursvergoedingen	2.400	4.250	3.325
Advertentiekosten	1.870	2.000	2.295
Vergoedingen vertalers	-	250	-
Beurskosten	-	100	-
Portiekosten publicaties	3.361	4.700	3.918
Opmaakkosten	877	1.000	1.023
Promotie-artikelen	-	500	-
Overige publiciteitskosten	2.583	2.000	1.931
	<u>34.898</u>	<u>34.800</u>	<u>33.051</u>

VA [REDACTED] ANTS

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de Guido de Brès-Stichting, Wetenschappelijk Instituut voor de SGP

A. Verklaring over de in het rapport opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Guido de Brès-Stichting, Wetenschappelijk Instituut voor de SGP te 's-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel is de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2018 van Guido de Brès-Stichting, Wetenschappelijk Instituut voor de SGP in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de door de stichting gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in de Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018 ;
2. de rekening van baten en lasten over 2018 ; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Guido de Brès-Stichting, Wetenschappelijk Instituut voor de SGP zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

Wij vestigen de aandacht op de Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening waarin de basis voor financiële verslaggeving uiteen is gezet. De jaarrekening is opgesteld voor het bestuur, verbonden partijen, donateurs en subsidieverstrekkers met als doel Guido de Brès-Stichting, Wetenschappelijk Instituut voor de SGP in staat te stellen te voldoen aan de verantwoordingsverplichtingen. Hierdoor is de jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor Guido de Brès-Stichting, Wetenschappelijk Instituut voor de SGP, verbonden partijen, donateurs en subsidieverstrekkers en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

B. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met de door de stichting gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in de Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opstellen van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

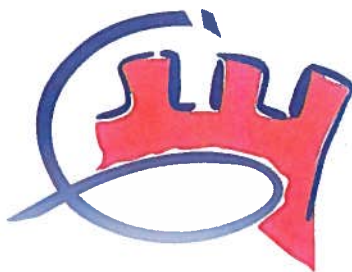
Nieuwegein, 8 april 2019
Van Ree Accountants

w.g.

Jaarverslag 2018

Guido de Brès-Stichting
Wetenschappelijk Instituut voor de SGP

Guido de Brès-Stichting

Wetenschappelijk Instituut SGP

1. Inleiding

De Guido de Brès-Stichting, het Wetenschappelijk Instituut voor de Staatkundig Gereformeerde Partij (WI-SGP), is de 'denktank' ten behoeve van de SGP. Het instituut onderzoekt zelfstandig politieke en maatschappelijke vraagstukken, met als doel kennis en inzicht te verwerven met het oog op een voortdurende ontwikkeling van de staatkundig-gereformeerde visie op alle relevante beleidsterreinen. De resultaten van het onderzoek communiceert het instituut met politici, partijleden, SGP-stemmers en extern publiek.

Bezinning op actuele ontwikkelingen en reflectie ten aanzien van maatschappelijke en politieke veranderingen verdienen continue aandacht. Ontwikkelingen en standpunten behoeven telkens kritische toetsing aan de Bijbel en aan de staatkundig gereformeerde uitgangspunten. Op deze manier kan de SGP een inspirerende en opbouwende bijdrage leveren aan het bestuur van ons land. Daarbij mag de partij zich niet laten meevoeren door de waan van de dag of verstarren in oudbakken standpunten. Het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP stimuleert daarom bezinning, debat en opinievorming in de volle breedte van het kiezerspotentieel van de partij en wil meer mensen op zijn activiteiten attenderen. Ook wordt het debat aangegaan met andersdenkenden. Het achterliggende doel is dat de Guido de Brès-Stichting een bijdrage levert aan het streven van de partij om meer mensen te brengen tot de erkenning van het gezag van Gods Woord in politiek en samenleving.

De Guido de Brès-Stichting is opgericht op 21 maart 1974 en statutair gevestigd te 's-Gravenhage. De feitelijke huisvesting was tot augustus 2006 ook in Den Haag, aan de Laan van Meerdervoort. Daarna was het WI-SGP gevestigd aan de Burgemeester van Reenensingel in Gouda. Tezamen met het partijbureau en de SGP-jongeren is het Wetenschappelijk Instituut sinds december 2012 gehuisvest aan de Dinkel in de Rotterdamse wijk Zevenkamp.

In dit jaarverslag van de Guido de Brès-Stichting wordt teruggeblikt op de werkzaamheden die in 2018 door het Wetenschappelijk Instituut zijn verricht. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de samenstelling van het bestuur (2) en personeel (3), verschenen en in voorbereiding zijnde publicaties (4), het kwartaaltijdschrift *Zicht* (5), georganiseerde conferenties (6), communicatie (7), organisatie (8), een financieel overzicht (9), de ontwikkeling in het aantal donateurs en abonnees (10) en een uitleiding (11). Met dit verslag willen bestuur en directeur verantwoording afleggen aan donateurs en vrienden van de Stichting, aan de leden en het hoofdbestuur van de SGP over de activiteiten van het instituut in het jaar 2018.

2. Bestuur

In het verslagjaar telde het bestuur van de Guido de Brès-Stichting negen leden. Het bestuur is per 31 december 2018 als volgt samengesteld [tussen haakjes staat evt. de bestuursfunctie]:

- *Mr. A. Klaassen [voorzitter]*, Barneveld, 40 jaar, advocaat, specialist in arbeidsrecht bij BVD Advocaten te Barneveld;
- *Dr. ir. J.S. van den Brink [secretaris]*, Meteren, 50 jaar, Principal Scientist bij Philips Healthcare te Best en raadslid van de gemeente Geldermalsen;
- *Dhr. J.J. Zoeteman RA [penningmeester]*, Ermelo, 52 jaar, registeraccountant en partner bij Lentink De Jonge te Harderwijk;
- *Dr. R. Bisschop*, Veenendaal, 62 jaar, historicus, lid van de SGP-fractie in de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
- *Mr. drs. J. van den Brink*, Werkendam, 30 jaar, advocaat, gespecialiseerd in bestuursrecht, onderwijsrecht en aanbestedingsrecht bij BVD Advocaten te Hardinxveld-Giessendam;
- *Dr. A. Goudriaan*, Dordrecht, 49 jaar, universitair hoofddocent geschiedenis van het christendom, Faculteit Religie en Theologie, Vrije Universiteit Amsterdam;
- *Ir. L. de Knegt*, Barneveld, 49 jaar, softwareconsultant bij Philips VitalHealth, raadslid van de gemeente Barneveld en lid van het SGP-hoofdbestuur;
- *Prof. dr. ir. W. de Vries*, Veenendaal, 59 jaar, onderzoeker globale milieuvraagstukken en buitengewoon hoogleraar milieusysteemanalyse aan Wageningen Universiteit en Research Centrum;
- *Mevr. dr. H. Westerman-Dannenberg*, Lisse, 42 jaar, huisvrouw en werkzaam geweest als algemeen chirurg.

In het voorjaar van 2018 zijn tot bestuursleden benoemd mevrouw dr. H. Westerman-Dannenberg en de heer mr. drs. J. van den Brink. Per 1 januari 2019 is bestuurslid Klaassen aftredend. Hij is benoemd voor een nieuwe periode van vier jaar.

Het bestuur houdt toezicht op het (beheer van het) Wetenschappelijk Instituut, stelt de jaarbegroting en het jaarverslag vast, bespreekt de voortgangsrapportages van de projecten en houdt jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeur.

Het bestuur vergaderde in 2018 vijf keer: op 5 februari, 9 april, 25 juni, 24 september en 19 november. Verder heeft op 20 juni de jaarlijkse contactdag van bestuur en personeel plaatsgevonden.

Naast de bespreking van de voortgang van de inhoudelijke en organisatorische thema's, waren in 2018 belangrijke vergaderonderwerpen onder meer:

- het integraal strategisch beleidsplan van de SGP voor de periode 2018-2022;
- bezinning op populisme en (neo)conservatisme;
- invulling van de vacature wetenschappelijk beleidsmedewerker;
- vaststelling activiteitenplan en begroting voor 2019.

3. Personeel

Per 1 januari 2018 had het Wetenschappelijk Instituut twee personeelsleden in dienst. De functie van directeur (1,0 fte) wordt vervuld door drs. J.A. Schippers. Tot en met 31 juli 2018 was mevrouw mr. C.A. van der Tang-Everse werkzaam als wetenschappelijk beleidsmedewerker (0,8 fte) bij het Wetenschappelijk Instituut. In de ontstane vacature heeft het bestuur per 7 januari 2019 de heer dr. J.O. van de Breevaart benoemd.

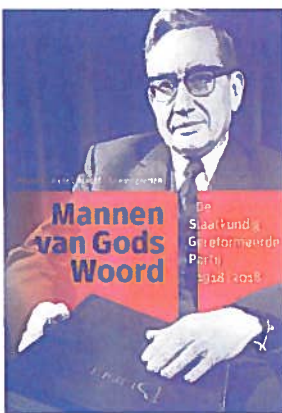
In 2018 hebben drie studenten hun stage bij het WI-SGP afgerond:

- Van 11 september 2017 tot 8 februari 2018 was Martijn Stouten als stagiair verbonden aan het Wetenschappelijk Instituut. Hij verrichtte onderzoek naar lokale autonomie in relatie tot Europese regelgeving, met name de Algemene Verordening Gegevensbescherming. In een bijdrage voor het tijdschrift *Zicht* heeft hij de uitkomsten van dit onderzoek gepresenteerd.
- Van 8 januari tot 16 maart heeft Sander Nipius in het kader van een stage de samenstelling en redactie van de glossy *100 jaar SGP* behartigd, vooral de onderdelen die het WI-SGP voor zijn rekening heeft genomen. De glossy is op 19 april gepresenteerd.
- Van 15 april tot 20 juni Ewout Oldenhuis stagiair bij het WI-SGP. De focus van zijn onderzoek betrof het ideologisch gehalte van verkiezingsprogramma's. Op 19 juni heeft hij door middel van een lunchlezing bij de Tweede Kamerfractie van de SGP de uitkomsten van zijn onderzoek gepresenteerd.

Voor administratieve ondersteuning van het Wetenschappelijk Instituut is in 2018 gebruik gemaakt van de dienstverlening van personeel dat in dienst is van de partij. De secretariële ondersteuning, alsook de donateurs- en abonnementenadministratie werd tot eind juni verzorgd door mevrouw mw. S.E. van der Elst-Vijfhuizen. Zij heeft ook de advertentiewerving voor het kwartaaltijdschrift *Zicht* behartigd. Per 11 juli 2018 zijn haar taken overgenomen door mevrouw B.B. van der Elst-de Weerd. Mevrouw drs. S. Paul-Cammeraat en mevrouw M. Westerhout hebben in 2018 zorg gedragen voor de financiële administratie en verslaglegging.

4. Publicaties

De Guido de Brès-Stichting heeft een overeenkomst gesloten met uitgeverij De Banier BV te Apeldoorn tot een meerjarige samenwerking bij het uitgeven en promoten van publicaties van het Wetenschappelijk Instituut. De uitgeverij heeft hiervoor de *ReflectorReeks* gecreëerd. In het verslagjaar zijn geen publicaties in deze serie verschenen. Wel heeft het bestuur besloten om de Guidolezing 'Geen aardse macht?' die op 16 november 2017 werd gehouden door mr. J.P.H. Donner, in brochurevorm aan alle donateurs toe te zenden. Verder heeft het wetenschappelijk instituut voor de SGP op een indirecte manier bijgedragen aan de uitgave van twee boeken die verschenen ter gelegenheid van het eeuwfeest van de partij. Omdat het bestuur geen invloed op ofwel zeggenschap heeft gehad over de inhoud van deze uitgaven, volgt hieronder slechts een korte impressie.

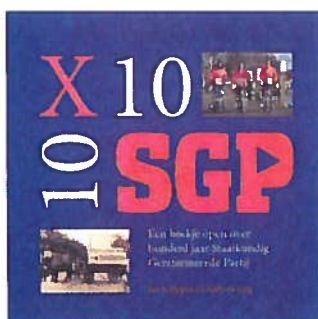
Mannen van Gods Woord. De Staatkundig Gereformeerde Partij 1918-2018

Het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen nam het initiatief voor deze bundel die acht wetenschappelijke essays bevat over belangrijke gebeurtenissen, beeldbepalende aspecten en ontwikkelingen in de geschiedenis van de Staatkundig Gereformeerde Partij. Op 18 april werd deze publicatie in Gouda gepresenteerd tijdens het symposium 'Waarheen met de SGP?'

In dit boek laten elf onafhankelijke kenners van de SGP zien wat voor partij zij was en is. Ze beschrijven de veranderingen en de constanten en laten zien hoe binnen de partij wordt omgegaan met tegenstellingen. Dat biedt een interessant beeld van

de SGP die in dit boek o.a. getypeerd wordt als een krasse knar, een knoestige eik en een partij van meebewegende stabiliteit. Voor leden die de partij van binnenuit kennen, is het soms een eyeopener om te lezen hoe buitenstaanders naar standpunten, kenmerken en vertegenwoordigers van de SGP kijken. De visie van de partij op de positie van de vrouw en de geografische herkomst van SGP-stemmers uit de zogenoemde Biblebelt of Refoband – en verschuivingen daarin – worden in afzonderlijke hoofdstukken besproken. Ook komt de vraag aan de orde of een theocratische partij die een regering wenst 'op de grondslag van de in de Heilige Schrift geopenbaarde ordening Gods', wel in de Nederlandse democratie past.

Het boek werd geredigeerd door Hans Vollaard en Gerrit Voerman. De bundel is uitgegeven door Uitgeverij Verloren te Hilversum en te koop via de webshop van de SGP.

10 x 10 SGP. Een boekje open over honderd jaar Staatkundig Gereformeerde Partij

Dit kijk- en leesboek geeft een impressie in honderdvoud van de Staatkundig Gereformeerde Partij (1918-2018). Vanuit tien invalshoeken hebben de auteurs, Addy de Jong en Jan Schippers, telkens tien beelden en tien wetenswaardigheden bij elkaar gebracht. Zo ontstaat een veelkleurig doorkijkje naar honderd jaar SGP, waarbij verrassende kanten voor het voetlicht worden gehaald. De aansprekende en afwisselende combinatie van beeld en tekst maakt

deze publicatie aantrekkelijk en toegankelijk voor iedere lezer die net dat beetje meer wil weten over de gevarieerde geschiedenis van de SGP, ook op lokaal en provinciaal niveau.

Het boek telt de volgende hoofdstukken: 10 fraaie verkiezingsposters; 10 verbluffende verkiezingsuitslagen; 10 vermakelijke cartoons; 10 markante speeches; 10 verrassende voorstellen; 10 lokale inkijkjes; 10 opmerkelijke citaten; 10 betekenissen van SGP; 10 bestuurders van SGP-huize en 10 prachtige foto's.

Tijdens de familiedag van de SGP d.d. 22 september in Arnhem is deze uitgave gepresenteerd. Kees van der Staaij nam het eerste exemplaar in ontvangst en zei daarbij dat hij dit stiekem misschien wel het leukste boekje vond dat in het jubileumjaar is uitgegeven. In de maand oktober is deze publicatie toegezonden aan alle donateurs van de Guido de Brès-Stichting.

Essay over de waarde van het leven

Op verzoek van de Hans van Mierlo Stichting (kenniscentrum D66) schreef de directeur een essay getiteld: 'Kosteneffectieve zorg: rechtvaardig en ethisch verantwoord'. Deze bijdrage is opgenomen in de essaybundel *Over medische ethiek gesproken. Bespiegelingen op leven, levenseinde en zorg* waarvan Daniel Boomsma de redactie verzorgde. Ook collega's van andere wetenschappelijke bureaus leverden een bijdrage aan dit boek, alsmede het Rathenau Instituut en wetenschappers verbonden aan o.a. de Vrije Universiteit Amsterdam en de Radboud Universiteit Nijmegen. Via de volgende link is de publicatie te downloaden: <https://vanmierlostichting.d66.nl/projecten/projecten-gedachtegoed/over-medische-ethiek-gesproken/>

100 stellingen bij 100 jaar Staatkundig Gereformeerde Partij

Op dinsdagmorgen 24 april 'timmerde' de directeur '100 stellingen bij 100 jaar SGP' op de torendeuren van de Grote Kerk te Dordrecht. De stellingen zijn geformuleerd door (oud) redacteurs van het tijdschrift *Zicht* met het oog op het uitlokken van discussie. Zij vertolken dan ook niet de opinie van het Wetenschappelijk Instituut of de redactie van het tijdschrift *Zicht*. Het hoofddoel van deze ludieke actie was het vragen van aandacht voor het bevorderen van studie, bezinning en gedachtewisseling in de achterban van de SGP. De stellingen bestrijken een breed palet aan politieke en maatschappelijke thema's en zijn als volgt te typeren:

- Ook al bestaat de SGP honderd jaar, de cultuur van de partij kenmerkt zich door relatief weinig politiek-inhoudelijk debat. Met het oog daarop bevatten veel stellingen een prikkelend denkdruwtje om te komen tot meer gedachtewisseling in de breedte van de partij.
- Ten opzichte van de hoofdstroom in de Nederlandse samenleving en politiek wordt de SGP met haar godsdienstige grondslag gezien als een buitenbeentje. Daarom is een deel van de stellingen bedoeld om buitenstaanders tot nadenken aan te zetten. Want iedere politieke visie is levensbeschouwelijk bepaald en ethisch gekleurd, dus niet neutraal.
- Ter vergroting van de feestvreugde dient een niet gering aantal ludieke stellingen, al was het maar om aan te tonen dat humor en orthodoxie in de SGP principieel samengaan.

Een geprint exemplaar van de stellingen is tegen vergoeding verkrijgbaar via het secretariaat.

5. Kwartaaltijdschrift *Zicht*

Zicht is het kwartaaltijdschrift van het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP. De oplage van dit magazine ligt rond de 1.000 exemplaren per editie. De opmaak en het drukwerk worden verzorgd door Grafisch centrum *De Toren* bv te Nijkerk.

De redactie vergaderde in 2018 drie maal, te weten op 28 maart, 26 september en 10 december. Per 31 december 2018 is de redactie van *Zicht* als volgt samengesteld:

- dhr. A. van Dijk MA te Veenendaal;
- ir. J. Maljaars te Woerden;
- dhr. B. Provoost MA te Amersfoort;
- drs. J.A. Schippers te Rotterdam, secretaris/eindredacteur;
- dr. K. van der Zwaag te Barneveld, voorzitter.

Per 1 augustus 2018 heeft mw. mr. C.A. van der Tang-Everse het redactielidmaatschap beëindigd. Zij wordt in januari 2019 opgevolgd door dr. J.O. van de Breevaart. Per 1 januari 2019 is de heer ir. J. Maljaars teruggetreden als redactielid. Hij wordt in de loop van 2019 opgevolgd door de heer H. Krooneman MA.

De redactie wordt ondersteund door een adviesraad, die als volgt is samengesteld: ing. J.J. van Burg MSc te Axel, mw. E. Abbey-van Doorn MA te Spijkenisse, mw. R.A. Hogendoorn-Heijboer te Boskoop, dhr. J.M. ten Hove MA te Alblasterdam; dr. ir. H. Kievit te Barneveld; drs. J.D. Veldman te Dordrecht en drs. P.J. Verheij RA te Alblasterdam. Verschillende leden van de adviesraad hebben de redactievergadering van 26 september bijgewoond.

In 2018 verscheen de 44e jaargang van *Zicht*, die drie gewone edities omvat en één speciale glossy. In deze jaargang zijn de volgende thema's aan de orde gesteld.

Nr. 1: Israël 70 jaar

In deze *Zicht*-special naar aanleiding van het 70-jarig bestaan van de Joodse staat Israël vergelijkt arabist drs. M.M.J. Janssen de positie van Jeruzalem in de joodse, christelijke en islamitische geschriften. Hij constateert dat de theologische claim van de islam op Jeruzalem als heilige stad voor de islam feitelijk gebaseerd is op één koranvers (soera) 17,1 waarin wordt gesproken over een nachtelijke tocht die Gods dienaar van de Kaaba in Mekka naar de 'verst verwijderde moskee' voerde. Janssen: 'De islamitische traditie plaatst deze nachtelijke reis van Mohammed in het jaar 621. De Arabische veroveraars bereikten Jeruzalem echter pas in 638, wat betekent dat er in 621 nog helemaal geen moskee was in Jeruzalem.' Hij concludeert dat vergeleken met het belang van Jeruzalem in de Joodse en christelijke heilsgeschiedenis de theologische aanspraken van de islam op Jeruzalem uiterst mager zijn. 'Vanuit theologisch perspectief kan men verdedigen dat het een misverstand is om de waarde van Jeruzalem binnen de drie monotheïstische godsdiensten gelijk te stellen. Het

is noodzakelijk om hier openlijk over te durven spreken als men het Palestijns-Israëlische conflict inderdaad wil oplossen.'

Prof. dr. Rob de Wijk: 'Israël heeft een serieus probleem'

De steun vanuit Europa voor de staat Israël brokkelt steeds verder af. Dat constateert prof. dr. Rob de Wijk, hoogleraar Internationale Betrekkingen en Veiligheid aan de Universiteit Leiden. Israël heeft een serieus probleem. De belangstelling voor het Israëlisch-Palestijnse conflict neemt af. 'Je merkt gewoon dat veel westerse landen hun vingers er niet meer aan willen branden', zo stelt hij in een interview in dit nummer. Volgens prof. De Wijk kan Israël daarom niet langer blijven doorgaan met het beroep op het verleden, dus bijvoorbeeld op de Holocaust. 'Ik weet dat dit erg gevoelig ligt en dat je dit eigenlijk niet mag zeggen. Het is niet politiek correct, maar ik zeg het toch: het argument raakt uitgewerkt. Het land bestaat inmiddels al 70 jaar en kan zich zo'n houding niet langer permitteren. Want doordat het argument slechts is geraakt, zullen steeds meer landen Israël gaan behandelen als een gewoon, normaal land dat geen bijzondere bescherming behoeft.'

Politisering internationaal recht problematisch

Het internationaal recht wordt volop ingezet in de politieke strijd tegen Israël. Dr. Matthijs de Blois, als Senior Fellow verbonden aan *thinc*. (The Hague Initiative for International Co-operation), betoogt dat de argumenten die door velen hierbij worden aangevoerd een zeer kritische benadering verdienen. 'Zij zien voorbij aan de juridische betekenis van de totstandkoming van de staat Israël op basis van het Palestina Mandaat uit 1922 met zijn unieke karakter. De blijvende juridische betekenis daarvan wordt meestal genegeerd.' De Blois stelt dat de onder het Mandatenstelsel van de Volkenbond verkregen rechten van het Joodse volk volgens artikel 80 lid 1 van het VN-Verdrag nog steeds gerespecteerd moeten worden. 'Samaria, Judea en Gaza zijn geen gewone bezette gebieden. We kunnen ze beter, gelet op de verhouding van Israël met de Palestijnse Arabieren, omstreden gebieden noemen. (...) Als Israël onderhandelingen aangaat met het leiderschap van de Palestijnse Arabieren is dat niet vanuit een positie waarin bij voorbaat vaststaat dat Israël geen enkel recht heeft op de omstreden gebieden, inclusief (Oost-) Jeruzalem, zoals velen lijken te suggereren.'

Nr. 2: Glossy 'SGP 100'

De SGP bestaat maar één keer 100 jaar. Om die reden sloegen de drie redacties van *De Banier*, *In Contact* en *Zicht* de handen ineen om een glossy samen te stellen. Naast een tijdbalk met in het oog springende feiten uit de partijhistorie bevat de glossy een aantal interviews, kernachtige citaten van SGP'ers, de ontwikkeling in het stemmental en rubrieken met andere interessante weetjes, zoals een aantal voorstellen waaruit blijkt dat de SGP haar tijd soms ver vooruit was. Een fleurige pagina met felicitatiememo's van politici van andere partijen maakt het geheel compleet. Namens het WI-SGP hebben vooral stagiair Sander Nipius en de wetenschappelijk medewerker Corry-Anne van der Tang veel werk verzet om deze glossy op tijd gereed te krijgen.

Nr. 3: Tolereren = discrimineren?!

Met de Algemene Wet Gelijke Behandeling (Awgb) heeft de overheid een wissel omgezet, stelt mr. dr. J.T. van den Berg, lid van de Tweede Kamer van 1986-2002. 'Vanaf toen werd de seculiere meerderheidsnorm leidend. Voorheen was de norm voor het samenleven in de wetgeving eeuwenlang gestempeld door het christendom. Met de Awgb werd dat radicaal overboord gezet.'

In een interview met het tijdschrift *Zicht* over tolerantie blikt het oud-Kamerlid voor de SGP terug op de omslag begin jaren 90: 'Bijbelse waarden over het huwelijk en het gezin werden in één keer aan de kant gezet als basis voor wetgeving. Dat bedoelde Groen van Prinsterer met zijn revolutiebegrip, namelijk de omkering van alle waarden. Al twee eeuwen geleden zei hij: Pas op, als liberalen de meerderheid hebben, is er geen verdraagzaamheid, maar gewetensdwang.'

Tolerantie: de laatste tiran

De katholieke filosoof dr. Theo de Wit schrijft in dit nummer van *Zicht* dat tolerantie zich van de deugd van duldzaamheid heeft ontwikkeld tot een politieke utopie. Hij citeert Alain Finkielkraut die tolerantie typeerde als 'de laatste tiran'. De liberale consensus van de laatste dertig jaar is het criterium waarmee de wereld en de geschiedenis wordt beoordeeld. Dit soort tolerantie verdraagt alleen zichzelf en is niet meer in staat tot een echte dialoog. De Wit stelt dat het op grond van het christelijke mensbeeld onmogelijk is om een scheidslijn in de samenleving te trekken tussen goede en slechte mensen, waarbij dan de christenen de goede en andersdenkenden de slechte zijn. Vandaag draait menig 'seculier' denkend mens dit om: gelovigen van allerlei slag verdienen ons (morele) wantrouwen, liberale seculieren zijn als enigen 'bij de tijd'. Op het punt van het zelfinzicht in onze feilbaarheid hebben vandaag vooral seculieren iets bij te leren. Maar dat wordt extra bemoeilijkt door de facebook-cultuur waarin ons geleerd wordt een façade van succes en morele voortreffelijkheid op te houden.'

Nr. 4: Marx, markt en moraal

Een fors deel van de studenten gaat gebukt onder prestatiedruk, onzekerheid en sociale pressie, nog vóórdat zij deelnemen aan het arbeidsproces. Dat schrijft dr. C.P. Boele, bestuursvoorzitter van de Hogeschool Arnhem-Nijmegen (HAN). In zijn bijdrage over studentenproblemen wijst Boele op diverse recente onderzoeken en rapportages die de laatste drie jaar zijn uitgebracht. Zo deed de *Radboud Universiteit* onderzoek naar het welzijn van studenten en constateerde dat maar liefst 57% van de studenten 'veel' of 'zeer veel' stressklachten ervaart. Het *Amsterdamse Bureau Studentenartsen* luidde vorig jaar ook de noodklok: ongeveer zes procent van de (100.000) Amsterdamse studenten denkt wel eens aan zelfmoord, één procent slikt daarvoor pillen.

Versplintering samenleving, pressie van sociale media

Volgens dr. Boele is er geen eenduidig beeld van de oorzaken: het heeft in elk geval te maken met de fragmentering in de maatschappij, waarin vele gebroken gezinnen bestaan, minder gepraat wordt thuis (als er al een thuis is). Daarnaast noemt hij de pressie van sociale media, van ouders die zo 'hoog' mogelijk onderwijs willen voor hun kinderen en de financiële druk. Boele wijst op drie dieper liggende oorzaken. Voorop gaat de invloed van het mensbeeld dat zelfontplooiing centraal stelt. Daarnaast leidt de ontkoppeling van economie en moraal tot eenzijdig efficiency-denken. Dit heeft een funeste uitwerking op het onderwijs, stelt Boele. 'Deze schadelijke tendens wordt versterkt door een perspectiefloos intellectueel klimaat dat verwarring scheidt.' Dr. Boele doet een appel op onderwijsbestuurders en beleidsmakers: 'Het is hoog tijd om van onderwijsbedrijven weer scholen te maken, waar het goed toeven is voor onzekere jonge mensen. Hoog tijd om te stoppen met het koketteren met modieuze en perspectiefloze (management)filosofische praatjes, ook in het christelijk onderwijs.'

Presentatie van de glossy 'SGP 100' bij de SGP-fractie in de Tweede Kamer te Den Haag.

6. Guido-conferenties

In het verslagjaar zijn zes presentaties, symposia of conferenties (mede) georganiseerd door het Wetenschappelijk Instituut. Hieronder volgt een korte impressie.

➤ Interactieve sessie 'Gezin in Nederland' (9 april te De Klomp)

In samenwerking met de Tweede Kamerfractie van de SGP werd op maandagmiddag 9 april in 'De Veenderhoeve' te De Klomp een interactieve sessie belegd over de vraag hoe een beoogd pro-family platform het belang van het gezin voor de Nederlandse samenleving beter en krachtiger naar voren kan brengen, met name in de richting van politici en beleidsmakers. Circa 25 deelnemers van verschillende organisaties en kerken namen hieraan deel.

➤ Symposium 'Waarheen met de SGP?' (18 april te Gouda)

Op woensdagavond 18 april werd – in samenwerking met het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen - in Hogeschool 'De Driestar' te Gouda het symposium gehouden: 'Waarheen met de SGP?'. Tijdens dit symposium werd de bundel *Mannen van Gods Woord. De Staatkundig Gereformeerde Partij 1918-2018* gepresenteerd. Prof. dr. Gerrit Voerman (directeur DNPP) presenteerde de bundel. Co-redacteur dr. Hans Vollaard (Universiteit Utrecht) legde het publiek een prikkelende vraag voor: 'Zou de SGP haar getuigenis niet beter aan de kerken kunnen overlaten?'. Kees van der Staaij reageerde dat bij de SGP besturen en belijden samen op gaan. Prof. dr. Maarten Kater bepleitte ruimhartigheid en het belang van innerlijke vernieuwing bij SGP'ers. Maaïke van Houten (journalist bij dagblad *Trouw*) bepleitte het behoud van authenticiteit en zelfrelativering van de SGP omdat zij daarin belangrijke kansen ziet voor de partij om relevant te blijven, zowel voor de eigen achterban als voor de parlementaire democratie. Circa 100 deelnemers namen deel aan het symposium.

➤ Boekpresentatie '10x10 SGP' (22 september te Arnhem)

In samenwerking met uitgeverij *De Banier* vond een korte bijeenkomst plaats tijdens de familiedag van de SGP in het Openluchtmuseum te Arnhem ter gelegenheid van de verschijning van het boekje *10x10 SGP*. Voor een gehoor van circa 45 bezoekers presenteerden de auteurs Addy de Jong en Jan Schippers hun boek. Kees van der Staaij reageerde op de inhoud. Buiten werd een verzameling van historische en recente SGP-verkiezingsaffiches ten toon gesteld. Een aantal daarvan staan ook in dit jaarverslag afgebeeld.

➤ Internationale conferentie 'Family First' (26 oktober te Doorn)

In samenwerking met de Stichting Vormingsactiviteiten in Oost-Europa, de Tweede Kamerfractie SGP, de Eurofractie SGP en de SGP-jongeren werd eind oktober de zesde internationale conferentie van de SGP belegd, met als thema *Family First - Towards a positive family policy*. 's Morgens werd een prayer breakfast gehouden. Peter Schalk, dr. Kees Boele en Sofieke van Olst voerden kort het woord. Hierna werd een bezoek aan Huis Doorn

gebracht. Het middagprogramma werd met een Bijbelstudie geopend door hoofdbestuurlid ds. M. Klaassen. Daarna sprak mevrouw Birgit Kelle (*New Women for Europe*) uit Duitsland over positieve framing van het gezin en het praktische belang van een goed gezinsleven voor het geheel van de samenleving. Vervolgens werden vier workshops verzorgd: 1. Eline Nieuwland-van den Bosse (Over gezin en economie), 2. Maria de Jong (Over vrijheid van ouders en belangen van de kinderen), 3. Gert Jan Kloens (Over huwelijk, relatie en gezin) en 4. Pieter Moens & Leo van Doesburg (Over vrijheid van onderwijs en seksuele educatie). Bert-Jan Ruissen sloot het middagdeel af met een statement over het gezin in Europa.

Het avondprogramma bestond uit een lezing door Antoine Renard uit Frankrijk (FAFCE) over de vraag waarom we moeten opkomen voor het gezin in onze samenleving. Daarna volgde een afsluitend paneldebat waaraan naast de inleider Jovo Martinovic, Mariska Orbán-de Haas en Kees van der Staaij deelnamen. Met de buitenlandse gasten werd op zaterdag o.a. het gemeentehuis in Barneveld bezocht waar Jan Top namens de SGP-fractie een toelichting gaf op haar visie op het gemeentelijk beleid voor gezinnen en jongeren. De zesde internationale conferentie telde ongeveer 95 deelnemers, waarvan er zo'n 25 uit het buitenland kwamen.

➤ **Studiedag 'Reformatorisch Populisme' (2 november 2018 te Dordrecht)**

Op 2 november werd samen met het *Dutch Biblebelt Studies Network* in de Trinitatiskapel te Dordrecht een studiedag belegd over de staatkundig-gereformeerde politiek en haar relatie tot de Nederlandse kiezer. Met recente opbrengsten van het academische onderzoek naar populisme werd de SGP onder de loep genomen. Zijn de bevindelijk gereformeerden inderdaad een tikkeltje populistisch, zoals VVD-leider Mark Rutte zich eens openlijk afvroeg? Sprekers waren prof. dr. Fred van Lieburg (inleiding), prof. dr. Peter Achterberg (Religie en populisme), dr. André Krouwel (SGP-kiezers en populisme), dr. Ernst van den Hemel (De SGP en de culturalisering van het christendom) en mr. Dirk Vergunst (tweede Biblebeltlezing). Het SGP-Tweede Kamerlid dr. Roelof Bisschop nam deel aan het paneldebat waarmee de studiedag werd afgesloten. Circa 50 personen namen hieraan deel. De bijdragen van de sprekers worden deels opgenomen in de bundel *Theocratie en Populisme* (uitgeverij De Banier, Apeldoorn). Publicatie hiervan wordt in het voorjaar van 2019 verwacht.

➤ **Guidolezing 'Opnieuw uitgedaagd' (13 november te Woerden)**

Zo'n 60 deelnemers kwamen in Kasteel Woerden luisteren naar de Guidolezing 2018 die werd uitgesproken door mevrouw dr. A.A. Kluveld, historicus, als universitair hoofddocent verbonden aan de Universiteit Maastricht. De tekst hiervan wordt in het voorjaar van 2019 uitgegeven in brochurevorm en beschikbaar gesteld aan alle donateurs van de stichting.

7. Communicatie

Het Wetenschappelijk Instituut wil bekendheid geven aan zijn activiteiten en publicaties. Ter gelegenheid van een conferentie, de verschijning van een publicatie of een editie van het tijdschrift *Zicht* zijn persberichten verzonden. Ook wordt gebruik gemaakt van sociale media om het publiek te informeren over onze activiteiten en publicaties. Via aankondigingen en bijdragen in het ledenmagazine *De Banier* is de SGP-achterban op de hoogte gehouden. Daarnaast is in het verslagjaar zes keer een digitale nieuwsbrief verzonden. Via de website *wi.sgp.nl* kunnen personen zich aanmelden voor toezending van de digitale nieuwsbrief. De meeste publicaties van het Wetenschappelijk Instituut, waaronder alle vorige jaargangen van *Zicht*, zijn via het digitale documentatiebeheersysteem van Digibron toegankelijk (www.digibron.nl).

Opiniebijdragen, artikelen en persberichten

In onderstaand overzicht staan persberichten, berichten in de media over het WI-SGP en opiniebijdragen aan kranten en tijdschriften van het WI-SGP weergegeven.

<i>Datum</i>	<i>Auteur</i>	<i>Titel</i>	<i>Medium</i>
12 januari	Corry-Anne van der Tang	'De SGP bestaat 100 jaar'	<i>Nieuwsbrief WI SGP</i>
26 januari	Jan Schippers	De euro stinkt (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
16 februari	Jan Schippers	Belasten naar draagkracht	<i>Blog Wi-SGP</i>
22 februari	Corry-Anne van der Tang	Pyeongchang	<i>Blog Wi-SGP</i>
27 februari	Wi-SGP	Waarheen met de SGP? (aankondiging)	<i>Website Wi-SGP</i>
1 maart	Jan Schippers	De schuldenberg	<i>Blog Wi-SGP</i>
2 maart	Jan Schippers	Lees Tien Geboden eens van achteren naar voren (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
8 maart	Corry-Anne van der Tang	Nieuwsbrief WI SGP	<i>Nieuwsbrief WI SGP</i>
17 maart	Jan Schippers	Goede rentmeester overbrugt kloof tussen mens en natuur	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
17 maart	Kerkredactie	Amsterdam verzint list om gebedsoproep moskee te blokkeren	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
26 maart	Jan Schippers	Referendum	<i>Blog Wi-SGP</i>
27 maart	Jan Schippers	Nieuwe Zicht: Israël 70 jaar	<i>Persbericht Wi-SGP</i>
29 maart	Corry-Anne van der Tang	Nieuwsbrief WI SGP	<i>Nieuwsbrief WI SGP</i>
Maart	Koos-Jan de Jager	Een mystiek volkje: honderd jaar SGP	<i>Transparant</i>
4 april	Jan Schippers	Getob over topsalarissen (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
6 april	Sjoerd Mouissie e.a.	Hulporganisaties verbaasd over alliantie SGP	<i>Nederlands Dagblad</i>
7 april	Jakko Gunst	SGP hoopt dat netwerkorganisatie stem van gezin nog beter vertolkt	<i>Reformatorisch Dagblad</i>

9 april	Pim van den Dool	SGP wil pro-family netwerk voor het traditionele gezin	<i>NRC-Handelsblad</i>
10 april	Aaldert van Soest	Geef gezin dezelfde aandacht als klimaat	<i>Nederlands Dagblad</i>
10 april	Toine Heijmans	Kopzorgen voor gelovigen: de teloorgang van het gezin	<i>De Volkskrant</i>
19 april	Addy de Jong	Nieuwe boeken over de SGP	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
20 april	Gerard Beverdam	Je vingers branden aan Gaza. Wie?	<i>Nederlands Dagblad</i>
20 april	Ariejan Korteweg	De SGP bestaat 100 jaar, maar ook hun achterban is één click verwijderd van porno en onnozele series	<i>De Volkskrant</i>
21 april	Piet H. de Jong	Liever SGP-vrouw dan D66-man	<i>Nederlands Dagblad</i>
21 april	Wilma Kieskamp	SGP-denktank wil meer vrouwen op de kieslijst	<i>Trouw</i>
21 april	Wilma Kieskamp	Bij de 100-jarige SGP is heel veel én opvallend weinig veranderd	<i>Trouw</i>
23 april	Gerard Vroegindeweyj	SGP worstelt weer met vrouw	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
24 april	Addy de Jong	100 stellingen van de SGP: Geen tijdloze tijdredes a.u.b.	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
25 april	Ariejan Korteweg	Zelfs op jubileumviering heeft de SGP het over de partijkoers	<i>De Volkskrant</i>
27 april	Piet de Jong	Zo onveranderlijk is de SGP nu ook weer niet	<i>Nederlands Dagblad</i>
9 mei	Jan Schippers	Marx terug in Trier (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
27 mei	Klaas van der Zwaag	Christendom kan zonder conservatisme	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
Mei	Koosjan de Jager e.a.	Zeventig jaar Israël (o.a. interview met Jan Schippers)	<i>Transparant</i>
5 juni	Addy de Jong	Vrouwenkiesrecht bij de confessionelen: geen moeders in de Kamer	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
13 juni	Jan Schippers	Hoeveel democratie kan een mens verdragen? (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
18 juli	Jan Schippers	Seculier selfisme (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
29 juli	Sid Lukassen	Pleidooi voor de levensfelheid (reactie op column d.d. 18 juli in <i>Reformatorisch Dagblad</i>)	<i>The Post Online</i>
5 september	Jan Schippers	Bizarre belastingklucht (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
15 september	Hilde Westerman-Dannenberg	Maak van het debat over ethische dilemma's geen luchtfietsrij (opinieartikel)	<i>Trouw</i>
22 september	Piet H. de Jong	'SGP is geen museumstuk'	<i>Nederlands Dagblad</i>
26 september	Hilde Westerman-Dannenberg	Zoektocht naar gezamenlijk moreel kompas kansloos	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
5 oktober	Gerard Beverdam	De megafoon van de mannenbroeders	<i>Nederlands Dagblad</i>
10 oktober	Jan Schippers	Onmatige gelijkheid (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>

11 oktober	Wi-SGP	Oud-Kamerlid Van den Berg: 'Awgb werkt als knellend keurslijf'	<i>Persbericht Wi-SGP</i>
12 oktober	Wim de Vries	Klimaatverandering vraagt dringend om maatregelen	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
13 oktober	Piet H. de Jong	Zware kritiek op 'sociaal conservatisme' van SGP	<i>Nederlands Dagblad</i>
25 oktober	Piet H. de Jong	Essay: De politieke arena als theater	<i>Nederlands Dagblad</i>
26 oktober	Addy de Jong	SGP verliest niet snel stemmen aan PVV	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
26 oktober	Gijsbert Wolvers	„Christen moet opstaan voor traditionele gezin”	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
30 oktober	Jan Schippers	Buitenaardse types domineren gezinsdebat (gastcolumn)	<i>Nederlands Dagblad</i>
30 oktober	Jan van Reenen	Hulp aan christelijk onderwijs in Oost-Europa	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
Oktober	Arie van der Vlies	Interview over internationale conferentie SGP	<i>Gezinsgids</i>
2 november	Mariska Orbán	'Het gezin moet op de Europese agenda'	<i>Katholiek Nieuwsblad</i>
2 november	Sjoerd Mouissie	Voor weinig SGP'ers is PVV een alternatief	<i>Nederlands Dagblad</i>
2 november	Piet H. de Jong	Politicooloog André Krouwel: 'De SGP is wel rechts, maar niet populistisch'	<i>Nederlands Dagblad</i>
2 november	Piet H. de Jong	Misschien is de SGP toch een beetje populistisch	<i>Nederlands Dagblad</i>
2 november	Mr. Dirk Vergunst	De SGP is een populistische partij	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
2 november	Piet H. de Jong	Commentaar: SGP in de gevarezone met anti-islamcampagne	<i>Nederlands Dagblad</i>
13 november	Ewart Bosma, Johan van den Brink, Arwin van Buuren en Arnold Weggeman	Feiten doen er bij de SGP wel degelijk toe	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
14 november	Jan Schippers	Opschalen of strepen trekken (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
17 november	Mirjam Roukema	Postmoderne mens wil doe-het-zelfpaspoort	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
14 december	Addy de Jong	Cultuurchristendom schiet tekort, maar kan wel benut worden	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
15 december	Chris Klaasse en Anne Vader	„Christendom zonder wortel verdort”	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
15 december	Auke van Eijdsen	Baudet (FvD): Kerkdienst is centrum voor GroenLinks-activisme	<i>Nederlands Dagblad</i>
December	Jan Schippers	Geen taboe meer op discussie over multiculturele samenleving	<i>Profetisch Perspectief</i>
19 december	Jan Schippers	Theocratische kerststemming (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
December	Jan Schippers	Nieuwsbrief WI-SGP	<i>Nieuwsbrief WI-SGP</i>

Lezingen en debatten

De directeur en wetenschappelijk medewerker hebben in 2018 de volgende 14 lezingen en debatbijdragen verzorgd.

Datum en plaats	Onderwerp	Spreker	Organisator
14 februari, Utrecht	Grondslaglezing over artikel 36 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis	Jan Schippers	CSFR-dispuut <i>Sola Scriptura</i> , Utrecht
15 februari, Apeldoorn	Paneldebat over belastingdruk eenverdienersgezinnen	Corry-Anne van der Tang	Family7
23 februari, Leuven (België)	SGP-visie op het Nederlandse euthanasiebeleid	Jan Schippers	Faculteit Kerkelijk Recht, Katholieke Universiteit Leuven
27 februari, Nieuwkoop	Regeert God of het volk?	Jan Schippers	SGP kiesvereniging Nieuwkoop
8 maart, Rotterdam	Paneldebat over combinatie werk en zorg in het gezin (t.g.v. internationale vrouwendag)	Jan Schippers	Vrouwencomité Rotterdam
21 maart, Apeldoorn	Paneldebat over uitslagen gemeenteraadsverkiezingen	Jan Schippers	Family7
23 mei, Woerden	Voltooid leven	Jan Schippers	SGP afdeling Woerden
26 mei, Dordrecht	Christendom en conservatisme	Jan Schippers	Vereniging Protestants Nederland
7 juni, Groningen	Dekselse dilemma's bij duurzaamheid	Jan Schippers	CSFR-dispuut <i>Yir at Adonay</i> , Groningen
4-6 juli Caïro, (Egypte)	Christian Youth in a Secular Society	Corry-Anne van der Tang	VOE-SGP en Center for Arab-West Understanding
25-28 juli, Kiev (Oekraïne)	Compromise: Fragile Umbrella or Solid Roof?	Jan Schippers	VOE-SGP, BCD en CDU
29 augustus, Bunnik	VVD en SGP: duet of duel?	Jan Schippers	TeldersStichting (VVD)
30 oktober, Amersfoort	Genderneutraliteit in het onderwijs	Jan Schippers	Calvijnschool Amersfoort
28 november, Buren	Het economische zonnetje schijnt lekker...	Jan Schippers	Protestants Christelijke Groepering Buren

Website

Het Wetenschappelijk Instituut beheert een eigen website: <https://wi.sgp.nl>. De website wordt actueel gehouden door regelmatig (opinie)artikelen te plaatsen, persberichten en nieuwe publicaties. In het voorjaar is door het WI-SGP een *Youtube*-kanaal aangemaakt, waarop inmiddels twee uitzendingen van *Family7* staan en twee filmpjes over het WI-SGP gemaakt door Cees van der Wal.

Vrijwel alle publicaties van het Wetenschappelijk Instituut zijn via het digitale documentatiebeheersysteem van Digibron toegankelijk (www.digibron.nl). Digibron is ontwikkeld door de Erdee Media Groep. In deze database kan op trefwoord worden gezocht binnen alle uitgaven van het Wetenschappelijk Instituut, te vinden onder

'brochures SGP'. Zo kan snel worden vastgesteld of over een bepaald onderwerp ooit iets door het WI-SGP is gepubliceerd. Op deze wijze kunnen mensen op gemakkelijke wijze kennisnemen van de uitgaven van het Wetenschappelijk Instituut. De database is ook toegankelijk via onze website *wi.sgp.nl*. In Digibron zijn ook alle (oude en recente) jaargangen van het kwartaaltijdschrift *Zicht* te vinden en te doorzoeken. De lopende jaargang zal met een tijdsvertraging van circa een jaar op het internet worden geplaatst.

Externe contacten

Namens het Wetenschappelijk Instituut onderhouden de directeur en de wetenschappelijk medewerker contacten met diverse organisaties, waaronder het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen, de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, de Raad van State, het Sociaal en Cultureel Planbureau, het Centraal Planbureau, de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, alsook diverse wetenschappelijke instituten van andere politieke partijen.

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste externe contacten en netwerkactiviteiten die door de directeur en/of de wetenschappelijk medewerker in het verslagjaar zijn onderhouden of bijgewoond.

<i>Datum en plaats</i>	<i>Omschrijving</i>
25 januari, Gouda	Transatlantic Christian Council; lezing mevrouw Gabriële Kuby
6 februari, Den Haag	Overleg met Eerste Kamerfractie SGP
13 februari, Den Haag	Presentatie initiatief nota over Europese Unie, Tweede Kamerfractie SGP
12 maart, Amsterdam	Overleg initiatiefgroep biografie Groen van Prinsterer
15 maart, Den Haag	Overleg met Netherlands Water Partnership en WI's gelieerd aan CDA, PvdA en VVD.
16 maart, Amsterdam	Studiebijeenkomst van het Centrum voor Recht en Religie, Vrije Universiteit
19 april, Hardinxveld	Platform Waarden en Normen
21 april, Nieuwegein	Partijdag SGP
23 april, Amersfoort	Overleg over thema embryo-ethiek met EMG, NPV, VBOK en WI-CU.
24 april, Dordrecht	Presentatie 100 stellingen bij 100 jaar SGP Jubileumviering SGP in de Grote Kerk
14 mei, Amsterdam	Overleg initiatiefgroep biografie Groen van Prinsterer
25-26 mei, Valencia (Spanje)	Congres Europese Federatie 'One of Us'
31 mei, Den Haag	Groenkring, Tweede Kamerfractie SGP
18 juni, Den Haag	Bijeenkomst in Tweede Kamer over donut-economie, met inleiding door mevrouw Kate Raworth
11 juli, Sliedrecht	Overleg stuurgroep Pro Family Platform
16 juli, Rotterdam	Brainstormsessie met SGP-jongeren
10 september, Amsterdam	Overleg initiatiefgroep biografie Groen van Prinsterer

11 september, Den Haag	Overleg met Tweede Kamerfractie SGP
12 september, Den Haag	Deelname met WI's gelieerd aan CDA, D66, PvdA, en VVD aan de Prinsjesdag PubQuiz
22 september, Arnhem	Familiedag SGP
23 november, Den Haag	Studiebijeenkomst Netherlands Water Partnership
28 november, Amsterdam	Overleg initiatiefgroep biografie Groen van Prinsterer

Netwerken

In 2018 participeerde de Guido de Brès-Stichting in de volgende netwerkorganisaties:

- Sallux (ECPM Foundation);
- Duurzaamheidsoverleg Politieke Partijen;
- Platform Waarden en Normen;
- Platform Zorg voor leven;
- Pro Family Platform (in oprichting);
- European Federation 'One of Us'.

Wetenschappelijke biografie Groen van Prinsterer

De directeur neemt deel aan de initiatiefgroep, bestaande uit historici en leden van CDA-, CU- en SGP-huize, die zich ten doel stelt het onderzoek en de publicatie van een wetenschappelijke biografie over Groen van Prinsterer (1801-1876) te realiseren.

Advisering SGP

Voor raadsleden en statenleden van de SGP fungeert het Wetenschappelijk Instituut als adviseur bij specifieke, principiële of beleidsmatige vraagstukken. De wetenschappelijk medewerker en directeur participeren in het overleg van het internationaal secretariaat van de SGP.

8. Organisatie

Ook intern, binnen het verband van de partij, was het Wetenschappelijk Instituut actief. De directeur participeert in het Management Team van het SGP-bureau. De bestuursvoorzitter en de directeur participeren in de strategiecommissie van de SGP die vijf keer per jaar bijeenkomt. Dit beraad begeleidt de uitvoering van het partijbrede Integraal Strategisch Beleidsplan voor de periode 2018-2022.

In 2014 heeft de partij besloten tot oprichting van een Bestuurdersvereniging voor vertegenwoordigers van de SGP in gemeenteraden, provinciale staten en waterschappen. Er is informeel overleg met de beleidsadviseur van deze vereniging, zodat de dienstverlening vanuit het partijbureau zo doelmatig en doeltreffend als mogelijk georganiseerd kan worden. Daarnaast vonden afstemmingsvergaderingen plaats met besturen en personeel van de andere geledingen binnen de SGP, waaronder de fractie in de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Voor de interne ondersteuning van de werkzaamheden van het Wetenschappelijk Instituut is gebruik gemaakt van de diensten van het SGP-bureau. Het betreft hier in het bijzonder de financiële administratie, het beheren van de adressenbestanden van de donateurs en de abonnees van *Zicht* en het verzenden van publicaties die via de webshop zijn besteld.

De Guido de Brès-Stichting beschikt over een bibliotheek. De boeken, brochures en tijdschriften die daarin zijn opgenomen zijn onmisbaar voor het onderzoek. Jaarlijks worden nieuwe boeken aangeschaft, maar ontvangt het Wetenschappelijk Instituut ook boeken van uitgevers en particulieren.

9. Financiën – Jaarrekening is nog niet gereed

Onderstaand overzicht toont de staat van baten en lasten over het afgelopen boekjaar. De inkomsten uit abonnementen, donaties en giften zijn licht teruggelopen. Daar staan hogere inkomsten uit verkoop van publicaties tegenover. Ook de nabetaling over 2017 van de overheidssubsidie valt hoger uit dan verwacht. De personeelskosten zijn aanmerkelijk lager dan begroot door de ontstane vacature. Hierdoor resteert een positief exploitatieresultaat.

Baten (in €)	Begroting 2018	Jaarrekening 2018
Abonnementen Zicht	14.400	14.013
Donaties en giften	13.000	12.548
Overige inkomsten	5.800	7.668
Overheidssubsidie	160.500	165.892
Partijbijdrage	20.000	20.000
Totaal baten	213.700	220.158

Lasten (in €)	Begroting 2018	Jaarrekening 2018
Personeelskosten	143.419	130.682
Doorbelaste kosten	9.331	9.720
Vergaderkosten	12.500	9.774
Bureaunkosten	13.650	10.479
Publiciteitskosten	34.800	34.898
Totaal lasten	213.700	195.553
<i>Resultaat</i>	0	24.605

Resultaatbestemming

Het exploitatieresultaat in het boekjaar 2018 € 24.605 (positief). Dit bedrag wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Vermogen en balans

De omvang van het eigen vermogen van de Stichting bedraagt per 31 december 2018 € 82.587. Hieronder staat de samengevatte balans van de Stichting per ultimo 2018 weergegeven. Ter vergelijking is de balans per ultimo 2017 vermeld.

Activa (in €)	31 december 2017	31 december 2018
Vaste activa	0	631
Vorraden	75	165
Vorderingen	66.400	100.339
Liquide middelen	13.888	7.954
Totaal activa	80.363	109.089

Passiva (in €)	31 december 2017	31 december 2018
Stichtingskapitaal	45	45
Algemene reserve	32.938	57.542
Continuïteitsreserve	25.000	25.000
Te betalen bedragen	22.380	26.501
Totaal passiva	80.363	109.089

10. Donateurs en abonnees

Het aantal donateurs en vrienden van de Guido de Brès-Stichting is in 2018 per saldo met 14 personen toegenomen, van 338 naar 352 (+ 4%). Het aantal losse abonnementen op het kwartaalblad *Zicht* vertoont een daling van 12 (-/- 3½%) ten opzichte van het vorig jaar en bedraagt nu 328. De bijdragen van donateurs en abonnees vormen ongeveer tien procent van onze jaarlijkse inkomsten en verruimen de mogelijkheden van het WI-SGP om activiteiten te ontplooiën.

Ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de SGP is een speciale flyer gemaakt ten behoeve van de werving van donateurs en abonnees. Deze is bijgevoegd bij de glossy 'SGP 100' die aan alle partijleden is toegestuurd.

WORD NÚ GUIDO DONATEUR...

Het steunen van het werk van de stichting is een diepte-investering in de SGP. De vruchten van de inspanningen om inzicht te verwerven en visie te ontwikkelen worden pas op langere termijn geoogst. Met het oog hierop is steun door leden en vertegenwoordigers van de SGP onontbeerlijk. Daarvoor is een ruim potentieel beschikbaar, want de SGP telt inmiddels ruim 30.000 leden. Uiteraard zijn

NEEM NÚ EEN ABONNEMENT...

personen die geen lid zijn van de SGP ook van harte welkom als donateur of vriend van de Stichting.

De ontwikkeling in het aantal donateurs en abonnees, alsook het aantal bezoekers van de door het WI (mede) georganiseerde conferenties staan in het volgende overzicht weergegeven.

Overzicht aantallen donateurs, abonnees en deelnemers aan conferenties 2007-2018

Categorie	2007	2009	2011	2013	2015	2016	2017	2018
Guido-donateurs (incl. vrienden)	215	245	289	321	328	366	338	352
Abonnees <i>Zicht</i>	439	426	358	435	355	372	340	328
Totaal ontvangers <i>Zicht</i>	722	708	695	809	726	787	718	715
Bezoekers conferenties	275	475	500	200	350	300	675	375

11. Uitleiding

Het achter ons liggende jaar stond in het teken van het 100-jarig bestaan van onze partij, de SGP waaraan de Guido de Brès-Stichting is gelieerd. De doordenking van het beginsel van gereformeerde staatkunde en de noodzaak van een krachtige doorwerking van het Bijbelse beginsel in de dagelijkse praktijk van volk en regering is altijd een samenbindend element geweest op de kiesverenigingen en binnen de afdelingen van de SGP. Vanuit een christelijk-historisch verstaan van het bijzondere karakter van de band tussen God, Nederland en Oranje, alsook de beoogde samenwerking tussen kerk, overheid en samenleving, hebben SGP-leden, -kiezers, en -volksvertegenwoordigers zich gericht op het behoud van een christelijke samenleving.

De Guido de Brès-Stichting wil in die traditie bijdragen aan de doordenking van de vragen van onze tijd, zoals rond embryo-ethiek. Deze taak en roeping is er niet makkelijker op geworden doordat onze samenleving door en door gesecculariseerd is. Reeds in *Ongeloof en Revolutie* leert Groen van Prinsterer (1801-1876) ons dat een publieke orde die op atheïstisch beginsel berust door de verkondiging van de levende God wordt verstoord en bedreigd. In de Guido-lezing van november 2018 heeft dr. A.A. Kluvelde ons hiervan voorbeelden gegeven en gewezen op de radicale inzet van de moderne mens om af te rekenen met alles wat God in de scheppingsorde aan de mensheid heeft gegeven. Dat hoeft ons natuurlijk niet te verbazen als we bijvoorbeeld de Brief van Judas lezen. De daarin gestelde vraag naar het onderscheid tussen invoelendheid en strengheid heeft een relatie met de vraag naar de betekenis van gewetensvrijheid en tolerantie, zoals aan de orde gesteld in de herfsteditie van *Zicht*.

Het bestuur is verheugd dat voor 2019 de personele bezetting van ons instituut weer voltallig mag zijn en we verwachten daarom ook dit jaar met Gods hulp en zegen dienstbaar te zijn aan de partij en de samenleving.

Dr. ir. J.S. van den Brink, *secretaris*

drs. J.A. Schippers, *directeur*

Guido de Brès-Stichting
Wetenschappelijk Instituut voor de SGP

Dinkel 7
3069 HB ROTTERDAM
Telefoon 010 - 7200 785
E-mail: wi@sgp.nl
Internet: <https://wi.sgp.nl>

Financieel jaarverslag vereniging SGP-jongeren

Hierbij vindt u het rapport betreffende de jaarrekening over het jaar 2018 van de vereniging SGP-jongeren, statutair gevestigd te Rotterdam. Achtereenvolgens zijn in dit rapport de volgende stukken opgenomen.

- Toelichting op de jaarcijfers 2018
- Balans per 31 december 2018
- Staat van Baten en Lasten 2018
- Grondslagen
- Specificatie van de Balans
- Specificatie van de Staat van Baten en Lasten 2018
- Controleverklaring
- Bijlagen:
 - o Specificatie van Staat van Baten en Lasten 2018 per commissie
 - o Begroting 2019
 - o Begroting 2019 per commissie

Toelichting op de jaarcijfers

Algemeen

Statutaire doelstelling

Volgens artikel 2 van de statuten heeft de vereniging tot doel het bevorderen van de studie der politieke en maatschappelijke vraagstukken in nationaal en internationaal verband, daarbij uitgaande van de beginselen der Staatkundig Gereformeerde Partij.

SGP-jongeren is feitelijk en statutair gevestigd op Dinkel 7, 3068 HB te Rotterdam, en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 40348001.

Bestuur

Op 31 december 2018 bestond het bestuur van de vereniging uit de volgende personen:

Bestuur:

Willem Pos, voorzitter
Anne-Ruth Overduin-Voogt, vicevoorzitter
Joseffien Verschuure, secretaris
Kees Boer, penningmeester
Pieter Meljers, politiek bestuurslid
Maarten van Nieuw Amerongen, politiek bestuurslid
Dirk van Horssen, bestuurslid communicatie
Arie Rijnveld, bestuurslid leden & lokaal
Jos van de Breevaart, bestuurslid organisatie & relaties

Uitkomsten 2018

Het resultaat van 2018 is slechter dan begroot en ook verslechterd ten opzichte van 2017. Het jubileumjaar van de SGP zorgde voor hogere kosten. De verkoop van het jubileumboek bleef achter op de begroting. Ook vielen de opbrengsten van advertenties lager uit dan begroot. Wel vielen diverse kosten lager uit dan begroot.

Lidenaantallen en subsidie

De subsidiemiddelen zijn voor een groot deel afhankelijk van het aantal betalende leden in de leeftijd tot en met 27 jaar. De subsidiebedragen waren in 2016, 2017 en 2018 respectievelijk 3.407, 3.302 en 3.205.

Giften

Gedurende het boekjaar 2018 zijn er geen giften ontvangen groter dan € 4.500,- en ook geen anonieme giften groter dan € 1.000,-.

Schulden

Gedurende het boekjaar 2018 zijn er geen schulden aangegaan groter dan € 25.000,-.

Begroting 2019

In de begroting 2019 is qua activiteiten en de uitgaven daarvan de lijn van de afgelopen jaren doorgezet. Wel is hierbij rekening gehouden met de volatiliteit van de subsidie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Door contributieverhoging is geprobeerd hiervan minder afhankelijk te zijn. Ook zijn de personeelskosten door een structurele besparing lager begroot dan voorgaande jaren.

Rotterdam, februari 2019

JAARREKENING 2018

EN

BEGROTING 2019

SGP-jongeren

BALANS PER 31 DECEMBER 2018
in euro's, na resultaatbestemming

	<u>31 dec 2018</u>	<u>31 dec 2017</u>
<u>ACTIVA</u>		
Inventaris en automatisering	1.075	714
Vorderingen		
Compensatie jongerendag 2016	-	17.000
Nog te ontvangen subsidie Binnenlandse Zaken	29.680	21.729
Overige vorderingen en overlopende activa	13.036	7.962
Rekening-courant SGP	23.201	32.400
Liquide middelen	38.559	54.482
	<u>105.551</u>	<u>134.287</u>
 <u>PASSIVA</u>		
Kapitaal	8.977	8.977
Bestemmingsreserve activiteiten	48.218	54.866
Bestemmingsreserve lokale commissies	<u>27.691</u>	<u>27.624</u>
	84.886	91.467
Voorzieningen		
Voorzieningen grootschalige activiteiten	-	17.000
Kortlopende schulden		
Rekening-courant WI	-	1.812
Overige schulden en overlopende passiva	20.665	24.008
	<u>105.551</u>	<u>134.287</u>

SGP-jongeren

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018

in euro's

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
BATEN			
Contributies en Lidmaatschappen	31.304	31.500	30.305
Giften/collecten	5.606	6.200	8.202
Abonnementen	14.663	16.300	14.894
Advertenties	3.791	15.000	10.322
Verkoop PR-materiaal/Spons./Boeken ed	4.394	13.100	2.063
Standverhuur/overige opbrengsten	75	900	76
Subsidie Binnenlandse zaken	95.286	98.500	114.222
Bijdrage SGP	7.500	7.500	5.000
Lokale Commissies	25.320	9.500	34.664
Compensatie jongerendag 2016	-	-	17.000
TOTAAL BATEN	187.939	198.500	236.748
LASTEN			
Totaal Personeel	59.759	62.060	65.850
Totaal Afschrijvingskosten	179	750	-
Totaal Kantoorkosten	2.886	4.400	3.815
Totaal Algemeen	25.953	33.500	18.911
Totaal Publiciteit	80.490	96.630	96.496
Totaal Lokale Commissies	25.253	-	24.574
TOTAAL LASTEN	194.520	197.340	209.645
SALDO	-6.581	1.160	27.103
Resultaatbestemming:			
Bestemmingsreserve activiteiten	-6.648	1.160	17.013
Bestemmingsreserve lokale commissies	67		10.090
	-6.581	1.160	27.103

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemene waardering

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met RJK C1 "Kleine organisaties zonder winststreven".

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Verbonden partijen

Van verbonden partijen is sprake wanneer een partij beleidsbepalende invloed kan uitoefenen op een andere partij dan wel invloed van betekenis kan uitoefenen op het zakelijke en financiële beleid van de andere partij.

De volgende stichtingen en verenigingen zijn verbonden met de rechtspersoon:

- Staatkundig Gereformeerde Partij

Lokale commissies

De plaatselijke verenigingen die zijn omgevormd tot commissies zijn niet-zelfstandig onderdeel van de SGP-jongeren. De financiële gegevens van de commissies zijn opgenomen in deze jaarrekening.

Waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden geactiveerd tegen verkrijgingsprijs en jaarlijks verminderd met een lineaire afschrijving, rekening houdend met de verwachte economische levensduur en een eventuele restwaarde.

De afschrijvingspercentages, uitgedrukt als % van de verkrijgingsprijs, zijn als volgt:

Inventaris en automatisering 20% tot 33%

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Bestemmingsreserve activiteiten

De bestemmingsreserve activiteiten betreft met name een reserve om in de toekomst activiteiten te kunnen blijven uitvoeren als door (externe) omstandigheden de financiering ervan in het betreffende jaar niet toereikend is.

Bestemmingsreserve lokale commissies

De bestemmingsreserve lokale commissies is een bestemmingsreserve die is gevormd voor de toekomstige directe kosten van de afdelingen.

Voorziening jongerendag

De voorziening jongerendag is opgenomen ten behoeve van de jongerendag die één maal in de twee jaar georganiseerd wordt om zo de kosten over twee jaar te verspreiden. De omvang van de voorziening wordt bepaald op basis van de verwachte kosten verminderd met de verwachte directe opbrengsten.

Resultaatbepaling

Contributies

De contributies betreffen de gefactureerde en ontvangen contributies aan de leden van de SGP-jongeren.

Abonnementen

De abonnementen betreffen de gefactureerde en ontvangen abonnementsgelden voor de abonnees van In Contact en KLIK. Doorgaans gaat het daarbij om personen die 28 jaar en ouder zijn.

Subsidies

Subsidies betreffen de toegekende subsidie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De opbrengst bestaat uit de voorlopig vastgestelde subsidie over het boekjaar en het verschil tussen de definitieve en voorlopige subsidie vaststelling over het vorige boekjaar.

Advertentiewerving en Sponsoring

Dit betreft de opbrengsten uit hoofde van sponsoring van de activiteiten door middel van een eenmalige bijdrage of door middel van advertenties.

Giften

De giften betreffen de in het boekjaar ontvangen giften en overbetalingen.

Opbrengsten lokale commissies

De opbrengsten commissies betreffen door de commissies in het boekjaar ontvangen giften, overbetalingen, sponsoring, rente etc.

SGP-jongeren

SPECIFICATIE VAN DE BALANS

in euro's

	31 dec 2018	31 dec 2017
<u>ACTIVA</u>		
Inventaris en automatisering		
Aanschafwaarde	714	-
Cumulatieve afschrijvingen	-	-
Boekwaarde per begin boekjaar	<u>714</u>	<u>-</u>
Investerings	540	714
Desinvesteringen	-	-
Afschrijvingen desinvestering	-	-
Afschrijvingen	<u>-179</u>	<u>-</u>
Totaal	361	714
Aanschafwaarde	1.254	714
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-179</u>	<u>-</u>
Boekwaarde per einde boekjaar	<u><u>1.075</u></u>	<u><u>714</u></u>
Ministerie van Binnenlandse Zaken		
Subsidie 2018	82.006	108.644
Subsidie 2017	13.280	-
Ontvangen voorschot	<u>65.608</u>	<u>86.915</u>
Nog te ontvangen	<u><u>29.680</u></u>	<u><u>21.729</u></u>
Overige vorderingen en overlopende activa		
Contributies	-	980
Abonnementen	948	145
Advertenties	2.461	3.900
Portidepot	1.350	1.350
Loonheffing / sociale lasten	6.875	-
Pensioenpremie	104	-
Diversen	<u>1.298</u>	<u>1.587</u>
Totaal overige activa	<u><u>13.036</u></u>	<u><u>7.962</u></u>

SGP-jongeren

SPECIFICATIE VAN DE BALANS

in euro's

	31 dec 2018	31 dec 2017
ACTIVA		
Rekening-courant SGP		
Saldo aanvang boekjaar	32.400	9.100
Mutaties ten laste van rekening-courant	<u>-96.534</u>	<u>-91.329</u>
	-64.134	-82.229
Afrekening subsidie 2017 resp. 2016	21.729	27.714
Subsidie 2018 resp. 2017	<u>65.606</u>	<u>86.915</u>
	23.201	32.400
Saldo ultimo boekjaar	<u>23.201</u>	<u>32.400</u>
PASSIVA		
Kapitaal		
Stand per begin boekjaar	8.977	8.977
Mutatie	<u>-</u>	<u>-</u>
	8.977	8.977
Stand per einde boekjaar	<u>8.977</u>	<u>8.977</u>
Bestemmingsreserve activiteiten		
Stand per begin boekjaar	54.866	37.853
Resultaatbestemming	<u>-6.648</u>	<u>17.013</u>
	48.218	54.866
Stand per einde boekjaar	<u>48.218</u>	<u>54.866</u>
Bestemmingsreserve lokale commissies		
Stand per begin boekjaar	27.624	17.534
Resultaatbestemming	<u>67</u>	<u>10.090</u>
	27.691	27.624
Stand per einde boekjaar	<u>27.691</u>	<u>27.624</u>
Voorziening grootschalige activiteiten		
Jongerendag	<u>-</u>	<u>17.000</u>
	-	17.000
Totaal voorziening	<u>-</u>	<u>17.000</u>
Het verloop van de voorziening jongerendag is als volgt		
Stand per 1 januari	17.000	-
Bij: dotatie ten laste van commissie Activiteiten	16.900	17.000
Af: kosten jongerendag	44.600	-
Bij: directe opbrengsten jongerendag	<u>10.700</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	-	17.000

SGP-jongeren

SPECIFICATIE VAN DE BALANS

in euro's

	31 dec 2018	31 dec 2017
<u>PASSIVA</u>		
Overige schulden en overlopende passiva		
Loonheffing / sociale lasten	-	1.202
Vakantietoeslag	1.550	1.461
Saldo overuren	4.521	8.231
Accountant	3.431	2.300
Diversen	11.163	10.814
	<u>20.665</u>	<u>24.008</u>
Totaal overige passiva	<u>20.665</u>	<u>24.008</u>

SGP-jongeren

SPECIFICATIE VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

in euro's

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
<u>BATEN</u>			
Contributies	30.134	30.000	29.165
Lidmaatschappen	1.170	1.500	1.140
	31.304	31.500	30.305
Giften/collecten	5.606	6.200	8.202
Abonnementen	14.663	16.300	14.894
Advertenties	3.791	15.000	10.322
Verkoop PR-materiaal	33	-	60
Boeken, brochures en lesbrieven	4.361	12.750	683
Sponsoring	-	350	1.320
	4.394	13.100	2.063
Standverhuur	-	-	-
Overige opbrengsten	75	900	76
	75	900	76
Subsidie Binnenlandse zaken	82.006	98.500	108.644
Afrekening BZA vorig boekjaar	13.280	-	5.578
	95.286	98.500	114.222
Bijdrage SGP	7.500	7.500	5.000
Lokale commissies	25.320	9.500	34.664
Compensatie jongerendag 2016			17.000
<u>TOTAAL BATEN</u>	187.939	198.500	236.748
<u>LASTEN</u>			
Personeel			
Salaris	35.329	39.310	47.748
Salarisadministratie	278	250	258
Overige personeelskosten	3.624	2.500	4.695
Pool SGP-bureau	20.528	20.000	13.149
Totaal Personeel	59.759	62.060	65.850

Het gemiddeld aantal fte gedurende 2018: 0,8 (2017: 0,8).

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Afschrijvingskosten			
Afschrijvingskosten Inventaris	143	750	-
Afschrijvingskosten automatisering	36	-	-
Totaal Afschrijvingskosten	179	750	-
Kantoorkosten			
Papier en enveloppen	929	500	-
Drukwerk	659	1.700	1.613
Betalingsverkeer	639	2.100	1.711
Overige kantoorkosten	659	100	491
Totaal Kantoorkosten	2.886	4.400	3.815
Algemeen			
Vergaderkosten	140	-	1.231
Bestuurs- en commissiekosten	6.331	15.700	11.369
Advertentiekosten	745	500	23
Frankeer- en portiekosten	2.238	2.300	1.886
Accountantskosten	4.603	3.000	4.402
Jubileumkosten	11.896	12.000	-
Totaal Algemeen	25.953	33.500	18.911
Publiciteit			
Bijeenkomsten	26.612	24.500	27.441
Druk-, opmaak-, verzendkosten e.d.	35.127	43.600	41.516
Promotiemateriaal /-activiteiten	8.771	19.030	12.272
Startsubs. en bijdr. aan commissies	9.980	9.500	10.266
Verkiezingscampagne TK	-	-	5.000
Totaal Publiciteit	80.490	96.630	96.495
Totaal Lokale commissies	25.253	-	24.574
TOTAAL LASTEN	194.520	197.340	209.645
SALDO	-6.581	1.160	27.103
Resultaatbestemming:			
Bestemmingsreserve activiteiten	-6.648	1.160	17.013
Bestemmingsreserve lokale commissies	67	-	10.090
	-6.581	1.160	27.103

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de vereniging SGP-jongeren

A. Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de vereniging SGP-jongeren te Rotterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vereniging SGP-jongeren per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de in Nederland geldende Rijk-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de vereniging SGP-jongeren zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het financieel jaarverslag een toelichting op de jaarcijfers 2018.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie in overeenstemming met RJK-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJK-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Nieuwegein, 8 maart 2019
Van Ree Accountants

w.g.

Stichting Vormingsactiviteiten
Oost-Europa SGP
Dinkel 7
3068 HB Rotterdam

Rapport betreffende de jaarrekening 2018

RAPPORT BETREFFENDE DE JAARREKENING 2018

	<u>Pag.</u>
<u>INHOUDSOPGAVE</u>	1
1. Algemeen	2
2. Subsidies	2
3. Uitkomsten	2
<u>JAARREKENING 2018</u>	
Balans per 31 december 2018	3
Categoriale rekening van baten en lasten over 2018	4
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	6
Toelichting op de balans	7
Toelichting op de rekening van baten en lasten en functionele rekening van baten en lasten	9
<u>OVERIGE GEGEVENS</u>	
Controleverklaring	10
<u>BIJLAGEN</u>	
Bijlage: Overzicht gewerkte uren van coördinatoren in 2018 voor stichting VOE	

STICHTING VORMINGSACTIVITEITEN
OOST-EUROPA SGP
'S-GRAVENHAGE

1. Algemeen

1.1. Statutaire doelstelling

Volgens artikel 3 van de statuten:

De stichting heeft ten doel het geven van voorlichting omtrent doeleinden en standpunten van de partij en het verzorgen van politieke schollings- en vormingsactiviteiten gericht op landen in Oost-Europa in overeenstemming met de in artikel 2 genoemde grondslag.

De Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa is feitelijk gevestigd op Dinkel 7, 3068 HB te Rotterdam NL, is statutair gevestigd in 's-Gravenhage en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41149229.

1.2. Bestuur

Per 31 december 2018 bestond het bestuur uit de volgende personen:

E. van Voorden (voorzitter)
Dr. W. Jongsma (secretaris)
Drs. G.A. van der Waal (penningmeester)
Drs. J.C. Bazen
Mr. P.J. den Boef
G.A.R. Kraaijeveld
Drs. H.J. van Schothorst

De stichting heeft de volgende medewerkers en adviseurs:

M. van Oost - Mitocaru

2. Subsidies

Subsidievestiging 2017

Bij beschikking van 9 januari 2019 referentie 2018-0000948717, is de WFPP subsidie 2017 vastgesteld op € 94.414,00. Bij beschikking van 9 augustus 2018, referentie 2017-948709, is de WFPP subsidie 2017 (Zuidelijk Partnerschap) vastgesteld op € 33.146,00. Bij beschikking van 13 september 2018, referentie 4000000760, is de WFPP subsidie 2017 (Oostelijk Partnerschap) vastgesteld op € 42.768,32. De totale subsidie over 2017 bedraagt € 170.328.

Subsidieverantwoording 2018

De lasten over het jaar 2018 bedragen € 170.029,62.

Giften

Gedurende het boekjaar 2018 zijn er geen giften ontvangen groter dan € 4.500.

Schulden

Gedurende het boekjaar 2018 zijn er geen verplichtingen aangegaan groter dan € 25.000.

Gedurende het boekjaar 2018 is de onderlinge rekening-courantverhouding met de SGP hoger dan € 25.000. Voor het verloop van de rekening-courantverhouding gedurende het jaar wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

te
VAN REE

STICHTING VORMINGSACTIVITEITEN
OOST-EUROPA SGP
'S-GRAVENHAGE

BALANS PER 31 DECEMBER 2018
(bedragen in euro's)

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
ACTIVA		
Materiele vaste activa		
Automatisering	1.015	1.353
Vorderingen		
Ministerie van Binnenlandse Zaken / Ministerie van Buitenlandse Zaken	5.886	-
Rekening-courant SGP	-	19.295
Overige vorderingen	102	-
Liquide middelen	31.268	13.954
	<u>38.271</u>	<u>34.602</u>
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	0	0-
Vorzieningen		
Egalisatierekening subsidieverschillen	-	-
Overschotten voorgaande jaren	-	-
Kortlopende schulden		
Ministerie van Binnenlandse Zaken / Ministerie van Buitenlandse Zaken	-	26.166
Rekening-courant SGP	31.998	-
Overige schulden	6.273	8.436
	<u>38.271</u>	<u>34.602</u>

STICHTING VORMINGSACTIVITEITEN
OOST-EUROPA SGP
'S-GRAVENHAGE

CATEGORIALE REKENING VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018
(bedragen in euro's)

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	uitkomst	uitkomst
BATEN		
Subsidie		
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2016-0000749373 (WFPP)		101.603
Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2017-4000000628 (Matra Zuid)		78.508
Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2017-4000000760 (Matra Oost)		42.768
Niet besteed subsidie deel (WFPP)		7.188-
Niet besteed subsidie deel (Matra Zuid)		45.362-
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2017-0000524275 (WFPP)	95.165	
Ministerie van Buitenlandse Zaken, 4000001587.2018 (Matra)	38.000	
Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2018.821156 (Shiraka)	52.048	
Niet besteed subsidie deel (WFPP)	13.184-	
	<u>170.030</u>	<u>170.329</u>
Vrijval voorziening		
Dekking tekort	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>
Totale baten	<u>170.030</u>	<u>170.329</u>
LASTEN		
Project personeelskosten		
311 Nederlands personeel / bestuur	-	-
312 Lokaal personeel	-	-
320 Dagvergoedingen	988	1.500
331 Internationale reiskosten	33.121	33.016
332 Lokale en Binnenlandse reiskosten	1.650	3.364
	<u>35.759</u>	<u>37.880</u>
Leverantie van diensten		
420 Kosten lokale vertalers	-	-
490 Diversen (organisatiekosten)	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>
Operationele kosten		
521 Kantooruitrusting in Nederland	-	-
531 Ned. reproductie-/telecommunicatiekosten	181	-
532 Lokale reproductie-/telecommunicatiekosten	-	-
533 Vergaderkosten	4.033	2.975
590 Diversen (financiële kosten)	6.127	4.924
	<u>10.341</u>	<u>7.900</u>

STICHTING VORMINGSACTIVITEITEN
 OOST-EUROPA SGP
 'S-GRAVENHAGE

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	uitkomst	uitkomst
Training en cursussen		
600 Trainingen en cursussen	93.059	83.268
611 Ned. cursussen	-	-
612 Lokale cursussen	-	-
690 Diversen	-	-
	<u>93.059</u>	<u>83.268</u>
Totaal directe kosten	<u>139.159</u>	<u>129.047</u>
Indirecte kosten:		
Algemene personeelslasten		
921 Salarissen	17.584	33.471
931 Kosten bureauimte (inrichting en functionering)	1.460	1.506
941 Reis- en verblijfkosten personeel	-	-
951 Diversen (m.n. vrijwilligersvergoedingen)	11.826	6.305
	<u>30.871</u>	<u>41.282</u>
Bovenstaande personeelskosten zijn voornamelijk de kosten van de coördinatoren.		
Totale lasten	<u>170.030</u>	<u>170.329</u>
Resultaat	<u>0</u>	<u>0-</u>
Resultaatbestemming		
Mutatie algemene reserve	<u>0</u>	<u>0-</u>

VAN TS

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

Algemene waardering

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Verbonden partijen

Van verbonden partijen is sprake wanneer een partij beleidsbepalende invloed kan uitoefenen op een andere partij dan wel invloed van betekenis kan uitoefenen op het zakelijke en financiële beleid van de andere partij.

De volgende vereniging is verbonden met de rechtspersoon:

- Staatkundige Gereformeerde Partij

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden geactiveerd tegen verkrijgingsprijs en jaarlijks verminderd met een lineaire afschrijving, rekening houdend met de verwachte economische levensduur en een eventuele restwaarde.

De afschrijvingspercentages, uitgedrukt als % van de verkrijgingsprijs, zijn als volgt:

Kantoorinrichting/apparatuur	33%
Automatisering	20%

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

RESULTAATBEPALING

Subsidies

Subsidies betreffen de toegekende subsidie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Ministerie van Buitenlandse Zaken.

STICHTING VORMINGSACTIVITEITEN
OOST-EUROPA SGP
'S-GRAVENHAGE

TOELICHTING OP DE BALANS
(bedragen in euro's)

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
<u>Materiele vaste activa</u>		
Automatisering		
Aanschafwaarde	1.353	1.692
Cumulatieve afschrijvingen	-	-
Boekwaarde per begin boekjaar	<u>1.353</u>	<u>1.692</u>
Investerings	-	-
Afschrijvingen	338-	338-
Desinvesteringen	-	-
Afschrijvingen desinvestering	-	-
Aanschafwaarde	<u>1.353</u>	<u>1.692</u>
Cumulatieve afschrijvingen	<u>338-</u>	<u>338-</u>
Boekwaarde per einde boekjaar	<u>1.015</u>	<u>1.353</u>
<u>Vorderingen</u>		
Ministerie van Binnenlandse Zaken / Ministerie van Buitenlandse Zaken		
Saldo per 1 januari	26.166-	
Afrekening subsidie vorig boekjaar	22.354	
Subsidie boekjaar WFPP	95.165	
Ontvangen subsidie boekjaar WFPP	76.132-	
Subsidie boekjaar MPPP Matra	36.000	
Ontvangen subsidie boekjaar MPPP Matra	34.200-	
Subsidie boekjaar Shiraka	52.048	
Ontvangen subsidie boekjaar Shiraka	50.000-	
Niet bestede subsidie boekjaar (WFPP)	13.184-	
	<u>5.886</u>	<u>-</u>
Rekening-courant SGP		
Saldo per 1 januari		14.340-
Mutaties		33.635
	<u>-</u>	<u>19.285</u>
De rekening-courant SGP is per 31 december 2018 een schuld.		
Overige vorderingen		
Vooruitbetaalde bedragen	54	-
Nog te ontvangen bedragen	48	-
	<u>102</u>	<u>-</u>
<u>Eigen vermogen</u>		
Algemene reserve		
Saldo per 1 januari	0-	-
Resultaatbestemming	0	0-
	<u>0</u>	<u>0-</u>

VAN [REDACTED] TTS

STICHTING VORMINGSACTIVITEITEN
 OOST-EUROPA SGP
 'S-GRAVENHAGE

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
<u>Kortlopende schulden</u>		
Ministerie van Binnenlandse Zaken / Ministerie van Buitenlandse Zaken		
Saldo per 1 januari		8.141-
Afrekening subsidie vorig boekjaar		8.141
Subsidie boekjaar WFPP		101.603-
Ontvangen subsidie boekjaar WFPP		81.282
Subsidie boekjaar MPPP Matra Oost		42.768-
Ontvangen subsidie boekjaar MPPP Matra Oost		40.630
Subsidie boekjaar MPPP Matra Zuid		78.508-
Ontvangen subsidie boekjaar MPPP Matra Zuid		74.583
Niet bestede subsidie boekjaar (WFPP)		7.188
Niet bestede subsidie boekjaar (NRFP Matra)		45.362
	<hr/>	<hr/>
	-	26.166
	<hr/>	<hr/>
Rekening-courant SGP		
Saldo per 1 januari	19.295-	
Mutaties	51.283	
	<hr/>	<hr/>
	31.998	-
	<hr/>	<hr/>
De rekening-courant SGP was per 31 december 2017 een vordering.		
<u>Overige schulden</u>		
Reservering vakantiegeld	440	895
Reservering soc. lstrn vakantiegeld	100	204
Loonheffing	432	1.705
Declaraties	1.362	467
Accountant en salarisadministratie	2.939	3.077
Conferentie	955	1.946
Diversen	45	43
	<hr/>	<hr/>
	6.273	8.436
	<hr/>	<hr/>

ter
 VAN REE S

STICHTING VORMINGSACTIVITEITEN
OOST-EUROPA SGP
'S-GRAVENHAGE

TOELICHTING OP DE REKENING VAN BATEN EN LASTEN EN FUNCTIONELE REKENING VAN BATEN EN LASTEN
(bedragen in euro's)

	2018	
	uitkomst	begroting
De kosten zijn besteed aan de volgende projecten:		
Egypte	11.517	15.000
Irak	17.131	50.000
Jordanië	8.075	15.000
Libanon	-	7.000
Israël	4.237	30.000
Nederland	2.413	-
Directe kosten en personeelskosten	43.374	117.000
Toegerekende indirecte kosten	8.675	-
Totaal Shiraka	52.048	117.000
Belarus	10.173	10.500
Moldavië	5.154	5.000
Montenegro	5.850	3.000
Servië	4.694	24.000
Oekraïne	10.587	8.500
Directe kosten en personeelskosten Matra	36.458	51.000
Albanië	9.433	14.000
Georgië	16.932	12.500
Kroatië	6.873	8.500
Roemenië	6.153	8.000
Nederland	12.694	10.500
Ethiopië	6.011	6.000
Polen	6.308	-
Internationaal Secretariaat	1.685	7.500
Directe kosten en personeelskosten	66.088	63.000
Toegerekende indirecte kosten	7.750	-
Toegerekende kosten Matra	73.838	63.000
Totaal BZK	73.838	63.000
Totaal directe kosten:	145.920	
Overige niet projectgebonden kosten:	41.694	
Toegerekende personeelskosten aan projecten (salaris- en telefoonkosten)	17.584	
Totale lasten 2018	170.030	

Dekking lasten door subsidie:

- Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2018.621156 (Shiraka)	
- Directe kosten en personeelskosten	43.374
- Toegerekende indirecte kosten	8.675
	52.048
- Ministerie van Buitenlandse Zaken, 4000001587.2018 (Matra)	
- Directe kosten en personeelskosten	36.458
- Toegerekende indirecte kosten	-
	36.458
- Maximale subsidie	36.000
- Toegerekend aan WFPP	458
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2017-0000524275 (WFPP)	
- Directe kosten en personeelskosten	66.088
- Toegerekende kosten projecten Matra	458
- Toegerekende indirecte kosten	15.435
	81.981
Totaal dekking	170.030

Aantal dienstverbanden

Het aantal dienstverbanden bedroeg in 2018: 0,33 (2017: 0,60) op basis van fulltime dienstverbanden.

Billage: Overzicht gewerkte uren van coördinatoren in 2018 voor stichting VOE

Uren die aan projecten kunnen worden toegewezen

Totaal verkoonde kosten coördinatoren	€	17.584,43				
	Voorbe- reiding	Uitvoering	Rapportage/ overig	Totaal	Aandeel	Toegerekend
EG_18						
- Conferentie juni	16	0	2	18	5%	797,28
- Summerschool juli	8	0	0	8	2%	354,35
						1.151,63
IR_18 Irak						
- Conferentie november	0	0	0	0	0%	-
- Conferentie december	0	0	0	0	0%	-
						-
JD_18 Jordanië						
- Conferentie augustus	16	0	2	18	5%	797,28
- Conferentie november	0	0	0	0	0%	-
						797,28
MI_18 Israël						
- Conferentie november	0	0	0	0	0%	-
						-
Totaal Shiraka						1.948,90
BY_18 Wit-Rusland (Belarus)						
- Conferentie maart	24	16	8	48	12%	2.126,08
						-
MD_18 Moldavië						
- Conferentie juli (niet doorgegaan)	0	0	0	0	0%	-
- Conferentie november	15	0	3	18	5%	797,28
						797,28
ME_18 Montenegro						
- Conferentie juni	16	0	7	23	6%	1.018,75
- Conferentie augustus	0	0	0	0	0%	-
						1.018,75
RS_18 Servië						
- Conferentie april	12	0	5	17	4%	752,99
- Conferentie juni	0	0	0	0	0%	-
						752,99
UA_18 Oekraïne						
- Conferentie juli	18	0	5	21	5%	930,16
- Conferentie november	0	0	0	0	0%	-
						930,16
Totaal Matra						5.625,25
AL_18 Albanië						
- Zomerschool augustus	12	0	4	16	4%	708,89
- Conferentie oktober	0	0	0	0	0%	-
						708,89
BY_18 Wit-Rusland (Belarus)						
- Conferentie maart	0	0	0	0	0%	-
						-
GE_18 Georgië						
- Conferentie maart	20	24	10	54	14%	2.391,84
- Conferentie juni	15	0	5	20	5%	885,87
- Conferentie november	10	0	3	13	3%	575,81
						3.853,51
HR_18 Kroatië						
- Conferentie augustus	12	0	5	17	4%	752,99
						-
RO_18 Roemenië						
- Conferentie september	5	0	5	10	3%	442,93
						-
NL_18 Nederland						
- Conferentie oktober	25	0	0	25	6%	1.107,33
						-
ET_18 Ethiopië						
- Conferentie mei	15	0	5	20	5%	885,87
						-
PL_18 Polen						
- Conferentie juli	16	0	2	18	5%	797,28
						-
Internationaal secretariaat	20	10	3	33	8%	1.461,68
Totaal Overige landen						10.010,28
Totaal	273	50	74	397	100%	17.584,43

Vorbereitung besteht aus der Organisation der Konferenz, der Zusammenstellung und Instruierung der Delegationsmitglieder, der Einreise in die jeweilige Situation und der Schreibung der Vorlesung/Vorstellung für die Ausbildung.
Ook organisatie van de reis: regelen van tickets, voor en na transport en VISA aanvragen valt onder voorbereiding.

Berekening van de uren voor de uitvoering van projecten is gebaseerd op het aantal dagen.
Hierbij is 8 uur per dag conferentie als uitgangspunt genomen. Er is géén reistijd ovd. meegenomen in de berekening.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP

A. Verklaring over de in het rapport opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP te 's-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel is de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2018 van de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP te 's-Gravenhage in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de door het bestuur van de stichting gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in punt Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de rekening van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Waltbaan 51-5
3439 ML Nieuwegein
Postbus 137
3430 AC Nieuwegein

T (030) 307 49 49
nieuwegin@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 09068872

Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

Wij vestigen de aandacht op punt Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening waarin de basis voor financiële verslaggeving uiteen is gezet. De jaarrekening is opgesteld voor het bestuur, verbonden partijen en subsidieverstrekkingen met als doel de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP in staat te stellen te voldoen aan de verantwoordingsverplichtingen. Hierdoor is de jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor het bestuur van Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP, verbonden partijen en subsidieverstrekkingen en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

B. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met de door het bestuur van de stichting gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in punt Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opstellen van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Nieuwegein, 11 juni 2019
Van Ree Accountants

w.g.

Staatkundig Gereformeerde Partij
Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam
T 010 - 72 00 770
E info@sgp.nl

IBAN NL09 RABO 0357 6791 48
t.n.v. Staatkundig Gereformeerde Partij
facebook.com/sgpnieuws
twitter.com/sgpnieuws

PER E-MAIL

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
T.a.v. directie Bestuur, Democratie en Financiën
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Onderwerp: Bijdragen en schulden neveninstellingen 2018
Kenmerk : P190627.066
Datum : 27 juni 2019

Geachte directeur,

De Staatkundig Gereformeerde Partij verklaart dat de neveninstellingen het Wetenschappelijk Instituut van de SGP; de SGP-jongeren; de SGP-Bestuurdersvereniging en de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa der SGP in 2018 geen bijdragen van in totaal € 4.500 of meer van een geveer heeft ontvangen en in 2018 geen schulden van € 25.000 of meer is aangegaan.

We hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben,

Hoogachtend,

het Hoofdbestuur van de SGP,
namens deze,

J.W. Keuken
Penningmeester SGP